

ОСНОВНА ШКОЛА „ИВАН ГОРАН КОВАЧИЋ“

ШКОЛСКИ ПРОГРАМ 2014/2018

Адреса школе: Војводе Бране 18-а, 11150 Београд
Телефон: 011 3087264, 2404533
Факс: 011 3087264,
Web Site: www.skolaigk.edu.rs
e – mail: skolaigk@sbb.rs
Директор школе: Миомир Драгаш

САДРЖАЈ:

1.	ПОЛАЗНЕ ОСНОВЕ ЗА ИЗРАДУ ШКОЛСКОГ ПРОГРАМА.....	4
2.	СВРХА, ЦИЉЕВИ И ЗАДАЦИ ШКОЛСКОГ ПРОГРАМА.....	7
3.	ЛИЧНА КАРТА ШКОЛЕ.....	8
4.	РЕСУРСИ ШКОЛЕ И СРЕДИНЕ.....	10
4.1	ЉУДСКИ РЕСУРСИ.....	10
4.2	МАТЕРИЈАЛНО ТЕХНИЧКИ РЕСУРСИ.....	10
4.3	ФИНАНСИЈСКИ РЕСУРСИ.....	12
4.4	РЕСУРСИ ЛОКАЛНЕ СРЕДИНЕ.....	13
5.	НАСТАВНИ ПЛАН ОБРАЗОВНО-ВАСПИТНОГ РАДА ЗА ПРВИ И ДРУГИ ЦИКЛУС ЗА ОБАВЕЗНЕ И ИЗБОРНЕ ПРЕДМЕТЕ.....	13
6.	ШКОЛСКИ ПРОГРАМ ЗА ПРВИ ЦИКЛУС ОБРАЗОВАЊА.....	13
6.1.	ПРОГРАМ ОБАВЕЗНИХ ПРЕДМЕТА.....	16
6.1.1	СРПСКИ ЈЕЗИК.....	16
6.1.2	МАТЕМАТИКА.....	27
6.1.3	ЕНГЛЕСКИ ЈЕЗИК.....	34
6.1.4	СВЕТ ОКО НАС.....	39
6.1.5	ПРИРОДА И ДРУШТВО.....	45
6.1.6	ФИЗИЧКО ВАСПИТАЊЕ.....	51
6.1.7	МУЗИЧКА КУЛТУРА.....	58
6.1.8	ЛИКОВНА КУЛТУРА.....	66
6.2	ПРОГРАМ ОБАВЕЗНИХ ИЗБОРНИХ ПРЕДМЕТА.....	79
6.2.1	ГРАЂАНСКО ВАСПИТАЊЕ.....	79
6.2.2	ВЕРСКА НАСТАВА.....	86
6.3	ПРОГРАМ ИЗБОРНИХ ПРЕДМЕТА.....	95
6.3.1	ЧУВАРИ ПРИРОДЕ.....	95
6.3.2	НАРОДНА ТРАДИЦИЈА.....	105
6.3.3	РУКА У ТЕСТУ.....	113
6.3.4	ОД ИГРАЧКЕ ДО РАЧУНАРА.....	182
6.4	СЛОБОДНЕ АКТИВНОСТИ У МЛАЂИМ РАЗРЕДИМА.....	134
7.	ШКОЛСКИ ПРОГРАМ ЗА ДРУГИ ЦИКЛУС.....	153
7.1	ПРОГРАМ ОБАВЕЗНИХ НАСТАВНИХ ПРЕДМЕТА.....	153
7.1.1	СРПСКИ ЈЕЗИК.....	153
7.1.2	МАТЕМАТИКА.....	200
7.1.3	ЕНГЛЕСКИ ЈЕЗИК.....	200
7.1.4	ГЕОГРАФИЈА.....	182
7.1.5	ИСТОРИЈА.....	192
7.1.6	БИОЛОГИЈА.....	200
7.1.7	ФИЗИКА.....	208
7.1.8	ХЕМИЈА.....	213
7.1.9	ТИО.....	218

7.1.10	ФИЗИЧКО ВАСПИТАЊЕ.....	221
7.1.11	МУЗИЧКА КУЛТУРА.....	230
7.1.12	ЛИКОВНА КУЛТУРА.....	241
7.2.	ОБАВЕЗНИ ИЗБОРНИ НАСТАВНИ ПРЕДМЕТИ.....	247
7.2.1	РУСКИ ЈЕЗИК.....	247
7.2.2	ГРАЂАНСКО ВАСПИТАЊЕ	256
7.2.3	ВЕРСКА НАСТАВА	217
7.2.4	ФИЗИЧКО ВАСПИТАЊЕ-ИЗБОРНИ СПОРТ	221
7.3	ИЗБОРНИ НАСТАВНИ ПРЕДМЕТИ.....	287
7.3.1	ИНФОРМАТИКА И РАЧУНАРСТВО.....	287
7.3.2	ХОР И ОРКЕСТАР	291
7.3.3	ЦРТАЊЕ,СЛИКАЊЕ,ВАЈАЊЕ	310
8.	ПОСЕБНИ ПРОГРАМИ.....	332
8.1.	ПРОГРАМ КУЛТУРНИХ АКТИВНОСТИ	332
8.2	ПРОГРАМ ЗДРАВСТВЕНЕ ЗАШТИТЕ.....	332
8.3	ПРОГРАМ ШКОЛСКОГ СПОРТА И СПОРТСКИХ АКТИВНОСТИ	333
8.4	ПРОГРАМ СОЦИЈАЛНЕ ЗАШТИТЕ	334
8.5	ПРОГРАМ ПРОФЕСИОНАЛНЕ ОРИЈЕНТАЦИЈЕ	334
8.6.	ПРОГРАМ БЕЗБЕДНОСТИ И ЗАШТИТЕ УЧЕНИКА ОД НАСИЉА	337
8.7	ПРОГРАМ ЗАШТИТЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ	340
8.8	ДРУШТВЕНО КОРИСТАН РАД	341
8.9	ПРОГРАМ РАДА ШКОЛСКЕ БИБЛИОТЕКЕ	342
8.10	ПРОГРАМ СЛОБОДНИХ АКТИВНОСТИ УЧЕНИКА СТАРИЈИХ РАЗРЕДА ...	343
8.11	ПРОГРАМ САРАДЊЕ СА ЛОКАЛНОМ САМОУПРАВОМ	347
8.12.	ПРОГРАМ САРАДЊЕ СА ПОРОДИЦОМ	348
8.13	ПРОГРАМ ИЗЛЕТА, ЕКСКУРЗИЈА И НАСТАВЕ У ПРИРОДИ.....	349

1. ПОЛАЗНЕ ОСНОВЕ ЗА ИЗРАДУ ШКОЛСКОГ ПРОГРАМА

1. Закон о основама система образовања и васпитања („Службени гласник РС“, бр. 72/2009, 52/2011 и 55/2013);
2. Закон о основном образовању и васпитању („Службени гласник РС“, бр. 55/2013);
3. Правилник о наставном плану и програму основног образовања и васпитања („Службени гласник РС – Просветни гласник“, бр. 4/90 и “Службени гласник РС – Просветни гласник”, бр. 2/91, 2/92, 13/93, 1/94, 5/95, 6/96, 8/97, 14/97, 10/98, 2/2000, 4/2001, 4/2003, 7/2003, 4/2004, 9/2004, 12/2004, 7/2005, 8/2005, 9/2005, 6/2006, 7/2006, 9/2006, 1/2009);
4. Правилник о наставном плану и програму за први и други разред основног образовања и васпитања ("Службени гласник РС - Просветни гласник", бр. 10/2004, 20/2004, 1/2005, 3/2006, 15/2006, 2/2008, 2/2010, 7/2010, 3/2011-други правилник, 7/2011-други правилник, 1/2013, 4/2013 и 14/2013);
5. Правилник о наставном плану за први, други, трећи и четврти разред основног образовања и васпитања и наставном програму за трећи разред основног образовања и васпитања („Службени гласник РС - Просветни гласник“, бр. 1/2005, 15/2006, 2/2008, 2/2010, 7/2010, 3/2011-други правилник, 7/2011-I, 7/2011-II-други правилник и 1/2013);
6. Правилник о наставном програму за четврти разред основног образовања и васпитања („Службени гласник РС – Просветни гласник“, бр. 3/2006, 15/2006, 2/2008, 3/2011-други правилник, 7/2011-I, 7/2011-II-други правилник и 1/2013);
7. Правилник о наставном плану за други циклус основног образовања и васпитања и наставном програму за пети разред основног образовања и васпитања („Службени гласник РС – Просветни гласник“, бр. 6/2007, 2/2010, 7/2010 – други правилник, 3/2011-други правилник, 1/2013 и 4/2013);
8. Правилник о наставном програму за шести разред основног образовања и васпитања („Службени гласник РС – Просветни гласник“, бр. 5/2008, 3/2011-други пр. и 1/2013);
9. Правилник о наставном програму за седми разред основног образовања и васпитања („Службени гласник РС – Просветни гласник“, бр. 6/2009, 3/2011-други пр. и 8/2013);
10. Правилник о наставном програму за осми разред основног образовања и васпитања („Службени гласник РС – Просветни гласник“, бр. 2/2010, 3/2011-други пр. и 8/2013);
11. Правилник о наставном плану и програму предмета Грађанско васпитање - сазнање о себи и другима за основну школу (“Службени гласник РС – Просветни гласник”, бр. 5/2001, 8/2003, 20/2004, 2/2005, 15/2005, 6/2006, 7/2007, 6/2008);
12. Правилник о наставном плану и програму Верска настава за основну школу (“Службени гласник РС – Просветни гласник”, бр. 5/2001, 23/2004, 9/2005, 2/2008, 7/2008);
13. Правилник о изменама и допунама Правилника о наставном плану и програму основног образовања и васпитања („Службени гласник РС- Просветни гласник“, бр. 2/2010);
14. Правилник о измени Правилника о наставном плану и програму основног образовања и васпитања - Екскурзија („Службени гласник РС“, бр. 1/2009);
15. Правилник о програму за остваривање екскурзије у првом и другом циклусу основног образовања и васпитања („Службени гласник РС – Просветни гласник", бр. 7/2010);
16. Правилник о општим основама школског програма („Службени гласник РС – Просветни гласник", бр. 5/2004);
17. Правилник о општим стандардима постигнућа – образовни стандарди за крај обавезног образовања (“Службени гласник РС – Просветни гласник”, бр. 5/2010);
18. Правилник о образовним стандардима за крај првог циклуса обавезног образовања за предмете српски језик, математика и природа и друштво (“Службени гласник РС – Просветни гласник”, бр. 5/2011);
19. Правилник о степену и врсти образовања наставника и стручних сарадника у основној школи („Службени гласник РС – Просветни гласник", бр. 11/2012 и 15/2013);

20. Правилник о степену и врсти образовања наставника који изводе образовно васпитни рад из изборних предмета у основној школи ("Службени гласник РС - Просветни гласник", бр. 11/2012 и 15/2013);
21. Правилник о условима и поступку напредовања ученика основне школе ("Службени гласник РС", бр. 47/94);
22. Правилник о оцењивању ученика у основном образовању и васпитању („Службени гласник РС“, бр. 67/2013);
23. Правилник о норми часова непосредног рада са ученицима наставника, стручних сарадника и васпитача у основној школи („Службени гласник РС – Просветни гласник", бр. 2/92 и 2/2000);
24. Закон о уџбеницима и другим наставним средствима (“Службени гласник РС”, бр. 72/2009);
25. Правилник о стандардима квалитета уџбеника и упутство о њиховој употреби (“Службени гласник РС – Просветни гласник”, бр. 1/2010);
26. Правилник о плану уџбеника (“Службени гласник РС – Просветни гласник”, бр. 1/2010);
27. Правилник о календару образовно-васпитног рада основних школа за школску 2014/2015. годину („Службени гласник РС – Просветни гласник“, бр. 3/2014).

УВОДНЕ НАПОМЕНЕ

Према члану 69. Закона о основама система образовања и васпитања Школски програм доноси орган управљања, у складу са наставним планом и програмом.

Школским програмом обезбеђује се остваривање наставних планова и програма и потреба ученика, родитеља, школе и јединице локалне самоуправе. Школски програм садржи обавезни, изборни и факултативни део.

Обавезни део наставног плана и програма садржи основне предмете и садржаје који су обавезни за све ученике одређеног нивоа и врсте образовања.

Изборни део наставног плана и програма обухвата изборне предмете од којих ученик обавезно бира један или више предмета. Један од обавезних изборних предмета је верска настава или грађанско васпитање.

Факултативни део наставног плана и програма обухвата предмете којим се задовољавају интереси ученика, у складу са могућностима школе, као и садржаје и облике слободних активности.

2. СВРХА, ЦИЉЕВИ И ЗАДАЦИ ШКОЛСКОГ ПРОГРАМА

Сврха школског програма

- Квалитетно васпитање и образовање које омогућава стицање знања кроз обавезне, изборне и факултативне предмете и њихове обавезне и изборне садржаје.
- Развијање знања, вештина, ставова и вредности које оспособљавају ученика да успешно задовољава сопствене и друштвене потребе и интересе у складу са савременим тенденцијама модерног друштва и доприноси демократском, економском и културном развоју друштва.

Циљеви и задаци школског програма

- Развој интелектуалних капацитета и знања деце и ученика нужних за разумевање природе, друштва, себе и света у коме живе, у складу са њиховим развојним потребама, могућностима и интересовањима,
- Подстицање и развој физичких и здравствених способности деце и ученика,
- Оспособљавање за рад, даље образовање и самостално учење, у складу са начелима сталног усавања и начелима доживотног учења,
- Оспособљавање за самостално и одговорно доношење одлука скоје се односе на сопствен развој и будући живот,
- Развијање свести о државној и националној припадности, неговање српске традиције и културе, као и традиције и културе националних мањина,
- Омогућавање укључивања у процесе европског и међународног повезивања,
- Развијање свести о значају заштите и очувања природе и животне средине,
- Усвајање, разумевање и развој основних социјалних моралних вредности демократски уређеног, хуманог и толерантног друштва,
- Уважавање плурализма вредности и омогућавање, подстицање и изградња сопственог система вредности и вредносних ставова који се темеље на начелима различитости и добробити за све,
- Развијање код деце и ученика радозналости и отворености за културу традиционалних цркава и верских заједница, као и етничке и верске толеранције, јачање поверења међу децом и ученицима и спречавање понашања која нарушавају остваривање права на различитост,
- Поштовање права деце, људских и грађанских права и основних слобода и развијање способности за живот у демократски уређеном друштву,
- Развијање и неговање другарства и пријатељства, усвајање вредности заједничког живота и подстицање индивидуалне одговорности.

ШКОЛСКИ ПРОГРАМ УТЕМЕЉЕН ЈЕ НА НАЧЕЛИМА:

- 1.** усмерености на процесе и исходе учења;
- 2.** заснованости на стандардима, уз систематско праћење и процењивање квалитета програма;
- 3.** уважавања узрасних карактеристика у процесу стицања знања и вештина, формирања ставова и усвајања вредности код ученика;
- 4.** хоризонталне и вертикалне повезаности у оквиру предмета и између различитих наставних предмета;

5. поштовања индивидуалних разлика међу ученицима у погледу начина учења и брзине напредовања, као и могућности личног избора у слободним активностима;
6. заснованости на партиципативним, кооперативним, активним и искуственим методама наставе и учења;
7. уважавања искуства, учења и знања која ученици стичу ван школе и њихово повезивање са садржајима наставе;
8. развијања позитивног односа ученика према школи и учењу, као и подстицања учениковог интересовања за учење и образовање у току целог живота;
9. коришћења позитивне повратне информације, похвале и награде као средства за мотивисање ученика;
10. уважавање узрасних карактеристика у процесу психофизичког развоја обезбеђивањем услова за живот и рад у школи.

УСКЛАЂЕНОСТ ШКОЛСКОГ ПРОГРАМА СА РАЗВОЈНИМ ПЛАНОМ ШКОЛЕ И РЕЗУЛТАТИМА САМОВРЕДНОВАЊА

Школски програм усклађен је са развојним планом школе и резултатима самовредновања у областима:

1. унапређење наставе и постигнућа ученика применом савремених метода и облика рада;
2. оспособљавање ученика за пројектне и истраживачке активности;
3. тематско планирање и међупредметна корелација;
4. праћење потреба ученика и услова рада школе (факултативни део);
5. потребе школе и локалне заједнице (посебни програми);
6. сензибилисање ученика и запослених за тимски рад (посебни програми и корелација);

3. ЛИЧНА КАРТА ШКОЛЕ

Наша школа је основана 1.7.1953. године у згради Ватрогасног дома. Неколико пута је мењала локацију. Повећањем броја деце школског узраста настала је потреба за изградњом нове школске зграде.

Данашње име „Иван Горан Ковачић“, добила је 1955. године. У нову, наменски грађену школску зграду, ученици и наставници се усељавају школске 1961/62. године. У том периоду почиње ново поглавље у раду школе. Бољи услови рада утицали су на боље резултате у свим областима школског живота.

Школа је за успешан васпитно–образовни рад 1987. године награђена највећим признањем, наградом „Доситеј Обрадовић“. Исте године били смо организатори манифестације „Горанови дани на Звездари“ и домаћини свим школама са територије бивше Југославије које су носиле назив „Иван Горан Ковачић“.

Савремени приступ у наставном процесу доприноси развијању интелектуалних и креативних потенцијала ученика. Рад са даровитом децом доноси изузетне резултате на свим нивоима такмичења

у различитим наставним областима. Најбољи радови и резултати са такмичења објављују се у школском листу КОРАЦИ.

Негујући различитост и толеранцију, 2002. године постајемо једна од две школе на територији Србије у којој инклузивно образовање постаје део наставног процеса. Школа свима пружа могућност да у њој развијају своја интересовања и задовоље своје образовне и социјалне потребе. У школи ради 18 секција. Годину јубилеја, 60 година постојања наше школе, дочекали смо чувајући традиционалне вредности и тежећи европским стандардима.

Концепт „Школа по мери детета“ који се поштује у свим областима рада школе доприноси да се сваке године уписује већи број ученика.

Данас захваљујући постигнутим резултатима школа има 709 ученика распоређених у 28 одељења и седам група продуженог боравка. Пратећи савремене образовне потребе наставници своје професионалне компетенције усавршавају на одговарајућим семинарима и обукама за рад на савременим наставним средствима. Свака учионица поседује компјутер и приступ интернету. Свој успех ученици и њихови родитељи прате употребом електронског дневника. Нова знања ученици стичу користећи интерактивне SMART табле и радећи у дигиталном кабинету. Осим неговања квалитетног образовно-васпитног рада велика пажња поклања се безбедности ученика. О томе сведочи сертификат УНИЦЕФ-а „Школа без насиља“. Успешна сарадња остварује се са научним и образовним установама локалне заједнице. Наши ученици континуирано задржавају успех у даљем школовању и са поносом говоре да долазе из школе „Иван Горан Ковачић“.

4. РЕСУРСИ ШКОЛЕ И СРЕДИНЕ

4.1 ЉУДСКИ РЕСУРСИ

Од 67 запослених у школи, 48 чини наставни, а 19 ненаставни кадар. Запослени имају одговарајући степен и врсту стручне спреме прописане Правилником. Својим радом и образовном структуром доприносе квалитативном и квантитативном функционисању школе.

ОБРАЗОВНА СТРУКТУРА ЗАПОСЛЕНИХ	
НАСТАВНИ КАДАР	
Степен стручне спреме	Број наставника
Магистратура	2
Специјализација	1
Мастер	1
Висока стручна спрема	39
Виша стручна спрема	5
Укупно	48
НЕНАСТАВНИ КАДАР	
Висока стручна спрема	директор
Висока стручна спрема	педагог
Висока стручна спрема	психолог
Висока стручна спрема	библиотекар
Висока стручна спрема	секретар
Висока стручна спрема	рачуновођа
Трећи степен стручне спреме	(11 спремачица, 1 домар, једна сервирка)
Укупно	19

4.2 МАТЕРИЈАЛНО ТЕХНИЧКИ РЕСУРСИ

Школски простор и опрема

Образовно-васпитни рад одвија се у згради површине 4193,5 m². Школа располаже двориштем (1132 m²) са спортским тереном (691 m²), кабинетима за наставу старијих разреда и учионицама за млађе разреде. На другом спрату је смештена библиотека са читаоницом, која располаже фондом од 17599 књига.

Опремљеност наставним средствима је 90% у односу на норматив. Нешто више учила поседују кабинети за ТИО, биологију и физику/хемију. Остали кабинети поседују сва основна средства за извођење наставе.

ПРЕГЛЕД ШКОЛСКОГ ПРОСТОРА И ЊЕГОВА НАМЕНА	
НАМЕНА ПРОСТОРА	БРОЈ ПРОСТОРИЈА
Учионица са боравком	24
Учионице за разредну наставу	11
Кабинети за српски језик	2
Кабинети за математику	2
Кабинети за стране језике	2
Кабинет за географију и историју	1
Кабинет за хемију / физику	1
Кабинет за биологију	1
Кабинет за ТИО	1
Кабинет за ликовно / музичко	1
Информатички кабинет	1
Дигитална учионица	1
Библиотека са читаоницом	1
Фискултурна сала са пратећим просторијама	1
Ћачка кухиња са трпезаријом	1
Свечана сала	1
Наставничка канцеларија	1

Наставна средства

Школа располаже потребним и савременим наставним средствима (књиге, радни материјал, аудио-визуелни материјал, компјутери, електронске табле, фотокопир апарати), која су очувана и у функцији су разноврсних метода и облика рада са ученицима. Део наставних средстава, модела, скица и колажа израдили су наставници и ученици на часовима редовне наставе и ваннаставних активности.

ПРЕГЛЕД НАСТАВНИХ СРЕДСТАВА	
НАСТАВНА СРЕДСТВА	КОЛИЧИНА
Компјутер	65
Штампач	10
Скенер	4
Графоскоп	8
Дијапројектор	7
Епископ	1
Пројектор кп-8	4
CD касетофон	12
Музичка линија	8
Телевизор	7
Видео-рекордер	2
Озвучење, CD-плејер, DVD плејер	2
Фотокопир-апарат	1
Хармоника	1
Видео-бим	3
Пианино	2
Електронска табла	2

4.3 ФИНАНСИЈСКИ РЕСУРСИ

Структура и намена расположивих финансијских средстава

Финансијска средства за рад школе обезбеђују се из буџета Републике, града, локалне заједнице и донацијама. Део финансијских средстава претходних осам година школа је обезбедила пројектима: „Школа по мери детета“ – пројекат 1, „Прелазак са разредне на предметну наставу – Школа по мери детета“ – пројекта 2, „Вртић – школа по мери детета пројекат 3“, ДИЈС – пројекат 4 и „Кликни безбедно“ – пројекат 5.

Школа поседује финансијски план. Средства се користе плански и наменски у складу са школским Развојним планом, Школским програмом и уз

сагласност Школског одбора. Са расподелом средстава, благовремено и транспарентно, упознати су сви заинтересовани.

4.4 РЕСУРСИ ЛОКАЛНЕ СРЕДИНЕ

Школа се налази у ужем градском подручју и као ресурсе користи већи број културних, образовних и спортских установа :

- Установа културе и библиотека „Вук Караџић“
- „Позориште на Теразијама“
- „Звездара театар“
- Позориште „Душко Радовић“
- „Позориштанце Пуж“
- Музеј „Никола Тесла“
- Руски дом
- Дечији културни центар
- Спортски центри „Врачар“, „Олимп“ и „Ташмајдан“
- Ботаничка башта
- Факултети: Машински, Архитектонски, Грађевински, Електротехнички, Технолошки, Правни.
- Висока пословна школа струковних студија

Наведени ресурси локалне средине користе се за потребе наставних и ваннаставних активности, превенцију ризичног понашања и професионалну оријентацију. Огледни часови, израда пројеката и тематска настава базирају се на повезивању и укључивању школе у активности научних установа и установа културе локалне заједнице. Ученици и наставници наше школе су активни учесници едукативних семинара и манифестација „Позориште звездариште“, „Тржница идеја“, „Музејска дидактика“, „Мала школа сценских уметности.“

5. НАСТАВНИ ПЛАН ОБРАЗОВНО-ВАСПИТНОГ РАДА ЗА ПРВИ И ДРУГИ ЦИКЛУС ЗА ОБАВЕЗНЕ И ИЗБОРНЕ ПРЕДМЕТЕ

ОБАВЕЗНИ НАСТАВНИ ПРЕДМЕТИ ЗА ПРВИ ОБРАЗОВНИ ЦИКЛУС

Редни број	Обавезни наставни предмет	ПРВИ РАЗРЕД		ДРУГИ РАЗРЕД		ТРЕЋИ РАЗРЕД		ЧЕТВРТИ РАЗРЕД	
		Недељно	Годишње	Недељно	Годишње	Недељно	Годишње	Недељно	Годишње
1.	Српски језик	5	180	5	180	5	180	5	180
2.	Математика	5	180	5	180	5	180	5	180
3.	Енглески језик	2	72	2	72	2	72	2	72
4.	Свет око нас	2	72	2	72	/	/	/	/
5.	Природа и друштво	/	/	/	/	2	72	2	72
6.	Ликовна култура	1	36	2	72	2	72	2	72
7.	Музичка култура	1	36	2	72	2	72	2	72
8.	Физичко васпитање	3	108	3	108	3	108	3	108

ОБАВЕЗНИ НАСТАВНИ ПРЕДМЕТИ ЗА ДРУГИ ОБРАЗОВНИ ЦИКЛУС

Редни број	Обавезни наставни предмет	ПЕТИ РАЗРЕД		ШЕСТИ РАЗРЕД		СЕДМИ РАЗРЕД		ОСМИ РАЗРЕД	
		Недељно	Годишње	Недељно	Годишње	Недељно	Годишње	Недељно	Годишње
1.	Српски језик	5	180	4	144	4	144	4	136
2.	Енглески језик	2	72	2	72	2	72	2	68
3.	Ликовна култура	2	72	1	36	1	36	1	34
4.	Музичка култура	2	72	1	36	1	36	1	34
5.	Историја	1	36	1	36	1	36	1	68
6.	Географија	1	36	2	72	2	72	2	68
7.	Физика	/	/	2	72	2	72	2	68
8.	Хемија	/	/	/	/	2	72	2	68
9.	Математика	4	144	4	144	4	144	4	136
10.	Биологија	2	72	2	72	2	72	2	68
11.	Техничко и информатичко образовање	2	72	2	72	2	72	2	68
12.	Физичко васпитање	2	72	2	72	2	72	2	68

ИЗБОРНИ НАСТАВНИ ПРЕДМЕТИ

Наставни план обухвата наставне предмете по нивоима и врстама образовања од којих ученик обавезно бира један или више предмета према својим склоностима . Један од обавезних изборних предмета је верска настава или грађанско васпитање.

Изабрани спорт, са листе коју нуди школа ученик бира на крају школске године, а за наредну школску годину.

Школа је понудила листу изборних предмета према реалним потребама ученика, родитеља и локалне средње , водећи рачуна да у школи постоји наставни кадар и остали услови неопходни за реализацију ових активности.

Редни број	Обавезни изборни наставни предмет	ПРВИ РАЗРЕД		ДУГИ РАЗРЕД		ТРЕЋИ РАЗРЕД		ЧЕТВРТИ РАЗРЕД	
		Недељно	Годишње	Недељно	Годишње	Недељно	Годишње	Недељно	Годишње
1.	Верска настава	1	36	1	36	1	36	1	36
2.	Грађанско васпитање	1	36	1	36	1	36	1	36

Редни број	Обавезни изборни наставни предмет	ПЕТИ РАЗРЕД		ШЕСТИ РАЗРЕД		СЕДМИ РАЗРЕД		ОСМИ РАЗРЕД	
		Недељно	Годишње	Недељно	Годишње	Недељно	Годишње	Недељно	Годишње
1.	Верска настава	1	36	1	36	1	36	1	36
2.	Грађанско васпитање	1	36	1	36	1	36	1	36
3.	РУСКИ ЈЕЗИК	2	72	2	72	2	72	2	68
4.	Физичко васпитање/изабрани спорт	1	36	1	36	1	36	1	34

Други изборни предмет ученик бира са листе коју школа понуди, а према својим склоностима.

ОШ „Иван Горан Ковачић“
Школски програм за први и други циклус основног образовања 2014/2015. године

Редни број	Изборни наставни предмет	ПРВИ РАЗРЕД		ДУГИ РАЗРЕД		ТРЕЋИ РАЗРЕД		ЧЕТВРТИ РАЗРЕД	
		Недељно	Годишње	Недељно	Годишње	Недељно	Годишње	Недељно	Годишње
1.	Чувари природе	1	36	1	36	1	36	1	36
2.	Народна традиција	1	36	1	36	1	36	1	36
3.	Руке у тесту	1	36	1	36	1	36	1	36

Редни број	Изборни наставни предмет	ПЕТИ РАЗРЕД		ШЕСТИ РАЗРЕД		СЕДМИ РАЗРЕД		ОСМИ РАЗРЕД	
		Недељно	Годишње	Недељно	Годишње	Недељно	Годишње	Недељно	Годишње
1.	Информатика и рачунарство	1	36	1	36	1	36	1	36
2.	Цртање, сликање, вајање	1	36	1	36	1	36	1	36
3.	Хор и оркестар	1	36	1	36	1	36	1	36

ОБЛИЦИ ИЗВОЂЕЊА ПРОГРАМА ЗА ПРВИ И ДРУГИ ЦИКЛУС ОСНОВНОГ ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА

Редни број	Облици образ. восп. рада	ПРВИ РАЗРЕД		ДУГИ РАЗРЕД		ТРЕЋИ РАЗРЕД		ЧЕТВРТИ РАЗРЕД	
		Недељно	Годишње	Недељно	Годишње	Недељно	Годишње	Недељно	Годишње
1.	Редовна настава	21-24	756-864	22-25	792-900	22-26	792-936	22-26	792-936
2.	Допунска настава	1	36	1	36	1	36	1	36
3.	Додатна настава	/	/	/	/	/	/	1	36
4.	Настава у природи	7-10 дана годишње		7-10 дана годишње		7-10 дана годишње		7-10 дана годишње	

Редни број	Облици образ. восп. рада	ПЕТИ РАЗРЕД		ШЕСТИ РАЗРЕД		СЕДМИ РАЗРЕД		ОСМИ РАЗРЕД	
		Недељно	Годишње	Недељно	Годишње	Недељно	Годишње	Недељно	Годишње
1.	Редовна настава	28-31	1008-1116	29-32	1044-1152	31-33	10116-1188	31-33	1054-1122
2.	Допунска настава	1	36	1	36	1	36	1	34
3.	Додатна настава	1	36	1	36	1	36	1	34

ОШ „Иван Горан Ковачић“
Школски програм за први и други циклус основног образовања 2014/2015. године

Остали облици образовно васпитног рада за први и други циклус основног образовања и васпитања

Редни број	Остали облици образовно васпитног рада	ПРВИ РАЗРЕД		ДУГИ РАЗРЕД		ТРЕЋИ РАЗРЕД		ЧЕТВРТИ РАЗРЕД	
		Недељно	Годишње	Недељно	Годишње	Недељно	Годишње	Недељно	Годишње
1.	Час одељењског старешине	1	36	1	36	1	36	1	36
Редни број	Остали облици образовно васпитног рада	ПЕТИ РАЗРЕД		ШЕСТИ РАЗРЕД		СЕДМИ РАЗРЕД		ОСМИ РАЗРЕД	
		Недељно	Годишње	Недељно	Годишње	Недељно	Годишње	Недељно	Годишње
1.	Час одељењског старешине	1	36	1	36	1	36	1	34

6. ШКОЛСКИ ПРОГРАМ ЗА ПРВИ ЦИКЛУС ОБРАЗОВАЊА
(I, II, III И IV РАЗРЕД)

6. 1. ПРОГРАМ ОБАВЕЗНИХ ПРЕДМЕТА

6.1.1 СРПСКИ ЈЕЗИК

✘ **НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ:** Српски језик

✘ **РАЗРЕД:** ПРВИ

✘ **ЦИЉ НАСТАВНОГ ПРЕДМЕТА:**

Да ученик савлада технику читања и писања на елементарном нивоу, као и да подстакне коришћење језичких компетенција за организовање и проширивање сопствених знања и изражавање искустава.

✘ **ЗАДАЦИ (ВАСПИТНИ, ОБРАЗОВНИ, ФУНКЦИОНАЛНИ):**

ВАСПИТНИ:

- развијање љубави према матерњем језику и потребе да се он негује
- формирање навике за читко, уредно и лепо писање
- богаћење речника и језичке културе, повећање фонда речи
- развијање љубави према књизи

ОБРАЗОВНИ:

- усвајање правилног изговарања гласова, гласовних скупова, речи и реченица
- увођење у доживљавање и разумевање књижевних текстова
- уочавање врста књижевних дела према захтевима програма

ФУНКЦИОНАЛНИ:

- савладавање технике читања и писања на ћириличном писму
- оспособљавање за усмено и писмено препричавање, причање и описивање
- навикавање на употребу књижевног језика у говору и писању

✕ НАЧИНИ И ПОСТУПЦИ ЗА ОСТВАРИВАЊЕ ПРОГРАМА (МЕТОДЕ РАДА, ОБЛИЦИ РАДА, НАСТАВНА СРЕДСТВА):

Методе рада:

Поред стандардних наставних метода (монолошка, дијалогска, рад на тексту, демонстративно-илустративна, ...), у настави ће се користити и разни облици интерактивних метода, учење путем открића и решавање проблема, метода сценске комуникације, комплексна метода, монографска метода и метода групне обраде слова.

Облици рада:

Фронтални облик рада, индивидуални облик рада, групни облик рада, рад у пару, индивидуализован облик рада, диференцирани облик рада и настава путем телевизије и видео записа.

Наставна средства:

Поред наставних средстава која свакодневно користимо у настави (уџбеник, радна свеска, приручник, додатна литература), препоручује се коришћење следећих наставних средстава: зидне слике, компјутер, плејер, паметна табла, пројектор, видео бим...

✕ ЛИТЕРАТУРА:

Поред изабраних уџбеника одобрених од стране Министарства просвете, науке и технолошког развоја наставници користе: изабране часописе, енциклопедије, наставне листове, лектуру и остале изворе информација.

Препоручена додатна литература: Активно учење, Методика креативне наставе српског језика и књижевности, Даровити ученици...

ОШ „Иван Горан Ковачић“
Школски програм за први и други циклус основног образовања 2014/2015. године

Наставни предмет: Српски језик		Разред:1
Годишњи фонд часова: 180		Недељни фонд часова:5
РЕДНИ БР. НАСТАВНЕ ТЕМЕ	НАСТАВНА ТЕМА	КОРЕЛАЦИЈА
1.	ПОЧЕТНО ЧИТАЊЕ И ПИСАЊЕ	Свет око нас (жива и нежива природа) Математика (бројеви, линије) Ликовна култура (цртање, сликање и вајање) Музичка култура (певање песама, слушање музике) Физичко васпитање (извођење покрета рукама и телом-обликовање слова) Чувари природе (жива и нежива природа) Рука у тесту (нежива природа)
2.	ЈЕЗИК	Свет око нас (жива и нежива природа) Математика (линије, записивање текстуалних задатака) Ликовна култура (цртање, сликање и вајање) Музичка култура (певање песама, слушање музике)
3.	КЊИЖЕВНОСТ	Свет око нас (годишња доба,животиње,биљке) Ликовна култура (цртање, сликање и колаж) Музичка култура (певање песама, слушање музике) Физичко васпитање (елементарне и народне игре) Чувари природе (жива природа-биљке,животиње,промене у природи) Народна традиција(обичаји,живот некада и сада,народна ношња) Верска настава (Божић, Ускрс, Свети Сава)
4.	КУЛТУРА ИЗРАЖАВАЊА (писмено и усмено)	Свет око нас (култура живљења) Ликовна култура (цртање, сликање и стрип) Музичка култура (певање песама, слушање музике) Грађанско васпитање(комуникација са другима) Рука у тесту (доношење закључка на основу огледа)

✕ РАЗРЕД: ДРУГИ

✕ ЦИЉ НАСТАВНОГ ПРЕДМЕТА:

Да ученици овладају основним законитостима српског књижевног језика, на којем ће се усмено и писмено, правилно изражавати, да упознају, доживе и оспособе се да тумаче одабрана књижевна дела, позоришна, филмска и друга уметничка остварења из српске и светске баштине.

✕ ЗАДАЦИ (ВАСПИТНИ, ОБРАЗОВНИ, ФУНКЦИОНАЛНИ):

ВАСПИТНИ:

- развијање љубави према матерњем језику и потребе да се он негује
- формирање навике зачитко, уредно и лепо писање
- богаћење речника и језичке културе, повећање фонда речи
- развијање љубави према књизи
- развијање осећања за естетске вредности у књижевној уметности

ОБРАЗОВНИ:

- усвајање правилног изговарања гласова, гласовних скупова, речи и реченица
- увођење у доживљавање и разумевање књижевних текстова
- уочавање врста књижевних дела према захтевима програма
- основно, поступно и систематско упознавање граматике и правописа српског језика
- развијање смисла и способности за правилно, усмено и писмено изражавање, богаћење речника, језичког и стилског израз
- уочавање врста књижевних дела, према захтеву програма
- оспособљавање за усмено и писмено препричавање, причање и описивање, према захтевима програма;
- усвајање основних правописних правила

ФУНКЦИОНАЛНИ:

- савладавање технике читања и писања на ћириличном писму
- оспособљавање за усмено и писмено препричавање, причање и описивање
- савладавање технике читања и писања на латиничном писму
- навикавање на употребу књижевног језика у говору и писању
- увежбавање и усавршавање читања;
- упознавање читања и тумачење информативних текстова из енциклопедија и часописа за децу;
- оспособљавање ученика за логичко схватање и критичко процењивање прочитаног.

✕ НАЧИНИ И ПОСТУПЦИ ЗА ОСТВАРИВАЊЕ ПРОГРАМА (МЕТОДЕ РАДА, ОБЛИЦИ РАДА, НАСТАВНА СРЕДСТВА):

Методе рада:

Поред стандардних наставних метода (монологска, дијалогска, рад на тексту, демонстративно-илустративна, ...), у настави ће се користити и разни облици интерактивних метода, учење путем открића и решавање проблема, метода сценске комуникације, комплексна метода, монографска метода и метода групе обраде слова.

Облици рада:

Фронтални облик рада, индивидуални облик рада, групни облик рада, рад у пару, индивидуализован облик рада, диференцирани облик рада и настава путем телевизије и видео записа.

Наставна средства:

Поред наставних средстава која свакодневно користимо у настави (уџбеник, радна свеска, приручник, додатна литература), препоручује се коришћење следећих наставних средстава: зидне слике, компјутер, плејер, паметна табла, пројектор, видео бим...

✕ ЛИТЕРАТУРА:

Поред изабраних уџбеника одобрених од стране Министарства просвете, науке и технолошког развоја наставници користе: изабране часописе, енциклопедије, наставне листове, лектуру и остале изворе информација.

Препоручена додатна литература: Активно учење, Методика креативне наставе српског језика и књижевности, Даровити ученици...

Наставни предмет: Српски језик		Разред:2
Годишњи фонд часова: 180		Недељни фонд часова:5
РЕДНИ БР. НАСТАВНЕ ТЕМЕ	НАСТАВНА ТЕМА	КОРЕЛАЦИЈА
1.	ЧИТАЊЕ И ПИСАЊЕ	Свет око нас (жива и нежива природа, време) Математика (редни бројеви, линије, читање и записивање појмова и знакова везаних за рачунске операције, јединице мере, геометрија) Ликовна култура (цртање, сликање, колаж, вајање, папир пластика...) Музичка култура (певање песама, слушање музике) Физичко васпитање (извођење покрета рукама и телом-обликовање слова латинице) Чувари природе (жива и нежива природа) Рука у тесту (преобликовање савитљивог материјала)
2.	ЈЕЗИЧКА КУЛТУРА	Свет око нас (жива и нежива природа) Математика (линије, записивање текстуалних задатака, геометрија, мерење и мере) Ликовна култура (цртање, сликање и вајање) Музичка култура (певање песама, слушање музике)
3.	КЊИЖЕВНОСТ	Свет око нас (људска делатност, празници и обичаји, годишња доба, животиње, биљке) Ликовна култура (цртање, сликање и колаж) Музичка култура (певање песама, слушање музике) Физичко васпитање (елементарне, штафетне и народне игре) Чувари природе (жива природа-биљке, животиње, промене у природи) Народна традиција (обичаји, живот некада и сада, објекти за становање некад и сад) Верска настава (Божјић, Ускрс, Свети Сава)
		Свет око нас (култура живљења, промене у

ОШ „Иван Горан Ковачић“
Школски програм за први и други циклус основног образовања 2014/2015. године

Наставни предмет: Српски језик		Разред:2
Годишњи фонд часова: 180		Недељни фонд часова:5
РЕДНИ БР. НАСТАВНЕ ТЕМЕ	НАСТАВНА ТЕМА	КОРЕЛАЦИЈА
4.	КУЛТУРА ИЗРАЖАВАЊА (писмено и усмено)	природи,описивање животиња и биљака) Ликовна култура (цртање, сликање и стрип) Музичка култура (певање песама, слушање музике) Грађанско васпитање(комуникација са другима) Рука у тесту (доношење закључка на основу огледа) Чувари природе (писање честитки и разгледница) Народна традиција (архаизми-говор некада и сада)

✕ РАЗРЕД: ТРЕЋИ

✕ ЦИЉ НАСТАВНОГ ПРЕДМЕТА:

Да ученици овладају основним законитостима српског књижевног језика, на којем ће се усмено и писмено , правилно изражавати, да упознају, доживе и оспособе се да тумаче одабрана књижевна дела, позоришна, филмска и друга уметничка остварења из српске и светске баштине.

✕ ЗАДАЦИ (ВАСПИТНИ, ОБРАЗОВНИ, ФУНКЦИОНАЛНИ):

ВАСПИТНИ:

- развијање љубави према матерњем језику и потребе да се он негује и унапређује
- формирање навике зачитко,уредно и лепо писање
- богаћење речника и језичке културе, повећање фонда речи
- развијање љубави према књизи
- развијање осећања за естетске вредности у књижевној уметности
- развијање патриотизма и васпитавање у духу мира, културних односа и сарадње међу људима
- васпитавање ученика за живот и рад у духу хуманизма, истинољубивости, солидарности и других моралних вредности

ОБРАЗОВНИ:

- усвајање правилног изговарања гласова, гласовних скупова, речи и реченица
- увођење у доживљавање и разумевање књижевних текстова
- уочавање врста књижевних дела према захтевима програма
- основно, поступно и систематско упознавање граматике и правописа српског језика
- развијање смисла и способности за правилно, усмено и писмено изражавање, богаћење речника, језичког и стилског израз
- оспособљавање за усмено и писмено препричавање, причање и описивање, према захтевима програма
- усвајање основних правописних правила
- упознавање језичких појава и појмова, овладавање граматиком и стилским језиком
- постепено упознавање методологије израде писменог састава

ФУНКЦИОНАЛНИ:

- оспособљавање за усмено и писмено препричавање, причање и описивање
- навикавање на употребу књижевног језика у говору и писању
увежбавање и усавршавање читања;
- упознавање читања и тумачење информативних текстова из енциклопедија и часописа за децу;
- оспособљавање ученика за логичко схватање и критичко процењивање прочитаног

✕ НАЧИНИ И ПОСТУПЦИ ЗА ОСТВАРИВАЊЕ ПРОГРАМА (МЕТОДЕ РАДА, ОБЛИЦИ РАДА, НАСТАВНА СРЕДСТВА):

Методе рада:

Поред стандардних наставних метода (монолошка, дијалoшка, рад на тексту, демонстрaтивно-илустративна, ...), у настави ће се користити и разни облици интерaктивних метода, учење путем открића и решавање проблема, метода сценске комуникације, комплексна метода, монографска метода и метода групне обраде слова.

Облици рада:

Фронтални облик рада, индивидуални облик рада, групни облик рада, рад у пару, индивидуализован облик рада, диференцирани облик рада и настава путем телевизије и видео записа.

Наставна средства:

Поред наставних средстава која свакодневно користимо у настави (уџбеник, радна свеска, приручник, додатна литература), препоручује се коришћење следећих наставних средстава: зидне слике, компјутер, плејер, паметна табла, пројектор, видео бим...

✕ ЛИТЕРАТУРА:

Поред изабраних уџбеника одобрених од стране Министарства просвете, науке и технолошког развоја наставници користе: изабране часописе, енциклопедије, наставне листове, лектуру и остале изворе информација.

Препоручена додатна литература: Активно учење, Методика креативне наставе српског језика и књижевности, Даровити ученици...

ОШ „Иван Горан Ковачић“
Школски програм за први и други циклус основног образовања 2014/2015. године

Наставни предмет: Српски језик		Разред:3
Годишњи фонд часова: 180		Недељни фонд часова:5
РЕДНИ БР. НАСТАВНЕ ТЕМЕ	НАСТАВНА ТЕМА	КОРЕЛАЦИЈА
1.	ЈЕЗИК	Природа и друштво (жива и нежива природа-именице, род, број, промене у природи-придеви и глаголи, правилно писање улица-правопис) Математика (основни и редни бројеви, римски бројеви) Ликовна култура (цртање, сликање) Музичка култура (певање песама, слушање музике)
2.	КЊИЖЕВНОСТ	Природа и друштво(наше наслеђе,) Ликовна култура (цртање, сликање и колаж) Музичка култура (певање песама, слушање музике) Физичко васпитање (елементарне,штафетне и народне игре) Чувари природе (жива природа-биљке,животиње,промене у природи) Народна традиција(обичаји,живот некада и сада, стари занати) Верска настава (Божић, Ускрс, Свети Сава)
3.	КУЛТУРА ИЗРАЖАВАЊА (писмено и усмено)	Математика –Природни бројеви до 1000,геометрија,мерење и мере Природа и друштво (мој завичај,звуци из природе) Ликовна култура (цртање, сликање и стрип) Музичка култура (певање песама, слушање музике) Грађанско васпитање(комуникација са другима) Рука у тесту (усмено и писмено изражавање кроз дискусије и записе о изведеним огледима) Чувари природе (мој љубимац) Народна традиција (архаизми-говор некада и сада) Грађанско васпитање (развијање појма пријатељства)

✕ РАЗРЕД: ЧЕТВРТИ

✕ ЦИЉ НАСТАВНОГ ПРЕДМЕТА:

Да ученици овладају основним законитостима српског књижевног језика, на којем ће се усмено и писмено, правилно изражавати, да упознају, доживе и оспособе се да тумаче одабрана књижевна дела, позоришна, филмска и друга уметничка остварења из српске и светске баштине.

✕ ЗАДАЦИ (ВАСПИТНИ, ОБРАЗОВНИ, ФУНКЦИОНАЛНИ):

ВАСПИТНИ:

- развијање љубави према матерњем језику и потребе да се он негује и унапређује
- формирање навике зачитко, уредно и лепо писање
- богаћење речника и језичке културе, повећање фонда речи
- развијање љубави према књизи
- развијање осећања за естетске вредности у књижевној уметности
- развијање патриотизма и васпитавање у духу мира, културних односа и сарадње међу људима
- васпитавање ученика за живот и рад у духу хуманизма, истинољубивости, солидарности и других моралних вредности
- развијање, чување и поштовање властитог националног и културног идентитета на делима српске књижевности, позоришне и филмске уметности

ОБРАЗОВНИ:

- увођење у доживљавање и разумевање књижевних текстова
- уочавање врста књижевних дела према захтевима програма
- основно, поступно и систематско упознавање граматике и правописа српског језика
- развијање смисла и способности за правилно, усмено и писмено изражавање, богаћење речника, језичког и стилског израз
- оспособљавање за усмено и писмено препричавање, причање и описивање, према захтевима програма
- усвајање основних правописних правила
- упознавање језичких појава и појмова, овладавање граматиком и стилским језиком
- постепено упознавање методологије израде писменог саставапроширивање знања о простој реченици и њеним деловима
- савладавање основних појмова о променљивим и непроменљивим речима
- проширивање знања о простој реченици и њеним деловима

ФУНКЦИОНАЛНИ:

- оспособљавање за усмено и писмено препричавање, причање и описивање
- навикавање на употребу књижевног језика у говору и писању
- упознавање читања и тумачење информативних текстова из енциклопедија и часописа за децу;
- оспособљавање ученика за логичко схватање и критичко процењивање прочитаног
- оспособљавање за изражајно читање и интерпретирање дела
- оспособљавање ученика за тумачење књижевног дела (осећања, фабула, радња, ликови, поруке, стилогеност)

✕ НАЧИНИ И ПОСТУПЦИ ЗА ОСТВАРИВАЊЕ ПРОГРАМА (МЕТОДЕ РАДА, ОБЛИЦИ РАДА, НАСТАВНА СРЕДСТВА):

Методе рада:

Поред стандардних наставних метода (монолошка, дијалогска, рад на тексту, демонстративно-илустративна, ...), у настави ће се користити и разни облици интерактивних метода, учење путем открића и решавање проблема, метода сценске комуникације, комплексна метода, монографска метода и метода групне обраде слова.

Облици рада:

Фронтални облик рада, индивидуални облик рада, групни облик рада, рад у пару, индивидуализован облик рада, диференцирани облик рада и настава путем телевизије и видео записа.

Наставна средства:

Поред наставних средстава која свакодневно користимо у настави (уџбеник, радна свеска, приручник, додатна литература), препоручује се коришћење следећих наставних средстава: зидне слике, компјутер, плејер, паметна табла, пројектор, видео бим...

✕ ЛИТЕРАТУРА:

Поред изабраних уџбеника одобрених од стране Министарства просвете, науке и технолошког развоја наставници користе: изабране часописе, енциклопедије, наставне листове, лектиру и остале изворе информација.

Препоручена додатна литература: Активно учење, Методика креативне наставе српског језика и књижевности, Даровити ученици...

Наставни предмет: Српски језик		Разред:4
Годишњи фонд часова: 180		Недељни фонд часова:5
РЕДНИ БР. НАСТАВНЕ ТЕМЕ	НАСТАВНА ТЕМА	КОРЕЛАЦИЈА
1.	ЈЕЗИК	Природа и друштво (материјали-градивни и збирни придеви, жива и нежива природа-именице, род, број, промене у природи-придеви и глаголи, правилно писање улица-правопис) Математика –Скуп природних бројева, мерење и мере Ликовна култура (цртање, сликање) Музичка култура (певање песама, слушање музике) Рука у тесту (различити градивни материјали)
2.	КЊИЖЕВНОСТ	Природа и друштво(делатности људи осврт уназад-прошлост/хронологија начин живота у средњем веку, прошлост српског народа, човек-део природе као друштвено биће) Ликовна култура (цртање, сликање, колаж и вајање) Музичка култура (певање песама, слушање музике, свирање на дечијим инструментима) Физичко васпитање (плес, штафетне и народне игре) Народна традиција(обичаји, живот некада и сада, стари занати) Верска настава (Божић, Ускрс, Свети Сава)

ОШ „Иван Горан Ковачић“
Школски програм за први и други циклус основног образовања 2014/2015. године

Наставни предмет: Српски језик

Разред:4

Годишњи фонд часова: 180

Недељни фонд часова:5

РЕДНИ БР. НАСТАВНЕ ТЕМЕ	НАСТАВНА ТЕМА	КОРЕЛАЦИЈА
3.	КУЛТУРА ИЗРАЖАВАЊА (писмено и усмено)	<p>Природа и друштво (Србија у прошлости, обележја наше домовине, описивање познатих личности из наше прошлости,)</p> <p>Ликовна култура (цртање, сликање, колаж од исечака из новина и стрип)</p> <p>Музичка култура (певање песама, слушање музике и свирање на дечјим музичким инструментима)</p> <p>Грађанско васпитање (комуникација са другима, друштвена одговорност, различитост култура, право, правда и једнакост)</p> <p>Рука у тесту (усмено и писмено изражавање кроз дискусије и записе о изведеним огледима)</p> <p>Чувари природе (промене у природи, описивање)</p> <p>Народна традиција (народни обичаји)</p> <p>Грађанско васпитање (примерена употреба појмова у комуникацији)</p>

6.1.2 МАТЕМАТИКА

✕ НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: МАТЕМАТИКА

✕ РАЗРЕД: ПРВИ

✕ ЦИЉ НАСТАВНОГ ПРЕДМЕТА

- да ученици усвоје елементарна математичка знања која су потребна за схватање појмова и зависности у животу и друштву
- да оспособи ученике за примену усвојених математичких знања у решавању разноврсних задатака из животне праксе, за успешно настављање математичког образовања ;
- да допринесе развијању менталних способности, формирању научног погледа на свет и свестраном развоју личности ученика

✕ ЗАДАЦИ НАСТАВНОГ ПРЕДМЕТА

ОБРАЗОВНИ:

- препознавање, разликовање и исправно именовање облика предмета, површи и линија.
- уочавање разних примера скупова и припадање елемената скупу везивањем за примерима из животног окружења детета
- уочавање односа између предмета по облику, боји и величини на једноставним примерима из своје околине
- упознавање појмова: метар, динар и пара

ФУНКЦИОНАЛНИ:

- записивање, читање и упоређивање бројева до 100 и исправно употребљавање знакова једнакости и неједнакости
- оспособљавање за цртање дужи и тачке и стицање умешности у руковању лењиром
- савладавање сабирање и одузимање до 100, схвате појам нуле и њено својство у сабирању и одузимању...
- решавање текстуалних задатака у оквиру сабирања и одузимања до 100

ВАСПИТНИ:

- развијање културне, радне, етичке и естетске навике ученика, као и математичку радозналост у посматрању и изучавању природних појава;
- развијање ученикове способности посматрања, опажања и логичког, критичког, стваралачког и апстрактног мишљења;
- изграђивање позитивних особина ученикове личности као што су: истинољубивост, упорност, систематичност, уредност, тачност, одговорност, смисао за самостални рад

✕ НАЧИНИ И ПОСТУПЦИ ЗА ОСТВАРИВАЊЕ ПРОГРАМА (МЕТОДЕ РАДА, ОБЛИЦИ РАДА И НАСТАВНА СРЕДСТВА)

Метода рада: метода рада на тексту, метода демонстрације, усменог излагања, самосталних радова ученика

Облици рада: рад у пару, програмирана настава, проблемска настава, фронтални и индивидуални

Наставна средства: рачунар, лењир, шестар, телевизор, плејер, паметна табла, пројектор, наставни листићи

✕ ЛИТЕРАТУРА:

- Збирка задатака из математике, др Милосав Марјановић, Мило Латковић
- Приручник уз уџбеник математике, др Милосав Марјановић
- Оријентациони распоред наставног градива математике од 1.- 4. разреда
- Збирка решених задатака из математике – за оне који желе и могу више,
- др Бранислав Поповић;
- ПЧЕЛИЦА РАДНА СВЕСКА ИЗ МАТЕМАТИКЕ - Маја Кораксић и Горан Марковић
- Огледалце РАДНА СВЕСКА ИЗ МАТЕМАТИКЕ
- Уџбеници из математике од 1.-4. разреда –Едука
- ЕНЦИКЛОПЕДИЈА ПОЧЕТНИЦА 2- ЕВРО, Београд, 2004.
- ЗАШТО? КОЛИКО ПИТАЊА, ТОЛИКО ОДГОВОРА- ЕВРО, Београд, 2005.
- ВЕЛИКА ЕНЦИКЛОПЕДИЈА ЗА ДЕЦУ - ЗМАЈ, Нови Сад, 2001.

Наставни предмет: МАТЕМАТИКА		Разред: Први
Годишњи фонд часова: 180		Недељни фонд часова: 5
РЕДНИ БР. НАСТАВНЕ ТЕМЕ	НАСТАВНА ТЕМА	КОРЕЛАЦИЈА
1.	ПРЕДМЕТИ У ПРОСТОРУ И ОДНОСИ МЕЂУ ЊИМА	Свет око нас-Оријентација у простору и времену Музичка култура-Музичке игре Ликовна култура-Односи у видном пољу Физичко васпитање-Вежбе реквизитима Од играчке до рачунара –Програм за цртање
2.	ЛИНИЈА И ОБЛАСТ	Српски језик-Почетно читање и писање Физичко васпитање-Ходање и трчање Од играчке до рачунара - Програм за цртање Рука у тесту- Кретање
3.	КЛАСИФИКАЦИЈА ПРЕДМЕТА ПРЕМА СВОЈСТВИМА	Српски језик-Почетно читање и писање Ликовна култура-Облици и њихови квалитети, изглед употребних предмета
4.	ПРИРОДНИ БРОЈЕВИ ДО 100	Музичка култура-Певање или свирање песама по слуху и увођење у основе музичке писмености Физичко васпитање-Ритмичке вежбе и народни плесови Српски језик- Почетно читање и писање, језик
5.	МЕРЕЊЕ И МЕРЕ	Свет око нас- Оријентација у простору и времену Музичка култура-Слушање музике Ликовна култура-Временски и просторни низови Од играчке до рачунара - Програм за цртање Рука у тесту-Мерим-значи упоређујем

✕ **НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: МАТЕМАТИКА**

✕ **РАЗРЕД: ДРУГИ**

✕ **ЦИЉ НАСТАВНОГ ПРЕДМЕТА**

- да ученици усвоје елементарна математичка знања која су потребна за
- схватање појмова и зависности у животу и друштву
- да оспособи ученике за примену усвојених математичких знања у решавању разноврсних задатака из животне праксе, за успешно настављање математичког образовања ;
- да допринесе развијању менталних способности, формирању научног погледа на свет и свестраном развоју личности ученика

✕ **ЗАДАЦИ**

ОБРАЗОВНИ:

- савладавање сабирања и одузимања до 100
- упознавање операције множења и дељења, употреба термина и знак за множење и дељење;
- упознавање (на примерима) комутативности и асоцијативности рачунских операција (без употребе ових назива);
- уочавање својства нуле као сабирка, чиниоца и дељеника, а јединице као чиниоца и делиоца;
- упознавање употребе слова као ознаке за непознати број (односно, као замену за неки број) у најједноставнијим примерима сабирања и одузимања;
- усвајање појма половине;

ФУНКЦИОНАЛНИ:

- савладавање множења и дељења до 100, функција заграде и редослед извођења рачунских операција;
- оспособљавање за читање и записивање помоћу слова збира, разлике, производа и количника, као и одређивање вредности израза са две операције;
- стицање одређене спретности у цртању праве и дужи као и разних кривих и изломљених линија;
- стицање способности за цртање правоугаоника и квадрата на квадратној мрежи;
- примена мера за дужину (m, dm, cm) и време (час, минут, дан, седмица, месец)

ВАСПИТНИ:

- стицање способности изражавања математичким језиком, јасноће и прецизности изражавања у писменом и усменом облику;

✕ **НАЧИНИ И ПОСТУПЦИ ЗА ОСТВАРИВАЊЕ ПРОГРАМА(МЕТОДЕ РАДА, ОБЛИЦИ РАДА И НАСТАВНА СРЕДСТВА)**

Метода рада: метода рада на тексту, метода демонстрације, усменог излагања, самосталних радова ученика

Облици рада: рад у пару , програмирана настава, проблемска настава, фронтални и индивидуални

Наставна средства: рачунар, лењир, шестар, телевизор, плејер, паметна табла, пројектор, наставни листићи

✕ ЛИТЕРАТУРА:

- Збирка задатака из математике , др Милосав Марјановић, Мило Латковић
- Приручник уз уџбеник математике, др Милосав Марјановић
- Оријентациони распоред наставног градива математике од 1.- 4. разреда
- Збирка решених задатака из математике – за оне који желе и могу више, др Бранислав Поповић;
- ПЧЕЛИЦА РАДНА СВЕСКА ИЗ МАТЕМАТИКЕ -Маја Кораксић и Горан Марковић
- Огледалце РАДНА СВЕСКА ИЗ МАТЕМАТИКЕ
- Уџбеници из математике од 1.-4. разреда –Едука
- ЕНЦИКЛОПЕДИЈА ПОЧЕТНИЦА 2- ЕВРО, Београд, 2004.
- ЗАШТО? КОЛИКО ПИТАЊА, ТОЛИКО ОДГОВОРА- ЕВРО, Београд, 2005.
- ВЕЛИКА ЕНЦИКЛОПЕДИЈА ЗА ДЕЦУ - ЗМАЈ, Нови Сад, 2001.

Предмет: МАТЕМАТИКА		Разред: Други
Годишњи фонд часова: 180		Недељни фонд часова:5
РЕДНИ БР. НАСТАВНЕ ТЕМЕ	НАСТАВНА ТЕМА	КОРЕЛАЦИЈА
1.	ПРИРОДНИ БРОЈЕВИ ДО 100	Српски језик-Језичка култура, Читање и писање Физичко васпитање-Ходање и трчање, ритмичке вежбе и народни плесови Музичка култура-Музичке игре
2.	ГЕОМЕТРИЈСКИ ОБЛИЦИ	Српски језик-Језичка култура, Читање и писање Свет око нас-Саобраћај Ликовна култура-Разне врсте знакова и симбола, Лепо писање са калиграфијом, Преобликовање материјала или предмета њиховим спајањем (везивање) Дејство светлости на карактер облика (светлост) Физичко васпитање-Вежбе са реквизитима Музичка култура- Музичке игре, Дечје стваралаштво Народна традиција-Кућа
3.	МЕРЕЊЕ И МЕРЕ	Српски језик-Језичка култура, Читање и писање Свет око нас-Мерење времена Физичко васпитање-Ходање и трчање Ликовна култура- Кретање облика у простору, Амбијент - сценски простор Музичка култура- Музичке игре,

✕ РАЗРЕД: ТРЕЋИ

✕ ЦИЉ НАСТАВНОГ ПРЕДМЕТА

- да ученици усвоје елементарна математичка знања која су потребна за
- схватање појмова и зависности у животу и друштву
- да оспособи ученике за примену усвојених математичких знања у решавању разноврсних задатака из животне праксе, за успешно настављање математичког образовања ;
- да допринесе развијању менталних способности, формирању научног погледа на свет и свестраном развоју личности ученика

✕ ЗАДАЦИ

ОБРАЗОВНИ:

- савладавање читање, писање и упоређивање природних бројева до 1000;
- упознавање римске цифре (I, V, X, L, C, D, M) и принцип читања и писања бројева помоћу њих;
- решавање једноставнијих једначина у скупу бројева до 1000;
- упознавање и правилно записивање разломака чији је бројилац 1, а именилац мањи или једнак 10;
- упознавање и мерење масе тела и запремине течности, као и нове јединице за време (година, век).
- уочавање и цртање углова

ФУНКЦИОНАЛНИ:

- успешно обављање све четири рачунске операције до 1000
- стицање представе о подударности фигура (преко модела и цртања);
- оспособљавање за одређивање обима правоугаоника, квадрата и троугла;
- примена познавања јединица за мерење масе тела и запремине течности као и јединица за време
- оспособљавање за израчунавање вредности бројевног израза са највише три операције;

ВАСПИТНИ:

- развијање културне, радне, етичке и естетске навике ученика, као и математичку радозналост у посматрању и изучавању природних појава;

✕ НАЧИНИ И ПОСТУПЦИ ЗА ОСТВАРИВАЊЕ ПРОГРАМА (МЕТОДЕ РАДА, ОБЛИЦИ РАДА, НАСТАВНА СРЕДСТВА):

Метода рада: метода рада на тексту, метода демонстрације, усменог излагања, самосталних радова ученика

Облици рада: рад у пару , програмирана настава, проблемска настава, фронтални и индивидуални

Наставна средства: рачунар, лењир, шестар, телевизор, плејер, паметна табла, пројектор, наставни листићи

✕ ЛИТЕРАТУРА:

- Збирка задатака из математике , др Милосав Марјановић, Мило Латковић
- Приручник уз уџбеник математике, др Милосав Марјановић
- Оријентациони распоред наставног градива математике од 1.- 4. разреда
- Збирка решених задатака из математике – за оне који желе и могу више, др Бранислав Поповић;
- ПЧЕЛИЦА РАДНА СВЕСКА ИЗ МАТЕМАТИКЕ -Маја Кораксић и Горан Марковић
- Огледалце РАДНА СВЕСКА ИЗ МАТЕМАТИКЕ
- Уџбеници из математике од 1.-4. разреда –Едука
- ЕНЦИКЛОПЕДИЈА ПОЧЕТНИЦА 2- ЕВРО, Београд, 2004.
- ЗАШТО? КОЛИКО ПИТАЊА, ТОЛИКО ОДГОВОРА- ЕВРО, Београд, 2005.
- ВЕЛИКА ЕНЦИКЛОПЕДИЈА ЗА ДЕЦУ - ЗМАЈ, Нови Сад, 2001.

Наставни предмет: МАТЕМАТИКА		Разред: Трећи
Годишњи фонд часова: 180		Недељни фонд часова:5
РЕДНИ БР. НАСТАВНЕ ТЕМЕ	НАСТАВНА ТЕМА	КОРЕЛАЦИЈА
1.	ПРИРОДНИ БРОЈЕВИ ДО 100	Српски језик-Култура изражавања,правопис Ликовна култура-Плакат, билборд, реклама , Ликовне поруке као могућност споразумевања Музичка култура-Увођење музичке писмености Физичко васпитање-Ритмичка гимнастика и народни плесови
2.	ГЕОМЕТРИЈСКЕ ФИГУРЕ И ЊИХОВИ МЕЋУСОБНИ ОДНОСИ	Српски језик-Култура изражавања,правопис Ликовна култура-Орнаментика,Плакат, билборд, реклама ,
3.	МЕРЕЊЕ И МЕРЕ	Српски језик-Култура изражавања, правопис Природа и друштво- Наше наслеђе - некад и сад, Кретање у простору и времену Ликовна култура-Дела савремених медијума, композиција и покрет Музичка култура-Увођење музичке писмености Физичко васпитање-Атлетика Рука у тесту-Мерење времена.Пешчани сат,Ветроказ Народна традиција-Традиционални занати

✕ РАЗРЕД: ЧЕТВРТИ

✕ ЦИЉ НАСТАВНОГ ПРЕДМЕТА

- да ученици усвоје елементарна математичка знања која су потребна за схватање појмова и зависности у животу и друштву
- да оспособи ученике за примену усвојених математичких знања у решавању разноврсних задатака из животне праксе, за успешно настављање математичког образовања ;
- да допринесе развијању менталних способности, формирању научног погледа на свет и свестраном развоју личности ученика

✕ ЗАДАЦИ

ОБРАЗОВНИ:

- успешно читање и писање природних бројева у декадном бројевном систему;
- упознавање скупа природних бројева;
- науче да природне бројеве приказују тачкама бројевне полуправе;
- упознавање разломака, њихово читање, писање и значење уз коришћење одговарајућих симбола;
- упознавање јединице за површину

ФУНКЦИОНАЛНИ:

- оспособљавање да природне бројеве приказују тачкама бројевне полуправе;
- примена упознатих својстава рачунских операција при трансформисању израза и у случају рачунских олакшица;
- оспособљавање за састављање и израчунавање вредности израза са више операција;
- способност решавања једноставних једначина и неједначина;
- оспособљавање за прецизност у мерењу, цртању и геометријским конструкцијама.
- примена јединица за површину при израчунавању површине квадрата, правоугаоника, квадрата и коцке.

ВАСПИТНИ:

- разумевање одговарајућих садржаја природних наука и допринесе радном и политехничком васпитању и образовању

✕ НАЧИНИ И ПОСТУПЦИ ЗА ОСТВАРИВАЊЕ ПРОГРАМА (МЕТОДЕ РАДА, ОБЛИЦИ РАДА И НАСТАВНА СРЕДСТВА)

Метода рада: метода рада на тексту, метода демонстрације, усменог излагања, самосталних радова ученика

Облици рада: рад у пару, програмирана настава, проблемска настава, фронтални и индивидуални

Наставна средства: рачунар, лењир, шестар, телевизор, плејер, паметна табла, пројектор, наставни листићи

✕ **ЛИТЕРАТУРА:**

- Збирка задатака из математике , др Милосав Марјановић, Мило Латковић
- Приручник уз уџбеник математике, др Милосав Марјановић
- Оријентациони распоред наставног градива математике од 1.- 4. разреда
- Збирка решених задатака из математике – за оне који желе и могу више, др Бранислав Поповић;
- ПЧЕЛИЦА РАДНА СВЕСКА ИЗ МАТЕМАТИКЕ -Маја Кораксић и Горан Марковић
- Огледалце РАДНА СВЕСКА ИЗ МАТЕМАТИКЕ
- Уџбеници из математике од 1.-4. разреда –Едука
- ЕНЦИКЛОПЕДИЈА ПОЧЕТНИЦА 2- ЕВРО, Београд, 2004.
- ЗАШТО?КОЛИКО ПИТАЊА, ТОЛИКО ОДГОВОРА- ЕВРО, Београд, 2005.

Наставни предмет: МАТЕМАТИКА		Разред: Четврти
Годишњи фонд часова: 180		Недељни фонд часова:5
РЕДНИ БР. НАСТАВНЕ ТЕМЕ	НАСТАВНА ТЕМА	КОРЕЛАЦИЈА
1.	Скуп природних бројева	Српски језик- Књижевност, Језик, Језичка култура Природа и друштво- Моја домовина део света Музичка култура-Стварање музике, Извођење музике (певање и свирање) Физичко васпитање- Слободне активности Ликовна култура- Амбијент - сценски простор
2.	Мерење и мере	Српски језик-Језик Језичка култура Природа и друштво -Осврт уназад- прошлост , Физичко васпитање Атлетика,Ритмичка гимнастика и народни плесови Ликовна култура-Колаж, фротаж, деколаж и асамблаж, Везивање облика у тродимензионалном простору и равни, Линија, површина, волумен, боја, простор Рука у тесту-Кретање и материјали
3.	Површина	Природа и друштво- Истражујемо природне појаве Ликовна култура-Колаж, фротаж, деколаж и асамблаж, Везивање облика у тродимензионалном простору и равни, Линија, површина, волумен, боја, простор
4.	Писмени задаци	

- ВЕЛИКА ЕНЦИКЛОПЕДИЈА ЗА ДЕЦУ - ЗМАЈ, Нови Сад,2001.

6.1.3 ЕНГЛЕСКИ ЈЕЗИК

✕ **НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: ЕНГЛЕСКИ ЈЕЗИК**

✕ **РАЗРЕД: 1**

✕ **ЦИЉ НАСТАВНОГ ПРЕДМЕТА:**

Циљ наставе у првом разреду јесте да оспособи ученика да на страном језику комуницира на основном нивоу у усменом облику о темама из свог непосредног окружења

ЗАДАЦИ (ВАСПИТНИ, ОБРАЗОВНИ, ФУНКЦИОНАЛНИ):

Усвајање новог вокабулара

Развија способност и навику слушања са разумевањем

Разуме једноставна упутства и реагује на њих

Користи формалне и неформалне поздраве

✕ **НАЧИНИ И ПОСТУПЦИ ЗА ОСТВАРИВАЊЕ ПРОГРАМА (МЕТОДЕ РАДА, ОБЛИЦИ РАДА, НАСТАВНА СРЕДСТВА):**

Комуникација, интеракција, демонстрација, практичан рад, употреба аудио-визуелних средстава...

ЛИТЕРАТУРА:

Smart Junior one, уџбеник и радна свеска

Наставни предмет: Енглески језик		Разред: први
Годишњи фонд часова: 72		Недељни фонд часова: 2
РЕДНИ БР. НАСТАВНЕ ТЕМЕ	НАСТАВНА ТЕМА	КОРЕЛАЦИЈА
1	Hello !At school	Математика 1 разред: Предмети у простору и односи међу њима
2	School	Математика: Природни бројеви до 100
3	Familyand friends	Свет око нас: Ја и други
4	You and me	Свет око нас: жива и нежива природа Култураживљења
5	Toys andgames	Музичко: Слушање музике Певање песама Дечије стваралаштво
6	Mybody	Музичко: Слушање музике Певање песама Дечије стваралаштво
7	Food	Ликовно: Обликовање материјалаилипредметањиховим спајањем
8	Myhouse; Goodbye	Ликовно: Обликовање материјалаилипредметањиховим спајањем

✖ **НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: ЕНГЛЕСКИ ЈЕЗИК**

✖ **РАЗРЕД: 2**

✖ **ЦИЉ НАСТАВНОГ ПРЕДМЕТА:**

Циљ наставе у другом разреду јесте да оспособи ученика да на страном језику уме да каже самостално или уз помоћ наставника две до три кратке реченице, уз коректан изговор и да поставља једноставна питања

✖ **ЗАДАЦИ (ВАСПИТНИ, ОБРАЗОВНИ, ФУНКЦИОНАЛНИ):**

Усвајање новог вокабулара
 Развија способност и навику слушања са разумевањем
 Разуме једноставна упутства и реагује на њих
 Користи формалне и неформалне поздраве
 Драматизација

✖ **НАЧИНИ И ПОСТУПЦИ ЗА ОСТВАРИВАЊЕ ПРОГРАМА (МЕТОДЕ РАДА, ОБЛИЦИ РАДА, НАСТАВНА СРЕДСТВА):**

Комуникација, интеракција, демонстрација, практичан рад, употреба аудио-визуелних средстава...

✖ **ЛИТЕРАТУРА:**

Smart Junior two, уџбеник и радна свеска

Наставни предмет: Енглески језик		Разред: други
Годишњи фонд часова: 72		Недељни фонд часова: 2
РЕДНИ БР. НАСТАВНЕ ТЕМЕ	НАСТАВНА ТЕМА	КОРЕЛАЦИЈА
1 2	We are back at school Partytime	Математика 1 разред: Предмети у простору и односи међу њима Природни бројеви до 100
3 4	Home and family Friends	Свет око нас: жива и нежива природа и људска делатност
5 6 7 8	Animals My town My favourite food Clothes; Goodbye	Музичко: Слушање музике Певање песама Дечје стваралаштво Ликовно: Индивидуално коришћење различитих материјала за рад

✖ **НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: ЕНГЛЕСКИ ЈЕЗИК**

✖ **РАЗРЕД: 3**

✖ **ЦИЉ НАСТАВНОГ ПРЕДМЕТА:**

Циљ наставе у трећем разреду јесте да оспособи ученика да на страном језику комуницира на основном нивоу у усменом и писаном облику о темама из његовог окружења

ЗАДАЦИ (ВАСПИТНИ, ОБРАЗОВНИ, ФУНКЦИОНАЛНИ):

Усвајање новог вокабулара
 Развија способност и навику слусања са разумевањем
 Разуме једноставна упутства и реагује на њих
 Користи формалне и неформалне поздраве
 Драматизација
 Писање речи и реченица

✖ **НАЧИНИ И ПОСТУПЦИ ЗА ОСТВАРИВАЊЕ ПРОГРАМА (МЕТОДЕ РАДА, ОБЛИЦИ РАДА, НАСТАВНА СРЕДСТВА):**

Комуникација, интеракција, демонстрација, практичан рад, употреба аудио-визуелних средстава...

✖ **ЛИТЕРАТУРА:**

Smart Junior three, уџбеник и радна свеска

Наставни предмет: Енглески језик		Разред: трећи
Годишњи фонд часова: 72		Недељни фонд часова: 2
РЕДНИ БР. НАСТАВНЕ ТЕМЕ	НАСТАВНА ТЕМА	КОРЕЛАЦИЈА
1 2 3	Hello At school Lets play	Математика 1 разред: Предмети у простору и односи међу њима Природни бројеви до 100
4 5 6	I am aman That's me I can playtennis	Природа и друштво: Људска делатност Природа,човек, друштво
7 8 9	You`vegot bigears Where`s Toto? Ilikeapples	Музичко: Слушање музике Певање песама Дечије стваралаштво Ликовно: Плакат, билборд реклама
10 11 12	Zoo A tall hat Goodbye!	Физичко: Основи тимских игара

✕ **РАЗРЕД: ЧЕТВРТИ**

✕ **ЦИЉ НАСТАВНОГ ПРЕДМЕТА:**

- Усвајање новог вокабулара
- Развијање способности коректног изговора и интонације исказа
- Разумевање једноставних инструкција и адекватно реаговање
- Постављање једноставних питања и давање одговора
- Разумевање описа слике
- Овладавање писањем речи и реченица

✕ **ЗАДАЦИ (ВАСПИТНИ, ОБРАЗОВНИ, ФУНКЦИОНАЛНИ):**

Усвајање и активно коришћење језичких и основних граматичких структура у контексту свакодневног живота, подстицање на употребу језика у учионици и ван ње, развијање способности коректног изговора, акцентовања и интонације, разумевање говора и писаног текста, усмено изражавање, писмено изражавање, правилна употреба језичких структура у датој комуникативној ситуацији

✕ **НАЧИНИ И ПОСТУПЦИ ЗА ОСТВАРИВАЊЕ ПРОГРАМА (МЕТОДЕ РАДА, ОБЛИЦИ РАДА, НАСТАВНА СРЕДСТВА):**

- Вежбе слушања
- Певање
- Цртање
- Бојење по диктату
- Повезивање слика у причу
- Драматизација
- Описивање слике
- Казивање бројалице
- Повезивање усменог описа са визуелном представом
- Пантомима
- Цртање по диктату
- Писање речи, једноставних реченица и краћих састава
- Игрице

✕ **ЛИТЕРАТУРА:**

Project 1 – Tom Hutchinson, Oxford 2013.

учбеник, радна свеска, ЦД, постери, додатни материјал

Наставни предмет: Енглески језик		Разред: 4.
Годишњи фонд часова: 72		Недељни фонд часова: 2
РЕДНИ БР. НАСТАВНЕ ТЕМЕ	НАСТАВНА ТЕМА	КОРЕЛАЦИЈА
1.	Introduction-Hello (Уводни део – Здраво)	Српски језик <u>Множина именица,</u> <u>Императив</u>
2.	Friends and family (Породица и пријатељи)	Српски језик <u>Присвојни придеви</u>
3.	My world (Мој свет)	Природа и друштво, Српски језик <u>Технички предмети, школски предмети,</u> <u>Придеви</u>
4.	Time (Време)	Српски језик <u>Исказивање времена, Просто садашње време</u>
5.	Places (Места)	
6.	People (Људи)	Српски језик <u>Садашње трајно време, описивање људи</u>

6.1.4 СВЕТ ОКО НАС

✘ НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: СВЕТ ОКО НАС

✘ РАЗРЕД: ПРВИ

✘ ЦИЉ НАСТАВНОГ ПРЕДМЕТА:

Да деца упознају себе, своје окружење и развију способности за одговоран живот у њему; да усвајањем знања, умења и вештина деца развијају своје сазнајне, физичке, социјалне и креативне способности, а истовремено спознају и граде ставове и вредности средине у којој одрастају као и шире друштвене заједнице; да откривањем света развијају сазнајне способности, формирају основне појмове и постепено граде основе за систем појмова из области *природе, друштва и културе*. Активним упознавањем ових појава подстиче се природна радозналост деце.

ЗАДАЦИ (ВАСПИТНИ, ОБРАЗОВНИ, ФУНКЦИОНАЛНИ):

ВАСПИТНИ ЗАДАЦИ:

- развијање еколошке свести;
- подстицање дечјих интересовања, питања, идеја и одговора у вези са појавама, процесима и ситуацијама у окружењу;
- подстицање и развијање истраживачких активности деце;
- подстицање слободног исказивања својих запажања и предвиђања;
- развијање одговорног односа према себи и окружењу и уважавање других.

ОБРАЗОВНИ ЗАДАЦИ:

- усвајање цивилизацијских тековина и упознавање њиховог рационалног коришћења;
- усвајање значаја сунчеве светлости и топлоте, воде, ваздуха и земљишта за живи свет;
- усвајање дечјих права и обавеза;
- именовати и уочити различите појаве (обданица-ноћ, годишња доба, временске прилике);
- усвојити када је шта било, у времену: сада, пре, после, данас, јуче, сутра;

ФУНКЦИОНАЛНИ ЗАДАЦИ:

- развијање и повезивање појмова о непосредном природном и друштвеном окружењу;
- развијање радозналости, интересовања, способности за упознавање окружења;
- оспособљавање за самостално учење и проналажење информација;
- оспособљавање ученика за описивање свог непосредно окружење-амбијента у коме живи (дом, улица, школа, насеље...);
- разликовање живе од неживе природе;
- разликовање облика рељефа локалне средине (брдо, равница);
- разликовање основних својстава воде, ваздуха и земљишта;
- препознавање и разликовање врем. категорија: седмица, месец и год. доба;
- препознавање групе људи које живе у његовом непосредном окружењу (породица, рођаци, комшије, вршњаци, суграђани);
- оспособљавање ученика за описивање своје породицу, празника и обичаја;
- оспособљавање ученика за разликовање облика појављивања воде у природи (извори, реке, потоци, баре, језера);
- уочавање једноставних узрочно-последичних веза појава и процеса у окружењу и изведеним огледима (на пример, огледи који илуструју различите узроке кретања: гурање, повлачење, подизање... једноставни огледи са клизањем и котрљањем...).

✕ НАЧИНИ И ПОСТУПЦИ ЗА ОСТВАРИВАЊЕ ПРОГРАМА (МЕТОДЕ РАДА, ОБЛИЦИ РАДА, НАСТАВНА СРЕДСТВА):

Поред уобичајених метода рада (вербално-текстуалне наставне методе, усмене и писане речи...) у наставном процесу ћемо најчешће користити демонстративно- илустративну наставну методу, демонстрирање у природној средини и демонстрирање у учионици и методу краткотрајних огледа, а повремено и методу сценске комуникације.

Облици и организација наставне рада:

- фронтални облик рада, рад у паровима, групни рад, индивидуални облик рада, диференцирани облик рада, настава на више нивоа...

Наставна средства: Поред стандардних наставних средстава у процесу наставе ћемо користити DVD, телевизор, рачунар, “паметну” електронску таблу

Наставни предмет: СВЕТ ОКО НАС		Разред: 1.	
Годишњи фонд часова: 72		Недељни фонд часова: 2	
РЕДНИ БР. НАСТАВНЕ ТЕМЕ	НАСТАВНА ТЕМА	КОРЕЛАЦИЈА	

ОШ „Иван Горан Ковачић“
Школски програм за први и други циклус основног образовања 2014/2015. године

1.	ЈА И ДРУГИ	<p>Грађанско васпитање - Дечја права</p> <ul style="list-style-type: none"> - Ја и како ме други виде <p>Српски језик – књижевност и култура изражавања</p> <p>Народна традиција- Божић, Ускрс</p> <p>Музичка култура- слушање музике и извођење музике(певање и свирање)</p> <p>Одљенска заједница-</p> <ul style="list-style-type: none"> - Прослава Дана школе <p>Енглески језик – My family</p> <ul style="list-style-type: none"> - My classroom - Cristmas, Easter, Happy birthday <p>Верска настава –Исус Христос је посредник између Бога и створене природе</p> <p>Физичко васпитање – Ритмичка гимнастика и народни плесови</p> <p>Народна традиција – Питај своју баку</p>
2.	ЖИВА И НЕЖИВА ПРИРОДА	<p>Српски језик- књижевност и култура изражавања</p> <p>Енглески језик- Animals</p> <p>Ликовна култура- Односи у видном пољу</p> <p>Музичка култура- Слушање музике и извођење музике(певање и свирање)</p> <p>Чувари природе- Природне појаве и промене у животној средини</p> <ul style="list-style-type: none"> - Загађивање и заштита животне средине <p>Рука у тесту –Вода, ваздух, земља</p>
3.	ОРЈЕНТАЦИЈА У ПРОСТОРУ И ВРЕМЕНУ	<p>Српски језик- књижевност и култура изражавања</p> <p>Ликовна култура- Односи у видном пољу</p> <ul style="list-style-type: none"> - Временски и просторни низови <p>Музичка култура- слушање музике</p> <ul style="list-style-type: none"> - извођење музике(певање и свирање) - музичке игре <p>Рука у тесту – Кретање</p> <ul style="list-style-type: none"> - Мерим, значи процењујем <p>Математика – Мерење и мере</p> <p>Од играчке до рачунара – Како се играчке крећу саме?</p>
4.	КУЛТУРА ЖИВЉЕЊА	<p>Грађанско васпитање – Ја и други</p> <p>Српски језик – књижевност и култура изражавања</p> <p>Музичка култура- слушање музике и извођење музике(певање и свирање)</p> <p>Одљенска заједница- Моје здравље</p> <ul style="list-style-type: none"> - Понашање на јавном месту - Значај спорта - Лична хигијена - Очување природе - Правилна исхрана - Хигијена и уређење радног простора <p>Енглески језик – Food</p> <p>Чувари природе- Природне појаве и промене у животној средини</p> <ul style="list-style-type: none"> - Загађивање животне средине - Заштита животне средине <p>Народна традиција – Питај своју баку</p> <p>Од играчке до рачунара – Струја је корисна али може бити опасна</p>

✕ РАЗРЕД: ДРУГИ

✕ ЦИЉ НАСТАВНОГ ПРЕДМЕТА:

Да деца упознају своје окружење и развију способности за одговоран живот у њему; откривањем света деца развијају своје сазнајне способности и усвајају знања и вештине које им омогућују даље учење; граде ставове и вредности средине у којој одрастају и шире друштвене средине; кроз социјалне активности упознају себе, испољавају своју индивидуалност, уважавајући права других уче се како треба живети заједно.

Основна интенција наставе предмета Свет око нас није само на усвајању програмских садржаја већ на подстицању *развојних потенцијала детета*. Програмски садржаји и начини њихове реализације су усмерени на развој интелектуалних, психофизичких когнитивно-конативних и социјално-афективних сфера личности детета. У настави се паралелно утиче на развој интелектуалних способности, практичних вештина, ставова и вредности код детета. У овом наставном предмету наглашавамо *васпитну* компоненту образовања, кроз одређене активности, а односе се на стицање умења и навика, развијање вештина, као и формирање ставова из *екологије, демократичности, здравља и технологије*.

✕ ЗАДАЦИ (ВАСПИТНИ, ОБРАЗОВНИ, ФУНКЦИОНАЛНИ):

ВАСПИТНИ ЗАДАЦИ:

- развијање еколошке свести;
- подстицање дечијих интересовања, питања, идеја и одговора у вези са појавама, процесима и ситуацијама у окружењу;
- подстицање и развијање истраживачких активности деце;
- подстицање слободног исказивања својих запажања и предвиђања;
- развијање одговорног односа према себи и окружење и уважавање других.

ОБРАЗОВНИ ЗАДАЦИ:

- усвајање цивилизацијских тековина и упознавање њиховог рационалног коришћења;
- усвајање значаја сунчеве светлости и топлоте, воде, ваздуха и земљишта за живи свет;
- усвајање права и обавеза;
- именовати и уочити различите појаве (обданица-ноћ, годишња доба, временске прилике);
- усвојити када је шта било, у времену: сада, пре, после, данас, јуче, сутра;

ФУНКЦИОНАЛНИ ЗАДАЦИ:

- развијање и повезивање појмова о непосредном природном и друштвеном окружењу;
- развијање радозналости, интересовања, способности за упознавање окружења;
- оспособљавање за самостално учење и проналажење информација;
- оспособљавање ученика за описивање свог непосредно окружење-амбијента у коме живи (дом, улица, школа, насеље...);
- разликовање живе од неживе природе;
- разликовање облика рељефа локалне средине (брдо, равница);
- разликовање основних својстава воде, ваздуха и земљишта;
- препознавање врем. категорије: седмица, месец и год. доба;

- препознавање групе људи које живе у његовом непосредном окружењу (породица, рођаци, комшије, вршњаци, суграђани);
- осп. ученик за описивање своје породице, празника и обичаја;
- разликовати облике појављивања воде у природи (извори, реке, потоци, баре, језера);
- уочавати једноставне узрочно-последичне везе појава и процеса у окружењу и изведеним огледима (на пример, огледи који илуструју различите узроке кретања: гурање, повлачење, подизање..., једноставни огледи са клизањем и котрљањем...

✕ НАЧИНИ И ПОСТУПЦИ ЗА ОСТВАРИВАЊЕ ПРОГРАМА (МЕТОДЕ РАДА, ОБЛИЦИ РАДА, НАСТАВНА СРЕДСТВА):

У формирању појмова у овом наставном предмету користимо *интегрисани приступ*. Користе се садржаји на нивоу предмета, као и они на нивоу разреда, и на основу њих се примењује *мултидисциплинарни приступ* при изграђивању појмова. При том се поштују одреднице *принципа корелације* на свим нивоима, уважавајући све наставне и ваннаставне облике рада и активности у школи и изван ње. У реализацији програма одабиру се *активности* које код ученика ангажују како поједина чула тако и више чула паралелно, те се синхронизацијом и интеграцијом чулних утисака ствара услов за правилно искуствено сазнање. Ученицима се омогућава избор различитих активности и садржаја, сходно њиховим субјективним склоностима, а активности се осмишљавају тако да дете испробава своје могућности, да кроз активности покаже своју оспособљеност у практичној примени својих знања. У проблемском структурирању садржаја предност дајемо истраживачким активностима заснованим на чулном сазнању, стеченим кроз експерименте у осмишљеној образовној активности, свакодневном животу и спонтаној игри.

Примењујемо *методе* учења које ученика стављају у адекватну активну позицију у процесу стицања знања. Стварају се ситуације учења у којима долазе до изражаја различите активности ученика и различити начини учења. То су партиципативне методе учења, решавање проблем-ситуација, кооперативне методе, интерактивне методе, амбијетално учење, игра.

За потребе овог предмета користимо и посете, шетње, излете, наставу у природи, а користимо и ширу литературу и остале изворе информација. И ученике оспособљавамо да користе различите изворе знања, графичких и електронских медија, с намером да се код њих развије функционална писменост као подлога за даље учење.

Наставни предмет: СВЕТ ОКО НАС		Разред: 2.
Годишњи фонд часова: 72		Недељни фонд часова: 2
Редни бр. Наставне теме	НАСТАВНА ТЕМА	КОРЕЛАЦИЈА
1.	САОБРАЋАЈ	Ликовна култура – Разне врсте знакова и симбола Српски језик – Књижевност и култура изражавања Музичка култура – Извођење музике(певање и свирање) и музичке игре Одељењска заједница – Како се понашамо на јавном месту
2.	МЕРЕЊЕ ВРЕМЕНА	Српски језик - књижевност и култура изражавања Ликовна култура - Кретање облика у простору Музичка култура - слушање музике - извођење музике(певање и свирање) - музичке игре Рука у тесту – Кретање - Играмо се и снимамо Математика – Мерење и мере
3.	РАЗЛИЧИТИ МАТЕРИЈАЛИ	Српски језик - књижевност и култура изражавања Ликовна култура - Једнобојна композиција употребних предмета - Преобликовање материјала њиховим спајањем - Индивидуално коришћење различитих материјала за рад (паковање) Музичка култура - слушање музике - извођење музике(певање и свирање) - музичке игре Рука у тесту – Креирамо, стварамо Математика – Геометријски облици Енглески језик - My toys - My clothes Од играчке до рачунара – Употреба материјала, алата и апарата Од играчке до рачунара – Рачунар више од игре
4.	НЕЖИВА ПРИРОДА	Српски језик - књижевност и култура изражавања Енглески језик - My house Ликовна култура - Дејство светлости на карактер облика (светлост) Музичка култура - Слушање музике и извођење музике(певање и свирање) Чувари природе - Природне појаве и промене у животној средини - Загађивање и заштита животне средине Рука у тесту –Вода, ваздух, земља Верска настава – Постојање природе је израз љубави и човека
5.	ЖИВА ПРИРОДА	Српски језик - књижевност и култура изражавања Енглески језик - Animals Ликовна култура - Замишљање Музичка култура - Слушање музике и извођење музике(певање и свирање) Чувари природе - Природне појаве и промене у животној средини - Загађивање и заштита животне средине Рука у тесту – Креирамо, стварамо Народна традиција – Билјке Верска настава – Постојање природе је израз љубави и човека
6.	ОБЛИЦИ РЕЉЕФА И НАСЕЉЕ	Српски језик - књижевност и култура изражавања Ликовна култура - Односи у видном пољу - Контраст Музичка култура - Слушање музике и извођење музике(певање и свирање) Чувари природе - Животна средина Рука у тесту – Цртамо и пишемо Одељењска заједница – Мој град Народна традиција – Кућа

6.1.5 ПРИРОДА И ДРУШТВО

✗ **НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: ПРИРОДА И ДРУШТВО**

✗ **РАЗРЕД: ТРЕЋИ**

✗ **ЦИЉ НАСТАВНОГ ПРЕДМЕТА:**

Основна сврха изучавања интегрисаног наставног предмета *Природа и друштво* јесте да усвајањем знања, умења и вештина деца развијају своје сазнајне, физичке, социјалне и креативне способности, а истовремено спознају и граде ставове и вредности средине у којој одрастају, као и шире друштвене заједнице. *Упознавање природе и друштва* развија код деце сазнајне способности, формира основне појмове и постепено гради основе за систем појмова из области *природе, друштва и културе*. Истовремено, стичу се знања, умења и вештине које им омогућавају даље учење. Активним упознавањем природних и друштвених појава и процеса подстиче се природна радозналост деце. Најбољи резултати постижу се уколико деца самостално истражују и искуствено долазе до сазнања – спознају свет око себе као природно и друштвено окружење. Систематизовањем, допуњавањем и реструктурирањем искуствених знања ученика и њиховим довођењем у везу са научним сазнањима, дечија знања се надограђују, проверавају и примењују. Преко интерактивних социјалних активности они упознају себе, испољавају своју индивидуалност, уважавајући различитости и права других, уче се како треба живети заједно. Усвајањем елементарних форми функционалне писмености омогућује се стицање и размена информација, комуницирање у различитим животним ситуацијама и стварају се могућности за даље учење. Примена наученог подстиче даљи развој детета, доприноси стварању одговорног односа ученика према себи и свету који га окружује и омогућује му успешну интеграцију у савремене токове живота.

Општи циљ интегрисаног наставног предмета *Природа и друштво* јесте упознавање себе, свог природног и друштвеног окружења и развијање способности за одговоран живот у њему.

✗ **ЗАДАЦИ (ВАСПИТНИ, ОБРАЗОВНИ, ФУНКЦИОНАЛНИ):**

ВАСПИТНИ ЗАДАЦИ:

- развијање основних елемената логичког мишљења;
- разумевање и уважавање сличности и разлика међу појединцима и групама;
- развијање еколошке свести;
- подстицање дечјих интересовања, питања, идеја и одговора у вези са појавама, процесима и ситуацијама у окружењу;
- подстицање и развијање истраживачких активности деце;
- подстицање слободног исказивања својих запажања и предвиђања;

ОБРАЗОВНИ ЗАДАЦИ:

- интегрисање искуствених и научних сазнања у контуре система појмова из области природе и друштва;
- стицање елементарне научне писмености и стварање основа за даље учење;
- усвајање цивилизацјских тековина и упознавање могућности њиховог рационалног коришћења и дограђивања;
- стицање елементарне научне писмености, њена функционална применљивост и развој процеса учења;

ФУНКЦИОНАЛНИ ЗАДАЦИ:

- развијање основних појмова о природном и друштвеном окружењу и повезивање тих појмова;
- развијање способности запажања основних својстава објеката, појава и процеса у окружењу и уочавање њихове повезаности;
- развијање основних елемената логичког мишљења;
- развијање радозналости, интересовања и способности за активно упознавање окружења;
- оспособљавање за самостално учење и проналажење информација;
- развијање еколошке свести.
- развијање основних научних појмова из природних и друштвених наука;
- развијање основних појмова о ширем природном и друштвеном окружењу – завичају;
- развијање радозналости, интересовања и способности за активно упознавање окружења;
- развијање способности запажања основних својстава објеката, и процеса у окружењу и уочавање њихове повезаности;
- коришћење различитих социјалних вештина, знања и умења у непосредном окружењу;
- оспособљавање за сналажење у простору и времену;
- развијање одговорног односа према себи, окружењу и културном наслеђу.

✕ НАЧИНИ И ПОСТУПЦИ ЗА ОСТВАРИВАЊЕ ПРОГРАМА (МЕТОДЕ РАДА, ОБЛИЦИ РАДА, НАСТАВНА СРЕДСТВА):

Поред уобичајених метода рада (вербално-текстуалне наставне методе, усмене и писане речи...) у наставном процесу ћемо најчешће користити демонстративно- илустративну наставну методу, демонстрирање у природној средини и демонстрирање у учионици и методу краткотрајних огледа, а повремено и методу сценске комуникације.

Облици и организација наставног рада:

- фронтални облик рада, рад у паровима, групни рад, индивидуални облик рада, диференцирани облик рада, настава на више нивоа...

Наставна средства: Поред стандардних наставних средстава у процесу наставе ћемо користити DVD, телевизор, рачунар,“ паметну “електронску таблу...

Наставни предмет: ПРИРОДА И ДРУШТВО		Разред: 3.	
Годишњи фонд часова: 72		Недељни фонд часова:2	
РЕДНИ БР. НАСТАВНЕ ТЕМЕ	НАСТАВНА ТЕМА	КОРЕЛАЦИЈА	
1.	ПРИРОДА-ЧОВЕК- ДРУШТВО а) Мој завичај б) Нежива природа в) Веза живе и неживе природе (животне заједнице)	а) Ликовна култура – Одабирање случајно добијених ликовних односа по избору ученика Српски језик – Књижевност и култура изражавања Музичка култура – Извођење музике(певање и свирање) и музичке игре Физичко васпитање - Ритмичка гимнастика и народни плесови Одељењска заједница – Мој град Енглески језик - It's magic! Народна традиција – Традиционални занати б) Српски језик – Књижевност и култура изражавања Ликовна култура - Коришћење разних материјала за компоновање Музичка култура - Слушање музике и извођење музике (певање и свирање) Чувари природе - Животна средина - Природне појаве и промене у животној средини - Загађивање и заштита животне средине Рука у тесту –Вода, ваздух, земља в) Српски језик - књижевност и култура изражавања Ликовна култура - Плакат, билборд, реклама Музичка култура - Слушање музике и извођење музике (певање и свирање) Чувари природе - Животна средина - Природне појаве и промене у животној средини - Загађивање и заштита животне средине Рука у тесту –Вода, ваздух, земља Грађанско васпитање - Развијање еколошке свести; брига о животињама и биљкама	
2.	Кретање у простору и времену	Српски језик - књижевност и култура изражавања Ликовна култура - Композиција и покрет у композицији Музичка култура - слушање музике - извођење музике(певање и свирање) - музичке игре Рука у тесту – Кретање Математика – Мерење и мере - Геометријски облици и њихови међусобни односи Физичко васпитање - Вежбе на справама и тлу - Атлетика - Ритмичка гимнастика и народни плесови Од играчке до рачунара – Правимо, конструишемо	
3.	Наше наслеђе - некад и сад	Српски језик - књижевност и култура изражавања Ликовна култура - Орнаментика - Ликовне поруке као могућност споразумевања - Плакат, билборд, реклама - Ликовна дела и споменици културе Музичка култура - Слушање музике и извођење музике (певање и свирање) Одељењска заједница – Мој град Народна традиција –Традиционални занати Верска настава – Стварање света и човека у православној иконографији	
4.	Материјали и њихова употреба	Српски језик - књижевност и култура изражавања Ликовна култура - Коришћење разних материјала за компоновање Музичка култура - слушање музике	

			- извођење музике(певање и свирање) - музичке игре Рука у тесту – Креирамо, стварамо Енглески језик - Toys Математика – Мерење и мере - Геометријски облици и њихови међусобни односи Од играчке до рачунара – Правимо, конструишемо	
	5.	Људска делатност	Српски језик- књижевност и култура изражавања Енглески језик- I can do that! Музичка култура- Слушање музике и извођење музике (певање и свирање) Чувари природе- Природне појаве и промене у животној средини - Загађивање и заштита животне средине Народна традиција – Традиционални занати	

✗ **РАЗРЕД: ЧЕТВРТИ**

✗ **ЦИЉ НАСТАВНОГ ПРЕДМЕТА:**

Да ученици упознају себе, своје природно и друштвено окружење и развијају способности за одговоран живот у њему.

Основна сврха изучавања интегрисаног наставног предмета Природа и друштво јесте да усвајањем знања, умења и вештина деца развијају своје сазнајне, физичке, социјалне и креативне способности и да истовремено спознају и граде ставове и вредности средине у којој одрастају, као и шире друштвене заједнице.

✗ **ЗАДАЦИ (ВАСПИТНИ, ОБРАЗОВНИ, ФУНКЦИОНАЛНИ):**

ВАСПИТНИ ЗАДАЦИ:

- развијање основних елемената логичког мишљења;
- разумевање и уважавање сличности и разлика међу појединцима и групама;
- развијање еколошке свести;
- подстицање дејих интересовања, питања, идеја и одговора у вези са појавама, процесима и ситуацијама у окружењу;
- подстицање и развијање истраживачких активности деце;
- подстицање слободног исказивања својих запажања и предвиђања;

ОБРАЗОВНИ ЗАДАЦИ:

- усвајање основних одредница државе Србије;
- упознавање стратешког положаја Србије;
- усвајање облика рељефа;
- упознавање прошлости Србије;
- усвајање обновљивих и необновљивих извора енергије;
- интегрисање искуствених и научних сазнања у контуре система појмова из области природе и друштва;
- стицање елементарне научне писмености и стварање основа за даље учење;
- усвајање цивилизацјских тековина и упознавање могућности њиховог рационалног коришћења и дограђивања;

ФУНКЦИОНАЛНИ ЗАДАЦИ:

- оспособљавање ученика за сналажење на географској карти;
- развијање основних појмова о природном и друштвеном окружењу и повезивање тих појмова;
- развијање способности запажања основних својстава објеката, појава и процеса у окружењу и уочавање њихове повезаности;
- оспособљавање за самостално учење и проналажење информација;
- развијање основних научних појмова из природних и друштвених наука;
- развијање основних појмова о ширем природном и друштвеном окружењу – завичају;
- коришћење различитих социјалних вештина, знања и умења у непосредном окружењу;
- оспособљавање за сналажење у простору и времену;
- развијање одговорног односа према себи, окружењу и културном наслеђу.

✕ НАЧИНИ И ПОСТУПЦИ ЗА ОСТВАРИВАЊЕ ПРОГРАМА (МЕТОДЕ РАДА, ОБЛИЦИ РАДА, НАСТАВНА СРЕДСТВА):

Поред уобичајених метода рада (вербално-текстуалне наставне методе, усмене и писане речи...) у наставном процесу ћемо најчешће користити демонстративно- илустративну наставну методу, демонстрирање у природној средини и демонстрирање у учионици и методу краткотрајних огледа, а повремено и методу сценске комуникације.

Облици и организација нас.рада:

- фронтални облик рада, рад у паровима, групни рад, индивидуални облик рада, диференцирани облик рада, настава на више нивоа...

Наставна средства: Поред стандардних наставних средстава у процесу наставе ћемо користити DVD, телевизор, рачунар, паметну електронску таблу.

Наставни предмет: ПРИРОДА И ДРУШТВО		Разред: 4.	
Годишњи фонд часова: 72		Недељни фонд часова: 2	
РЕДНИ БР. НАСТАВНЕ ТЕМЕ	НАСТАВНА ТЕМА	КОРЕЛАЦИЈА	
1.	Моја домовина део света	Српски језик – Књижевност и култура изражавања Музичка култура – Извођење музике(певање и свирање) и музичке игре Ликовна култура – Линија, површина, волумен, боја, простор Физичко васпитање - Ритмичка гимнастика и народни плесови Одељењска заједница – Мој град Енглески језик - It's magic! Народна традиција — Традиционални облици транспорта и транспортна средства	
2.	Сусрет са природом	Српски језик - књижевност и култура изражавања Ликовна култура - Линија, површина, волумен, боја, простор - Сликарски материјали и технике Музичка култура - Слушање музике и извођење музике (певање и свирање) Чувари природе - Животна средина - Природне појаве и промене у животној средини - Загађивање и заштита животне средине Рука у тесту –Вода, ваздух, земља Грађанско васпитање - Развијање еколошке свести; брига о животињама и биљкама	
3.	Истражујемо природне појаве	Српски језик - књижевност и култура изражавања Ликовна култура - Везивање облика у тродимензионалном простору и равни Музичка култура - Слушање музике и извођење музике (певање и свирање) Рука у тесту – електрицитет, магнетизам	
4.	Рад, енергија, производња и потрошња	Српски језик - књижевност и култура изражавања Ликовна култура - Колаж, фротаж, деколаж и асамблаж Музичка култура - слушање музике - извођење музике(певање и свирање) - музичке игре Рука у тесту – Вода, ваздух, земљиште Грађанско васпитање - Људско биће је део целог света, развијање еколошке свести	
5.	Осврт уназад- прошлост	Српски језик - књижевност и култура изражавања Ликовна култура - Амбијент - сценски простор Музичка култура - Слушање музике и извођење музике (певање и свирање) Народна традиција – Носиоци народне традиције - Традиционални облици транспорта и транспортна средства - Народни музички инструменти Верска настава – Црква у хришћанској архитектури Физичко васпитање – Ритмичка гимнастика и народни плесови	

6.1.6 ФИЗИЧКО ВАСПИТАЊЕ

✗ НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: ФИЗИЧКО ВАСПИТАЊЕ

✗ РАЗРЕД: ПРВИ

✗ ЦИЉ НАСТАВНОГ ПРЕДМЕТА:

Да разноврсним и систематским моторичким активностима, у повезаности са осталим васпитно-образовним подручјима, допринесе интегралном развоју личности ученика, развоју моторичких способности, стицању, усавршавању и примени моторичких умења, навика и неопходних теоријских знања у свакодневним и специфичним условима живота и рада.

✗ ЗАДАЦИ (ВАСПИТНИ, ОБРАЗОВНИ, ФУНКЦИОНАЛНИ):

- подстицање раста, развоја и утицање на правилно држање тела;
- развој и усавршавање моторичких способности;
- усвајање знања ради разумевања значаја и суштине физичког васпитања дефинисаног циљем овог васпитно-образовног подручја;
- стицање морално-вољних квалитета личности
- оспособљавање ученика да стечена знања, умења и навике користе у свакодневним условима живота и рада;
- стицање и развијање свести о потреби чувања здравља и заштити природе и човекове средине.

✗ НАЧИНИ И ПОСТУПЦИ ЗА ОСТВАРИВАЊЕ ПРОГРАМА (МЕТОДЕ РАДА, ОБЛИЦИ РАДА, НАСТАВНА СРЕДСТВА):

Програмом физичког васпитања, кроз развијање физичких способности и стицање знања и умења, ученици

- усвајање моторичких знања, умења и навика
- теоријско образовање

Програм за развијање физичких способности изводи се у припремном делу часа, као вежбе обвличовања, фронтално. Као најпогодније методе за физичко васпитање користимо метод трајног рада, метод интервално интензивног и екстезивног рада и њихове комбинације. Већина садржаја првог разреда односе се на природне облике кретања и приликом њихове реализације мора се водити рачуна о избору специфичних методских поступака обучавања. Ученике треба упућивати да у слободно време самостално вежбају, како би стекли трајну навику за вежбање. У току школске године на часовима (и за Дан спорта) се организују одељењска и међуодељењска такмичења у трчању и тимским играма. У првом разреду игра је доминантан метод рада, затим метод живе речи, практични прикази задатака од стране учитеља или ученика старијих разреда, као и прикази пригодних садржаја путем слика, скица и видео-технике. Садржаји теоријског образовања се реализују уз практичан рад и за то се не предвиђају посебни часови.

У избору метода и облика рада узимају се у обзир све релевантне компоненте конкретног наставног часа и предност има онај облик рада који се релевантно примењује (фронтални, групни, у пару, индивидуални), као и метод рада који ће обезбедити оптимално усвајање конкретног задатка.

✕ **ЛИТЕРАТУРА:**

- „Приручник за физичко васпитање“ Кошничар, М., Учитељски факултет, Сомбор, 1998.
- „Буквар физичког вежбања и играња“, Крагујевић, Г. Завод за уџбенике и наставна средства, Београд, 1998.
- „Елементарне игре и њихова примена“, Немец, П., Идеа, Београд, 1999.
- „Дидактичке игре“, група аутора, Завод за уџбенике и наставна средства, Београд, 1991

Наставни предмет: Физичко васпитање		Разред: Први
Годишњи фонд часова: 108		Недељни фонд часова: 3
РЕДНИ БР. НАСТАВНЕ ТЕМЕ	НАСТАВНА ТЕМА	КОРЕЛАЦИЈА
1.	ХОДАЊЕ И ТРЧАЊЕ	Математика-Линија и област Музичка култура-Музичке игре, Дечије стваралаштво Ликовна култура-Односи у видном пољу Чувари природе-Животна средина Рука у тесту-Кретање
2.	СКАКАЊА И ПРЕСКАКАЊА	Српски језик- Књижевност Музичка култура-Музичке игре, Дечије стваралаштво Чувари природе –Животна средина
3.	БАЦАЊА И ХВАТАЊА	Свет око нас-Оријентације у простору и времену Музичка култура- Музичке игре, Ликовна култура-Односи у видном пољу Чувари природе - Животна средина
4.	ВИШЕЊА, УПОРИ, ПЕЊАЊА	Свет око нас- Оријентације у простору и времену Ликовна култура-Облици и њихови квалитети
5.	ВЕЖБЕ НА ТЛУ	Српски језик- Књижевност Ликовна култура- Односи у видном пољу Од играчке до рачунара –Целине и делови
6.	ВЕЖБЕ УПОРОМ РУКАМА	Рука у тесту -Кретање
7.	ВЕЖБЕ РАВНОТЕЖЕ	Свет око нас- Оријентације у простору и времену Рука у тесту - Кретање
8.	ВЕЖБЕ РЕКВИЗИТИМА	Математика- Предмети у простору и односи међу њима Музичка култура- Музичке игре, Дечије стваралаштво
9.	РИТМИЧКЕ ВЕЖБЕ И НАРОДНИ ПЛЕСОВИ	Математика-Природни бројеви до 100, Српски језик- Књижевност Музичка култура- Музичке игре, Дечије стваралаштво
10.	МИНИМАЛНИ ОБРАЗОВНИ ЗАХТЕВИ (Провера)	

× РАЗРЕД: ДРУГИ

× ЦИЉ НАСТАВНОГ ПРЕДМЕТА:

Да разноврсним и систематским моторичким активностима, у повезаности са осталим васпитно-образовним подручјима, допринесе интегралном развоју личности ученика, развоју моторичких способности, стицању, усавршавању и примени моторичких умења, навика и неопходних теоријских знања у свакодневним и специфичним условима живота и рада.

× ЗАДАЦИ (ВАСПИТНИ, ОБРАЗОВНИ, ФУНКЦИОНАЛНИ):

- задовољавање основних дечјих потреба за кретањем, игром;
- развијање координације, гipкости, равнотеже и експлозивне снаге;
- стицање моторичких умења у свим природним (филогенским) облицима кретања у различитим условима: елементарним играма, ритмици, плесним вежбама и вежбама на тлу; упознавање са кретним могућностима и ограничењима сопственог тела;
- стварање претпоставки за правилно држање тела, јачање здравља и развијање хигијенских навика;
- формирање и овладавање елементарним облицима кретања;
- моторичко описмењавање;
- стварање услова за социјално прилагођавање ученика на колективан живот и рад;

× НАЧИНИ И ПОСТУПЦИ ЗА ОСТВАРИВАЊЕ ПРОГРАМА (МЕТОДЕ РАДА, ОБЛИЦИ РАДА, НАСТАВНА СРЕДСТВА):

Програмом физичког васпитања, кроз развијање физичких способности и стицање знања и умења, ученици

- усвајање моторичких знања, умења и навика
- теоријско образовање

Програм за развијање физичких способности изводи се у припремном делу часа, као вежбе обвликовања, фронтално. Као најпогодније методе за физичко васпитање користимо метод трајног рада, метод интервално интезивног и екстезивног рада и њихове комбинације. Већина садржаја другог разреда односе се на природне облике кретања и приликом њихове реализације мора се водити рачуна о избору специфичних методских поступака обучавања. Ученике треба упућивати да у слободно време самостално вежбају, како би стекли трајну навику за вежбање.

У току школске године на часовима (и за Дан спорта) се организују одељењска и међуодељењска такмичења у трчању и тимским играма. У другом разреду игра је и даље доминантан метод рада, затим метод живе речи, практични прикази задатака од стране учитеља или ученика старијих разреда, као и прикази пригодних садржаја путем слика, скица и видео-технике.

Садржаји теоријског образовања се реализују уз практичан рад и за то се не предвиђају посебни часови.

У избору метода и облика рада узимају се у обзир све релевантне компоненте конкретног наставног часа и предност има онај облик рада који се релевантно примењује (фронтални, групни, у пару, индивидуални), као и метод рада који ће обезбедити оптимално усвајање конкретног задатка.

✕ ЛИТЕРАТУРА:

- „Приручник за физичко васпитање“ Кошничар, М., Учитељски факултет, Сомбор, 1998.
- „Буквар физичког вежбања и играња“, Крагујевић, Г. Завод за уџбенике и наставна средства, Београд, 1998.
- „Елементарне игре и њихова примена“, Немец, П., Идеа, Београд, 1999.
- „Дидактичке игре“, група аутора, Завод за уџбенике и наставна средства, Београд, 1991

Наставни предмет: Физичко васпитање		Разред: Други
Годишњи фонд часова: 108		Недељни фонд часова: 3
РЕДНИ БР. НАСТАВНЕ ТЕМЕ	НАСТАВНА ТЕМА	КОРЕЛАЦИЈА
1.	ХОДАЊЕ И ТРЧАЊЕ	Математика - Природни бројеви до 100, Мерење и мере Музичка култура - Музичке игре, Свет око нас - Саобраћај, Мерење времена Српски језик -Књижевност
2.	СКАКАЊЕ И ПРЕСКАКАЊЕ	Музичка култура - Музичке игре, Српски језик -Књижевност
3.	ВЕЖБЕ УПОРОМ РУКАМА	
4.	БАЦАЊА И ХВАТАЊА	Музичка култура - Музичке игре, Свет око нас -Мерење времена
5.	ВИШЕЊА, ПЕЊАЊА	Српски језик -Књижевност
6.	ВЕЖБЕ НА ТЛУ	Музичка култура - Музичке игре,
7.	ВЕЖБЕ РАВНОТЕЖЕ	Рука у тесту -Играмо се и снимамо
8.	ВЕЖБЕ РЕКВИЗИТИМА	Математика - Природни бројеви до 100, Геометријски облици Ликовна култура -Разне врсте знакова и симбола Свет око нас -Саобраћај
9.	РИТМИЧКЕ ВЕЖБЕ И НАРОДНИ ПЛЕСОВИ	Математика - Природни бројеви до 100 Српски језик -Књижевност Музичка култура - Музичке игре

✕ РАЗРЕД: ТРЕЋИ

✕ ЦИЉ НАСТАВНОГ ПРЕДМЕТА:

Да разноврсним и систематским моторичким активностима, у повезаности са осталим васпитно-образовним подручјима, допринесе интегралном развоју личности ученика, развоју моторичких способности, стицању, усавршавању и примени моторичких умења, навика и неопходних теоријских знања у свакодневним и специфичним условима живота и рада.

✕ ЗАДАЦИ (ВАСПИТНИ, ОБРАЗОВНИ, ФУНКЦИОНАЛНИ):

-подстицање раста, развоја и утицање на правилно држање тела;

- развој и усавршавање моторичких способности;
- усвајање знања ради разумевања значаја и суштине физичког васпитања дефинисаног циљем овог васпитно-образовног подручја;
- стицање морално-вољних квалитета личности
- оспособљавање ученика да стечена знања, умења и навике користе у свакодневним условима живота и рада;
- стицање и развијање свести о потреби чувања здравља и заштити природе и човекове средине.

ОПЕРАТИВНИ ЗАДАЦИ

- задовољавање основних дечјих потреба за кретањем, игром;
- развијање координације, гipкoсти, равнотеже и експлозивне снаге;
- стицање моторичких умења у свим природним (филогенским) облицима кретања у различитим условима: елементарним играма, ритмици, плесним вежбама и вежбама на тлу; упознавање са кретним могућностима и ограничењима сопственог тела
- стварање претпоставки за правилно држање тела, јачање здравља и развијање хигијенских навика;
- формирање и овладавање елементарним облицима кретања;
- моторичко описмењавање;
- стварање услова за социјално прилагођавање ученика на колективан живот и рад;

✕ НАЧИНИ И ПОСТУПЦИ ЗА ОСТВАРИВАЊЕ ПРОГРАМА (МЕТОДЕ РАДА, ОБЛИЦИ РАДА, НАСТАВНА СРЕДСТВА):

Програм за развијање физичких способности изводи се у припремном делу часа, као вежбе обликовања, фронтално. Као најпогодније методе за физичко васпитање користимо метод трајног рада, метод интервално интензивног и екстезивног рада и њихове комбинације. Већина садржаја другог разреда односе се на природне облике кретања и приликом њихове реализације мора се водити рачуна о избору специфичних методских поступака обучавања. Ученике треба упућивати да у слободно време самостално вежбају, како би стекли трајну навику за вежбање.

У току школске године на часовима (и за Дан спорта) се организују одељењска и међуодељењска такмичења у трчању и тимским играма. Игра је и даље доминантан метод рада, затим метод живе речи, практични прикази задатака од стране учитеља или ученика старијих разреда, као и прикази пригодних садржаја путем слика, скица и видео-технике.

Садржаји теоријског образовања се реализују уз практичан рад и за то се не предвиђају посебни часови.

У избору метода и облика рада узимају се у обзир све релевантне компоненте конкретног наставног часа и предност има онај облик рада који се релевантно примењује (фронтални, групни, у пару, индивидуални), као и метод рада који ће обезбедити оптимално усвајање конкретног задатка.

Наставни предмет: Физичко васпитање		Разред: трећи
Годишњи фонд часова: 108		Недељни фонд часова:3
РЕДНИ БР. НАСТАВНЕ ТЕМЕ	НАСТАВНА ТЕМА	КОРЕЛАЦИЈА
1.	АТЛЕТИКА	Математика-Мерење и мере
2.	ВЕЖБЕ НА СПРАВАМА И ТЛУ	Природа и друштво-. Кретање у простору и времену ,Нежива природа ,Кретање у простору и времену
3.	РИТМИЧКА ГИМНАСТИКА И НАРОДНИ ПЛЕСОВИ	Математика- Природни бројеви до 1000 Српски језик-Култура изражавања, Музичка култура-Извођење музике(певање и свирање)
4.	ОСНОВИ ТИМСКИХ ИГАРА	Српски језик-Књижевност Природа и друштво-Кретање у простору и времену
5.	ЗДРАВСТВЕНО ВАСПИТАЊЕ	Природа и друштво-Веза живе и неживе природе Чувари природе-Заштита животне средине

✕ РАЗРЕД: ЧЕТВРТИ

ЦИЉ НАСТАВНОГ ПРЕДМЕТА:

Да разноврсним и систематским моторичким активностима,у повезаности са осталим васпитно-образовним подручјима,допринесе интегралном развоју личности ученика,развоју моторичких способности,стицању, усавршавању и примени моторичких умења, навика и неопходних теоријских знања у свакодневним и специфичним условима живота и рада.

✕ ЗАДАЦИ (ВАСПИТНИ, ОБРАЗОВНИ, ФУНКЦИОНАЛНИ):

- подстицање раста,развоја и утицање на правилно држање тела;
- развој и усавршавање моторичких способности;
- усвајање знања ради разумевања значаја и суштине физичког васпитања дефинисаног циљем овог васпитно-образовног подручја;
- стицање морално-вољних квалитета личности
- оспособљавање ученика да стечена знања,умења и навике користе у свакодневним условима живота и рада;
- стицање и развијање свести о потреби чувања здравља и заштити природе и човекове средине.

ОПЕРАТИВНИ ЗАДАЦИ:

- задовољавање основних дечјих потреба за кретањем, играм;
- развијање координације, гипкости, равнотеже и експлозивне снаге;
- стицање моторичких умења у свим природним (филогенским) облицима кретања у различитим условима: елементарним играма, ритмици, плесним вежбама и вежбама на тлу; упознавање са кретним могућностима и ограничењима сопственог тела
- стварање претпоставки за правилно држање тела, јачање здравља и развијање хигијенских навика;
- формирање и овладавање елементарним облицима кретања;
- моторичко описмењавање;
- стварање услова за социјално прилагођавање ученика на колективан живот и рад;

✕ НАЧИНИ И ПОСТУПЦИ ЗА ОСТВАРИВАЊЕ ПРОГРАМА (МЕТОДЕ РАДА, ОБЛИЦИ РАДА, НАСТАВНА СРЕДСТВА):

Програм за развијање физичких способности изводи се у припремном делу часа, као вежбе обликовања, фронтално. Као најпогодније методе за физичко васпитање користимо метод трајног рада, метод интервално интензивног и екстезивног рада и њихове комбинације. Ученике треба упућивати да у слободно време самостално вежбају, како би стекли трајну навику за вежбање.

У току школске године на часовима (и за Дан спорта) се организују одељењска и међуодељењска такмичења у трчању и тимским играма. Доминантан метод рада је метод живе речи, практични прикази задатака од стране учитеља или ученика старијих разреда, као и прикази пригодних садржаја путем слика, скица и видео-технике.

Садржаји теоријског образовања се реализују уз практичан рад и за то се не предвиђају посебни часови.

У избору метода и облика рада узимају се у обзир све релевантне компоненте конкретног наставног часа и предност има онај облик рада који се релевантно примењује (фронтални, групни, у пару, индивидуални), као и метод рада који ће обезбедити оптимално усвајање конкретног задатка.

Наставни предмет: Физичко васпитање Годишњи фонд часова: 108		Разред: Четврти Недељни фонд часова:3
РЕДНИ БР. НАСТАВНЕ ТЕМЕ	НАСТАВНА ТЕМА	КОРЕЛАЦИЈА
1.	АТЛЕТИКА	Математика-Мерење и мере
2.	ВЕЖБЕ НА СПРАВАМА И ТЛУ	Природа и друштво-Осврт уназад-прошлост
3.	РИТМИЧКА ГИМНАСТИКА И НАРОДНИ ПЛЕСОВИ	Математика-Мерење и мере Српски језик-Књижевност Музичка култура- Извођење музике (певање и свирање) Народна традиција-Народни музички инструменти
4.	ОСНОВИ СПОРТСИХ ИГАРА	Српски језик-Језик, Музичка култура- Стварање музике
5.	ЗДРАВСТВЕНО ВАСПИТАЊЕ	Природа и друштво-Сусрет са природом
6.	СЛОБОДНЕ АКТИВНОСТИ	Српски језик-Књижевност, Ликовна култура- Амбијент - сценски простор Музичка култура-Извођење музике(певање и свирање) Стварање музике Математика-Скуп природних бројева

6.1.7 МУЗИЧКА КУЛТУРА

✕ НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: МУЗИЧКА КУЛТУРА

✕ РАЗРЕД: ПРВИ

✕ ЦИЉ НАСТАВНОГ ПРЕДМЕТА:

Циљ наставе музичке културе је: развијање интересовања, музичке осетљивости и креативности; оспособљавање зараумевање могућности музичког изражавања; развијање осетљивости за музичке вредности упознавањем уметничке традиције и културе свога и других народа.

✕ ЗАДАЦИ (ВАСПИТНИ, ОБРАЗОВНИ, ФУНКЦИОНАЛНИ):

Васпитни:

- Стицање навике слушања вредних дела уметничке и народне музике
- Неговање љубави према музици и музичком стваралаштву
- Препознавање начина на које музика учествује у свакодневном животу

Образовни:

- Упознавање основа музичке писмености и изражајних средстава музичке уметности
- Препознавање различитог темпа и различите јачине звука у музици
- Разликовање неких музичких инструмената
- Разликују звуке које ствара глас (боја, говор, певање)
- Разликују специфичне звуке из окружења (учионица, школа, природа, машине...)

Функционални:

- Неговање способности извођења музике, певање по слуху, свирање на дечијим музичким инструментима
- Подстицање стваралачког ангажовања у свим музичким активностима (извођење, слушање, истраживање и стварање звука)
- Развијање критичког мишљења и исказивање осећања о музици која се изводи и слуша
- Изражавање доживљаја музике кроз импровизацију покрета (трчање, скакутање, тапшање...)

✕ НАЧИНИ И ПОСТУПЦИ ЗА ОСТВАРИВАЊЕ ПРОГРАМА (МЕТОДЕ РАДА, ОБЛИЦИ РАДА, НАСТАВНА СРЕДСТВА):

Методе рада:

- Остварује се кроз: вербално – текстуалну методу, методу усмене речи, демонстративно-илустративну методу, слушање музике, певање песама по слуху, свирање на дечијим ритмичким инструментима (звечке, штапићи, бубњеви)

Облици рада:

- Фронтални облик рада, индивидуални облик рада, групни облик рада и рад у пару.

Наставна средства:

Поред наставних средстава која свакодневно користимо у настави (учбеник, приручник, додатна литература), препоручује се коришћење следећих наставних средстава: зидне слике, компјутер, плејер, паметна табла, пројектор, видео бим, дечији инструменти...

✕ ЛИТЕРАТУРА:

Поред изабраних уџбеника одобрених од стране Министарства просвете, науке и технолошког развоја наставници користе: енциклопедијеи остале изворе информација.

Препоручена додатна литература: Активно учење, Методика наставе музичке културе...

Наставни предмет:Музичка култура		Разред: 1
Годишњи фонд часова: 36		Недељни фонд часова: 1
РЕДНИ БР. НАСТАВНЕ ТЕМЕ	НАСТАВНА ТЕМА	КОРЕЛАЦИЈА
1.	СЛУШАЊЕ МУЗИКЕ	Чувари природе (химна чувара природе)
2.	ПЕВАЊЕ ИЛИ СВИРАЊЕ ПЕСАМА ПО СЛУХУ И УВОЂЕЊЕ У ОСНОВЕ МУЗИЧКЕ ПИСМЕНОСТИ	Верска настава (певање божићних, ускршњих и песама о Светом Сави) Српски језик (песме о словима, смишљање мелодије на задате стихове)
3.	МУЗИЧКЕ ИГРЕ	Физичко васпитање (изражавање доживљаја музике кроз импровизацију покрета, играње народних кола)
4.	ДЕЧИЈЕ СТВАРАЛАШТВО	Ликовна култура (илустација, израда дечијих музичких инструмената) Рука у тесту (коришћењем различитих предмета производимо различите звукове) Математика (песме о бројевима, игре геометријских облика)

✕ РАЗРЕД: ДРУГИ

✕ ЦИЉ НАСТАВНОГ ПРЕДМЕТА:

Развијање интересовања,музичке осетљивости и креативности; оспособљавање за разумевање могућности музичког изражавања; развијање осетљивости за музичке вредности упознавањем уметничке традиције и културе свога и других народа.

✕ ЗАДАЦИ (ВАСПИТНИ, ОБРАЗОВНИ, ФУНКЦИОНАЛНИ):

Васпитни:

- Стицање навике слушања вредних дела уметничке и народне музике
- Неговање љубави према музици и музичком стваралаштву
- Препознавање начина на које музика учествује у свакодневном животу

Образовни:

- Упознавање основа музичке писмености и изражајних средстава музичке уметности
- Препознавање различитог темпа и различите јачине звука у музици
- Разликовање неких музичких инструмената
- Разликују звуке које ствара глас (боја, говор, певање)
- Разликују специфичне звуке из окружења (учионица, школа, природа, машине...)
- Упознавање традиционалне и уметничке музике свога и других народа

Функционални:

- Неговање способности извођења музике, певање по слуху и свирање на дечијим музичкиминструментима
- Подстицање стваралачког ангажовања у свим музичким активностима (извођење, слушање, истраживање и стварање звука)
- Развијање критичког мишљења и исказивање осећања о музици која се изводи и слуша
- Изражавање доживљаја музике кроз импровизацију покрета (трчање, скакутање, тапшање...)
- Извођење дечијих,народних и уметничких игара

× НАЧИНИ И ПОСТУПЦИ ЗА ОСТВАРИВАЊЕ ПРОГРАМА (МЕТОДЕ РАДА, ОБЛИЦИ РАДА, НАСТАВНА СРЕДСТВА):

Методе рада:

Остварује се кроз: вербално – текстуалну методу, методу усмене речи, демонстративно-илустративну методу, слушање музике, певање песама по слуху, свирање на дечијим ритмичким инструментима (звечке, штапићи, бубњеви)

Облици рада:

Фронтални облик рада, индивидуални облик рада, групни облик рада и рад у пару.

Наставна средства:

Поред наставних средстава која свакодневно користимо у настави (уџбеник, приручник, додатна литература), препоручује се коришћење следећих наставних средстава: зидне слике, компјутер, плејер, паметна табла, пројектор, видео бим, дечији инструменти...

× ЛИТЕРАТУРА:

Поред изабраних уџбеника одобрених од стране Министарства просвете, науке и технолошког развоја наставници користе: енциклопедијеи остале изворе информација. Препоручена додатна литература: Активно учење, Методика наставе музичке културе.

Наставни предмет:Музичка култура		Разред:2
Годишњи фонд часова: 36		Недељни фонд часова: 1
РЕДНИ БР. НАСТАВНЕ ТЕМЕ	НАСТАВНА ТЕМА	КОРЕЛАЦИЈА
1.	СЛУШАЊЕ МУЗИКЕ	Српски језик (песме о словима, смишљање мелодије на задате стихове,осмишљавање загонетки и ребуса на задату песму) Верска настава (певање божићних, ускршњих и песама о Светом Сави) Чувари природе (химна чувара природе ,певање песама о води и дрвећу) Народна традиција (народне песме и игре,песме о вилама, додолске песме) Свет око нас (жива и нежива природа, саобраћај, годишња доба, кретање-покретање и стварање звука)
2.	ПЕВАЊЕ ИЛИ СВИРАЊЕ ПЕСАМА ПО СЛУХУ И УВОЂЕЊЕ У ОСНОВЕ МУЗИЧКЕ ПИСМЕНОСТИ	Физичко васпитање (изражавање доживљаја музике кроз импровизацију покрета, играње народних кола и окретних игара)
3.	МУЗИЧКЕ ИГРЕ	Ликовна култура (илустрација, израда дечијих музичких инструмената) Рука у тесту (поређење различитих звукова у природи)
4.	ДЕЧИЈЕ СТВАРАЛАШТВО	Математика (песме о бројевима, игре геометријских облика)

✘ РАЗРЕД: ТРЕЋИ

✘ ЦИЉ НАСТАВНОГ ПРЕДМЕТА:

Циљ наставе музичке културе је: развијање интересовања,музичке осетљивости и креативности; оспособљавање за разумевање могућности музичког изражавања; развијање осетљивости за музичке вредности упознавањем уметничкетрадиције и културе свога и других народа.

✘ ЗАДАЦИ (ВАСПИТНИ, ОБРАЗОВНИ, ФУНКЦИОНАЛНИ):

Васпитни:

- Стицање навике слушања вредних дела уметничке и народне музике
- Неговање љубави према музици и музичком стваралаштву
- Препознавање начина на које музика учествује у свакодневном животу

Образовни:

- Упознавање основа музичке писмености и изражајних средстава музичке уметности
- Препознавање различитог темпа и различите јачине звука у музици
- Разликовање неких музичких инструмената
- Разликују звуке које ствара глас (боја, говор, певање)
- Разликују специфичне звуке из окружења (учионица, школа, природа, машине...)
- Упознавање традиционалне и уметничке музике свога и других народа
- Певање песама(учење песме са нотног текста)
- Певање модела и наменских песама као звучна припрема за поставку музичке писмености
- Свирање једноставнијих песама на мелодијским инструментима Орфовог инструментарија

Функционални:

- Неговање способности извођења музике, певање по слуху и свирање на дечијим музичкиминструментима
- Подстицање стваралачког ангажовања у свим музичким активностима (извођење, слушање, истраживање и стварање звука)
- Развијање критичког мишљења и исказивање осећања о музици која се изводи и слуша
- Изражавање доживљаја музике кроз импровизацију покрета (трчање, скакутање, тапшање...)
- Извођење дечијих,народних и уметничких игара
- Слушање и препознавање музичких композиција

✕ НАЧИНИ И ПОСТУПЦИ ЗА ОСТВАРИВАЊЕ ПРОГРАМА (МЕТОДЕ РАДА, ОБЛИЦИ РАДА, НАСТАВНА СРЕДСТВА):

Методе рада:

- Остварује се кроз: вербално – текстуалну методу, методу усмене речи, демонстративно-илустративну методу, слушање музике, певање песама по слуху,учење песама по нотном тексту, свирање на дечијим ритмичким и мелодијским инструментима

Облици рада:

- Фронтални облик рада, индивидуални облик рада, групни облик рада и рад у пару.

Наставна средства:

Поред наставних средстава која свакодневно користимо у настави (уџбеник, приручник, додатна литература), препоручује се коришћење следећих наставних средстава: зидне слике, компјутер, плејер, паметна табла, пројектор, видео бим, дечији инструменти.

✕ ЛИТЕРАТУРА:

Поред изабраних уџбеника одобрених од стране Министарства просвете, науке и технолошког развоја наставници користе: енциклопедијеи остале изворе информација. Препоручена додатна литература: Активно учење, Методика наставе музичке културе.

Наставни предмет:Музичка култура Разред:3		
Годишњи фонд часова: 36		Недељни фонд часова: 1
РЕДНИ БР. НАСТАВНЕ ТЕМЕ	НАСТАВНА ТЕМА	КОРЕЛАЦИЈА
1.	СЛУШАЊЕ МУЗИКЕ	Физичко васпитање (креирање покрета уз музику коју певају или слушају ученици, играње народних кола и окретних игара) Рука у тесту (поређење различитих звукова у природи) Математика (бројање покретима руку - тактирање)
2.	ПЕВАЊЕ И СВИРАЊЕ ПЕСАМА ПО НОТНОМ ЗАПИСУ	Верска настава (певање божићних, ускршњих и песама о Светом Сави) Чувари природе (химна чувара природе ,певање песама о води и дрвећу Народна традиција (народне песме и игре,песме о вилама, додолске песме)
3.	УВОЂЕЊЕ У ОСНОВЕ МУЗИЧКЕ ПИСМЕНОСТИ	Српски језик (смишљање мелодије на задате стихове,смишљање музичких питања и одговора, музичка допуњалка са писаним текстом, осмишљавање загонетки и ребуса на задату песму Природа и друштво (жива и нежива природа, саобраћај, годишња доба, кретање-покретање и стварање звука)
4.	ДЕЧИЈЕ СТВАРАЛАШТВО	Ликовна култура (илустрација) Физичко васпитање (креирање покрета уз музику коју певају или слушају ученици, играње народних кола и окретних игара)

✕ **РАЗРЕД: ЧЕТВРТИ**

✕ **ЦИЉ НАСТАВНОГ ПРЕДМЕТА:**

Развијање интересовања,музичке осетљивости и креативности; оспособљавање за разумевање могућности музичког изражавања;развијање критичког мишљења, развијање осетљивости за музичке вредности упознавањем уметничке традиције и културе свога и других народа.

✕ **ЗАДАЦИ (ВАСПИТНИ, ОБРАЗОВНИ, ФУНКЦИОНАЛНИ):**

Васпитни:

- Стицање навике слушања вредних дела уметничке и народне музике
- Неговање љубави према музици и музичком стваралаштву
- Препознавање начина на које музика учествује у свакодневном животу

Образовни:

- Упознавање основа музичке писмености и изражајних средстава музичке уметности
- Препознавање различитог темпа и различите јачине звука у музици
- Разликовање неких музичких инструмената

- Разликују звуке које ствара глас (боја, говор, певање)
- Упознавање традиционалне и уметничке музике свога и других народа
- Певање песама(учење песме са нотног текста)
- Певање модела и наменских песама као звучна припрема за поставку музичке писмености
- Свирање једноставнијих песама на мелодијским инструментима Орфовог инструментарија
- Певање песама солмизацијом
- Обрада простих и сложених тактова

Функционални:

- Неговање способности извођења музике, певање по слуху и свирање на дечијим музичкиминструментима
- Подстицање стваралачког ангажовања у свим музичким активностима (извођење, слушање, истраживање и стварање звука)
- Развијање критичког мишљења и исказивање осећања о музици која се изводи и слуша
- Изражавање доживљаја музике кроз импровизацију покрета (трчање, скакутање, тапшање...)
- Извођење дечијих,народних и уметничких игара
- Слушање и препознавање музичких композиција

✕ НАЧИНИ И ПОСТУПЦИ ЗА ОСТВАРИВАЊЕ ПРОГРАМА (МЕТОДЕ РАДА, ОБЛИЦИ РАДА, НАСТАВНА СРЕДСТВА):

Методе рада:

Остварује се кроз: вербално – текстуалну методу, методу усмене речи, демонстративно-илустративну методу, слушање музике, певање песама по слуху,учење песама по нотном тексту, свирање на дечијим ритмичким и мелодијским инструментима

Облици рада:

Фронтални облик рада, индивидуални облик рада, групни облик рада и рад у пару, истраживачке активности, комбиновани рад, игровне активности.

Наставна средства:

Поред наставних средстава која свакодневно користимо у настави (уџбеник, приручник, додатна литература), препоручује се коришћење следећих наставних средстава: зидне слике, компјутер, плејер, паметна табла, пројектор, видео бим, дечији инструменти.

✕ ЛИТЕРАТУРА:

Поред изабраних уџбеника одобрених од стране Министарства просвете, науке и технолошког развоја наставници користе: енциклопедијеи остале изворе информација. Препоручена додатна литература: Активно учење, Методика наставе музичке културе.

Наставни предмет:Музичка култура		Разред: 4
Годишњи фонд часова: 36		Недељни фонд часова: 1
РЕДНИ БР. НАСТАВНЕ ТЕМЕ	НАСТАВНА ТЕМА	КОРЕЛАЦИЈА
1.	СЛУШАЊЕ МУЗИКЕ	Ликовна култура (илустрација) Физичко васпитање (креирање покрета уз музику коју певају или слушају ученици, играње народних кола и окретних игара)
2.	ПЕВАЊЕ И СВИРАЊЕ ПЕСАМА ПО НОТНОМ ЗАПИСУ	Верска настава (певање божићних, ускршњих и песама о Светом Сави) Чувари природе (химна чувара природе ,певање песама о води и дрвећу) Народна традиција (певање обичајних песама)
3.	ОСНОВЕ МУЗИЧКЕ ПИСМЕНОСТИ	Српски језик (осмишљавање мелодије на задате стихове,смишљање музичких питања и одговора, музичка допуњалка са писаним текстом, певање народних песама)
4.	ДЕЧИЈЕ СТВАРАЛАШТВО	Природа и друштво (жива и нежива природа, годишња доба, певање песама о завичају и домовини) Ликовна култура (илустрација) Народна традиција (певање обичајних песама) Математика (бројање покретима руку - тактирање)

6.1.8. ЛИКОВНА КУЛТУРА

✖ **НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: ЛИКОВНА КУЛТУРА**

✖ **РАЗРЕД: ПРВИ**

✖ **ЦИЉ НАСТАВНОГ ПРЕДМЕТА:**

Циљеви васпитно-образовног рада у настави ликовне културе јесте да се подстиче и развија учениково стваралачко мишљење и деловање у складу са демократским опредељењем друштва и карактером овог наставног предмета.

✖ **ЗАДАЦИ (ВАСПИТНИ, ОБРАЗОВНИ, ФУНКЦИОНАЛНИ):**

ВАСПИТНИ:

да ствара интересовање и потребу за посећивањем изложби, галерија, музеја и

- чување културних добара;
- да осетљивост за ликовне и визуелне вредности коју стичу у настави, примењују у раду и животу;
- развијати сензибилитет за лепо писање;

ОБРАЗОВНИ:

- усвајање назива средстава и техника ликовно - визуелног изражавања који су доступни дететовом узрасту;
- усвојити предвиђене садржаје у првом разреду (облике и њихове квалитете, односе у видном пољу, светло и сенку, тактилност, цртани филм и стрип, разликовање појединих средина, дизајн, перформанс, преобликовање материјала или предмета њиховим спајањем);

ФУНКЦИОНАЛНИ:

- настава ликовне културе има задатак да развија способност ученика за опажање облика, величина, светлина, боја, положаја облика у природи;
- да развија памћење, повезивање опажених информација, што чини основу за увођење у визуелно мишљење;
- стварање услова за разумевање природних законитости и друштвених појава;
- стварати услове да ученици на сваком часу у процесу реализације садржаја користе технике и средства ликовно-визуелног изражавања;
- развијање способности за препознавање традиционалне, модерне, савремене уметности;
- развијати ученикове потенцијале у области ликовности и визуелности, те му
- помагати у самосталном изражавању коришћењем примерених техника и средстава;
- развијати љубав према вредностима израженим у делима свих облика уметности;
- развијати моторичке способности ученика.
- оспособљавати ученика да се служи средствима и техникама ликовно - визуелног изражавања који су доступни његовом узрасту;
- стварати услове за креативно опажање и тумачење предвиђених садржаја у првом разреду (облике и њихове квалитете, односе у видном пољу, светло и сенку, тактилност, цртани филм и стрип, разликовање појединих средина, дизајн, перформанс, преобликовање материјала или предмета њиховим спајањем);
- мотивисати ученика да се слободно ликовно-визуелно изражава, својствено узрасту и индивидуалној способности и да маштовито представља свет око себе.
- развијање способности за препознавање традиционалне, модерне, савремене уметности;

✕ НАЧИНИ И ПОСТУПЦИ ЗА ОСТВАРИВАЊЕ ПРОГРАМА (МЕТОДЕ РАДА, ОБЛИЦИ РАДА, НАСТАВНА СРЕДСТВА):

Програм ликовне културе даје сваком наставнику слободу, могућности да испољи креативност, да проналази одговарајуће облике, методе и средства за реализацију. Упутство ће му помоћи у процесу стварања сопствених идеја, никако, дакле, шаблона, односно очекује се да и сам наставник буде креативан у свом раду. То значи да је потребно да за сваки задатак и сам наставник начини визуелну припрему (ликовни рад) како би уочио карактер задатка и начине рада у реализацији таквог задатка, што ће бити нека врста опомене или самоконтроле у процесу остављања захтева упућеног ученицима. Најважније је извршити идентификацију садржаја, полазећи од опажања околине (природе и вештачког човековог окружења- објекти које је човек начинио). Најбоље је учење од природе, посматрање, опажање и уочавање непоновљивости природе, из чега ће произаћи и потреба за очувањем природе, а потом симболичан израз карактеристичних елемената који ће означити и природу ученика. То ће бити прилика да се одреди појам у садржају два до три подпојма и неколико информација што ће имати образовно значење. Треба водити рачуна да захтев буде сведен и прилагођен узрасним могућностима ученика (његовим психофизичким карактеристикама), чиме ће бити задовољен елементарни захтев да за предвиђено време од једног, до два часа, ученик заврши свој рад.

✕ ЛИТЕРАТУРА:

- „Дечји атеље 1.“-цртање, сликање, Хаџи Јованчић, Н., Завод за уџбенике и наставна средства, Београд, 2000.
- „Дечји атеље 2 „-штампање, вајање, Хаџи Јованчић, Н., Завод за уџбенике и наставна средства, Београд, 2000.
- „Дидактичке игре“, група аутора, Завод за уџбенике и наставна средства, Београд, 1991.
- „Сам свој мајстар“, Кијевчанин, Д., Атеље Кијевчанин Београд, 2002.
- Размишљај и стварај- Коста Богдановић, мр Рајка Бошковић, Татјана Лалић, приручник за учитеље

Наставни предмет: Ликовна култура Годишњи фонд часова: 36		Разред: Први Недељни фонд часова:1
РЕДНИ БР. НАСТАВНЕ ТЕМЕ	НАСТАВНА ТЕМА	КОРЕЛАЦИЈА
1.	ОБЛИЦИ И ЊИХОВИ КВАЛИТЕТИ	Физичко васпитање -Вишења, упори,пењања Математика - Класификација предмета према својствима Српски језик -Књижевност, Почетно читање и писање Музичка култура -Извођење музике (певање и свирање);музичке игре,дечије стваралаштво Рука у тесту -кретање, Чувари природе – Животна средина Грађанско васпитање - Дечија права Народна традиција -Зимски хлебови и пролећно билје Од играчке до рачунара – Бирам, постављам и од делова слике стварам
2.	ОДНОСИ У ВИДНОМ ПОЉУ	Математика -Предмети у простору и односи међу њима Физичко васпитање -Ходање и трчање, бацања и хватања ,вежбе на тлу Српски језик -Почетно читање и писање,књижевност Музичка култура -Извођење музике (певање и свирање);музичке игре,дечије стваралаштво Рука у тесту -мерим значи упоређујем,кретање Свет око нас - Жива и нежива природа Кретање у времену и простору
3.	ВРЕМЕНСКИ И ПРОСТОРНИ НИЗОВИ	Математика -Мерење и мере Српски језик -Књижевност ,Почетно читање и писање Музичка култура -Извођење музике (певање и свирање);музичке игре,дечије стваралаштво Физичко васпитање -Ходање и трчање Рука у тесту -кретање,мерим,значи упоређујем Свет око нас – Кретање у времену и простору
4.	СВЕТЛО И СЕНКА	Српски језик -Језик,књижевност Музичка култура - Стварање музике; музичке игре,дечије стваралаштво Свет око нас – Жива и нежива природа Рука у тесту -светлост и ја Грађанско васпитање - Осећања
5.	ТАКТИЛНОСТ	Српски језик -Књижевност, Почетно читање и писање Музичка култура -Извођење музике (певање и свирање);музичке игре,дечије стваралаштво Народна традиција -Питај своју баку
6.	ИЗГЛЕД УПОТРЕБНИХ ПРЕДМЕТА	Српски језик -Књижевност, Музичка култура -Извођење музике(певање и свирање) Стварање музике Свет око нас – Култура живљења Народна традиција -радови и празници

Наставни предмет: Ликовна култура Годишњи фонд часова: 36		Разред: Први Недељни фонд часова:1
РЕДНИ БР. НАСТАВНЕ ТЕМЕ	НАСТАВНА ТЕМА	КОРЕЛАЦИЈА
7.	ОДРЕЂЕНИ ПРЕДМЕТ КАО ПОДСТИЦАЈ ЗА РАД	Српски језик -Књижевност, Почетно читање и писање Музичка култура -Извођење музике (певање и свирање);музичке игре,дечије стваралаштво Рука у тесту -колико нас чула варају Од играчке до рачунара – Како ћу спаковати поклон - Како се играчке крећу саме? - Рачунар више од играчке!
8.	ПРЕОБЛИКОВАЊЕ МАТЕРИЈАЛА ИЛИ ПРЕДМЕТА ЊИХОВИМ СПАЈАЊЕ	Српски језик -Књижевност, Почетно читање и писање Музичка култура -Извођење музике (певање и свирање);музичке игре,дечије стваралаштво Рука у тесту -колико нас чула варају Чувари природе – Заштита животне средине Верска настава – Православна иконографија показује свет и човека у заједници са Богом Од играчке до рачунара – Савијам, сецкам, лепим и играчке правим -Моје фигуре

✗ РАЗРЕД: ДРУГИ

✗ ЦИЉ НАСТАВНОГ ПРЕДМЕТА:

Циљ васпитно-образовног рада у настави ликовне културе јесте да се подстиче и развија учениково стваралачко мишљење и деловање у складу са демократским опредељењем друштва и карактером овог наставног предмета.

✗ ЗАДАЦИ (ВАСПИТНИ, ОБРАЗОВНИ, ФУНКЦИОНАЛНИ):

ВАСПИТНИ:

- развијати љубав према вредностима израженим у делима свих облика уметности;
- да ствара интересовање и потребу за посећивање изложби, галерија, музеја и чување културних добара;

ОБРАЗОВНИ:

- увођење ученика у различите могућности комуникације;
- стварање услова за развијање свести о потреби чувања човекове природне и културне околине, те активног учествовања у квалитетном естетском и просторном уређењу животне околине;
- усвајање назива ликовних техника, сликарских материјала;

ФУНКЦИОНАЛНИ:

- настава ликовне културе има задатак да развија способност ученика за опажање облика, величина, светлина, боја, положаја облика у природи;
- да развија памћење, повезивање опажених информација, што чини основу за увођење у визуелно мишљење;

- стварање услова за разумевање природних законитости и друштвених појава;
- стварати услове да ученици на сваком часу у процесу реализације садржаја користе технике и средства ликовно-визуелног изражавања;
- развијање способности за препознавање традиционалне, модерне, савремене уметности;
- развијати ученикове потенцијале у области ликовности и визуелности, те му помагати у самосталном изражавању коришћењем примерених техника и средстава;
- да осетљивост за ликовне и визуелне вредности коју стичу у настави, ученици примењују у раду и животу;
- развијати сензибилитет за лепо писање;
- развијати моторичке способности ученика.
- ликовно изражавање ученика у функцији развијања мишљења и визуелног ликовног естетског сензибилитета за медијуме, уз коришћење разних материјала за компоновање, покрет у композицији, орнаментику, простор, одабирање случајно добијених ликовних односа по личном избору, плакат и ликовне поруке као могућност споразумевања;
- опажају, сећају се, објашњавају и реконструишу појаве или ситуације;
- стекну искуства о: оплемењивању животног и радног простора, контрасту облика, карактеру облика, коришћењу материјала за рад, визуелним знаковима, опажањима облика у кретању, компоновању, рекомпоновању, дејству светлости на карактер облика;
- развију навику лепог писања;
- развију осетљивост за лепо писање (ћириличка и латиничка палеографија)

✕ НАЧИНИ И ПОСТУПЦИ ЗА ОСТВАРИВАЊЕ ПРОГРАМА (МЕТОДЕ РАДА, ОБЛИЦИ РАДА, НАСТАВНА СРЕДСТВА):

Програм ликовне културе даје сваком наставнику слободу, могућности да испољи креативност, да проналази одговарајуће облике, методе и средства за реализацију. Упутство ће му помоћи у процесу стварања сопствених идеја, никако, дакле, шаблона, односно очекује се да и сам наставник буде креативан у свом раду. То значи да је потребно да за сваки задатак и сам наставник начини визуелну припрему (ликовни рад) како би уочио карактер задатка и начине рада у реализацији таквог задатка, што ће бити нека врста опомене или самоконтроле у процесу постављања захтева упућеног ученицима. Најважније је извршити идентификацију садржаја, полазећи од опажања околине (природе и вештачког човековог окружења - објекти које је човек начинио). Најбоље је учење од природе, посматрање, опажање и уочавање непоновљивости природе, из чега ће произаћи и потреба за очувањем природе, а потом симболичан израз карактеристичних елемената који ће означити и природу ученика. То ће бити прилика да се одреди појам у садржају два до три подпојма и неколико информација што ће имати образовно значење. Треба водити рачуна да захтев буде сведен и прилагођен узрасним могућностима ученика (његовим психофизичким карактеристикама), чиме ће бити задовољен елементарни захтев да за предвиђено време од једног, до два часа, ученик заврши свој рад.

Технике рада: сликање, цртање, вајање, преобликовање, дорада започетог у оквиру традиционалних техника или коришћењем савремених материјала.

- цртачки материјали: оловке са меким графитним улошком (Б), природни угљен, суви и воштани пастел.
- сликарски материјали: темпера, акварел- водене боје.
- вајарски материјал: глина и пластелин.
- проширени медијуми: колаж, деколаж, асамблаж, перформанс (отпадни материјали)

✕ ЛИТЕРАТУРА:

- „Дечји атеље 1.“-цртање, сликање, Хаџи Јованчић, Н., Завод за уџбенике и наставна средства, Београд, 2000.
- „Дечији атеље 2 „-штампање, вајање, Хаџи Јованчић, Н., Завод за уџбенике и наставна средства, Београд, 2000.
- „Дидактичке игре“, група аутора, Завод за уџбенике и наставна средства, Београд, 1991.
- „Сам свој мајстар“, Кијевчанин, Д., Атеље Кијевчанин Београд, 2002.
- Размишљај и стварај- Коста Богдановић, мр Рајка Бошковић, Татјана Лалић, приручник за учитеље

<div> <div>Наставни предмет: Ликовна култура Годишњи фонд часова: 72</div> <div>Разред: Други Недељни фонд часова: 2</div> </div>		
РЕДНИ БР. НАСТАВНЕ ТЕМЕ	НАСТАВНА ТЕМА	КОРЕЛАЦИЈА
1.	Кретање облика у простору	Математика-Мерење и мере Српски језик-Књижевност, Језичка култура Музичка култура-музичке игре, дечије стваралаштво Свет око нас – Мерење времена
2.	Дејство светлости на карактер облика (светлост)	Математика-Геометрија Српски језик-Књижевност, Језичка култура Музичка култура-музичке игре, дечије стваралаштво Свет око нас – Нежива природа
3.	Амбијент - сценски простор	Математика-Мерење и мере Српски језик-Књижевност, Језичка култура Музичка култура-Извођење музике (певање и свирање)); музичке игре, дечије стваралаштво Народна традиција- Кућа Верска настава – Школска слава Свети Сава
4.	Лепо писање са калиграфијом	Српски језик-Језик, Музичка култура-Музичке игре, дечије стваралаштво, увођење музичке писмености Математика-Геометрија, Природни бројеви до 100 Верска настава – Литургија Од играчке до рачунара – Рачунар више од игре
5.	Контраст (као мотивација за опажање облика)	Српски језик-Књижевност, Језичка култура Музичка култура-музичке игре, дечије стваралаштво Свет око нас – Облици рељефа и насеља Грађанско васпитање- Моја осећање и потребе Народна традиција- Биљке
6.	Индивидуално коришћење различитих материјала за рад (паковање)	Српски језик-Књижевност, Језичка култура Музичка култура- Стварање музике; музичке игре, дечије стваралаштво Свет око нас – Различити материјали Народна традиција-Кућа Од играчке до рачунара – Употреба материјала, алата и апарата
7.	Разне врсте знакова и симбола	Српски језик-Књижевност, Језичка култура Физичко васпитање-Вежбе реквизитима Математика-Геометрија Музичка култура- Стварање музике; дечије стваралаштво

Наставни предмет: Ликовна култура Годишњи фонд часова: 72		Разред: Други Недељни фонд часова: 2
РЕДНИ БР. НАСТАВНЕ ТЕМЕ	НАСТАВНА ТЕМА	КОРЕЛАЦИЈА
		Свет око нас -Саобраћај Грађанско васпитање - Комуникативне способности и вештине ненасилне комуникације Верска настава – Постојање природе
8.	Једнобојна композиција употребних предмета	Српски језик -Књижевност, језичка култура Музичка култура - Стварање музике; дечије стваралаштво Свет око нас – Различити материјали
9.	Замишљање	Српски језик -Књижевност, Језичка култура Музичка култура - Стварање музике; музичке игре, дечије стваралаштво Свет око нас – Жива природа Грађанско васпитање - Школа какву желим
10.	Преобликовање материјала или предмета њиховим спајањем (везивање)	Музичка култура - Стварање музике; музичке игре, дечије стваралаштво Српски језик -Књижевност, Језичка култура Математика -Геометрија Свет око нас – Различити материјали Чувари природе – Заштита животне средине – рециклажа Народна традиција - Кућа Од играчке до рачунара – Употреба материјала, алата и апарата

✕ РАЗРЕД: ТРЕЋИ

✕ ЦИЉ НАСТАВНОГ ПРЕДМЕТА:

Да се подстиче и развија учениково мишљење и деловање у складу са демократским опредељењем друштва и карактером овог наставног предмета.

✕ ЗАДАЦИ (ВАСПИТНИ, ОБРАЗОВНИ, ФУНКЦИОНАЛНИ):

ВАСПИТНИ:

- развијати љубав према вредностима израженим у делима свих облика уметности;
- да ствара интересовање и потребу за посећивање изложби, галерија, музеја и чување културних добара;

ОБРАЗОВНИ:

- увођење ученика у различите могућности комуникације;
- стварање услова за развијање свести о потреби чувања човекове природне и културне околине, те активног учествовања у квалитетном естетском и просторном уређењу животне околине;
- усвајање назива ликовних техника, сликарских материјала;

ФУНКЦИОНАЛНИ:

- настава ликовне културе има задатак да развија способност ученика за опажање облика, величина, светлина, боја, положаја облика у природи;
- да развија памћење, повезивање опажених информација, што чини основу за увођење у визуелно мишљење;
- стварање услова за разумевање природних законитости и друштвених појава;
- стварати услове да ученици на сваком часу у процесу реализације садржаја користе технике и средства ликовно-визуелног изражавања;
- развијање способности за препознавање традиционалне, модерне, савремене уметности;
- развијати ученикове потенцијале у области ликовности и визуелности, те му помагати у самосталном изражавању коришћењем примерених техника и средстава;
- да осетљивост за ликовне и визуелне вредности коју стичу у настави, ученици примењују у раду и животу;
- развијати сензибилитет за лепо писање;
- развијати моторичке способности ученика.
- ликовно изражавање ученика у функцији развијања мишљења и визуелног ликовног естетског сензибилитета за медијуме, уз коришћење разних материјала за компоновање, покрет у композицији, орнаментику, простор, одабирање случајно добијених ликовних односа по личном избору, плакат и ликовне поруке као могућност споразумевања;
- опажају, сећају се, објашњавају и реконструишу појаве или ситуације;
- стекну искуства о: оплемењивању животног и радног простора, контрасту облика, карактеру облика, коришћењу материјала за рад, визуелним знаковима, опажањима облика у кретању, компоновању, рекомпоновању, дејству светлости на карактер облика;
- развију навику лепог писања;
- развију осетљивост за лепо писање (ћириличка и латиничка палеографија)

✕ НАЧИНИ И ПОСТУПЦИ ЗА ОСТВАРИВАЊЕ ПРОГРАМА (МЕТОДЕ РАДА, ОБЛИЦИ РАДА, НАСТАВНА СРЕДСТВА):

Програм ликовне културе даје сваком наставнику слободу, могућности да испољи креативност, да проналази одговарајуће облике, методе и средства за реализацију. Упутство ће му помоћи у процесу стварања сопствених идеја, никако, дакле, шаблона, односно очекује се да и сам наставник буде креативан у свом раду. То значи да је потребно да за сваки задатак и сам наставник начини визуелну припрему (ликовни рад) како би уочио карактер задатка и начине рада у реализацији таквог задатка, што ће бити нека врста опомене или самоконтроле у процесу постављања захтева упућеног ученицима. Најважније је извршити идентификацију садржаја, полазећи од опажања околине (природе и вештачког човековог окружења - објекти које је човек начинио). Најбоље је учење од природе, посматрање, опажање и уочавање непоновљивости природе, из чега ће произаћи и потреба за очувањем природе, а потом симболичан израз карактеристичних елемената који ће означити и природу ученика. То ће бити прилика да се одреди појам у садржају два до три подпојма и неколико информација што ће имати образовно значење. Треба водити рачуна да захтев буде сведен и прилагођен узрасним могућностима ученика (његовим психофизичким карактеристикама), чиме ће бити задовољен елементарни захтев да за предвиђено време од једног, до два часа, ученик заврши свој рад.

✕ ЛИТЕРАТУРА:

- „Дечји ателје 1.“-цртање, сликање, Хаџи Јованчић, Н., Завод за уџбенике и наставна средства, Београд, 2000.
- „Дечији ателје 2 „штампање, вајање, Хаџи Јованчић, Н., Завод за уџбенике и наставна средства, Београд, 2000.
- „Дидактичке игре“, група аутора, Завод за уџбенике и наставна средства, Београд, 1991.
- „Сам свој мајстар“, Кијевчанин, Д., Ателје Кијевчанин Београд, 2002.
- Размишљај и стварај- Коста Богдановић, мр Рајка Бошковић, Татјана Лалић, приручник за учитеље

Наставни предмет: Ликовна култура Годишњи фонд часова: 72		Разред: Трећи Недељни фонд часова: 2
РЕДНИ БР. НАСТАВНЕ ТЕМЕ	НАСТАВНА ТЕМА	КОРЕЛАЦИЈА
1.	Коришћење разних материјала за компоновање	Српски језик - Књижевност, Језичка култура Музичка култура -дечије стваралаштво Природа и друштво – Материјали и њихова својства - Нежива природа Народна традиција - Традиционални занати Од играчке до рачунара – Правимо, конструишемо
2.	Композиција и покрет у композицији	Математика -Мерење и мере, геометрија Српски језик - Књижевност, Језичка култура Музичка култура -Увођење у основе музичке писмености Природа и друштво - Кретање у простору и времену Од играчке до рачунара – Играмо игрице
3.	Орнаментика	Математика -геометрија Српски језик -Књижевност „Језичка култура Музичка култура -дечије стваралаштво Народна традиција - Традиционални занати Природа и друштво - Наше наслеђе - некад и сад Верска настава – Евхаристија као свет у малом
4.	Простор (повезивање разних облика у целину)	Српски језик - Књижевност, Језичка култура Музичка култура - Стварање музике, дечије стваралаштво Природа и друштво - Кретање у простору и времену Народна традиција - Традиционални занати
5.	Одабирање случајно добијених ликовних односа по личном избору ученика	Српски језик - Књижевност, Језичка култура Природа и друштво – Мој завичај

Наставни предмет: Ликовна култура Годишњи фонд часова: 72		Разред: Трећи Недељни фонд часова:2
РЕДНИ БР. НАСТАВНЕ ТЕМЕ	НАСТАВНА ТЕМА	КОРЕЛАЦИЈА
6.	Плакат, билборд, реклама	Српски језик -Књижевност, Језичка култура Музичка култура -Извођење музике(певање и свирање) Стварање музике Математика -Скуп природних бројева,геометрија Природа и друштво - Наше наслеђе - некад и сад - Веза живе и неживе природе (животне заједнице) Чувари природе – Заштита животне средине Грађанско васпитање - Развијање еколошке свести; брига о животињама и билљкама Народна традиција - Традиционални занати Од играчке до рачунара – Креирам и стварам
7.	Ликовне поруке као могућност споразумевања	Математика -Скуп природних бројева Српски језик - Књижевност,Језичка култура Музичка култура -дечје стваралаштво Природа и друштво - Наше наслеђе - некад и сад Чувари природе – Заштита животне средине – рециклажа Од играчке до рачунара – Креирам и стварам
8.	Ликовна дела и споменици културе	Српски језик - Књижевност,Језичка култура Природа и друштво - Наше наслеђе - некад и сад Верска настава – Стварање света и човека у православној иконографији
9.	Дела савремених медијума	Математика -Мерење и мере,геометрија Српски језик - Књижевност,Језичка култура

✘ РАЗРЕД: ЧЕТВРТИ

✘ ЦИЉ НАСТАВНОГ ПРЕДМЕТА:

Да се подстиче и развија учениково мишљење и деловање у складу са демократским опредељењем друштва и карактером овог наставног предмета.

✘ ЗАДАЦИ (ВАСПИТНИ, ОБРАЗОВНИ, ФУНКЦИОНАЛНИ):

ВАСПИТНИ:

- да ствара интересовање и потребу за посећивање изложби, галерија, музеја и чување културних добара;
- да осетљивост за ликовне и визуелне вредности коју стичу у настави, ученици примењују у раду и животу;
- развијати сензибилитет за лепо писање;
- развијати моторичке способности ученика.

ОБРАЗОВНИ:

- усвоје знања о боји, ликовним техникама и креативно практично раде са односима боја;
- усвоје и ускладе ликовни рад са другим медијима (звук, покретом, литерарним изразом и сценским амбијентима);
- препознају ликовне технике;

ФУНКЦИОНАЛНИ:

- настава ликовне културе има задатак да развија способност ученика за опажање облика, величина, светлина, боја, положаја облика у природи;
- да развија памћење, повезивање опажених информација, што чини основу за увођење у визуелно мишљење;
- стварање услова за разумевање природних законитости и друштвених појава;
- стварати услове да ученици на сваком часу у процесу реализације садржаја користе технике и средства ликовно-визуелног изражавања;
- развијање способности за препознавање традиционалне, модерне, савремене уметности;
- развијати ученикове потенцијале у области ликовности и визуелности, те му помагати у самосталном изражавању коришћењем примерених техника и средстава;
- развијати љубав према вредностима израженим у делима свих облика уметности;
- разликују и повезују дводимензионалне и тродимензионалне облике;
- граде искуства и критеријуме према захтевима програма, ликовних уметности и ликовних појава у животу;

✕ НАЧИНИ И ПОСТУПЦИ ЗА ОСТВАРИВАЊЕ ПРОГРАМА (МЕТОДЕ РАДА, ОБЛИЦИ РАДА, НАСТАВНА СРЕДСТВА):

Програм ликовне културе даје сваком наставнику слободу, могућности да испољи креативност, да проналази одговарајуће облике, методе и средства за реализацију. Упутство ће му помоћи у процесу стварања сопствених идеја, никако, дакле, шаблона, односно очекује се да и сам наставник буде креативан у свом раду. То значи да је потребно да за сваки задатак и сам наставник начини визуелну припрему (ликовни рад) како би уочио карактер задатка и начине рада у реализацији таквог задатка, што ће бити нека врста опомене или самоконтроле у процесу постављања захтева упућеног ученицима. Најважније је извршити идентификацију садржаја, полазећи од опажања околине (природе и вештачког човековог окружења - објекти које је човек начинио). Најбоље је учење од природе, посматрање, опажање и уочавање непоновљивости природе, из чега ће произаћи и потреба за очувањем природе, а потом симболичан израз карактеристичних елемената који ће означити и природу ученика. То ће бити прилика да се одреди појам у садржају два до три подпојма и неколико информација што ће имати образовно значење. Треба водити рачуна да захтев буде сведен и прилагођен узрасним могућностима ученика (његовим психофизичким карактеристикама), чиме ће бити

задовољен елементарни захтев да за предвиђено време од једног, до два часа, ученик заврши свој рад.

✕ ЛИТЕРАТУРА:

- „Дечји атеље 1.“-цртање, сликање, Хаџи Јованчић, Н., Завод за уџбенике и наставна средства, Београд, 2000.
- „Дечији атеље 2 „-штампање, вајање, Хаџи Јованчић, Н., Завод за уџбенике и наставна средства, Београд, 2000.
- „Дидактичке игре“, група аутора, Завод за уџбенике и наставна средства, Београд, 1991.
- „Сам свој мајстар“, Кијевчанин, Д., Атеље Кијевчанин Београд, 2002.
- Размишљај и стварај- Коста Богдановић, мр Рајка Бошковић, Татјана Лалић, приручник за учитеље

Наставни предмет: Ликовна култура Годишњи фонд часова: 72		Разред: четврти Недељни фонд часова: 2
РЕДНИ БР. НАСТАВНЕ ТЕМЕ	НАСТАВНА ТЕМА	КОРЕЛАЦИЈА
1.	Колаж, фротаж, деколаж и асамблаж	Математика-Мерење и мере, Површина Српски језик-Књижевност, језик, култура изражавања Народна традиција-Музичка култура-дечије стваралаштво Природа и друштво - Рад, енергија, производња и потрошња
2.	Везивање облика у тродимензионалном простору и равни	Српски језик-Књижевност, језик, култура изражавања Математика-Мерење и мере, Површина Народна традиција-Народни музички инструменти -Традиционални начини транспорта и транспортна средства Музичка култура-дечије стваралаштво, Извођење музике (певање и свирање) Природа и друштво - Истражујемо природне појаве
3.	Сликарски материјали и технике	Математика-Мерење и мере Српски језик-Књижевност, језик, култура изражавања Музичка култура-Извођење музике (певање и свирање) Природа и друштво - Сусрет са природом Чувари природе – Заштита животне средине - рециклажа
4.	Основне и изведене боје	Српски језик- Књижевност, језик, култура изражавања Музичка култура- Стварање музике
5.	Линија, површина, волумен, боја, простор	Српски језик-Књижевност, језик, култура изражавања Математика-Мерење и мере, Површина Народна традиција-Народни и музички инструменти Природа и друштво - Сусрет са природом - Моја домовина је део света Грађанско васпитање- Дечија права су универзална, једнака за све Од играчке до рачунара – Цртамо и пишемо

		- Правимо одељењске новине - Креирамо, стварамо
6.	Амбијент - сценски простор	Српски језик -Књижевност, језик, култура изражавања Физичко васпитање - Слободне активности Музичка култура -Извођење музике(певање и свирање) Стварање музике Математика -Скуп природних бројева ,Мерење и мере,Површина Природа и друштво - Осврт уназад- прошлост Верска настава – Школска слава Свети Сава Народна традиција – Носиоци народне традиције Од играчке до рачунара – Играмо се и снимамо -Креирамо, стварамо

6.2. ПРОГРАМ ОБАВЕЗНИХ ИЗБОРНИХ ПРЕДМЕТА

6.2.1. НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: ГРАЂАНСКО ВАСПИТАЊЕ

✕ РАЗРЕД: ПРВИ

✕ ЦИЉ НАСТАВНОГ ПРЕДМЕТА:

- подстицање развоја личности и социјалног сазнања код ученика основне школе;
 - пружање могућности ученицима да постану активни учесници у процесу образовања и васпитања, и да граде сазнања, умења, способности и вредности неопходне за формирање аутономне, одговорне и креативне личности, отворене за сарадњу и договор, које поштују себе и друге.

✕ ЗАДАЦИ (ВАСПИТНИ, ОБРАЗОВНИ, ФУНКЦИОНАЛНИ):

- упознавање непосредног друштвеног окружења и сопственог места у њему, и активно доприношење развоју школе по мери детета;
 - подстицање развоја сазнања о себи, о сопственим осећањима и потребама, свести о личном идентитету и особености самопоштовања и самопоуздања;
 - проширивање знања и учења за решавање индивидуалних проблема;
 - усвајање техника за превазилажење непријатних емоционалних стања;
 - подстицање социјалног сазнања, разумевања и прихватања међусобних разлика;
 - усвајање видова самопотврђивања без агресивности и уз уважавање других;
 - развијање комуникативне способности, невербалне и вербалне комуникације, вештина ненасилне комуникације;
 - оспособљавање ученика за примену вештина ненасилне комуникације у решавању сукоба и вршњачком посредовању;
 - упознавање ученика са дејим правима и подстицање и оспособљавање ученика за активну партиципацију у животу школе;
 - развијање и неговање основних људских вредности;
 - развијање креативног изражавања.
 - подстицање групног рада, договарања и сарадње са вршњацима и одраслима;

✕ НАЧИНИ И ПОСТУПЦИ ЗА ОСТВАРИВАЊЕ ПРОГРАМА (МЕТОДЕ РАДА, ОБЛИЦИ РАДА, НАСТАВНА СРЕДСТВА):

- метода разговора, усменог излагања, илустративно-демонстративна
- фронтални, индивидуални, групни, рад у пару
- плакати, илустрације, SMART табла

✕ ЛИТЕРАТУРА:

1. Игњатовић-Савић, Н./2002.): **”Сазнање о себи и другима 1”**, Београд, Министарство просвете и спорта РС
2. **Конвенција о правима детета**
3. Ршумовић Ј. (1995.): **“Буквар дечјих права”**, УНИЦЕФ

Наставни предмет: Грађанско васпитање		Разред: први
Годишњи фонд часова: 32		Недељни фонд часова: 1
РЕДНИ БР. НАСТАВНЕ ТЕМЕ	НАСТАВНА ТЕМА	КОРЕЛАЦИЈА
1.	Договарање и сарадња са вршњацима и одраслима	
2.	Свест о себи и другима	Свет око нас- Други људи и ја Ликовна култура – Облици и њихови квалитети
3.	Осећања	Свет око нас- Други људи и ја Ликовна култура – Светло и сенка Српски језик- Култура изражавања
4.	Сарадња	Одељењска заједница- Сарадња Српски језик- Култура изражавања
5.	Неговање позитивног односа међу вршњацима	Одељењска заједница- Односи међу вршњацима Свет око нас- Култура живљења
6.	Развијање вештине комуникације	
	Дечја права	Српски језик- Култура изражавања
7.		Свет око нас- Други људи и ја
8.	Еволуција	Одељењска заједница- Права детета

--	--	--

× РАЗРЕД: ДРУГИ

ЦИЉ НАСТАВНОГ ПРЕДМЕТА: Сазнање о себи и другима је подстицање развоја личности и социјалног сазнања код ученика основне школе. Овај предмет треба да пружи могућност ученицима да постану активни ученици у процесу образовања и васпитања и да изграде сазнања, умења, способности и вредности неопходне за формирање аутономне, компетентне одговорне и креативне личности, отворене за договор и сарадњу која поштује и себе и друге.

× ЗАДАЦИ (ВАСПИТНИ, ОБРАЗОВНИ, ФУНКЦИОНАЛНИ):

- подстицање групног рада, договарања и сарадње са вршњацима и одраслима
- подстицање развоја самосвести, самопоштовања и уважавања других
- препознавање и разумевање сопствених осећања и потреба, и њихове међусобне повезаности;
познавање начина задовољавања сопствених потреба без омаловажавања других
- развијање комуникативних способности
- развијање креативног изражавања
- упознавање непосредног друштвеног окружења
- упознавање и уважавање дечијих права
- развијање и неговање основних људских вредности

- × НАЧИНИ И ПОСТУПЦИ ЗА ОСТВАРИВАЊЕ ПРОГРАМА (МЕТОДЕ РАДА, ОБЛИЦИ РАДА, НАСТАВНА СРЕДСТВА):**
метода разговора, усменог излагања, илустративно-демонстративна фронтални, индивидуални, групни, рад у пару
плакари, илустрације, SMART табла

- ✖ ЛИТЕРАТУРА: „Сазнање о себи и другима 2 „, Игњатовић- Савић, Н. Министарство просвете и спорта Републике Србије, Београд, 2002.
- ✖ „Конфликти и шта са њима“, Плут,Д., Маринковић, Љ., Креативни центар, Београд, 1994.
- ✖ „Буквар дејјих права“,Ршумовић, Љ. Завод за уџбенике и Пријатељи деце Србије, Београд, 1993.
- ✖ „ И то је право“, Фонтејн, С. УНИЦЕФ, Београд, 1998.

✖ РАЗРЕД: ТРЕЋИ

ЦИЉ НАСТАВНОГ ПРЕДМЕТА: Сазнање о себи и другима је подстицање развоја личности и социјалног сазнања код ученика 3.разреда ОШ.

Овај предмет треба да пружи могућност ученицима да постану активни учесници у процесу образовања и васпитања и да изграде сазнања,умења,способности и вредности неопходне за формирање аутономне,компетентне,одговорне и креативне личности, отворене за договор и сарадњу, која поштује себе и друге.

✖ ЗАДАЦИ (ВАСПИТНИ, ОБРАЗОВНИ, ФУНКЦИОНАЛНИ):

- ✖ подстицање групног рада,договарања и сарадње са вршњацима и одраслима;
- ✖ подстицање развоја самопоуздања и личне одговорности;
- ✖ оспособљавање ученика да препознају и разумеју сопствене потребе и потребе других и да штите и остварују своје потребе на начин који не угрожава друге;
- ✖ развијање свести о потреби уважавања различитости и особености ;уочавање и превазилажење стереотипа везаних за пол,узраст, изглед,понашање,порекло;
- ✖ оспособљавање ученика за ненасилно решавање сукоба;
- ✖ развијање појма пријатељства ;
- ✖ оспособљавање ученика да разумеју неопходност правила која регулишу живот у заједници и да кроз договарање активно доприносе поштовањуили мењању правила сагласно са потребама;
- ✖ оспособљавање ученика да упознају и уважавају дејја права и да буду способни да активно учествују у њиховом остваривању;
- ✖ развијање и неговање еколошке свести;
- ✖ развијање моралног расуђивања и неговање основних људских вредности;
- ✖ оспособљавање ученика да активно доприносе развоју школе по мери детета

✖ НАЧИНИ И ПОСТУПЦИ ЗА ОСТВАРИВАЊЕ ПРОГРАМА (МЕТОДЕ РАДА, ОБЛИЦИ РАДА, НАСТАВНА СРЕДСТВА):

метода разговора, усменог излагања, илустративно-демонстративна фронтални, индивидуални, групни, рад у пару
плакати, илустрације, SMART табла

- ✖ ЛИТЕРАТУРА: „Сазнање о себи и другима 3 „, Игњатовић- Савић, Н. Министарство просвете и спорта Републике Србије, Београд, 2002.
- ✖ „Језик саосећања“, Розенберг М., Завод за уџбенике, Београд, 2002.
- ✖ „Буквар деџјих права“, Ршумовић, Љ. Завод за уџбенике и Пријатељи деце Србије, Београд, 1993.
- „Дете као филозоф морала“, Колберг Лоренс, у Зборнику процес социјализације код деце, Завод за уџбенике 1986

Наставни предмет: Грађанско васпитање		Разред: трећи
Годишњи фонд часова: 36		Недељни фонд часова: 1
РЕДНИ БР. НАСТАВНЕ ТЕМЕ	НАСТАВНА ТЕМА	КОРЕЛАЦИЈА

1.	Родитељски састанак	
2.	Уважавање различитости и особености; уважавање и превазилажење стереотипа везаних за пол, узраст	Природа и друштво- Ја и други Српски језик- Култура изражавања
3.	Пријатељство и моралне дилеме у вези са тим (крађа, лаж)	Природа и друштво- Ја и други Одељењска заједница- Неговање пријатељства Српски језик- Култура изражавања
4.	Појединац и заједница; правила која регулишу живот у заједници	Природа и друштво- Људске делатности Музичка култура – Слушање музике
5.	Заштита од насиља	Природа и друштво- Ја и други Одељењска заједница- Насиље и облици насиља
6.	Развијање моралног расуђивања	Природа и друштво- Ја и други Одељењска заједница- Морални кодекс
	Развијање еколошке свести; брига о животињама и биљкама	Природа и друштво- Веза између живе и неживе природе Чувари природе – Еколошка азбука
	Евалуација	Ликовна култура- Плакат, билборд, реклама

ЦИЉ НАСТАВНОГ ПРЕДМЕТА: Овај предмет треба да пружи ученицима могућност да постану активни учесници у процесу образовања и васпитања и да изграде сазнања, умења, способности и вредности неопходне за формирање аутономне, одговорне и креативне личности отворене за договор и сарадњу која поштује себе и друге.

✕ ЗАДАЦИ (ВАСПИТНИ, ОБРАЗОВНИ, ФУНКЦИОНАЛНИ):

- a. **Разумевање и усвајање** следећих појмова: дечја и људска права и слободе, идентитет, друштвена одговорност, различитост култура, једнакост, право и правда, мир, сигурност и стабилност, демократија;
- b. **Вештине и способности:** примерена употреба појмова у комуникацији, критичко мишљење, одговорност у просуђивању и тумачењу, изношење својих осећања, потреба, мишљења и слушање, разумевање и уважавање туђих, прилагођавање свога мишљења групи, преговарање, аргументовано излагање, одговорно управљање групом;
- c. **Ставови и вредности:** приврженост демократским ставовима и начелима. Дечја и људска права, једнакост, правда, друштвена одговорност, плурализам, солидарност, приватност.

✕ НАЧИНИ И ПОСТУПЦИ ЗА ОСТВАРИВАЊЕ ПРОГРАМА (МЕТОДЕ РАДА, ОБЛИЦИ РАДА, НАСТАВНА СРЕДСТВА):
метода разговора, усменог излагања, илустративно-демонстративна фронтални, индивидуални, групни, рад у пару
плакари, илустрације, SMART табла

- ✕ **ЛИТЕРАТУРА:** „Сазнање о себи и другима 4 „, Игњатовић- Савић, Н. Министарство просвете и спорта Републике Србије, Београд, 2004.
- ✕ Розенберг М., Језик саосећања, Завод за издавање уџбеника, Београд, 2002.
- ✕ „Буквар дечјих права“, Ршумовић, Љ. УНИЦЕФ, 1995.
- ✕ Колберг Лоренс, Дете као филозоф морала, у зборнику Процеси социјализација код деце, Завод за издавање уџбеника, 1986.
- ✕ Дејвид Белами, 101 начин да спасемо земљу, Одисеја, 2004.

Наставни предмет: Грађанско васпитање		Разред: четврти
Годишњи фонд часова: 36		Недељни фонд часова: 1
РЕДНИ БР. НАСТАВНЕ ТЕМЕ	НАСТАВНА ТЕМА	КОРЕЛАЦИЈА
1.	Подстицање групног рада, договарања и сарадње са вршњацима и одраслима	
2.	Дечија права су универзална, једнака за све	Природа и друштво- Сустрет с природом Ликовна култура – Линија, површина, волумен, боја, простор Одељењска заједница – Права детета
3.	Заједно стварамо демократску атмосферу у нашем разреду, школи	Природа и друштво - Моја домовина Србија Српски језик- Култура изражавања Одељењска заједница – Шта је демократија
4.	Живим демократију, демократска акција	Природа и друштво - Моја домовина Србија Одељењска заједница- Сви смо подједнако важни Српски језик- Култура изражавања
5.	Људско биће је део целог света, развијање еколошке свести	
6.	Евалуација	Природа и друштво - Природне одлике и богатства Србије Чувари природе - Екологија Одељењска заједница – Сви различити, сви једнаки Физичко васпитање – Плес пријатељства Чувари природе – Заштита животне средине и заштита здравља

6.2.1. НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: ВЕРСКА НАСТАВА

✕ РАЗРЕД: ПРВИ

✕ ЦИЉ НАСТАВНОГ ПРЕДМЕТА:

Општи циљеви наставе православног катихизиса (верске наставе) у основном образовању и васпитању су:

- Уоче да се кроз слободни однос љубави према некоме или нечему тај неко или нешто конкретизује, односно да постаје за нас јединствено и непоновљиво,
- Уоче да љубав човека према другим људима и природи њима даје непоновљиву вредност и постојање,
- Уоче да од онога кога заволимо зависи и наше постојање,
- Науче да је човек икона Божија управо због тога што друга бића може да чини непоновљивим,
- Сведочење садржаја вере и духовног искуства Цркве,
- Пружање целовитог православног погледа на свет и живот,
- Слободно усвајање духовних и животних вредности Цркве,
- Чување и неговање сопственог верског и културног идентитета,
- Остваривање у отвореном и толерантном дијалогу са другима.

✕ ЗАДАЦИ (ВАСПИТНИ, ОБРАЗОВНИ, ФУНКЦИОНАЛНИ):

- Развијање отворености и односа према Богу, као и отворености према другим личностима,
- Развијање способности за постављање питања о целини и најдубљем смислу постојања човека и света, људској слободи, животу у заједници,
- Развијање тежње ка одговорном обликовању заједничког живота са другим људима,
- Изграђивање способности за дубље разумевање и вредновање културе и цивилизације у којој живимо,
- Изграђивање свести и уверења да свет и живот имају вечни смисао.

✕ НАЧИНИ И ПОСТУПЦИ ЗА ОСТВАРИВАЊЕ ПРОГРАМА (МЕТОДЕ РАДА, ОБЛИЦИ РАДА, НАСТАВНА СРЕДСТВА):

❖ Методе рада:

- дијалошка,
- демонстративна,
- разговор,
- текстуална,
- рад на тексту.

❖ Облици рада:

- индивидулни,
- фронтални.

❖ Наставна средства:

- уџбеник,
- табла и креда,
- електронска табла,
- рачунар,
- пројектор,
- иконе,
- кадионица (тамјан и брикет),
 - кандило,
 - фотографије манастира,
 - часопис Светосавско звонце.

✕ **ЛИТЕРАТУРА:**

Православни катихизис за први разред основне школе, Игњатије Мидић.

✕ **НАПОМЕНА:**

- О Божићу и обичајима везаним за тај празник говориће се на 16. или 17. часу,
- Изложба поводом школске славе Светог Саве може се организовати и на 20-ом часу, а методску јединицу са 20-ог часа обрадити на 19-ом часу,
- У зависности од датума празновања, о Васкрсу (и изложби поводом празника) биће говора од 26. до 32. методске јединице.

Наставни предмет: Верска настава		Разред: I
Годишњи фонд часова: 36		Недељни фонд часова: 1
РЕДНИ БР. НАСТАВНЕ ТЕМЕ	НАСТАВНА ТЕМА	КОРЕЛАЦИЈА
1.	Увод	
2.	Бог је заједница личности Оца, Сина и Светог Духа (биће као заједница, као љубав).	
3.	Црква је заједница свих људи и целе природе кроз Христа са Богом	Народна традиција – Радови и празници Српски језик – Књижевност
4.	Исус Христос је посредник између Бога и створене природе	Свет око нас – Ја и други Музичка култура тема Певање и свирање песама по слуху и увођење у основе музичке писмености (слушање музике)
5.	Бог је из љубави створио свет заједно са Сином и Духом	
6.	Човек као биће заједнице	
7.	Човек је икона Божија (човек има својство да љубављу чини нешто да постоји, слично као што то чини Бог јер Бог све ствара љубављу).	
8.	Православна иконографија показује свет и човека у	Ликовна култура – Преобликовање материјала или

	заједници са Богом	предмета њиховим спајањем
--	--------------------	---------------------------

✕ РАЗРЕД: ДРУГИ

✕ ЦИЉ НАСТАВНОГ ПРЕДМЕТА:

Општи циљеви наставе православног катихизиса (верске наставе) у основном образовању и васпитању су:

- Уоче да Литургија није обичан догађај,
- Уоче да се на Литургији пројављује Бог као заједница личности: Оца, Сина- Христа и Светог Духа,
- Упознају структуру Литургије,
- Разликују радње на Литургији,
- Уоче да је Исус Христос, иако физички одсутан, присутан на Литургији као плод наше љубави према њему
- Уоче да се кроз слободни однос љубави према некоме или нечему тај неко или нешто конкретизује, односно да постаје за нас јединствено и непоновљиво,
- Уоче да љубав човека према другим људима и природи њима даје непоновљиву вредност и постојање,
- Уоче да од онога кога заволимо зависи и наше постојање,
- Науче да је човек икона Божија управо због тога што друга бића може да чини непоновљивим,
- Сведочење садржаја вере и духовног искуства Цркве,
- Пружање целовитог православног погледа на свет и живот,
- Слободно усвајање духовних и животних вредности Цркве,
- Чување и неговање сопственог верског и културног идентитета,
- Остваривање у отвореном и толерантном дијалогу са другима.

✕ ЗАДАЦИ (ВАСПИТНИ, ОБРАЗОВНИ, ФУНКЦИОНАЛНИ):

- Развијање отворености и односа према Богу, као и отворености према другим личностима,
- Развијање способности за постављање питања о целини и најдубљем смислу постојања човека и света, људској слободи, животу у заједници,
- Развијање тежње ка одговорном обликовању заједничког живота са другим људима,
- Изграђивање способности за дубље разумевање и вредновање културе и цивилизације у којој живимо,
- Изграђивање свести и уверења да свет и живот имају вечни смисао.

✕ НАЧИНИ И ПОСТУПЦИ ЗА ОСТВАРИВАЊЕ ПРОГРАМА (МЕТОДЕ РАДА, ОБЛИЦИ РАДА, НАСТАВНА СРЕДСТВА):

❖ Методе рада:

- дијалошка,
- демонстративна,
- разговор,
- текстуална,

- рад на тексту.
- ❖ Облици рада:
 - индивидуални,
 - фронтални.
- ❖ Наставна средства:
 - уџбеник,
 - табла и креда,
 - електронска табла,
 - рачунар,
 - пројектор,
 - иконе,
 - кадионица (тамјан и брикет),
 - кандило,
 - фотографије манастира,
 - часопис Светосавско звонце.
- ✕ ЛИТЕРАТУРА:

Православни катихизис за други разред основне школе, Игњатије Мидић.
- ✕ НАПОМЕНА:
 - О Божићу и обичајима везаним за тај празник говориће се на 16. или 17. часу,
 - Изложба поводом школске славе Светог Саве може се организовати и на 20-ом часу, а методску јединицу са 20-ог часа обрадити на 19-ом часу,
 - У зависности од датума празновања, о Васкрсу (и изложби поводом празника) биће говора од 26. до 32. методске јединице

Наставни предмет: Верска настава		Разред: II
Годишњи фонд часова: 36		Недељни фонд часова: 1
РЕДНИ БР. НАСТАВНЕ ТЕМЕ	НАСТАВНА ТЕМА	КОРЕЛАЦИЈА
1.	Увод	
2.	Бог је заједница личности Оца, Сина и Светог Духа (биће као заједница, као љубав)	
3.	Структура Литургије-Цркве (епископ, свештеници, ђакони и народ).	
4.	Литургија-откривање Бога (литургијско искуство Бога, личности, слободе, љубави. Бог као биће заједнице)	Ликовна култура – Амбијент – сценски простор Народна традиција – Кућа Српски језик – Књижевност Музичка култура –

		Певање и свирање песама по слуху и увођење у основе музичке писмености (слушање музике)
5.	Литургија је и присуство Христово и ишчекивање доласка Христовог (љубављу према Христу чинимо да је Он присутан међу нама на Литургији иако је физички одсутан)	Ликовна култура – Лепо писање са калиграфијом
6.	Постојање природе је израз љубави Бога и човека	Свет око нас – Жива и нежива природа Ликовна култура – Разне врсте знакова и симбола
7.	Бог је створио свет да са њим има вечну заједницу љубави преко човека и да у тој заједници човек буде вечно и непоновљиво биће	

✘ **РАЗРЕД: ТРЕЋИ**

✘ **ЦИЉ НАСТАВНОГ ПРЕДМЕТА:**

Општи циљеви наставе православног катихизиса (верске наставе) у основном образовању и васпитању су:

- Уоче да Литургија није обичан догађај,
- Уоче да се на Литургији пројављује Бог као заједница личности: Оца, Сина- Христа и Светог Духа,
- Упознају структуру Литургије,
- Разликују радње на Литургији,
- Уоче да је Исус Христос, иако физички одсутан, присутан на Литургији као плод наше љубави према њему,
- Уоче да се кроз слободни однос љубави према некоме или нечему тај неко или нешто конкретизује, односно да постаје за нас јединствено и непоновљиво,
- Уоче да љубав човека према другим људима и природи њима даје непоновљиву вредност и постојање,
- Уоче да од онога кога заволимо зависи и наше постојање,
- Науче да је човек икона Божија управо због тога што друга бића може да чини непоновљивим,
- Сведочење садржаја вере и духовног искуства Цркве,
- Пружање целовитог православног погледа на свет и живот,
- Слободно усвајање духовних и животних вредности Цркве,
- Чување и неговање сопственог верског и културног идентитета,
- Остваривање у отвореном и толерантном дијалогу са другима.

✘ **ЗАДАЦИ (ВАСПИТНИ, ОБРАЗОВНИ, ФУНКЦИОНАЛНИ):**

- Развијање отворености и односа према Богу, као и отворености према другим личностима,
- Развијање способности за постављање питања о целини и најдубљем смислу постојања човека и света, људској слободи, животу у заједници,
- Развијање тежње ка одговорном обликовању заједничког живота са другим људима,
- Изграђивање способности за дубље разумевање и вредновање културе и цивилизације у којој живимо,
- Изграђивање свести и уверења да свет и живот имају вечни смисао.

✕ НАЧИНИ И ПОСТУПЦИ ЗА ОСТВАРИВАЊЕ ПРОГРАМА (МЕТОДЕ РАДА, ОБЛИЦИ РАДА, НАСТАВНА СРЕДСТВА):

❖ Методе рада:

- дијалогска,
- демонстративна,
- разговор,
- текстуална,
- рад на тексту.

❖ Облици рада:

- индивидуални,
- фронтални.

❖ Наставна средства:

- уџбеник,
- табла и креда,
- електронска табла,
- рачунар,
- пројектор,
- иконе,
- кадионица (тамјан и брикет),
- кандило,
- фотографије манастира,
- часопис Светосавско звонце.

✕ ЛИТЕРАТУРА:

Православни катихизис за трећи разред основне школе, Игњатије Мидић.

✕ НАПОМЕНА:

- О Божићу и обичајима везаним за тај празник говориће се на 16. или 17. часу,
- Изложба поводом школске славе Светог Саве може се организовати и на 20-ом часу, а методску јединицу са 20-ог часа обрадити на 19-ом часу,
- У зависности од датума празновања, о Васкрсу (и изложби поводом празника) биће говора од 26. до 32. методске јединице.

Наставни предмет: Верска настава		Разред: III
Годишњи фонд часова: 36		Недељни фонд часова: 1
РЕДНИ БР. НАСТАВНЕ ТЕМЕ	НАСТАВНА ТЕМА	КОРЕЛАЦИЈА
1.	Увод	
2.	Бог је створио јединствени свет и то као многе конкретне врсте ни из чега	
3.	Последице створености по природу и њено постојање	Народна традиција – Традиционални занати Српски језик тема Књижевност Музичка култура тема Певање и свирање песама по слуху и увођење у основе музичке писмености (слушање музике)
4.	Стварање човека на крају свега створеног по „икони и подобију“ Божијем	
5.	Евхаристија као свет у малом	Ликовна култура – Калиграфија
6.	Стварање света и човека у православној иконографији	Природа и друштво – Наше наслеђе, некад и сад Ликовна култура тема Ликовна дела и споменици културе

✕ **РАЗРЕД: ЧЕТВРТИ**

✕ **ЦИЉ НАСТАВНОГ ПРЕДМЕТА:**

Општи циљеви наставе православног катихизиса (верске наставе) у основном образовању и васпитању су:

- Уоче да Литургија није обичан догађај,
- Уоче да се на Литургији пројављује Бог као заједница личности: Оца, Сина- Христа и Светог Духа,
- Упознају структуру Литургије,
- Разликују радње на Литургији,
- Уоче да је Исус Христос, иако физички одсутан, присутан на Литургији као плод наше љубави према њему,
- Уоче да се кроз слободни однос љубави према некоме или нечему тај неко или нешто конкретизује, односно да постаје за нас јединствено и непоновљиво,
- Уоче да љубав човека према другим људима и природи њима даје непоновљиву вредност и постојање,
- Уоче да од онога кога заволимо зависи и наше постојање,
- Науче да је човек икона Божија управо због тога што друга бића може да чини непоновљивим,
- Сведочење садржаја вере и духовног искуства Цркве,

- Пружање целовитог православног погледа на свет и живот,
- Слободно усвајање духовних и животних вредности Цркве,
- Чување и неговање сопственог верског и културног идентитета,
- Остваривање у отвореном и толерантном дијалогу са другима.

✕ ЗАДАЦИ (ВАСПИТНИ, ОБРАЗОВНИ, ФУНКЦИОНАЛНИ):

- Развијање отворености и односа према Богу, као и отворености према другим личностима,
- Развијање способности за постављање питања о целини и најдубљем смислу постојања човека и света, људској слободи, животу у заједници,
- Развијање тежње ка одговорном обликовању заједничког живота са другим људима,
- Изграђивање способности за дубље разумевање и вредновање културе и цивилизације у којој живимо,
- Изграђивање свести и уверења да свет и живот имају вечни смисао.

✕ НАЧИНИ И ПОСТУПЦИ ЗА ОСТВАРИВАЊЕ ПРОГРАМА (МЕТОДЕ РАДА, ОБЛИЦИ РАДА, НАСТАВНА СРЕДСТВА):

❖ Методе рада:

- дијалошка,
- демонстративна,
- разговор,
- текстуална,
- рад на тексту.

❖ Облици рада:

- индивидулни,
- фронтални.

❖ Наставна средства:

- уџбеник,
- табла и креда,
- електронска табла,
- рачунар,
- пројектор,
- иконе,
- кадионица (тамјан и брикет),
- кандило,
- фотографије манастира,
- часопис Светосавско звонце.

✕ ЛИТЕРАТУРА:

Православни катихизис за четврти разред основне школе, Игњатије Мидић.

✕ НАПОМЕНА:

- О Божићу и обичајима везаним за тај празник говориће се на 16. или 17. часу,

- Изложба поводом школске славе Светог Саве може се организовати и на 20-ом часу, а методску јединицу са 20-ог часа обрадити на 19-ом часу,
- У зависности од датума празновања, о Васкрсу (и изложби поводом празника) биће говора од 26. до 32. методске јединице.

Наставни предмет: Верска настава		Разред: IV
Годишњи фонд часова: 36		Недељни фонд часова: 1
РЕДНИ БР. НАСТАВНЕ ТЕМЕ	НАСТАВНА ТЕМА	КОРЕЛАЦИЈА
1.	Увод	
2.	Циљ због кога је Бог створио свет (да свет постане Црква)	
3.	Црква је конкретна литургијска заједница	Народна традиција – Носиоци народне традиције
4.	Литургија је заједница многих људи и природе са Богом Оцем преко једнога човека – Христа	Ликовна култура – Амбијент – сценски простор Српски језик – Књижевност Музичка култура – Певање и свирање песама по слуху и увођење у основе музичке писмености (слушање музике)
5.	Структура Литургије (епископ, свештеници, ђакони и народ)	
6.	Црква као икона будућег века	Природа и друштво – Прошлост Србије (Задужбине)
7.	Одбијање првог човека Адама да сједини створену природу са Богом	
8.	Црква у хришћанској архитектури	Природа и друштво – Осврт уназад – прошлост

6.3. ПРОГРАМИ ИЗБОРНИХ ПРЕДМЕТА

✕ 6.3.1. НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: ЧУВАРИ ПРИРОДЕ 1. разред

✕ ЦИЉ НАСТАВНОГ ПРЕДМЕТА:

ЦИЉ наставног предмета је развијање свести о потерби и могућностима личног ангажовања у заштити животне средине, усвајање и примена принципа одрживости, етичности и права будућих генерација на очувану животну средину.

✕ ЗАДАЦИ (ВАСПИТНИ, ОБРАЗОВНИ, ФУНКЦИОНАЛНИ):

Васпитни:

- Развијање радозналости, креативности и истраживачких способности
- Развијање одговорног односа према себи и животној средини
- Развијање и изграђивање еколошке културе

Образовни:

- Упознавање основних елемената животне средине
- Уочавање и описивање основних појмова и промена у животној средини
- Уочавање и описивање појава које угрожавају животну средину

Функционални:

- Развијање навика за рационално коришћење природних богатстава
- Развијање основних елемената логичког и критичког мишљења.

✕ НАЧИНИ И ПОСТУПЦИ ЗА ОСТВАРИВАЊЕ ПРОГРАМА (МЕТОДЕ РАДА, ОБЛИЦИ РАДА, НАСТАВНА СРЕДСТВА):

Методе рада:

Поред стандардних метода (монолошка, дијалогска, текстуална, демонстративна, илустративна, метода писаних радова, метода лабораторијског рада – огледи), погодне су методе активног учења: амбијентална, интерактивна, кооперативна, ситуациона, конструктивна, радионичарска, истраживачка и манипулативна метода.

Облици рада:

- Фронтални облик
- Индивидуални рад
- Групни рад
- Рад у паровима
- Индивидуализован рад

Наставна средства:

Осим наставних средстава која свакодневно користимо у настави (уџбеник, радна свеска, приручник, енциклопедије и научни часописи), погодна су следећа наставна средства: паметна табла, компјутер, плејер, фотоапарат, модели, макете, рељефи, скице, планови и карте.

✕ ЛИТЕРАТУРА:

- „Чувари природе 1“, Матановић, В. Станец, Б. Ђорђевић, В. Завод за уџбенике и наставна средства, Београд, 2004.
- „Чувари природе 1“, Брдар, С. Креативни центар, Београд, 2009.

Поред коришћења званично одобрених уџбеника од стране Министарства просвете, науке и технолошког развоја Републике Србије, за реализацију програма препоручује се и шира литература и остали извори информација.

Наставни предмет: Чуvari природе		Разред: Први
Годишњи фонд часова: 36		Недељни фонд часова: 1
РЕДНИ БР. НАСТАВНЕ ТЕМЕ	НАСТАВНА ТЕМА	КОРЕЛАЦИЈА
1.	ЖИВОТНА СРЕДИНА	Свет око нас (жива и нежива природа) Ликовна култура (цртање, сликање, вајање) Музичка култура (химна чувара природе, певање песама, слушање музике) Српски језик (почетно читање и писање)
2.	ПРИРОДНЕ ПОЈАВЕ И ПРОМЕНЕ У ЖИВОТНОЈ СРЕДИНИ	Свет око нас (годишња доба, исхрана животиња) Ликовна култура (цртање, сликање, годишња доба) Музичка култура (песме о годишњим добима, певање, слушање музике) Српски језик (књижевност-књижевна дела о годишњим добима)
3.	ЗАГАЂИВАЊЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ	Свет око нас (животна средина, вода, ваздух, земљиште) Ликовна култура (цртање, сликање, вајање) Музичка култура (певање песама, слушање музике)
4.	ЗАШТИТА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ И ЗАШТИТА ЗДРАВЉА	Свет око нас (животна средина) Ликовна култура (цртање, сликање, вајање, сецкање) Музичка култура (певање песама, слушање музике) Математика (мерне јединице-висина, тежина, стаза здравља-бројеви) Физичко васпитање (правилна исхрана, раст и развој, заштита здравља)

✕ НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: ЧУВАРИ ПРИРОДЕ 2. разред

✕ ЦИЉ НАСТАВНОГ ПРЕДМЕТА:

ЦИЉ наставног предмета је развијање еколошке свести и савести, буђење љубави према природи и животном окружењу и формирање еколошки пожељног понашања сваког појединца ради његовог активног учешћа у очувању и унапређивању животне средине и природних богатстава за садашње и будуће генерације.

✕ ЗАДАЦИ (ВАСПИТНИ, ОБРАЗОВНИ, ФУНКЦИОНАЛНИ):

Васпитни:

- Развијање радозналости, креативности и истраживачких способности
- Развијање одговорног односа према себи и животној средини
- Развијање и изграђивање еколошке културе

Образовни:

- Препознавање и описивање основних појмова и промена у животној средини
- Стицање знања о појавама које угрожавају животну средину

Функционални:

- Развијање навика за рационално коришћење природних богатстава
- Развијање основних елемената логичког и критичког мишљења.

✕ НАЧИНИ И ПОСТУПЦИ ЗА ОСТВАРИВАЊЕ ПРОГРАМА (МЕТОДЕ РАДА, ОБЛИЦИ РАДА, НАСТАВНА СРЕДСТВА):

Методе рада:

Поред стандардних метода (монолошка, дијалoшка, текстуална, демонстративна, илустративна, метода писаних радова, метода лабораторијског рада – огледи), погодне су методе активног учења: амбијентална, интерактивна, кооперативна, ситуациона, конструктивна, радионичарска, истраживачка и манипулативна метода.

Облици рада:

- Фронтални облик
- Индивидуални рад
- Групни рад
- Рад у паровима
- Индивидуализован рад

Наставна средства:

Осим наставних средстава која свакодневно користимо у настави (уџбеник, радна свеска, приручник, енциклопедије и научни часописи), погодна су следећа наставна средства: паметна табла, компјутер, плејер, фотоапарат, модели, макете, рељефи, скице, планови и карте.

✕ ЛИТЕРАТУРА:

„Чувари природе 2“, Матановић, В. Станец, Б. Ђорђевић, В. Завод за уџбенике и наставна средства, Београд, 2004.

„Чувари природе 2“, Брдар, С. Креативни центар, Београд, 2009.

Поред коришћења званично одобрених уџбеника од стране Министарства просвете, науке и технолошког развоја Републике Србије, за реализацију програма препоручује се и шира литература и остали извори информација.

Наставни предмет: Чувари природе		Разред: Други
Годишњи фонд часова: 36		Недељни фонд часова: 1
РЕДНИ БР. НАСТАВНЕ ТЕМЕ	НАСТАВНА ТЕМА	КОРЕЛАЦИЈА
1.	ЖИВОТНА СРЕДИНА	Свет око нас (жива и нежива природа, ваздух, вода, земљиште) Ликовна култура (цртање, сликање, вајање) Музичка култура (химна чувара природе, певање песама, слушање музике) Српски језик (читање и писање)
2.	ПРИРОДНЕ ПОЈАВЕ И ПРОМЕНЕ У ЖИВОТНОЈ СРЕДИНИ	Свет око нас (биљке, животиње, исхрана живих бића) Ликовна култура (боје-промене на листовима, цртање и сликање) Музичка култура (певање песама, слушање музике) Српски језик (Животиња коју волим, Сликарка зима)
3.	ЗАГАЂИВАЊЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ	Свет око нас (угрожавање животне средине, падавине, разноврсност биљака) Ликовна култура (цртање, сликање) Музичка култура (песма Хигијена, певање песама, слушање музике) Српски језик
4.	ЗАШТИТА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ И ЗАШТИТА ЗДРАВЉА	Свет око нас (птице, лековите биљке, вода, људи живе у друштву, животна средина) Ликовна култура (цртање,

		сликање, колаж) Музичка култура (певање песама, слушање музике) Српски језик (писање разгледница) Математика (мерне јединице) Физичко васпитање (шта све угрожава здравље) Драмска секција (сценски приказ понашања у животној средини)
--	--	--

✕ **НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: ЧУВАРИ ПРИРОДЕ 3. разред**

✕ **ЦИЉ НАСТАВНОГ ПРЕДМЕТА:**

ЦИЉ наставног предмета је развијање свести о потерби и могућностима личног ангажовања у заштити животне средине, усвајање и примена принципа одрживости, етичности и права будућих генерација на очувану животну средину.

✕ **ЗАДАЦИ (ВАСПИТНИ, ОБРАЗОВНИ, ФУНКЦИОНАЛНИ):**

Васпитни:

- Развијање радозналости, креативности и истраживачких способности
- Развијање одговорног односа према себи и животној средини
- Развијање и изграђивање еколошке културе

Образовни:

- Упознавање основних елемената животне средине
- Уочавање и описивање основних појмова и промена у животној средини
- Уочавање и описивање појава које угрожавају животну средину

Функционални:

- Развијање навика за рационално коришћење природних богатстава
- Развијање основних елемената логичког и критичког мишљења.

✕ **НАЧИНИ И ПОСТУПЦИ ЗА ОСТВАРИВАЊЕ ПРОГРАМА (МЕТОДЕ РАДА, ОБЛИЦИ РАДА, НАСТАВНА СРЕДСТВА):**

Методе рада:

Поред стандардних метода (монолошка, дијалoшка, текстуална, демонстративна, илустративна, метода писаних радова, метода лабораторијског рада – огледи), погодне су методе активног учења: амбијентална, интерактивна, кооперативна, ситуациона, конструктивна, радионичарска, истраживачка и манипулативна метода.

Облици рада:

- Фронтални облик
- Индивидуални рад
- Групни рад

- Рад у паровима
- Индивидуализован рад

Наставна средства:

Осим наставних средстава која свакодневно користимо у настави (уџбеник, радна свеска, приручник, енциклопедије и научни часописи), погодна су следећа наставна средства: паметна табла, компјутер, плејер, фотоапарат, модели, макете, рељефи, скице, планови и карте.

✕ ЛИТЕРАТУРА:

„Чувари природе 3“, Матановић, В. Станец, Б. Ђорђевић, В. Завод за уџбенике и наставна средства, Београд, 2004.

„Чувари природе 3“, Брдар, С. Креативни центар, Београд, 2009.

Поред коришћења званично одобрених уџбеника од стране Министарства просвете, науке и технолошког развоја Републике Србије, за реализацију програма препоручује се и шири литература и остали извори информација.

Наставни предмет: Чувари природе			Разред: Трећи		
Годишњи фонд часова: 36			Недељни фонд часова: 1		
РЕДНИ БР. НАСТАВНЕ ТЕМЕ	НАСТАВНА ТЕМА	КОРЕЛАЦИЈА	РЕДНИ БР. НАСТАВНЕ ТЕМЕ	НАСТАВНА ТЕМА	КОРЕЛАЦИЈА
1.	ЖИВОТНА СРЕДИНА	Природа и друштво (жива и нежива природа, ваздух, вода, земљиште) Ликовна култура (цртање, сликање, колаж) Музичка култура (химна чувара природе, певање песама, слушање музике) Српски језик (читање и писање) Час одељенског старешине (правила понашања у природи) Народна традиција (моје место некад и сад)	2.	ПРИРОДНЕ ПОЈАВЕ И ПРОМЕНЕ У ЖИВОТНОЈ СРЕДИНИ	Природа и друштво (биљке, животиње, ланци исхране, станишта и начин живота) Ликовна култура (боје-промене на листовима, цртање и сликање) Музичка култура (певање песама, слушање музике) Српски језик (бележење промена у природи)
3.	ЗАГАЂИВАЊЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ				

4.	ЗАШТИТА ЗИВОТНЕ СРЕДИНЕ И ЗАШТИТА ЗДРАВЉА	<p>Природа и друштво (угрожавање животне средине, вода, ваздух, земљиште, бука, отпад, киселе кише)</p> <p>Ликовна култура (цртање, сликање)</p> <p>Музичка култура (певање песама, слушање музике)</p> <p>Свет око нас (угрожене биљне и животињске врсте, кућни љубимци, рециклажа)</p> <p>Ликовна култура (цртање, сликање, колаж, плакат, билборд, реклама)</p> <p>Музичка култура (певање песама, слушање музике)</p> <p>Српски језик (песме као мотивација, пословице - нпр. „Тиха вода брег рони“, Мој љубимац)</p> <p>Математика (мерне јединице)</p> <p>Физичко васпитање (уређујемо школско двориште)</p> <p>Народна традиција (историјат празника Дан планете Земље)</p>
----	--	---

✘ **НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: ЧУВАРИ ПРИРОДЕ 4. разред**

✘ **ЦИЉ НАСТАВНОГ ПРЕДМЕТА:**

ЦИЉ наставног предмета је подизање свести о здравој животној средини; продубљивање знања, вештина и навика у вези са заштитом природе; јачање сопствене иницијативе, способности и одговорног односа према животној средини.

✘ **ЗАДАЦИ (ВАСПИТНИ, ОБРАЗОВНИ, ФУНКЦИОНАЛНИ):**

Васпитни:

- Развијање радозналости, креативности и истраживачких способности
- Подстицање одговорног односа према себи и животној средини
- Развијање и изграђивање еколошке културе

Образовни:

- Испитивање појава и промена у животној природи
- Познавање узрочно-последичних веза у животној средини
- Познавање негативних утицаја човека на животну средину

Функционални:

- Подстицање одговорног односа за рационално коришћење природних богатстава
- Оспособљавање за доношење правилног става и за критичко мишљење.

✕ НАЧИНИ И ПОСТУПЦИ ЗА ОСТВАРИВАЊЕ ПРОГРАМА (МЕТОДЕ РАДА, ОБЛИЦИ РАДА, НАСТАВНА СРЕДСТВА):

Методе рада:

Поред стандардних метода (монолошка, дијалогска, текстуална, демонстративна, илустративна, метода писаних радова, метода лабораторијског рада – огледи), погодне су методе активног учења: амбијентална, интерактивна, кооперативна, ситуациона, конструктивна, радионичарска, истраживачка и манипулативна метода.

Облици рада:

- Фронтални облик
- Индивидуални рад
- Групни рад
- Рад у паровима
- Индивидуализован рад

Наставна средства:

Осим наставних средстава која свакодневно користимо у настави (уџбеник, радна свеска, приручник, енциклопедије и научни часописи), погодна су следећа наставна средства: паметна табла, компјутер, плејер, фотоапарат, модели, макете, рељефи, скице, планови и карте.

✕ ЛИТЕРАТУРА:

„Чувари природе 4“, Матановић, В. Станец, Б. Ђорђевић, В. Завод за уџбенике и наставна средства, Београд, 2004.

„Чувари природе 4“, Брдар, С. Креативни центар, Београд, 2009.

Поред коришћења званично одобрених уџбеника од стране Министарства просвете, науке и технолошког развоја Републике Србије, за реализацију програма препоручује се и шира литература и остали извори информација.

Наставни предмет: Чувари природе		Разред: Четврти
Годишњи фонд часова: 36		Недељни фонд часова: 1
РЕДНИ БР. НАСТАВНЕ ТЕМЕ	НАСТАВНА ТЕМА	КОРЕЛАЦИЈА
1.	ЖИВОТНА СРЕДИНА	Природа и друштво (жива и нежива природа, ваздух, вода, земљиште) Ликовна култура (цртање, сликање, хербаријум) Музичка култура (химна чувара природе, певање песама, слушање)

2.	ПРИРОДНЕ ПОЈАВЕ И ПРОМЕНЕ У ЖИВОТНОЈ СРЕДИНИ	<p>музике) Физичко васпитање (исхрана у природи)</p> <p>Природа и друштво (биљке, животиње, ланци исхране, станишта и начин живота, биодиверзитет) Ликовна култура (боје-промене на листовима, цртање и сликање) Музичка култура (певање песама, слушање музике) Српски језик (култура изражавања-писмено и усмено)</p>
3.	ЗАГАЂИВАЊЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ	<p>Природа и друштво (угрожавање животне средине, вода, ваздух, земљиште, бука, отпад, киселе кише, нестајање врста) Ликовна култура (цртање, сликање, стрип) Музичка култура (певање песама, слушање музике)</p>
4.	ЗАШТИТА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ И ЗАШТИТА ЗДРАВЉА	<p>Свет око нас (угрожене биљне и животињске врсте, кућни љубимци, рециклажа, озелењавање) Ликовна култура (цртање, сликање, стрип) Музичка култура (певање песама, слушање музике) Српски језик (писмо локалној самоуправи) Физичко васпитање (одговоран однос према себи и средини у којој живимо) Грађанско васпитање (право на здраву животну средину, квалитет живота)</p>

✕ **6.3.2. НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: Народна традиција 1. разред**

✕ **ЦИЉ НАСТАВНОГ ПРЕДМЕТА:**

Циљ наставе Народне традиције је увођење најмлађих нараштаја у традицијску културу кроз одговарајућу наставу усмерену ка очувању народне традиције.

✕ **ЗАДАЦИ (ВАСПИТНИ, ОБРАЗОВНИ, ФУНКЦИОНАЛНИ):**

Васпитни:

- развијање љубави према народној традицији и потребе да се она негује
- формирање навике ка неговању материјалне и духовне традицијске културе свог народа и народа у ужем и ширем окружењу
- богаћење речника и језичке културе

Образовни:

- усвајање обичаја везаних за верске празнике
- усвајање елементарних знања о основним сезонским радовима и обичајно-обредним радњама везаних за те радове
- уочавање разлика између некадашњег и садашњег начина живота српског народа

Функционални:

- упознавање са основним фолклорним текстовима (бајке, легенде, приче, пословице, песме)
- упознавање са дечјим фолклором (игре, успаванке, разбрајалице)
- оспособљавање ученика да направе дечје играчке

✕ **НАЧИНИ И ПОСТУПЦИ ЗА ОСТВАРИВАЊЕ ПРОГРАМА (МЕТОДЕ РАДА, ОБЛИЦИ РАДА, НАСТАВНА СРЕДСТВА):**

Методе рада:

Поред стандардних наставних метода (монолошка, дијалогска, рад на тексту, демонстративно-илустративна...), у настави ће се користити и разни облици интерактивних метода, учење путем открића и решавање проблема...

Облици рада:

Фронтални облик рада, индивидуални облик рада, групни облик рада, рад у пару и настава путем телевизије и видео записа.

Наставна средства:

Поред наставних средстава која свакодневно користимо у настави (уџбеник, приручник, додатна литература), препоручује се коришћење следећих наставних средстава: зидне слике, компјутер, плејер, паметна табла, пројектор, видео бим...

✕ **ЛИТЕРАТУРА:**

Поред изабраних уџбеника одобрених од стране Министарства просвете, науке и технолошког развоја наставници користе: изабране часописе, енциклопедије и остале изворе информација.

Наставни предмет: Народна традиција Разред:1.		
Годишњи фонд часова: 32 Недељни фонд часова:1		
РЕДНИ БР. НАСТАВНЕ ТЕМЕ	НАСТАВНА ТЕМА	КОРЕЛАЦИЈА
1.	ПИТАЈ СВОЈУ БАКУ	Свет око нас (Ја и други, култура живљења) Математика (линије,геометријске фигуре, календар) Ликовна култура (тактилноост - цртање, сликање, папир пластика и колаж) Музичка култура (певање песама, слушање музике) Физичко васпитање (елементарне и народне игре,играње народних игара) Српски језик (песме,приче,драмски текстови и текстови о породици , народна књижевност, времена-прошло и садашње време, богаћење речника)
2.	РАДОВИ И ПРАЗНИЦИ	Свет око нас (Жива природа, култура живљења, материјали и ја и други) Математика (календар) Ликовна култура (изглед употребних предмета - цртање, сликање,колаж и вајање) Музичка култура (певање песама, слушање музике) Физичко васпитање (елементарне и народне игре,играње народних игара) Српски језик (текстови посвећени некадашњем животу и раду нашег народа,

3.	ЗИМСКИ ХЛЕБОВИ И ПРОЛЕЋНО БИЉЕ	<p>лирска и епска поезија) Верска настава (Божић, Ускрс, Свети Сава)</p> <p>Свет око нас (жива природа - годиша доба) Математика(календар) Ликовна култура (облици и њихови квалитети - цртање, сликање, вајање и колаж) Музичка култура (певање песама, слушање музике) Српски језик (народна књижевност)</p>
----	-----------------------------------	---

✘ **НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: Народна традиција 2. разред**

✘ **ЦИЉ НАСТАВНОГ ПРЕДМЕТА:**

Циљ наставе Народне традиције је остварити директно увођење ученика у активности ревитализације традиције кроз непосредно упознавање материјалне и духовне традицијске културе свог народа и народа у ширем окружењу.

✘ **ЗАДАЦИ (ВАСПИТНИ, ОБРАЗОВНИ, ФУНКЦИОНАЛНИ):**

Васпитни:

- развијање љубави према народној традицији и потребе да се она негује
- формирање навике ка неговању материјалне и духовне традицијске културе свог народа и народа у ужем и ширем окружењу
- богаћење речника и језичке и духовне културе

Образовни:

- усвајање елементарних знања о основним сезонским радовима и обичајно-обредених радњи везаних за те радове
- уочавање разлика између некадашњег и садашњег начина живота српског народа
- развијање знања о фолклорним празницима,биљкама ,хлебовима и кући-дому
- познавање разлика између отвореног и затвореног простора(ливада-кућа)

Функционални:

- упознавање са основним фолклорним текстовима (бајке,легенде,приче,пословице,песме)

- познавање разлика између отвореног и затвореног простора(ливада-кућа)
- препознавање различитих облика становања
- елементарно познавање структуре традиционалне куће

✕ НАЧИНИ И ПОСТУПЦИ ЗА ОСТВАРИВАЊЕ ПРОГРАМА (МЕТОДЕ РАДА, ОБЛИЦИ РАДА, НАСТАВНА СРЕДСТВА):

Методе рада:

Поред стандардних наставних метода (монолошка, дијалошка, рад на тексту, демонстративно-илустративни...), у настави ће се користити и разни облици интерактивних метода, учење путем открића и решавање проблема.

Облици рада:

Фронтални облик рада, индивидуални облик рада, групни облик рада, рад у пару, настава путем телевизије и видео записа.

Наставна средства:

Поред наставних средстава која свакодневно користимо у настави (уџбеник, приручник, додатна литература), препоручује се коришћење следећих наставних средстава: зидне слике, компјутер, плејер, паметна табла, пројектор, видео бим...

✕ ЛИТЕРАТУРА:

Поред изабраних уџбеника одобрених од стране Министарства просвете, науке и технолошког развоја наставници користе: изабране часописе, енциклопедије и остале изворе информација.

Наставни предмет: Народна традиција Разред:2.		
Годишњи фонд часова: 36 Недељни фонд часова:1		
РЕДНИ БР. НАСТАВНЕ ТЕМЕ	НАСТАВНА ТЕМА	КОРЕЛАЦИЈА
1.	БИЉКЕ	Свет око нас (жива и нежива природа, - годишња доба, промене у природи) Ликовна култура (контраст - цртање, сликање, колаж, вајање, папир пластика...) Музичка култура (певање песама, слушање музике) Чувари природе (жива и нежива природа) Српски језик (лектира-песме Добрице Ерић и Љубивоја Ршумовића, дескриптивни текстови)

2.	КУЋА	<p>Чувари природе (животна средина и њена заштита)</p> <p>Свет око нас (жива и нежива природа, облици рељефа и насеља - место и култура становања, врсте насеља, материјали)</p> <p>Математика (редни бројеви)</p> <p>Ликовна култура (Амбијент - сценски простор ,</p> <p>Индивидуално коришћење различитих материјала за рад ,</p> <p>Преобликовање материјала или предмета њиховим спајањем (везивање) - цртање, сликање, колаж, папир пластика и вајање)</p> <p>Музичка култура (певање песама, слушање музике)</p> <p>Српски језик (дескриптивни текстови везани за кућу и окућницу, народна књижевност)</p> <p>Верска настава(Литургија)</p>
----	------	--

✘ НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: Народна традиција 3. разред

✘ ЦИЉ НАСТАВНОГ ПРЕДМЕТА:

ЦИЉ наставе Народне традиције је остварити директно увођење ученика у активности ревитализације традиције кроз непосредно упознавање материјалне и духовне традицијске културе свог народа и народа у ширем окружењу.

✘ ЗАДАЦИ (ВАСПИТНИ, ОБРАЗОВНИ, ФУНКЦИОНАЛНИ):

Васпитни:

- развијање љубави према народној традицији и потребе да се она негује
- формирање навике ка неговању материјалне и духовне традицијске културе свог народа и народа у ужем и ширем окружењу
- богаћење речника и језичке и духовне културе

Образовни:

- усвајање елементарних знања о основним сезонским радовима и обичајно-обредених радњи везаних за те радове

- уочавање разлика између некадашњег и садашњег начина живота српског народа
- схватање значаја о чувању и неговању традиционалних заната
- стицање елементарних знања о појединим традиционалним занатима

Функционални:

- упознавање са основним фолклорним текстовима (бајке, легенде, приче, пословице, песме)
- упознавање различитих традиционалних заната у окружењу
- упознавање типичних традиционалних заната урбаних и руралних средина
- упознавање карактеристичних обичајно-обредних облика понашања везаних за одеђене традиционалне занате
- упознавање са фолклорним веровањима као пратећим формама традиционалних занат

✕ НАЧИНИ И ПОСТУПЦИ ЗА ОСТВАРИВАЊЕ ПРОГРАМА (МЕТОДЕ РАДА, ОБЛИЦИ РАДА, НАСТАВНА СРЕДСТВА):

Методе рада:

Поред стандардних наставних метода (монолошка, дијалогска, рад на тексту, демонстративно-илустративна...), у настави ће се користити и разни облици интерактивних метода, учење путем открића и решавање проблема...

Облици рада:

Фронтални облик рада, индивидуални облик рада, групни облик рада, рад у пару и настава путем телевизије и видео записа.

Наставна средства:

Поред наставних средстава која свакодневно користимо у настави (уџбеник, приручник, додатна литература), препоручује се коришћење следећих наставних средстава: зидне слике, компјутер, плејер, паметна табла, пројектор, видео бим...

✕ ЛИТЕРАТУРА:

Поред изабраних уџбеника одобрених од стране Министарства просвете, науке и технолошког развоја наставници користе: изабране часописе, енциклопедије и остале изворе информација.

Наставни предмет: Народна традиција Разред:3.		
Годишњи фонд часова: 36 Недељни фонд часова:1		
РЕДНИ БР. НАСТАВНЕ ТЕМЕ	НАСТАВНА ТЕМА	КОРЕЛАЦИЈА
1.	ТРАДИЦИОНАЛНИ ЗАНАТИ	Природа и друштво(људске делатности, наше наслеђе) Математика (јединице за меру-

		<p>дужина, маса, тежина)</p> <p>Ликовна култура (Коришћење разних материјала за компоновање, орнаментика, простор (повезивање разних облика у целину), плакат, билборд, реклама - цртање, сликање, колаж, папир пластика)</p> <p>Музичка култура (певање песама, слушање музике)</p> <p>Српски језик (песме, приче и драмски текстови о старим занатима)</p> <p>Физичко васпитање (елементарне и народне игре)</p> <p>Верска настава – Школска слава</p> <p>Свети Сава</p>
--	--	--

✕ НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: Народна традиција 4. разред

✕ ЦИЉ НАСТАВНОГ ПРЕДМЕТА:

ЦИЉ наставе Народне традиције је остварити директно увођење ученика у активности ревитализације традиције кроз непосредно упознавање материјалне и духовне традицијске културе свог народа и народа у ширем окружењу.

✕ ЗАДАЦИ (ВАСПИТНИ, ОБРАЗОВНИ, ФУНКЦИОНАЛНИ):

Васпитни:

- развијање љубави према народној традицији и потребе да се она негује
- формирање навике ка неговању материјалне и духовне традицијске културе свог народа и народа у ужем и ширем окружењу
- богаћење речника и језичке и духовне културе
- схватање важности чувања и неговања народне традиције

Образовни:

- усвајање обичаја везаних за верске празнике
- усвајање елементарних знања о основним сезонским радовима и обичајно-обредених радњи везаних за те радове
- уочавање разлика између некадашњег и садашњег начина живота српског народа
- схватање значаја о чувању и неговању традиционалних заната
- стицање елементарних знања о појединим традиционалним занатима
- стицање елементарних знања о традиционалним облицима транспорта и транспортним средствима као и њиховом значају за живот људи на селу и у граду

Функционални:

- упознавање са основним фолклорним текстовима (бајке, легенде, приче, пословице, песме)
- упознавање са дечјим фолклором (игре, успаванке, разбрајалице)
- оспособљавање ученика да направе дечје играчке

- упознавање различитих музичких инструмената и њихове улоге у традицијској култури
- упознавање са носиоцима народне традиције (усменим, писаним и материјалним)

✕ НАЧИНИ И ПОСТУПЦИ ЗА ОСТВАРИВАЊЕ ПРОГРАМА (МЕТОДЕ РАДА, ОБЛИЦИ РАДА, НАСТАВНА СРЕДСТВА):

Методе рада:

Поред стандардних наставних метода (монолошка, дијалогска, рад на тексту, демонстративно-илустративна...), у настави ће се користити и разни облици интерактивних метода, учење путем открића и решавање проблема...

Облици рада:

Фронтални облик рада, индивидуални облик рада, групни облик рада, рад у пару, индивидуализован облик рада, диференцирани облик рада и настава путем телевизије и видео записа.

Наставна средства:

Поред наставних средстава која свакодневно користимо у настави (уџбеник, приручник, додатна литература), препоручује се коришћење следећих наставних средстава: зидне слике, компјутер, плејер, паметна табла, пројектор, видео бим...

✕ ЛИТЕРАТУРА:

Поред изабраних уџбеника одобрених од стране Министарства просвете, науке и технолошког развоја наставници користе: изабране часописе, енциклопедије и остале изворе информација.

Наставни предмет: Народна традиција Разред:4.		
Годишњи фонд часова: 36 Недељни фонд часова:1		
РЕДНИ БР. НАСТАВНЕ ТЕМЕ	НАСТАВНА ТЕМА	КОРЕЛАЦИЈА
1.	ТРАДИЦИОНАЛНИ НАЧИНИ ТРАНСПОРТА И ТРАНСПОРТНА СРЕДСТВА	Природа и друштво (моја домовина је део света) Ликовна култура (везивање облика у тродимензионалном простору и равни - цртање, сликање, колаж, вајање...) Музичка култура (певање песама, слушање музике) Рука у тесту (различити градивни материјали) Српски језик(народна књижевност-басне, путописи) Физичко васпитање(начини кретања)
2.	НАРОДНИ И МУЗИЧКИ ИНСТРУМЕНТИ	Природа и друштво(материјали)

3.	НОСИОЦИ НАРОДНЕ ТРАДИЦИЈЕ	<p>Ликовна култура (везивање облика у тродимензионалном простору и равни - цртање, сликање, колаж и вајање) Музичка култура (певање песама, слушање музике, свирање на дечијим инструментима) Физичко васпитање (плес, штафетне и народне игре) Верска настава (рађање, крштење, свадба) Српски језик(народна поезија и проза)</p> <p>Природа и друштво (осврт уназад – прошлост - описивање познатих личности из наше прошлости, историја наших народа) Ликовна култура (амбијент - сценски простор - цртање, сликање, колаж од исечака из новина и стрип) Музичка култура (певање песама, слушање музике и свирање на дечјим музичким инструментима) Српски језик(народна књижевност- поезија, проза, пословице, загонетке, питалице..) Верска настава (Школска слава Свети Сава)</p>
----	------------------------------	---

6.3.3. НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: РУКА У ТЕСТУ - ОТКРИВАЊЕ СВЕТА 1.разред

✕ ЦИЉ НАСТАВНОГ ПРЕДМЕТА:

Назив предмета Рука у тесту - откривање света упућује на непосредну активност деце при изучавању појава у природи и откривању света који их окружује. Основна идеја увођења овог изборног предмета је неговање, подстицање и развијање природне деце радозналости и тражење одговора на питања ШТА, КАКО и ЗАШТО. Разматрање питања о природи на раном школском узрасту помаже детету у његовом развоју и успостављању односа са материјалним светом у окружењу. Дете открива да је материјални свет погодан за истраживање и постављање бројних питања. Оно развија своју личност, интелигенцију, критички дух и формира став према реалном свету. На тај начин се мења његова улога, од пасивног посматрача оно постаје истраживач. .

Неки циљеви и задаци предмета Рука у тесту - откривање света ослањају се на циљеве и задатке предмета Свет око нас, чиме се омогућује комплексније додатно разумевање појава у природи и развијање активног истраживачког односа према окружењу. Полазећи од сазнања стечених у оквиру предмета Свет око нас,

ученик ће развијати интелектуалну активност и вештине у контексту природних наука.

✖ **ЗАДАЦИ (ВАСПИТНИ, ОБРАЗОВНИ, ФУНКЦИОНАЛНИ):**

- развијање основних појмова из природних наука и њихово повезивање;
- развијање радозналости и истраживачких способности;
- развијање основних елемената логичког и критичког мишљења;
- подстицање усменог и писменог изражавања кроз дискусије и записе о изведеним огледима.
- формирање елементарних научних појмова из природних наука;
- уочавање важних особина објеката или појава које се испитују;
- препознавање неких критеријума за класификацију објеката и живих бића на основу уочених особина;
- задовољење сопствене радозналости трагањем за одговорима на различите начине (постављањем питања, хипотеза, испробавањем...);
- постављање хипотеза, односно исказивање претпоставки за решавање проблема;
- извођење једноставних огледа;

✖ **НАЧИНИ И ПОСТУПЦИ ЗА ОСТВАРИВАЊЕ ПРОГРАМА (МЕТОДЕ РАДА, ОБЛИЦИ РАДА, НАСТАВНА СРЕДСТВА):**

Методе рада:

Поред стандардних наставних метода (монолошка, дијалогска, рад на тексту, демонстративно-илустративна, ...), у настави ће се користити и разни облици интерактивних метода, учење путем открића и решавање проблема, комуникације, истраживачка метода, метода закључивања...

Облици рада:

Фронтални облик рада, индивидуални облик рада, групни облик рада, рад у пару, индивидуализован облик рада, диференцирани облик рада

Наставна средства:

Поред наставних средстава која свакодневно користимо у настави (радна свеска, приручник, додатна литература), препоручује се коришћење разноврсних наставних средстава прилагођених наставној теми.

✖ **ЛИТЕРАТУРА:**

Поред изабраних уџбеника одобрених од стране Министарства просвете, науке и технолошког развоја наставници користе: изабране часописе, енциклопедије и остале изворе информација.

Наставни предмет: Рука у тесту		Разред: 1.
Годишњи фонд часова: 32		Недељни фонд часова: 1
РЕДНИ БР. НАСТАВНЕ ТЕМЕ	НАСТАВНА ТЕМА	КОРЕЛАЦИЈА
1.	КРЕТАЊЕ	Свет око нас (жива и нежива природа, различити материјали) Математика (бројеви, линије, логичко закључивање) Ликовна култура (цртање) Физичко васпитање (извођење)

		<p>покрета рукама и телом) Чувари природе (жива и нежива природа)</p>
2.	ВОДА, ВАЗДУХ,ЗЕМЉА	<p>Српски језик (читање песама и прича) Свет око нас (жива и нежива природа) Математика (записивање текстуалних задатака) Ликовна култура (цртање, сликање и вајање,колаж) Музичка култура (певање песама, слушање музике) Чувари природе (жива и нежива природа)</p>
3.	КОЛИКО НАС ЧУЛА ВАРАЈУ	<p>Математика (бројеви) Ликовна култура (цртање, сликање и колаж) Музичка култура (певање песама, слушање музике) Физичко васпитање (елементарне и народне игре) Чувари природе (жива природа)</p>
4.	МЕРИМ-ЗНАЧИ УПОРЕЂУЈЕМ	<p>Математика (мерење и мере) Свет око нас (материјали, мерење времена) Ликовна култура (цртање, колаж) Музичка култура (певање песама, слушање музике)</p>
5.	ЕЛЕКТРИЦИТЕТ	<p>Свет око нас (нежива природа, различити материјали, занимљивости...) Математика (бројеви,логичко закључивање) Ликовна култура (цртање) Физичко васпитање (извођење покрета рукама и телом) Чувари природе (жива и нежива природа)</p>
6.	СВЕТЛОСТ И ЈА	<p>Свет око нас (жива и нежива природа, сенка, различити материјали) Математика (бројеви, мерење) Ликовна култура (цртање, сенка-поређење) Физичко васпитање (извођење покрета рукама и телом-правимо сенке) Чувари природе (жива и нежива</p>

		природа
--	--	---------

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: РУКА У ТЕСТУ - ОТКРИВАЊЕ СВЕТА 2.разред

× ЦИЉ НАСТАВНОГ ПРЕДМЕТА:

Назив предмета Рука у тесту - откривање света упућује на непосредну активност деце при изучавању појава у природи и откривању света који их окружује. Основна идеја увођења овог изборног предмета је неговање, подстицање и развијање природне дечје радозналости и тражење одговора на питања ШТА, КАКО и ЗАШТО. Разматрање питања о природи на раном школском узрасту помаже детету у његовом развоју и успостављању односа са материјалним светом у окружењу. Дете открива да је материјални свет погодан за истраживање и постављање бројних питања. Оно развија своју личност, интелигенцију, критички дух и формира став према реалном свету. На тај начин се мења његова улога, од пасивног посматрача оно постаје истраживач. .

Неки циљеви и задаци предмета Рука у тесту - откривање света ослањају се на циљеве и задатке предмета Свет око нас, чиме се омогућује комплексније додатно разумевање појава у природи и развијање активног истраживачког односа према окружењу. Полазећи од сазнања стечених у оквиру предмета Свет око нас, ученик ће развијати интелектуалну активност и вештине у контексту природних наука.

× ЗАДАЦИ (ВАСПИТНИ, ОБРАЗОВНИ, ФУНКЦИОНАЛНИ):

- развијање основних појмова из природних наука и њихово повезивање;
- развијање радозналости и истраживачких способности;
- развијање основних елемената логичког и критичког мишљења;
- подстицање усменог и писменог изражавања кроз дискусије и записе о изведеним огледима.
- формирање елементарних научних појмова из природних наука;
- уочавање важних особина објеката или појава које се испитују;
- препознавање неких критеријума за класификацију објеката и живих бића на основу учених особина;
- задовољење сопствене радозналости трагањем за одговорима на различите начине (постављањем питања, хипотеза, испробавањем...);
- постављање хипотеза, односно исказивање претпоставки за решавање проблема;
- извођење једноставних огледа;

× НАЧИНИ И ПОСТУПЦИ ЗА ОСТВАРИВАЊЕ ПРОГРАМА (МЕТОДЕ РАДА, ОБЛИЦИ РАДА, НАСТАВНА СРЕДСТВА):

Методе рада:

Поред стандардних наставних метода (монолошка, дијалогска, рад на тексту, демонстративно-илустративна, ...), у настави ће се користити и разни облици интерактивних метода, учење путем открића и решавање проблема, комуникације, истраживачка метода, метода закључивања...)

Облици рада:

Фронтални облик рада, индивидуални облик рада, групни облик рада, рад у пару, индивидуализован облик рада, диференцирани облик рада

Наставна средства:

Поред наставних средстава која свакодневно користимо у настави (радна свеска, приручник, додатна литература), препоручује се коришћење разноврсних наставних средстава прилагођених наставној теми.

✕ ЛИТЕРАТУРА:

Поред изабраних уџбеника одобрених од стране Министарства просвете, науке и технолошког развоја наставници користе: изабране часописе, енциклопедије и остале изворе информација.

Наставни предмет: Рука у тесту			Разред: 2.
Годишњи фонд часова: 36			Недељни фонд часова: 1
РЕДНИ БР. НАСТАВНЕ ТЕМЕ	НАСТАВНА ТЕМА	КОРЕЛАЦИЈА	
1.	ЦРТАМО И ПИШЕМО	Свет око нас (жива и нежива природа) Математика (бројеви, линије,геометријски облици) Ликовна култура (цртање) Српски језик (илустрација књижевних садржаја) Музичка култура(илустрација слушаних и певаних композиција)	
2.	ПРАВИМО ОДЕЉЕНСКЕ НОВИНЕ	Свет око нас (природа око нас,празници) Математика (мерење и мере,основни и редни бројеви) Ликовна култура (цртање, сликање и колаж) Музичка култура (илустрација музичких композиција) Чувари природе (жива и нежива природа)	
3.	ИГРАМО СЕ И СНИМАМО	Математика (бројеви) Ликовна култура (цртање, сликање и колаж) Музичка култура (певање песама, слушање музике) Физичко васпитање (елементарне и народне игре) Чувари природе (жива природа)	
4.	КРЕИРАМО ,СТВАРАМО	Српски језик (извођење писмених теорија и закључака на основу	

		огледа) Математика (мерење и мере) Свет око нас (материјали, мерење времена) Ликовна култура (цртање, колаж) Музичка култура (певање песама, слушање музике)
--	--	--

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: РУКА У ТЕСТУ - ОТКРИВАЊЕ СВЕТА 3.разред

× ЦИЉ НАСТАВНОГ ПРЕДМЕТА:

Назив предмета Рука у тесту - откривање света упућује на непосредну активност деце при изучавању појава у природи и откривању света који их окружује. Основна идеја увођења овог изборног предмета је неговање, подстицање и развијање природне деље радозналости и тражење одговора на питања ШТА, КАКО и ЗАШТО. Разматрање питања о природи на раном школском узрасту помаже детету у његовом развоју и успостављању односа са материјалним светом у окружењу. Дете открива да је материјални свет погодан за истраживање и постављање бројних питања. Оно развија своју личност, интелигенцију, критички дух и формира став према реалном свету. На тај начин се мења његова улога, од пасивног посматрача оно постаје истраживач. .

Неки циљеви и задаци предмета Рука у тесту - откривање света ослањају се на циљеве и задатке предмета Свет око нас, чиме се омогућује комплексније додатно разумевање појава у природи и развијање активног истраживачког односа према окружењу. Полазећи од сазнања стечених у оквиру предмета Свет око нас, ученик ће развијати интелектуалну активност и вештине у контексту природних наука.

× ЗАДАЦИ (ВАСПИТНИ, ОБРАЗОВНИ, ФУНКЦИОНАЛНИ):

- развијање основних појмова из природних наука и њихово повезивање;
- развијање радозналости и истраживачких способности;
- развијање основних елемената логичког и критичког мишљења;
- подстицање усменог и писменог изражавања кроз дискусије и записе о изведеним огледима.
- формирање елементарних научних појмова из природних наука;
- уочавање важних особина објеката или појава које се испитују;
- препознавање неких критеријума за класификацију објеката и живих бића на основу уочених особина;
- задовољење сопствене радозналости трагањем за одговорима на различите начине (постављањем питања, хипотеза, испробавањем...);
- постављање хипотеза, односно исказивање претпоставки за решавање проблема;
- извођење једноставних огледа.

× НАЧИНИ И ПОСТУПЦИ ЗА ОСТВАРИВАЊЕ ПРОГРАМА (МЕТОДЕ РАДА, ОБЛИЦИ РАДА, НАСТАВНА СРЕДСТВА):

Методе рада:

Поред стандардних наставних метода (монолошка, дијалогска, рад на тексту, демонстративно-илустративна, ...), у настави ће се користити и разни облици интерактивних метода, учење путем открића и решавање проблема, комуникације, истраживачка метода, метода закључивања...

Облици рада:

Фронтални облик рада, индивидуални облик рада, групни облик рада, рад у пару, индивидуализован облик рада, диференцирани облик рада ..

Наставна средства:

Поред наставних средстава која свакодневно користимо у настави (радна свеска, приручник, додатна литература), препоручује се коришћење разноврсних наставних средстава прилагођених наставној теми.

× ЛИТЕРАТУРА:

Поред изабраних уџбеника одобрених од стране Министарства просвете, науке и технолошког развоја наставници користе: изабране часописе, енциклопедије и остале изворе информација.

Наставни предмет: Рука у тесту		Разред: 3.
Годишњи фонд часова: 36		Недељни фонд часова: 1
РЕДНИ БР. НАСТАВНЕ ТЕМЕ	НАСТАВНА ТЕМА	КОРЕЛАЦИЈА
1.	ВАЗДУХ И ВОДА	Природа и друштво (нежива природа) Математика (текстуални задаци) Ликовна култура (цртање) Српски језик (књижевни текстови, народне умотворине) Музичка култура(слушање композиција и певање) Физичко васпитање (вежбе обликовања)
2.	МАГНЕТИЗАМ И ЕЛЕКТРИЧНА ЕНЕРГИЈА	Природа и друштво (природа око нас) Математика (мерење и мере) Ликовна култура (цртање,израда зидних новина) Музичка култура (певање музичких композиција) Чувари природе (жива и нежива природа)
3.	КРЕТАЊЕ	Математика (бројеви) Ликовна култура (цртање)

		Музичка култура (демонстрација слушаних композиција) Физичко васпитање (елементарне и народне игре) Чувари природе (нежива и жива природа)
--	--	--

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: РУКА У ТЕСТУ - ОТКРИВАЊЕ СВЕТА 4.разред

✖ ЦИЉ НАСТАВНОГ ПРЕДМЕТА:

Назив предмета Рука у тесту - откривање света упућује на непосредну активност деце при изучавању појава у природи и откривању света који их окружује. Основна идеја увођења овог изборног предмета је неговање, подстицање и развијање природне деље радозналости и тражење одговора на питања ШТА, КАКО и ЗАШТО. Разматрање питања о природи на раном школском узрасту помаже детету у његовом развоју и успостављању односа са материјалним светом у окружењу. Дете открива да је материјални свет погодан за истраживање и постављање бројних питања. Оно развија своју личност, интелигенцију, критички дух и формира став према реалном свету. На тај начин се мења његова улога, од пасивног посматрача оно постаје истраживач.

Неки циљеви и задаци предмета Рука у тесту - откривање света ослањају се на циљеве и задатке предмета Свет око нас, чиме се омогућује комплексније додатно разумевање појава у природи и развијање активног истраживачког односа према окружењу. Полазећи од сазнања стечених у оквиру предмета Свет око нас, ученик ће развијати интелектуалну активност и вештине у контексту природних наука.

✖ ЗАДАЦИ (ВАСПИТНИ, ОБРАЗОВНИ, ФУНКЦИОНАЛНИ):

- развијање основних појмова из природних наука и њихово повезивање;
- развијање радозналости и истраживачких способности;
- развијање основних елемената логичког и критичког мишљења;
- подстицање усменог и писменог изражавања кроз дискусије и записе о изведеним огледима.
- формирање елементарних научних појмова из природних наука;
- уочавање важних особина објеката или појава које се испитују;
- препознавање неких критеријума за класификацију објеката и живих бића на основу уочених особина;
- задовољење сопствене радозналости трагањем за одговорима на различите начине (постављањем питања, хипотеза, испробавањем...);
- постављање хипотеза, односно исказивање претпоставки за решавање

проблема;
 - извођење једноставних огледа

× НАЧИНИ И ПОСТУПЦИ ЗА ОСТВАРИВАЊЕ ПРОГРАМА (МЕТОДЕ РАДА, ОБЛИЦИ РАДА, НАСТАВНА СРЕДСТВА):

Методе рада:

Поред стандардних наставних метода (монолошка, дијалошка, рад на тексту, демонстративно-илустративна, ...), у настави ће се користити и разни облици интерактивних метода, учење путем открића и решавање проблема, комуникације, истраживачка метода, метода закључивања...)

Облици рада:

Фронтални облик рада, индивидуални облик рада, групни облик рада, рад у пару, индивидуализован облик рада, диференцирани облик рада

Наставна средства:

Поред наставних средстава која свакодневно користимо у настави (радна свеска, приручник, додатна литература), препоручује се коришћење разноврсних наставних средстава прилагођених наставној теми.

× ЛИТЕРАТУРА:

Поред изабраних уџбеника одобрених од стране Министарства просвете, науке и технолошког развоја наставници користе: изабране часописе, енциклопедије и остале изворе информација.

Наставни предмет: Рука у тесту		Разред: 4.
Годишњи фонд часова: 36		Недељни фонд часова: 1
РЕДНИ БР. НАСТАВНЕ ТЕМЕ	НАСТАВНА ТЕМА	КОРЕЛАЦИЈА
1.	ВАЗДУХ И ВОДА	Природа и друштво (нежива природа) Математика (текстуални задаци) Ликовна култура (цртање) Српски језик (књижевни текстови, народне умотворине) Музичка култура (слушање композиција и певање) Физичко васпитање (вежбе обликовања)
2.	ЕЛЕКТРИЧНА ЕНЕРГИЈА	Природа и друштво (природа око нас) Српски језик (научни текстови) Ликовна култура (цртање, израда зидних новина) Музичка култура (певање музичких композиција) Чувари природе (жива и нежива природа)

3.	КРЕТАЊЕ	Математика (бројеви и облици) Ликовна култура (цртање) Музичка култура (демонстрација слушаних композиција) Физичко васпитање (елементарне и штафетне игре) Чувари природе (нежива и жива природа)
4.	СВЕТЛОСТ И СЕНКА	Природа и друштво (нежива природа) Математика (текстуални задаци) Ликовна култура (цртање, правимо сенке) Физичко васпитање (вежбе обликовања)

6.3.4. НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: ОД ИГРАЧКЕ ДО РАЧУНАРА 1. РАЗРЕД

ЦИЉ НАСТАВНОГ ПРЕДМЕТА

Циљ наставног предмета је да се кроз игру уведе елементи техничког и технолошког образовања, као и припрема ученика за лако сналажење у свету технике, технологије и информатике у свакодневном животу. Самостално обликујући делове за будућу конструкцију, ученик се сусреће са елементима технологије. Играјући се готовим конструкторским елементима стиче и одређено техничко искуство. Слагањем слике и текста стиче прво информатичко образовање. Најпогоднији начин стицања ма које од ових умења је игра- слободна, спонтана или стилизована.

- Развијање моторичких способности уз коришћење материјала, прибора и алата;
- развијање креативности, логичког мишљења и способности комбиновања;
- упознавање са рачунаром и његовим деловима;
- развијање способности за рад на рачунару.

ЗАДАЦИ (ВАСПИТНИ, ОБРАЗОВНИ И ФУНКЦИОНАЛНИ)

- Оспособљавање ученика да зна да употреби поједине врсте материјала, као и да зна да одабере и употреби једноставан прибор, алат или апарат;
- оспособљавање ученика да уме да од делова направи целину (нпр. слагалице) или да склопи модел од датих елемената (коцкице, дати делове неке целине...);
- упућивање ученика да уме да класификује материјале и предмете према одређеним параметрима;
- познавање улоге и коришћење појединих управљачких делова кућних апарата и уређаја (прекидача, дугмади апарата...), као и познавање замене и постављање батерије у играчке, батеријске лампе, даљинске управљаче...;
- познавање намене и коришћење саставних делова рачунара (монитор, тастатура, миш...), као и његово укључивање и искључивање;

- коришћење једноставних програма (образовних, програм за цртање, едукативне и забавне игре), коришћење ЦД-а за слушање музике, гледање филмова и покретање програма;
- оспособљавање ученика да одштампа поједина документа (слике...).

НАЧИНИ И ПОСТУПЦИ ЗА ОСТВАРИВАЊЕ ПРОГРАМА

- Савијањем, сецкањем, везивањем и лепљењем се израђују разни предмети од хартије, текстила стиропора;
- уочавањем и предвиђањем издвајају се компоненте слагалица, појединих делова играчака, коцкица... и постављају се на тачно одређено место;
- класификацијом се разврставају елементи из конструкторских комплета и склапају се у одређену целину чинећи објекте из свакодневног живота или из света деце маште;
- Активирањем (укључивањем) и искључивањем једноставних кућних апарата упознаје се улога и њихово коришћење
- Руковање рачунаром уз помоћ миша и/или тастатуре
- Коришћењем едукативних програма
- Коришћењем периферних јединица (ЦД-рома или УСБ-а) за учитавање програма и података (музика, слика...)

МЕТОДЕ РАДА:

- Метода разговора (дијалогска метода)
- Метода демонстрације (показивања)
- Метода усменог излагања
- Метода практичних радова
- Метода графичких радова

ОБЛИЦИ РАДА:

- Фронтални рад
- Индивидуални рад
- Рад у пару
- Групни рад

НАСТАВНА СРЕДСТВА:

- У свакодневној наставној пракси могу се користити различита наставна средства конструкторске природе, као и различити погодни материјали из непосредног окружења у складу са потребама и интересовањима ученика. Могу се користити и други извори информација како у писаној, тако и у аудиовизуелној и електронској форми.
- Рачунар, разни образовни програми, програм за цртање и програми за игру...
- Разне врсте папира, картона, кутија, прибор за сечење, лепљење...
- Једноставни кућни апарати

ЛИТЕРАТУРА:

"ОД ИГРАЧКЕ ДО РАЧУНАРА" – УЏБЕНИК ЗА 1.РАЗРЕД ОСНОВНЕ ШКОЛЕ, ВАСИЋ ДРАГОЉУБ, МАРИНЧИЋ ДРАГАН (2011), ЗАВОД ЗА УЏБЕНИКЕ И НАСТАВНА СРЕДСТВА, БЕОГРАД

Наставни предмет:		Разред:
ОД ИГРАЧКЕ ДО РАЧУНАРА		ПРВИ
Годишњи фонд часова: 36		Недељни фонд часова: 1
Редни број наставне теме	НАСТАВНА ТЕМА	КОРЕЛАЦИЈА – са другим предметима
I	САВИЈАМ, СЕЦКАМ, ЛЕПИМ И ИГРАЧКЕ ПРАВИМ	Ликовна култура – Тема: "Преобликовање предмета или материјала њиховим спајњем"
II	КАКО ЋУ СПАКОВАТИ ПОКЛОН?	Ликовна култура – Тема: "Одређени предмет као подстицај за рад"
III	БИРАМ, ПОСТАВЉАМ И ОД ДЕЛОВА СЛИКЕ СТВАРАМ	Математика – Тема: "Предмети у простору и односи међу њима" Ликовна култура – Тема: "Облици и њихови квалитети"
IV	МОЈЕ ФИГУРЕ	Ликовна култура – Тема: "Преобликовање предмета или материјала њиховим спајњем"
V	КАКО СЕ ИГРАЧКЕ КРЕЋУ САМЕ?	Свет око нас - Тема: "Орјентација у простору и времену" Ликовна култура – Тема: "Одређени предмет као подстицај за рад"
VI	СТРУЈА ЈЕ КОРИСНА, АЛИ МОЖЕ БИТИ ОПАСНА!	Свет око нас – Тема: "Култура живљења"
VII	РАЧУНАР – ВИШЕ ОД ИГРАЧКЕ	Ликовна култура – Тема: "Одређени предмет као подстицај за рад" Музичка култура – Тема: "Дечје стваралаштво" Математика – Тема: "Линија и област"

		Свет око нас – Тема: "Култура живљења"
--	--	--

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: ОД ИГРАЧКЕ ДО РАЧУНАРА 2. РАЗРЕД

ЦИЉ НАСТАВНОГ ПРЕДМЕТА

Циљ наставног предмета јесте припрема деце за лако сналажење у свету технике, технологије и рачунарства, како у свакодневном животу, тако и у даљим процесима учења. Кроз игру ученицима се уводе елементи техничког и технолошког васпитања и образовања. Самостално обликујући делове за будућу конструкцију ученик се сусреће са

елементима технологије. Играјући се конструкторским елементима стиче и одређено техничко искуство, а слагањем слике и текста стиче рачунарску писменост.

ЗАДАЦИ (ВАСПИТНИ, ОБРАЗОВНИ И ФУНКЦИОНАЛНИ)

- Развијање моторичких способности уз коришћење различитих врста материјала, прибора, алата, апарата, уређаја и рачунара;
- Развијање умења и вештина за коришћење материјала, прибора, алата, апарата, уређаја и рачунара у игри и свакодневном животу;
- Развијање конструкторских вештина;
- Развијање креативности, логичког мишљења и способности комбиновања, упознавање и употреба једноставних програма за рачунарске игре и образовне програме;
- Познавање саставних делова рачунара;
- Стицање знања и развијање вештина за рад на рачунару;
- Оспособљавање ученика о могућностима примене стечених знања у даљем учењу, свакодневном животу и игри;

НАЧИНИ И ПОСТУПЦИ ЗА ОСТВАРИВАЊЕ ПРОГРАМА

- Уочавањем и именовањем усваја садржаје основних делова рачунара и елементе основног графичког окружења;
- Презентовањем садржаја потребног за основно сналажење на рачунару и коришћење тастатуре и миша, ученик увежбавањем користи њихову примену у даљем раду;
- Опажањем и посматрањем рада наставника ученик путем дискусије, а на основу задате проблемске ситуације, процењује свој рад и рад својих другова;
- Примењивањем мануалних активности које се односе на манипулисање предметима, правилног коришћења адекватног прибора и алата и израде предмета и њихово коришћење у свакодневном животу;
- Премештањем и распоређивањем делова цртежа (исеца, копира, лепи...) означава различите области, уписује кратак текст и снима слику;
- Проналажењем налази урађена и снимљена документа на рачунару;
- Презентовањем и оспособљавањем за руковање дигиталним фотоапаратом, ученик уме да пребаци слике на рачунар.

МЕТОДЕ РАДА:

- Метода разговора (дијалогска метода)
- Метода демонстрације (показивања)
- Метода усменог излагања
- Метода практичних радова
- Метода графичких радова

ОБЛИЦИ РАДА:

- Фронтални рад
- Индивидуални рад
- Рад у пару
- Групни рад

НАСТАВНА СРЕДСТВА:

- У свакодневној наставној пракси могу се користити различита наставна средства конструкторске природе, као и различити погодни материјали из непосредног окружења у складу са потребама и интересовањима ученика. Могу се користити и други извори информација како у писаној, тако и у аудиовизуелној и електронској форми.
- Рачунар, разни образовни програми, програм за цртање и програми за игру...
- Разне врсте папира, картона, кутија, прибор за сечење, лепљење...
- Једноставни кућни апарати, дигитални фотоапарат

ЛИТЕРАТУРА:

"ОД ИГРАЧКЕ ДО РАЧУНАРА" – УЏБЕНИК ЗА 2.РАЗРЕД ОСНОВНЕ ШКОЛЕ, ВАСИЋ ДРАГОЉУБ, МАРИНЧИЋ ДРАГАН (2012), ЗАВОД ЗА УЏБЕНИКЕ И НАСТАВНА СРЕДСТВА, БЕОГРАД

Наставни предмет:		Разред:
ОД ИГРАЧКЕ ДО РАЧУНАРА		ДРУГИ
Годишњи фонд часова: 36		Недељни фонд часова: 1
Редни број наставне теме	НАСТАВНА ТЕМА	КОРЕЛАЦИЈА – са другим предметима
I	УПОТРЕБА МАТЕРИЈАЛА, АЛАТА И АПАРАТА	Ликовна култура – Тема: "Индивидуално коришћење различитих материјала за рад (паковање)"; "Преобликовање материјала или предмета њиховим спајањем (везивање)"; Свет око нас – Тема: "Различити материјали" Математика – Тема: "Геометријски тела и облици"
II	РАЧУНАР – ВИШЕ ОД ИГРЕ (Windows, Microsoft Paint-Бојанка, WordPad-Писанка)	Ликовна култура – Тема: "Лепо писање са калиграфијом" Свет око нас – Тема: "Различити материјали"

--	--	--

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: ОД ИГРАЧКЕ ДО РАЧУНАРА 3. РАЗРЕД

ЦИЉ НАСТАВНОГ ПРЕДМЕТА

Циљ наставног предмета јесте припрема деце за лако сналажење у свету технике, технологије и рачунарства, како у свакодневном животу, тако и у даљим процесима учења. Кроз игру ученицима се уводе елементи техничког и технолошког васпитања и образовања. Самостално обликујући делове за будућу конструкцију ученик се сусреће са елементима технологије. Играјући се конструкторским елементима стиче и одређено техничко искуство, а слагањем слике и текста стиче рачунарску писменост.

ЗАДАЦИ (ВАСПИТНИ, ОБРАЗОВНИ И ФУНКЦИОНАЛНИ)

- Оспособљавање ученика да врше избор и користе лако обрадиве материјале;
- Склапање модела од датих елемената;
- Припрема играчака за употребу;
- Примена играчака
- Оспособљавање ученика да користе образовне програме, компјутерски буквар и едукативне игре;
- Коришћење једноставних програма за цртање;
- Примена рачунара у ликовном васпитању;
- Упознавање и коришћење програма за писање;
- Употреба калкулатора;
- Примена рачунара у математици;
- Креирање, слање и примање електронске поште;
- Подстицање ученика да стварају коришћењем рачунара.

НАЧИНИ И ПОСТУПЦИ ЗА ОСТВАРИВАЊЕ ПРОГРАМА

- Склапањем модела од датих кутија и других материјала;
- Коришћењем техничких играчака (постављање батерије, покретање, мале поправке и сл.) упознаје се конструкција, делови и функционисање и развија се техничка култура;
- Употребом модела саобраћајних средстава и симулирањем саобраћајних раскрсница, као и других животних ситуација;
- Обнављањем знања о конфигурацији и намени појединих делова рачунара;
- Подстицање рада са мишем;
- Упућивањем у правила и начин рада са програмима за забаву, образовним програмима и компјутерским букваром;
- Коришћење алата за цртање;
- Упознавањем са разним опцијама програма за писање;
- Подстицањем и оспособљавањем ученика да креирају писмо, честитку, календар, позивницу, билборд, рекламу и сл.;
- Оспособљавањем ученика да користе електронску пошту.

МЕТОДЕ РАДА:

- Метода разговора (дијалошка метода)
- Метода демонстрације (показивања)
- Метода усменог излагања
- Метода практичних радова
- Метода графичких радова
- Метода рада на тексту

ОБЛИЦИ РАДА:

- Фронтални рад
- Индивидуални рад
- Рад у пару
- Групни рад

НАСТАВНА СРЕДСТВА:

- У свакодневној наставној пракси могу се користити различита наставна средства конструкторске природе, као и различити погодни материјали из непосредног окружења у складу са потребама и интересовањима ученика. Могу се користити и други извори информација како у писаној, тако и у аудиовизуелној и електронској форми.
- Рачунар, разни образовни програми, програм за цртање и програми за игру...
- Разне врсте папира, картона, кутија, прибор за сечење, лепљење...
- Једноставни кућни апарати, дигитални фотоапарат

ЛИТЕРАТУРА:

"ОД ИГРАЧКЕ ДО РАЧУНАРА" – УЏБЕНИК ЗА 3.РАЗРЕД ОСНОВНЕ ШКОЛЕ, ВАСИЋ ДРАГОЉУБ, МАРИНЧИЋ ДРАГАН (2011), ЗАВОД ЗА УЏБЕНИКЕ И НАСТАВНА СРЕДСТВА, БЕОГРАД

Наставни предмет:		Разред:
ОД ИГРАЧКЕ ДО РАЧУНАРА		ТРЕЋИ
Годишњи фонд часова: 36		Недељни фонд часова: 1
Редни број наставне теме	НАСТАВНА ТЕМА	КОРЕЛАЦИЈА – са другим предметима

I	<i>ПРАВИМО, КОНСТРУИШЕМО</i>	<i>Ликовна култура – Тема:</i> "Коришћење разних материјала за компоновање" <i>Свет око нас – Тема:</i> "Материјали и њихова употреба", "Кретање у простору и времену"
II	<i>ИГРАМО ИГРИЦЕ</i>	<i>Ликовна култура – Тема:</i> "Композиција и покрет у композицији"
III	<i>КОМПЈУТЕРСКИ БУКВАР</i>	<i>Српски језик – Тема:</i> "Култура изражавања"
IV	<i>ИГРАМО СЕ И ЦРТАМО</i>	<i>Математика – Тема:</i> "Блок бројева до 1000", "Геометријски објекти и њихови међусобни односи"
V	<i>ПИШИ-БРИШИ</i>	<i>Српски језик – Тема:</i> "Култура изражавања"
VI	<i>РАЧУНАМО – РАД СА КАЛКУЛАТОРОМ</i>	<i>Математика – Тема:</i> "Блок бројева до 1000",
VII	<i>КРЕИРАМО, СТВАРАМО</i>	<i>Ликовна култура – Тема:</i> "Плакат, билборд, реклама", "Ликовна порука као начин споразумевања"

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: ОД ИГРАЧКЕ ДО РАЧУНАРА 4. РАЗРЕД

ЦИЉ НАСТАВНОГ ПРЕДМЕТА

Циљ наставног предмета јесте припрема деце за лако сналажење у свету технике, технологије и рачунарства, како у свакодневном животу, тако и у даљим процесима учења. Кроз игру ученицима се уводе елементи техничког и технолошког васпитања и образовања. Самостално обликујући делове за будућу конструкцију ученик се сусреће са елементима технологије. Играјући се конструкторским елементима стиче и одређено техничко искуство, а слагањем слике и текста стиче рачунарску писменост.

ЗАДАЦИ (ВАСПИТНИ, ОБРАЗОВНИ И ФУНКЦИОНАЛНИ)

- Развијање умења и вештина код ученика за коришћењем материјала, прибора, алата и рачунара у игри и свакодневном животу;
- Склапање модела од датих елемената;
- Развијање креативности, логичког мишљења и способности комбиновања;
- Оспособљавање ученика да користе образовне програме, компјутерски буквар и едукативне игре;
- Коришћење програма за цртање;
- Примена рачунара у ликовном васпитању;
- Примена и развијање способности решавања задатака уз помоћ рачунара;
- Упознавање и коришћење програма за писање;
- Употреба калкулатора;
- Примена рачунара у математици;
- Креирање, слање и примање електронске поште;
- Подстицање ученика да стварају коришћењем рачунара;
- Подстицање и развијање конструкторских вештина;
- Подстицање и развијање способности за тимски рад.

НАЧИНИ И ПОСТУПЦИ ЗА ОСТВАРИВАЊЕ ПРОГРАМА

- Склапањем модела од датих кутија и других материјала;
- Коришћењем техничких играчака (постављање батерије, покретање, мале поправке и сл.) упознаје се конструкција, делови и функционисање и развија се техничка култура;
- Премештањем и распоређивањем делова цртежа (исеца, копира, лепи...) означава различите области, уписује кратак текст и снима слику;
- Обнављањем знања о конфигурацији и намени појединих делова рачунара;
- Подстицање рада са мишем;
- Упућивањем у правила и начин рада са програмима за забаву, образовним програмима и компјутерским букваром;
- Коришћење алата за цртање и стварање слике;
- Упознавањем са разним опцијама програма за писање у циљу стварања што боље композиције
- Подстицањем и оспособљавањем ученика да креирају писмо, честитку, календар, позивницу, билборд, рекламу и сл.;

- Оспособљавањем ученика да користе електронску пошту.
- Оспособљавањем ученика да користе web-камеру подстичемо стварање нових репортажа и снимака

МЕТОДЕ РАДА:

- Метода разговора (дијалошка метода)
- Метода демонстрације (показивања)
- Метода усменог излагања
- Метода практичних радова
- Метода графичких радова
- Метода рада на тексту

ОБЛИЦИ РАДА:

- Фронтални рад
- Индивидуални рад
- Рад у пару
- Групни рад
- Тимски рад

НАСТАВНА СРЕДСТВА:

- У свакодневној наставној пракси могу се користити различита наставна средства конструкторске природе, као и различити погодни материјали из непосредног окружења у складу са потребама и интересовањима ученика. Могу се користити и други извори информација како у писаној, тако и у аудиовизуелној и електронској форми.
- Рачунар, разни образовни програми, програм за цртање и програми за игру...
- Разне врсте папира, картона, кутија, прибор за сечење, лепљење...
- Једноставни кућни апарати, дигитални фотоапарат, web-камера...

ЛИТЕРАТУРА:

"ОД ИГРАЧКЕ ДО РАЧУНАРА" – УЏБЕНИК ЗА 4.РАЗРЕД ОСНОВНЕ ШКОЛЕ, ВАСИЋ ДРАГОЉУБ, МАРИНЧИЋ ДРАГАН (2011), ЗАВОД ЗА УЏБЕНИКЕ И НАСТАВНА СРЕДСТВА, БЕОГРАД

Наставни предмет:		Разред:
ОД ИГРАЧКЕ ДО РАЧУНАРА		ЧЕТВРТИ
Годишњи фонд часова: 36		Недељни фонд часова: 1
Редни број наставне теме	НАСТАВНА ТЕМА	КОРЕЛАЦИЈА – са другим предметима

I	<i>ЦРТАМО И ПИШЕМО</i>	<p><i>Српски језик</i> – Тема: "Језик", "Језичка култура"</p> <p><i>Ликовна култура</i> – Тема: "Линија, површина, волумен, боја, простор"</p>
II	<i>ПРАВИМО ОДЕЉЕНСКЕ НОВИНЕ</i>	<p><i>Ликовна култура</i> – Тема: "Линија, површина, волумен, боја, простор"</p> <p>"Везивање облика у тродимензионалном простору и равни"</p> <p><i>Српски језик</i> – Тема: "Језик", "Језичка култура"</p>
III	<i>ИГРАМО СЕ И СНИМАМО</i>	<p><i>Ликовна култура</i> – Тема: "Амбијент-сценски простор"</p> <p><i>Српски језик</i> – Тема: "Језичка култура"</p>
IV	<i>КРЕИРАМО, СТВАРАМО</i>	<p><i>Ликовна култура</i> – Тема: "Амбијент-сценски простор"</p> <p>"Линија, површина, волумен, боја, простор"</p> <p><i>Српски језик</i> – Тема: "Језичка култура"</p>

6.4. СЛОБОДНЕ АКТИВНОСТИ У МЛАЂИМ РАЗРЕДИМА

ПРВИ РАЗРЕД

Слободне активности ученика представљају све облике рада којима се пружа могућност ученику да задовољи своје интересе, склоности и способности за поједине области. Њихова суштина биће да допринесу социјализацији потреба ученика према појединим предметима и областима. Својим садржајима слободне активности унапредиће рад школе и непосредније повезати школу са друштвеном средином.

Кроз слободне активности биће реализовани следећи васпитно-образовни задаци:

- подстицај стваралаштва
- задовољење интелектуалне радозналости
- пружање могућности за заједничку игру, забаву и разоноду
- омогућавање заједничке спортске активности и испуњавање дела слободног времена корисним садржајем.

У слободне активности биће укључени ученици од првог до четвртог разреда.

КУЛТУРНО УМЕТНИЧКЕ АКТИВНОСТИ - СЕКЦИЈА РУКОТВОРИНЕ

ЦИЉ:

- Подстицање и неговање креативности и лепих вештина, као и очување традиције и обичаја нашег народа.
- Директним увођењем ученика у активности остварује се процес ревитализације традиције кроз непосредно упознавање материјала и рада на традиционалним средствима: разбој, преслица, вретено, хеклица...
- Упознавање духовне традицијске културе.

ЗАДАЦИ (ВАСПИТНИ, ОБРАЗОВНИ И ФУНКЦИОНАЛНИ):

Усвајање елементарних знања о разлици између фолклорног и актуелног окружења и то кроз:

- Израду фолклорних рукотворина;
- Израду обичајно-обредних рукотворина везаних за дате празнике;
- Примена старих народних рукотворина у савременом окружењу;
- Развијање интересовања и љубави према народним рукотворинама и традиције у ширем смислу;
- Јачање воље и карактера;
- Развијање когнитивних способности;
- Развијање креативности и стваралаштва

Наставни предмет:		Разред:
КУЛТУРНО УМЕТНИЧКЕ АКТИВНОСТИ – СЕКЦИЈА РУКОТВОРИНЕ		ПРВИ
Годишњи фонд часова: 36		Недељни фонд часова: 1
Редни број наставне теме	НАСТАВНА ТЕМА	КОРЕЛАЦИЈА – са другим предметима
I	ФОРМИРАЊЕ СЕКЦИЈЕ И ДОГОВОР О РАДУ	Српски језик: Тема: "Култура изражавања"
II	БАКА МЕ НАУЧИЛА	Ликовна култура – Тема: "Преобликовање предмета или материјала њиховим спајњем" "Тактилност"; "Одређени предмет као подстицај за рад"
III	НОВОГОДИШЊА ЛУТКАРСКА ПРЕДСТАВА	Ликовна култура – Тема: "Одређени предмет као подстицај за рад" Свет око нас - Тема: "Орјентација у простору и времену" Музичка култура: Тема: "Дечје стваралаштво" Српски језик: Тема: "Књижевност"; "Култура изражавања"
IV	ТКАЊЕ	Ликовна култура – Тема: "Преобликовање предмета или материјала њиховим спајњем" "Тактилност";
V	УСКРШЊА ИЗЛОЖБА	Ликовна култура – Тема: "Одређени предмет као подстицај за рад" "Преобликовање предмета или материјала њиховим спајњем"
VI	СТВАРАЛАЧКИ РАД	Ликовна култура – Тема: "Одређени предмет као подстицај за рад" "Преобликовање предмета или материјала њиховим спајњем" Музичка култура: Тема: "Дечје стваралаштво"

КУЛТУРНО УМЕТНИЧКЕ АКТИВНОСТИ - КРЕАТИВНА РАДИОНИЦА

ЦИЉ И ЗАДАЦИ:

- Оспособљавање ученика за израду употребних предмета;
- Развијање моторичких вештина у изради предмета од различитих материјала;
- Преобликовање постојећих предмета;
- Самостално изражавање применом техника и средстава (примерених узрасту);
- Развијање креативности и дечјег стваралаштва.

Наставни предмет:		Разред:
КУЛТУРНО УМЕТНИЧКЕ АКТИВНОСТИ – КРЕАТИВНЕ РАДИОНИЦЕ		ПРВИ
Годишњи фонд часова: 36		Недељни фонд часова: 1
Редни број наставне теме	НАСТАВНА ТЕМА	КОРЕЛАЦИЈА – са другим предметима
I	РАД СА ПАПИРОМ (Оригами; Израда колажа-слика; Израда чинија и вазни од папира; Сталак за оловке)	Ликовна култура – Тема: "Преобликовање предмета или материјала њиховим спајњем" "Тактилност"; "Одређени предмет као подстицај за рад"
II	РАД СА ТЕКСТИЛОМ (Израда накита од конца, вуне, трака)	Секција Рукотворине Ликовна култура – Тема: "Преобликовање предмета или материјала њиховим спајњем" "Тактилност";
III	РАД СА ГИПСОМ (Моделовање и бојење фугура од гипса-калуп)	Ликовна култура – Тема: "Преобликовање предмета или материјала њиховим спајњем" "Тактилност";
IV	РАД СА РАЗЛИЧИТИМ МАТЕРИЈАЛОМ (Израда свећњака од тестенине; Нова година- израда украса за јелку од теста и дас масе)	Ликовна култура – Тема: "Одређени предмет као подстицај за рад"
V	ИЗЛОЖЕ (Нова година, 8.март, Ускрс)	Српски језик: Тема: "Књижевност"; "Култура изражавања" Музичка култура: Тема: "Дечје стваралаштво"

КУЛТУРНО УМЕТНИЧКЕ АКТИВНОСТИ – ЛИКОВНА СЕКЦИЈА

ЦИЉ:

- Развијање способности ученика за опажање облика, величина, боја, светлости и положаја у природи;
- Самостално изражавање применом техника и средстава која су доступна узрасту ученика.

Наставни предмет: КУЛТУРНО УМЕТНИЧКЕ АКТИВНОСТИ – ЛИКОВНА СЕКЦИЈА		Разред: ПРВИ
Годишњи фонд часова: 36		Недељни фонд часова: 1
Редни број наставне теме	НАСТАВНА ТЕМА	КОРЕЛАЦИЈА – са другим предметима
I	КАРАКТЕРИСТИКЕ ЦРТАЧКИХ МАТЕРИЈАЛА (оловка, оловка у боји, креда, фломастер)	Ликовна култура
II	ВАЈАЊЕ (пластелин, глиномол, амбалажа, плодови)	Ликовна култура – Тема: "Преобликовање предмета или материјала њиховим спајњем" "Тактилност";
III	ОБЛИЦИ И ЊИХОВИ КВАЛИТЕТИ (светло-тамно, велико-мало, цело-део, глатко-хрпаво)	Ликовна култура – Тема: "Облици и њихови квалитети"
IV	ПРЕОБЛИКОВАЊЕ ПРЕДМЕТА (лепљење, спајање, слагање, паковање)	Ликовна култура – Тема: "Преобликовање предмета или материјала њиховим спајњем"
V	ГРАЂЕЊЕ СЛОБОДНИХ ОБЛИКА ОД РАЗНОГ МАТЕРИЈАЛА И ДЕЛОВА ПРЕДМЕТА	Ликовна култура – Тема: "Одређени предмет као подстицај за рад"
VI	ИЗЛОЖБЕ У ОКВИРУ ШКОЛСКОГ ПРОСТОРА, ПРОСТОРА МЕСНЕ ЗАЈЕДНИЦЕ (Нова година, 8.март, Ускрс)	Српски језик - Тема: "Књижевност"; "Култура изражавања" Музичка култура - Тема: "Дечје стваралаштво"

КУЛТУРНО УМЕТНИЧКЕ АКТИВНОСТИ – СЕКЦИЈА МУЗИКА И ПОКРЕТ

ЦИЉ И ЗАДАЦИ:

- Неговање и развијање способности извођења, (певања и играња) музике;
- Упознавање уметничке традиције и културе свога и других народа;
- Развијање интересовања интересовања и креативности;
- Упознавање традиционалне и уметничке музике свога и других народа.

Наставни предмет:		Разред:
КУЛТУРНО УМЕТНИЧКЕ АКТИВНОСТИ – СЕКЦИЈА МУЗИКА И ПОКРЕТ		ПРВИ
Годишњи фонд часова: 36		Недељни фонд часова: 1
Редни број наставне теме	НАСТАВНА ТЕМА	КОРЕЛАЦИЈА – са другим предметима
I	НАРОДНЕ ПЕСМЕ ("Девојчица платно бели", У Милице дуге трепавице", "Ој, Мораво", "Дуње ранке")	Музичка култура – Тема: "Музичке игре"
II	ФОЛКЛОРНЕ ИГРЕ ("Дивна, Дивна", "Шибљо, шибљико", "Мајка Мару световала", "Бибера", "Коло воденично"	Физичко васпитање - Тема: "Ритмичке вежбе и народни плесови"
III	НАРОДНА КОЛА ("Моравац", "Стара Влахиња", "Чачак", "Банатско коло", "Шумадијско коло")	
IV	ИМПРОВИЗАЦИЈА МЕЛОДИЈЕ НА ЗАДАТИ ТЕКСТ ПЕСМЕ Ј.Ј.ЗМАЈА	Музичка култура – Тема: "Дечје стваралаштво"
V	ИМПРОВИЗАЦИЈА ТЕКСТ НА ЗАДАТУ МЕЛОДИЈУ	Музичка култура – Тема: "Дечје стваралаштво"
VI	ИМПРОВИЗАЦИЈА АРАНЖМАНА	Музичка култура – Тема: "Дечје стваралаштво"
VII	ПРИРЕДБА ЗА КРАЈ ШКОЛСКЕ ГОДИНЕ	Српски језик - Тема: "Књижевност"; "Култура изражавања" Музичка култура - Тема: "Дечје стваралаштво""Музичке игре" Физичко васпитање - Тема: "Ритмичке вежбе и народни плесови"

КУЛТУРНО УМЕТНИЧКЕ АКТИВНОСТИ –

ДРАМСКО РЕЦИТАТОРСКА СЕКЦИЈА

ЦИЉ И ЗАДАЦИ:

- Увођење ученика у емоционално доживљавање и разумевање књижевних садржаја;
- Развијање љубави према књизи и подстицање ученика на читање;
- Развијање усменог изражавања (правилно изговарање гласова, речи);
- Увођење ученика у изражајно читање (правилна интонација, ритам, дикција), изражајно рецитовање и казивање драмских текстова.

Наставни предмет: КУЛТУРНО УМЕТНИЧКЕ АКТИВНОСТИ – ДРАМСКО РЕЦИТАТОРСКА СЕКЦИЈА		Разред: ПРВИ
Годишњи фонд часова: 36		Недељни фонд часова: 1
Редни број наставне теме	НАСТАВНА ТЕМА	КОРЕЛАЦИЈА – са другим предметима
I	УПОЗНАВАЊЕ УЧЕНИКА СА РАДОМ СЕКЦИЈЕ	
II	МОЈА ОМИЉЕНА БАЈКА, ПРИЧА	Српски језик - Тема:
III	ЧИТАЊЕ И РЕЦИТОВАЊЕ ОДАБРАНИХ ТЕКСТОВА(Ј.Ј.ЗМАЈ)	"Језик"
IV	ДРАМАТИЗАЦИЈА ПРИГОДНИХ ТЕКСТОВА	"Књижевност";
V	УВЕЖБАВАЊЕ РЕЦИТОВАЊА	"Култура изражавања"
VI	"МИ СЛИКУ, ВИ ПРИЧУ"	Музичка култура – Тема:
VII	ЧИТАЊЕ И РЕЦИТОВАЊЕ ПЕСАМА ДОБРИЦЕ ЕРИЋА	"Слушање музике"
VIII	ЧИТАЊЕ И РЕЦИТОВАЊЕ ПЕСАМА ДУШКА РАДОВИЋА	
IX	УВЕЖБАВАЊЕ РЕЦИТОВАЊА И ИЗБОР НАЈБОЉИХ РЕЦИТАТОРА	
X	УЧЕШЋЕ У ПРИРЕДБАМА	

ВЕРСКА НАСТАВА - СЕКЦИЈА

ПРВИ РАЗРЕД

ЦИЉ И ЗАДАЦИ:

Ученици практичним радом кроз ликовно, музичко, литерарно изражавање, хуманитарним активностима, посетама храмовима, еколошким подухватима развијају љубав према Богу, према другим људима, природи и усвајају основне појмове важне за православље.

Наставни предмет:		Разред:
ВЕРСКА НАСТАВА - СЕКЦИЈА		ПРВИ
Годишњи фонд часова: 36		Недељни фонд часова: 1
Редни број наставне теме	НАСТАВНА ТЕМА	КОРЕЛАЦИЈА – са другим предметима
1.	УВОД (Упознавање са планом и програмом)	<p>Српски језик - Тема:</p> <p>"Језик"</p> <p>"Књижевност";</p> <p>"Култура изражавања"</p> <p>Ликовна култура – Тема:</p> <p>"Преобликовање предмета или материјала њиховим спајњем"</p>
2.	СТВАРАЊЕ СВЕТА (Израда плаката на коме треба да се представи Стварање света по данима стварања)	
3.	АНЂЕЛИ (Израда срца од картона унутар кога треба насликати Анђела чувара)	
4.	ПОНАШАЊЕ У ЦРКВИ	
5.	КРШТЕЊЕ	
6.	ИСУС ХРИСТОС (Литерарни, музички, ликовни радови посвећени Господу Исусу Христу)	
7.	БОГОРОДИЦА (Литерарни, музички, ликовни радови посвећени Богородици)	
8.	ИЗРАДА КРСТИЋА ОД ПЛАСТЕЛИНА	
9.	КРСНА СЛАВА	
10.	ИЗРАДА МАКЕТЕ ХРАМА	
11.	ЗАЈЕДНИЦА	
12.	СВЕТО ПИСМО	
13.	ИЗРАДА ЧЕСТИТКИ ЗА ПРАЗНИКЕ: МАТЕРИЦЕ И ОЦИ	
14.	СВЕТИ НИКОЛА (Прављење бродова од папира и њихово украшавање са посебним порукама и жељама)	
15.	ПРАВЉЕЊЕ ПАКЕТИЋА ЗА НЕЗБРИНУТУ ДЕЦУ	
16.	ИЗРАДА ЛИКОВНИХ РАДОВА, ЧЕСТИТКИ ПОВОДОМ ПРАЗНИКА БОЖИЋА	

Наставни предмет:		Разред:
ВЕРСКА НАСТАВА - СЕКЦИЈА		ПРВИ
Годишњи фонд часова: 36		Недељни фонд часова: 1
Редни број наставне теме	НАСТАВНА ТЕМА	КОРЕЛАЦИЈА – са другим предметима
17.	ИЗРАДА ЛИКОВНИХ, МУЗИЧКИХ, ЛИТЕРАРНИХ РАДОВА ПОВОДОМ ШКОЛСКЕ СЛАВЕ СВЕТОГ САВЕ	<p>Српски језик - Тема:</p> <p>"Језик"</p> <p>"Књижевност";</p> <p>"Култура изражавања"</p> <p>Музичка култура – Тема:</p> <p>"Слушање музике"</p> <p>Ликовна култура – Тема:</p> <p>"Преобликовање предмета или материјала њиховим спајњем"</p>
18.	СВЕТИТЕЉИ (Литерарни, музички, ликовни радови посвећени светитељима)	
19.	ИЗРАДА МАКЕТЕ ОЛТАРА	
20.	ПРАВЉЕЊЕ МОДЕЛА ЂАКОНСКИХ, СВЕШТЕНИЧКИХ, ЕПИСКОПСКИХ ОДЕЖДИ	
21.	ПРИПРЕМА ЗА КВИЗ ЗНАЊА ИЗ ВЕРОНАУКЕ	
22.	ПРАВЉЕЊЕ МОДЕЛА ЦРКВЕНИХ САСУДА	
23.	ДУХОВНА МУЗИКА	
24.	СТАРИ ЗАВЕТ	
25.	ПОСЕТА МУЗЕЈУ СРПСКЕ ПРАВОСЛАВНЕ ЦРКВЕ	
26.	НОВИ ЗАВЕТ	
27.	ИЗРАДА ЛИКОВНИХ РАДОВА И ЧЕСТИТКИ ПОВОДОМ ПРАЗНИКА ВАСКРСА	
28.	ФАРБАЊЕ ЈАЈА И ИЗРАДА КОРПИЦА ЗА ЈАЈА ПОВОДОМ ПРАЗНИКА ВАСКРСА	
29.	ПОСЕТА БОЖИЈЕМ ХРАМУ	
30.	МАНАСТИРИ	
31.	ИЗРАДА МАКЕТЕ ИКОНОСТАСА	
32.	ВЕЛИКИ ПРАЗНИЦИ	
33.	МОЛИТВА	
34.	СВЕТОРОДНА ЛОЗА НЕМАЊИЋА	
35.	ИКОНА	
36.	БОГ СЕ БРИНЕ О СВЕТУ; ЧУВАЈМО ПРИРОДУ (Еколошки подухват)	

КУЛТУРНО УМЕТНИЧКЕ АКТИВНОСТИ – СЕКЦИЈА МУЗИКА И ПОКРЕТ

ЦИЉ И ЗАДАЦИ:

- Неговање и развијање способности извођења, (певања и играња) музике;
- Упознавање уметничке традиције и културе свога и других народа;
- Развијање интересовања интересовања и креативности;
- Упознавање традиционалне и уметничке музике свога и других народа.

Наставни предмет:		Разред:
КУЛТУРНО УМЕТНИЧКЕ АКТИВНОСТИ – СЕКЦИЈА МУЗИКА И ПОКРЕТ		ДРУГИ
Годишњи фонд часова: 36		Недељни фонд часова: 1
Редни број наставне теме	НАСТАВНА ТЕМА	КОРЕЛАЦИЈА – са другим предметима
I	ФОЛКЛОРНЕ И НАРОДНЕ ИГРЕ	Музичка култура – Тема: "Музичке игре" Физичко васпитање - Тема: "Ритмичке вежбе и народни плесови"
II	НАРОДНЕ ПЕСМЕ	Музичка култура – Тема: "Извођење музике – певањем и свирањем"
III	РИТМИЧКЕ ИГРЕ И ПЛЕСОВИ	Музичка култура – Тема: "Музичке игре" Физичко васпитање - Тема: "Ритмичке вежбе и народни плесови"
IV	ИМПРОВИЗАЦИЈА МЕЛОДИЈЕ НА ЗАДАТИ ТЕКСТ	Музичка култура – Тема: "Дечје стваралаштво" Српски језик - Тема: "Књижевност"; "Култура изражавања"
V	ИМПРОВИЗАЦИЈА ТЕКСТА НА ЗАДАТУ МЕЛОДИЈУ	Музичка култура – Тема: "Дечје стваралаштво" Српски језик - Тема: "Књижевност"; "Култура изражавања"
		:

КУЛТУРНО УМЕТНИЧКЕ АКТИВНОСТИ – РЕЦИТАТОРСКА СЕКЦИЈА

ЦИЉ И ЗАДАЦИ:

- Увођење ученика у емоционално доживљавање и разумевање књижевних садржаја;
- Развијање љубави према књизи и подстицање ученика на читање;
- Развијање усменог изражавања (правилно изговарање гласова, речи);
- Увођење ученика у изражајно читање (правилна интонација, ритам, дикција), изражајно рецитовање и казивање драмских текстова.

Наставни предмет: КУЛТУРНО УМЕТНИЧКЕ АКТИВНОСТИ – РЕЦИТАТОРСКА СЕКЦИЈА		Разред: ДРУГИ
Годишњи фонд часова: 36		Недељни фонд часова: 1
Редни број наставне теме	НАСТАВНА ТЕМА	КОРЕЛАЦИЈА – са другим предметима
I	ПЕСМЕ О ЈЕСЕНИ	Српски језик - Тема:
II	ПЕСМЕ О НОВОЈ ГОДИНИ	"Језик"
III	ПЕСМЕ О СВЕТОМ САВИ	"Књижевност";
IV	ПЕСМЕ О ПРОЛЕЋУ	"Култура изражавања"
V	НАРОДНЕ ПЕСМЕ	Музичка култура – Тема:
VI	БЛИЖИ СЕ, БЛИЖИ РАСПУС (систематизација научених песама)	"Слушање музике"

КУЛТУРНО УМЕТНИЧКЕ АКТИВНОСТИ – ДРАМСКА СЕКЦИЈА

ЦИЉ И ЗАДАЦИ:

- Увођење ученика у емоционално доживљавање и разумевање књижевних садржаја;
- Развијање љубави према књизи и подстицање ученика на читање;
- Развијање усменог изражавања (правилно изговарање гласова, речи);

- Увођење ученика у изражајно читање (правилна интонација, ритам, дикција), изражајно рецитовање и казивање драмских текстова.

Наставни предмет: КУЛТУРНО УМЕТНИЧКЕ АКТИВНОСТИ – ДРАМСКА СЕКЦИЈА		Разред: ДРУГИ
Годишњи фонд часова: 36		Недељни фонд часова: 1
Редни број наставне теме	НАСТАВНА ТЕМА	КОРЕЛАЦИЈА – са другим предметима
I	ДЕЧЈЕ ТРАДИЦИОНАЛНЕ ИГРЕ	<p><i>Српски језик</i> - Тема: "Језик" "Књижевност"; "Култура изражавања"</p> <p><i>Музичка култура</i> – Тема: "Слушање музике" "Музичке игре"</p> <p><i>Физичко васпитање</i> - Тема: "Ритмичке вежбе и народни плесови"</p>
II	ДРАМСКЕ ИГРЕ	
III	ПОЗОРИШТЕ	
IV	ВЕЖБЕ ПРАВИЛНОГ ГОВОРА И ДИСАЊА	
V	ПОЈЕДИНАЧНЕ И ЗАЈЕДНИЧКЕ ВЕЖБЕ ГЛАСОМ И ПОКРЕТОМ	
VI	МАЛЕ ДРАМСКЕ ФОРМЕ	
VII	ФИЛМ	

КУЛТУРНО УМЕТНИЧКЕ АКТИВНОСТИ – ЛИКОВНА СЕКЦИЈА

ЦИЉ:

- Развијање способности ученика за опажање облика, величина, боја, светлости и положаја у природи;
- Самостално изражавање применом техника и средстава која су доступна узрасту ученика.

Наставни предмет: <i>КУЛТУРНО УМЕТНИЧКЕ АКТИВНОСТИ – ЛИКОВНА СЕКЦИЈА</i>		Разред: <i>ДРУГИ</i>
Годишњи фонд часова: 36		Недељни фонд часова: 1
Редни број наставне теме	<i>НАСТАВНА ТЕМА</i>	<i>КОРЕЛАЦИЈА</i> – са другим предметима
<i>I</i>	<i>ЦРТАЊЕ</i>	<i>Ликовна култура, свет око нас – могу да се користе све наставне теме у зависности од избора наставника; Српски језик - књижевност</i>
<i>II</i>	<i>СЛИКАЊЕ</i>	
<i>III</i>	<i>НЕОБИЧНЕ СЛИКЕ</i>	
<i>IV</i>	<i>ГРАФИКА</i>	
<i>V</i>	<i>ВАЈАРСТВО</i>	
<i>VI</i>	<i>ЕКСПЕРИМЕНТИСАЊЕ МАТЕРИЈАЛИМА У ПРОСТОРУ</i>	

СЛОБОДНЕ АКТИВНОСТИ УЧЕНИКА – СЕКЦИЈЕ

ТРЕЋИ РАЗРЕД

Слободне активности ученика представљају све облике рада којима се пружа могућност ученику да задовољи своје интересе, склоности и способности за поједине области. Њихова суштина биће да допринесу социјализацији потреба ученика према појединим предметима и областима. Својим садржајима слободне активности унапредиће рад школе и непосредније повезати школу са друштвеном средином.

Кроз слободне активности биће реализовани следећи васпитно-образовни задаци:

- подстицај стваралаштва
- задовољење интелектуалне радозналости
- пружање могућности за заједничку игру, забаву и разоноду
- омогућавање заједничке спортске активности и испуњавање дела слободног времена корисним садржајем.

У слободне активности биће укључени ученици од првог до четвртог разреда.

КУЛТУРНО УМЕТНИЧКЕ АКТИВНОСТИ

ЛИКОВНО СТВАРАЛАШТВО

ЦИЉ:

- Развијање способности ученика за опажање облика, величина, боја, светлости и положаја у природи;
- Самостално изражавање применом техника и средстава која су доступна узрасту ученика.

ДРАМСКЕ АКТИВНОСТИ

ЦИЉ И ЗАДАЦИ:

- Увођење ученика у емоционално доживљавање и разумевање књижевних садржаја;
- Развијање љубави према књизи и подстицање ученика на читање;
- Развијање усменог изражавања (правилно изговарање гласова, речи);
- Увођење ученика у изражајно читање (правилна интонација, ритам, дикција), изражајно рецитовање и казивање драмских текстова.

РЕЦИТАТОРСКА СЕКЦИЈА

ЦИЉ И ЗАДАЦИ:

- Увођење ученика у емоционално доживљавање и разумевање књижевних садржаја;
- Развијање љубави према књизи и подстицање ученика на читање;
- Развијање усменог изражавања (правилно изговарање гласова, речи);
- Увођење ученика у изражајно читање (правилна интонација, ритам, дикција), изражајно рецитовање и казивање драмских текстова.

МУЗИЧКЕ АКТИВНОСТИ

ЦИЉ И ЗАДАЦИ:

- Неговање и развијање способности извођења, (певања и играња) музике;
- Упознавање уметничке традиције и културе свога и других народа;
- Развијање интересовања интересовања и креативности;
- Упознавање традиционалне и уметничке музике свога и других народа.

Наставни предмет: КУЛТУРНО УМЕТНИЧКЕ АКТИВНОСТИ – <i>Ликовно стваралаштво; Драмске активности; Рецитаторска секција; Музичке активности</i>	Разред: ТРЕЋИ
Годишњи фонд часова: 36	Недељни фонд часова: 1

Редни број наставне теме	НАСТАВНА ТЕМА	КОРЕЛАЦИЈА – са другим предметима
I	У ЗАГРЉАЈУ ШКОЛЕ	<i>Ликовна култура, српски језик, свет око нас, музичка култура – могу да се користе све наставне теме у зависности од избора наставника;</i>
II	У ОКРИЉУ ЗАБАВЕ И РАЗОНОДЕ	
III	ЈЕСЕН ЈЕ, ЈЕСЕН РАНА	
IV	СВЕТИ САВА У ПЕСМИ И ПРИЧИ	
V	НА ЈЕЗЕРУ ДВА ИЗ БАЈКЕ, ЛИЧЕ ОЧИ МОЈЕ МАЈКЕ	
VI	ОПЕТ КРЕЋЕ ПРОЛЕЋЕ	
VII	ПОЗВАО ЈЕ МАЈ СВЕ БУБЕ НА ЧАЈ	
VIII	ВРЕМЕ ЛЕТИ КАО СТРЕЛА	

СПОРТСКО РЕКРЕАТИВНЕ АКТИВНОСТИ

ЦИЉ: Спортско рекреативне активности су првенствено усмерене на рекреацију ученика, развој свести о важности бављења спортом, поштовање правила игре, неговању фер-плеја и међусобне солидарности и толеранције. Организација и спровођење спортских такмичења.

Наставни предмет: СПОРТСКО РЕКРЕАТИВНЕ АКТИВНОСТИ		Разред: ТРЕЋИ
Годишњи фонд часова: 36		Недељни фонд часова: 1
Редни број наставне теме	НАСТАВНА ТЕМА	КОРЕЛАЦИЈА – са другим предметима
I	ЗИМСКЕ ИГЕ	<i>Физичко васпитање – могу да се користе све наставне теме у зависности од избора наставника;</i>
II	СПОРТСКИ ТУРНИРИ (Фудбал, Кошарка, Измешу две ватре, одбојка...)	
III	СПОРТСКЕ ИГРЕ	

СЛОБОДНЕ АКТИВНОСТИ УЧЕНИКА – СЕКЦИЈЕ

ЧЕТВРТИ РАЗРЕД

Слободне активности ученика представљају све облике рада којима се пружа могућност ученику да задовољи своје интересе, склоности и способности за поједине области. Њихова суштина биће да допринесу социјализацији потреба ученика према појединим предметима и областима. Својим садржајима слободне активности унапредиће рад школе и непосредније повезати школу са друштвеном средином.

Кроз слободне активности биће реализовани следећи васпитно-образовни задаци:

- подстицај стваралаштва
- задовољење интелектуалне радозналости
- пружање могућности за заједничку игру, забаву и разоноду
- омогућавање заједничке спортске активности и испуњавање дела слободног времена корисним садржајем.

КУЛТУРНО УМЕТНИЧКЕ АКТИВНОСТИ

ЛИКОВНО СТВАРАЛАШТВО

ЦИЉ:

- Развијање способности ученика за опажање облика, величина, боја, светлости и положаја у природи;
- Самостално изражавање применом техника и средстава која су доступна узрасту ученика.

ДРАМСКЕ АКТИВНОСТИ

ЦИЉ И ЗАДАЦИ:

- Увођење ученика у емоционално доживљавање и разумевање књижевних садржаја;
- Развијање љубави према књизи и подстицање ученика на читање;
- Развијање усменог изражавања (правилно изговарање гласова, речи);
- Увођење ученика у изражајно читање (правилна интонација, ритам, дикција), изражајно рецитовање и казивање драмских текстова.

РЕЦИТАТОРСКА СЕКЦИЈА

ЦИЉ И ЗАДАЦИ:

- Увођење ученика у емоционално доживљавање и разумевање књижевних садржаја;
- Развијање љубави према књизи и подстицање ученика на читање;
- Развијање усменог изражавања (правилно изговарање гласова, речи);
- Увођење ученика у изражајно читање (правилна интонација, ритам, дикција), изражајно рецитовање и казивање драмских текстова.

МУЗИЧКЕ АКТИВНОСТИ

ЦИЉ И ЗАДАЦИ:

- Неговање и развијање способности извођења, (певања и играња) музике;
- Упознавање уметничке традиције и културе свога и других народа;
- Развијање интересовања интересовања и креативности;
- Упознавање традиционалне и уметничке музике свога и других народа.

Наставни предмет: КУЛТУРНО УМЕТНИЧКЕ АКТИВНОСТИ – <i>Ликовно стваралаштво; Драмске активности; Рецитаторска секција; Музичке активности</i>		Разред: ЧЕТВРТИ
Годишњи фонд часова: 36		Недељни фонд часова: 1
Редни број наставне теме	НАСТАВНА ТЕМА	КОРЕЛАЦИЈА – са другим предметима
I	У ЗАГРЉАЈУ ШКОЛЕ	<i>Ликовна култура, српски језик, свет око нас, музичка култура – могу да се користе све наставне теме у зависности од избора наставника;</i>
II	У ОКРИЉУ ЗАБАВЕ И РАЗОНОДЕ	
III	ЈЕСЕН ЈЕ, ЈЕСЕН РАНА	
IV	СВЕТИ САВА У ПЕСМИ И ПРИЧИ	
V	НА ЈЕЗЕРУ ДВА ИЗ БАЈКЕ, ЛИЧЕ ОЧИ МОЈЕ МАЈКЕ	
VI	ОПЕТ КРЕЋЕ ПРОЛЕЋЕ	
VII	ПОЗВАО ЈЕ МАЈ СВЕ БУБЕ НА ЧАЈ	
VIII	ВРЕМЕ ЛЕТИ КАО СТРЕЛА	

СПОРТСКО РЕКРЕАТИВНЕ АКТИВНОСТИ

ЦИЉ: Спортско рекреативне активности су првенствено усмерене на рекреацију ученика, развој свести о важности бављења спортом, поштовање правила игре, неговању фер-плеја и међусобне солидарности и толеранције. Организација и спровођење спортских такмичења.

Наставни предмет: СПОРТСКО РЕКРЕАТИВНЕ АКТИВНОСТИ		Разред: ЧЕТВРТИ
Годишњи фонд часова: 36		Недељни фонд часова: 1
Редни број наставне теме	НАСТАВНА ТЕМА	КОРЕЛАЦИЈА – са другим предметима
I	ЗИМСКЕ ИГРЕ	<i>Физичко васпитање – могу да се користе све наставне теме у зависности од избора наставника;</i>
II	СПОРТСКИ Турнири (Фудбал, Кошарка, Измешу две ватре, одбојка...)	
III	СПОРТСКЕ ИГРЕ	

ВЕРСКА НАСТАВА - СЕКЦИЈА

ЧЕТВРТИ РАЗРЕД

ЦИЉ И ЗАДАЦИ:

Ученици практичним радом кроз ликовно, музичко, литерарно изражавање, хуманитарним активностима, посетама храмовима, еколошким подухватима развијају љубав према Богу, према другим људима, природи и усвајају основне појмове важне за православље.

Наставни предмет: ВЕРСКА НАСТАВА - СЕКЦИЈА		Разред: ЧЕТВРТИ
Годишњи фонд часова: 36		Недељни фонд часова: 1
Редни број наставне	НАСТАВНА ТЕМА	КОРЕЛАЦИЈА – са другим предметима

теме		
1.	УВОД (Упознавање са планом и програмом)	
2.	СТВАРАЊЕ СВЕТА (Израда плаката на коме треба да се представи Стварање света по данима стварања)	Српски језик - Тема:
3.	АНЂЕЛИ (Израда срца од картона унутар кога треба насликати Анђела чувара)	"Језик"
4.	ПОНАШАЊЕ У ЦРКВИ	"Књижевност";
5.	КРШТЕЊЕ	"Култура изражавања"
6.	ИСУС ХРИСТОС (Литерарни, музички, ликовни радови посвећени Господу Исусу Христу)	Ликовна култура – Тема:
7.	БОГОРОДИЦА (Литерарни, музички, ликовни радови посвећени Богородици)	"Преобликовање предмета или материјала њиховим спајњем"
8.	ИЗРАДА КРСТИЋА ОД ПЛАСТЕЛИНА	
9.	КРСНА СЛАВА	
10.	ИЗРАДА МАКЕТЕ ХРАМА	
11.	ЗАЈЕДНИЦА	
12.	СВЕТО ПИСМО	
13.	ИЗРАДА ЧЕСТИТКИ ЗА ПРАЗНИКЕ: МАТЕРИЦЕ И ОЦИ	
14.	СВЕТИ НИКОЛА (Прављење бродова од папира и њихово украшавање са посебним порукама и жељама)	
15.	ПРАВЉЕЊЕ ПАКЕТИЋА ЗА НЕЗБРИНУТУ ДЕЦУ	
16.	ИЗРАДА ЛИКОВНИХ РАДОВА, ЧЕСТИТКИ ПОВОДОМ ПРАЗНИКА БОЖИЋА	

Наставни предмет: ВЕРСКА НАСТАВА - СЕКЦИЈА		Разред: ПРВИ
Годишњи фонд часова: 36		Недељни фонд часова: 1
Редни број наставне теме	НАСТАВНА ТЕМА	КОРЕЛАЦИЈА – са другим предметима

17.	ИЗРАДА ЛИКОВНИХ, МУЗИЧКИХ, ЛИТЕРАРНИХ РАДОВА ПОВОДОМ ШКОЛСКЕ СЛАВЕ СВЕТОГ САВЕ СВЕТИТЕЉИ (Литерарни, музички, ликовни радови посвећени светитељима)	Српски језик - Тема:
18.	ИЗРАДА МАКЕТЕ ОЛТАРА	"Језик"
19.	ПРАВЉЕЊЕ МОДЕЛА БАКОНСКИХ, СВЕШТЕНИЧКИХ, ЕПИСКОПСКИХ ОДЕЖДИ	"Књижевност";
20.	ПРИПРЕМА ЗА КВИЗ ЗНАЊА ИЗ ВЕРОНАУКЕ	"Култура изражавања"
21.	ПРАВЉЕЊЕ МОДЕЛА ЦРКВЕНИХ САСУДА	
22.	ДУХОВНА МУЗИКА	Музичка култура – Тема:
23.	СТАРИ ЗАВЕТ	"Слушање музике"
24.	ПОСЕТА МУЗЕЈУ СРПСКЕ	
25.	ПРАВОСЛАВНЕ ЦРКВЕ	
26.	НОВИ ЗАВЕТ	Ликовна култура – Тема:
27.	ИЗРАДА ЛИКОВНИХ РАДОВА И ЧЕСТИТКИ ПОВОДОМ ПРАЗНИКА ВАСКРСА	"Преобликовање предмета или материјала њиховим спајњем"
28.	ФАРБАЊЕ ЈАЈА И ИЗРАДА КОРПИЦА ЗА ЈАЈА ПОВОДОМ ПРАЗНИКА ВАСКРСА	
29.	ПОСЕТА БОЖИЈЕМ ХРАМУ	
30.	МАНАСТИРИ	
31.	ИЗРАДА МАКЕТЕ ИКОНОСТАСА	
32.	ВЕЛИКИ ПРАЗНИЦИ	
33.	МОЛИТВА	
34.	СВЕТОРОДНА ЛОЗА НЕМАЊИЋА	
35.	ИКОНА	
36.	БОГ СЕ БРИНЕ О СВЕТУ; ЧУВАЈМО ПРИРОДУ (Еколошки подухват)	

7. ШКОЛСКИ ПРОГРАМ ЗА ДРУГИ ЦИКЛУС ОБРАЗОВАЊА (V, VI, VII И VIII РАЗРЕД)

7.1. ОБАВЕЗНИ НАСТАВНИ ПРЕДМЕТИ

7.1.1. СРПСКИ ЈЕЗИК

- **НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: СРПСКИ ЈЕЗИК**

- **ЦИЉ НАСТАВНОГ ПРЕДМЕТА:**

- **Циљ** наставе српског језика јесте да се осигура да сви ученици стекну базичну језичку писменост и да напредују ка реализацији одговарајућих Стандарда образовних посигнућа, да се оспособе да решавају проблеме и задатке уновим и непознатим ситуацијама, да изразе и образложе своје мишљење и дискутују са другима, развију мотивисаност за учење и заинтересованост за предметне садржаје, као и да овладају основним законитостима српског књижевног језика на којем ће се усмено и писмено правилно изражавати, да упознају, доживе и оспособе се да тумаче књижевна дела, позоришна, филмска и друга уметничка остварења из српске и светске баштине и савремене уметности.

- **ЗАДАЦИ (ВАСПИТНИ, ОБРАЗОВНИ, ФУНКЦИОНАЛНИ):**

- **Задаци наставе српског језика:**

- Стварање разноврсних могућности да кроз различите садржаје и облике рада током наставе српског језика сврха, циљеви и задаци образовања, као и циљеви наставе српског језика буду у пуној мери реализовани,
- Развијање љубави према матерњем језику и потребе да се он негује и унапређује,
- Описмењавање ученика на темељима ортоепских и ортографских стандарда српског књижевног језика,
- Поступно и систематично упознавање граматике и правописа српског језика,
- Упознавање језичких појава и појмова, овладавање нормативном граматиком и стилским могућностима српског језика,
- Оспособљавање за успешно служење књижевним језиком у различитим видовима његове усмене и писмене употребе и у различитим комуникационим ситуацијама (улога говорника, слушаоца, саговорника и читаоца),
- Развијање осећања за аутентичне естетске вредности у књижевној уметности,
- Развијање смисла и способности за правилно, течно, економично и уверљиво усмено и писмено изражавање, богаћење речника, језичког и стилског израза,
- Увежбавање и усавршавање гласног читања (правилног, логичког и изражајног) и читања у себи (доживљајног, усмереног, истраживачког),
- Оспособљавање за самостално читање, доживљавање, разумевање, свестрано тумачење и вредновање књижевноуметничких дела разних жанрова,
- Упознавање, читање и тумачење популарних и информативних текстова из илустрованих енциклопедија и часописа за децу,
- Поступно, систематично и доследно оспособљавање ученика за логичко схватање и критичко процењивање прочитаног текста,
- Развијање потребе за књигом, способности да се њоме самостално служе као извором сазнања, навикавање на самостално коришћење библиотеке; поступно овладавање начином вођења дневника о прочитаним књигама,
- Поступно и систематично оспособљавање ученика за доживљавање и вредновање сценских остварења (позориште, филм),
- Усвајање основних теоријских и функционалних појмова из позоришне и филмске уметности,
- Упознавање, развијање, чување и поштовање властитог националног и културног идентитета на делима српске књижевности, позоришне и филмске уметности, као и других уметничких остварења,

- Развијање поштовања према културној баштини и потребе да се она негује и унапређује,
- Навикавање на редовно праћење и критичко процењивање емисија за децу на радију и телевизији,
- Подстицање ученика на самостално језичко, литерарно и сценско стваралаштво,
- Подстицање, неговање и вредновање ученичких ваннаставних активности (секције),
- Васпитавање ученика за живот и рад у духу хуманизма, истинољубивости, солидарности и других моралних вредности,
- Развијање патриотизма и васпитавање у духу мира, културних односа и сарадње међу људима.
- **Оперативни задаци у настави српског језика у петом разреду:**
 - Проверавање и систематизовање знања стечених у претходним разредима,
 - Овладавање простом реченицом и њеним деловима,
 - Појам сложене реченице,
 - Увођење ученика у појам променљивости и непроменљивости врста речи,
 - Стицање основних знања о именицама, значењима и функцијама падежа,
 - Стицање основних знања о именичким заменицама и бројевима,
 - Стицање основних знања о глаголима (видовима и функцијама),
 - Оспособљавање ученика за уочавање разлике у квантитету акцента,
 - Савладавање елемената изражајног читања и казивања, одређених програмом,
 - Увођење ученика у структуру епског дела, с тежиштем на књижевном лику и облицима приповедања,
 - Увођење ученика у тумачење мотива, песничких слика и изражајних средстава у лирској песми,
 - Увођење ученика у тумачење драмског дела, са тежиштем на драмској радњи и лицима,
 - Оспособљавање ученика за самостално, планско и економично препричавање, причање, описивање, извештавање, те за обједињавање разних облика казивања (према захтевима програма).

Наставни предмет: Српски језик		Разред: пети
Годишњи фонд часова: 180		Недељни фонд часова: 5
РЕДНИ БР. НАСТАВНЕ ТЕМЕ	НАСТАВНА ТЕМА	КОРЕЛАЦИЈА
1.	Врт детињства	Географија (Васиона и Земља, 5. разред) Физика (Магнетно поље, 8. разред) Ликовна култура (Линија, 5. разред)
2.	Јаче је дело него беседа	Географија (Васиона и Земља, 5. разред) Ликовна култура (Фантастика, сновиђења, 6. и 8. разред)
3.	На крилима игре	Биологија (Царство животиња, 6. разред)
4.	Неустрашива реч	Руски језик, (Русија, Ко је то? 5. разред)
5.	Просто тело, а честита душа	Верска настава (Школска слава Свети Сава, 5, 6, 7. и 8.разред)
6.	Радознала чула	Географија (Унутрашња грађа и рељеф Земље, 5. разред) Енглески језик (Моја земља, 5.разред) Руски језик (Добродошли у Русију, наша школа, 6. разред)
7.	Мајке су увек мајке	Енглески језик (Мој живот, 5. и 6. разред) Физичко васпитање (Тестирање психофизичких способности – анализа резултата, 5, 6, 7. и 8.разред) Руски језик (Русија, Мој хоби, 5. разред) Руски језик (Слободно време, 6. разред)
8.	Ни на небу, ни на земљи	Географија (Васиона и Земља, 5. разред) Верска настава (Старозаветни мотиви у православној иконографији, 5.разред) Биологија (Разноврсност биљака – значај и заштита, 5. разред) Биологија (Царство животиња, 6. разред)

Наставни предмет: Српски језик		Разред: пети
Годишњи фонд часова: 180		Недељни фонд часова: 5
РЕДНИ БР. НАСТАВНЕ ТЕМЕ	НАСТАВНА ТЕМА	КОРЕЛАЦИЈА
		Енглески језик (Будућност, 6. разред)
9.	Од злата јабука	Географија (Васиона и Земља, 5. разред, Јужна Европа (Грчка), 6. разред) Историја, (Стари век – Стара Грчка, 5. разред) митови Биологија (Разноврсност биљака – значај и заштита, 5. разред) Физичко васпитање (Атлетика, 5. разред)

- **Оперативни задаци** у настави српског језика у **шестом** разреду:
 - Увођење ученика у грађење речи,
 - Упознавање са гласовним системом,
 - Упознавање гласовних алтернација, њихово уочавање у грађењу и промени речи,
 - Утврђивање знања о значењу и функцији придевских заменица,
 - Стицање основних знања о грађењу и значењима глаголских облика (футур II; имперфекат; плусквамперфекат; императив; потенцијал; трпни глаголски придев; глаголски прилози) ,
 - Проширивање знања о сложеној реченици,
 - Оспособљавање ученика за уочавање разлике између дугих акцената,
 - Оспособљавање за уочавање и тумачење узрочно-последичних веза у уметничком тексту, за исказивање влатитих судова и закључака приликом анализе текста и у разним говорним ситуацијама,
 - Развијање способности за уочавање и тумачење емоција, мотива и песничких слика у лирском тексту,
 - Постепено упознавање структуре основних облика усменог и писменог изражавања - према захтевима програма.

Наставни предмет: Српски језик		Разред: шести
Годишњи фонд часова: 144		Недељни фонд часова: 4
РЕДНИ БР. НАСТАВНЕ ТЕМЕ	НАСТАВНА ТЕМА	КОРЕЛАЦИЈА
1.	На крилима плаве звезде	Ликовна култура (Фантастика, сновиђења, 6. и 8. разред) Географија (Васиона и Земља, 5. разред) Руски језик (Наша школа, Празници у Русији, 6. разред)
2.	Светлост детињства	Енглески језик (све наставне теме од 5. до 8. разреда у области Фонетика – Правилан изговор гласова)
3.	Спомиње се Краљевићу Марко као добар дан у години	Историја, (Србија у средњем веку, 6. разред) Енглески језик (све наставне теме од 5. до 8. разреда у области Фонетика – Правилан изговор гласова) Руски језик (све наставне теме од 5. до 8. разреда у области Фонетика – Правилан изговор гласова)
4.	У корену старом струји снажна храна	Историја, (Србија у средњем веку, 6. разред)
5.	Зимска разгледница	Верска настава (Школска слава Свети Сава, 5, 6, 7. и 8.разред; Христос, савремени човек, савремени бог, 6.разред) Историја (Средњи век – Свети Сава, 6. разред) Географија (Источна Европа, 6. разред)
6.	Игра за живот	Биологија (Царство животиња, 6. разред) Физичко васпитање (Спортске игре, 6. разред)
7.	Дела љубави	Биологија (Царство животиња, 6. разред) Музичка култура (Народна традиција, 6. разред)
8.	Све је свето и честито било	Верска настава (Значај човекове слободе за спасење

Наставни предмет: Српски језик		Разред: шести
Годишњи фонд часова: 144		Недељни фонд часова: 4
РЕДНИ БР. НАСТАВНЕ ТЕМЕ	НАСТАВНА ТЕМА	КОРЕЛАЦИЈА
		света, 6.разред) Географија (Васиона и Земља, 5. разред) Историја, (Србија у средњем веку, 6. разред)
9.	Хвала сунцу, земљи, трави	Географија (Васиона и Земља, 5. разред; Становништво и насеља на Земљи, 6. разред, Појам и подела привреде, 6. разред)

- **Оперативни задаци** у настави српског језика у **седмом** разреду:
 - Систематизација и проширивање знања о врстама речи и граматичким категоријама променљивих речи о значењу и употреби падежа, о врстама глагола
 - Систематизација и проширивање знања о реченичним члановима
 - Напоредни односи међу реченичним члановима
 - Појам синтагме и састав именичке синтагме
 - Појам актива и пасива
 - Систем независних предикатских реченица
 - Напоредни односи међу независним предикатским реченицама у оквиру комуникативне реченице
 - Конгруенција
 - Разликовање кратких акцената и реченични акценат
 - Основни појмови о старословенском језику
 - Осамостаљивање за анализу лирских, епских и драмских дела
 - Усвајање књижевних и функционалних појмова према захтевима програма
 - Излагање (експозиција), опис и приповедање
 - Технички и сугестивни опис, техничко и сугестивно приповедање
 - Рад на некњижевном тексту
 - Информативно читање и упућивање ученика у читање "с оловком у руци" (подвлачење, обележавање, записивање).

Наставни предмет: Српски језик		Разред: седми
Годишњи фонд часова: 144		Недељни фонд часова: 4
РЕДНИ БР. НАСТАВНЕ ТЕМЕ	НАСТАВНА ТЕМА	КОРЕЛАЦИЈА
1.	Утва златокрила	Географија (Васиона и Земља, 5. разред) Ликовна култура (Реални облици у нереалним облицима, 8. разред) Биологија (Разноврсност биљака – значај и заштита, 5. разред) Музичка култура (Народна традиција, 6. разред) Руски језик, (Како живи омладина, 7. разред)
2.	У корену старом струји снажна храна	Историја, (Србија у средњем веку, 6. разред)
3.	Вила гнездо тица ластавица	Историја, (Хајдуци и ускоци, 7. разред)
4.	Јабука на друму	Географија (Природне одлике Србије (Панонски басен), 8. разред) Ликовна култура (Композиција и простор, 7. разред)
5.	Свето слово о мудрости и љубави	Верска настава (Школска слава Свети Сава, 5, 6, 7. и 8.разред; Рођење Христово, 6. разред)
6.	То код нас не може да буде	Ликовна култура (Покрет, игра, звук, 7. разред) Енглески језик (Can I ask ? (Да ли могу да питам?), 8. разред, све наставне теме од 5. до 8. разреда у области новинарско изражавање)
7.	Само је усправан човек слободан човек	Историја (Србија у средњем веку, 6. разред)
8.	На плими уздаха немих и бескрајних	Географија (Васиона и Земља, 5. разред; Карта, 5. разред) Математика (Линеарна функција, 8. разред) Енглески језик (Животна средина, 7. разред)
9.	Комадић плавог неба	Географија (Јужна Европа (Грчка), 6. разред) Историја, (Први светски рат и Други светски рат, 8. разред)
10.	Човек само срцем добро види	Енглески језик (Can I ask ? (Да ли могу да питам?), 8. разред, све наставне теме од 5. до 8. разреда у области новинарско изражавање)

- **Оперативни задаци у настави српског језика у осмом разреду:**
 - Даље овладавање знањима из граматике, стилистике, лексикологије, историје књижевног језика, дијалектологије,
 - Развијање позитивног односа према дијалектима, као и потребе да се усваја, негује и развија књижевни језик,
 - Даље усвајање ортоепске, ортографске, граматичке, лексичке и стилске норме српског језика,
 - Развијање критичког односа према језику и садржини текстова из свакодневног живота; развијање осетљивости на манипулацију језиком (нарочито у виду бирократског језика и језика реклама),
 - Формирање критеријума за самосталан избор, анализу и процену уметничких дела приступачних овом узрасту,
 - Систематизација знања о књижевнотеоријским појмовима,
 - Овладавање расправом као обликом усменог и писменог изражавања,
 - Обнављање и систематизовање знања из свих подручја.

Наставни предмет: Српски језик		Разред: осми
Годишњи фонд часова: 136		Недељни фонд часова: 4
РЕДНИ БР. НАСТАВНЕ ТЕМЕ	НАСТАВНА ТЕМА	КОРЕЛАЦИЈА
1.	Језик је хранитељ народа	Географија (Природне одлике Србије, 8. разред; Јужна Европа (Италија), 6. разред) Биологија (Животна средина и одрживи развој, 8. разред) Енглески језик (Куповина и продаја, 8. разред) Историја, (Први и Други српски устанак, Вук Караџић, Словенска писменост, 8. разред)
2.	Усправна земља	Верска настава (Човек као личност, 8. разред) Математика (Линеарне једначине и примена система линеарних једначина, 8. разред) Историја, (Други светски рат, 8. разред)
3.	Расковник	Географија (Васиона и Земља, 5. разред) Ликовна култура (Реални облици у нереалним облицима, 8. разред) Биологија (Разноврсност биљака – значај и заштита, 5. разред) Енглески језик (све наставне теме од 5. до 8. разреда у области Фонетика – Правилан изговор гласова) Руски језик (све наставне теме од 5. до 8. разреда у области Фонетика – Правилан изговор гласова)
4.	Савиним стопама	Верска настава (Школска слава Свети Сава, 5, 6, 7. и 8.разред)
5.	Све ће то народ позлатити	Енглески језик (Проблеми, Место и време, 8. разред)
6.	Говорити о љубави, то је већ помало волети	Енглески језик (Протест, 8. разред) „Ромео и Јулија“
7.	Са извора живота	Географија (Национална и верска структура становништва, 8.разред)
8.	Кућа насред пута	Географија (Завичајна географија, 8.разред)
Напомена: У областима Вештина читања и разумевање прочитаног и Писано изражавање корелација са друштвеним и природним предметима одвија се стално од 5. до 8. разреда. Од деце се захтева да се јасно и прецизно изражавају, да разликују функционалне стилове, да читају нелинеарне елементе текста, да повезују информације и идеје изнете у тексту и упоређују их, да се аргументовано изражавају и да знају и примењују правописну норму.		

ДОПУНСКА НАСТАВА:

Допунски рад се организује за ученике који у редовној настави српског језика не постижу задовољавајуће резултате у неком од програмско-тематских подручја. Допунски рад организује се током целе наставне године, односно одмах чим се уоче тешкоће у усвајању програмских садржаја. Чим савлада одређену тешкоћу или отклони недостатак, ученик престаје с допунским радом ван редовне наставе. Током даље редовне наставе ученике континуирано пратити и омогућити им да градиво савладају на редовним часовима.

Зависно од утврђених недостатака у знањима и умењима ученика, као и узрока заостајања, наставник формира одговарајуће групе с којима организује допунски рад. На пример, група ученика с недовољним знањем садржаја граматике и правописа или група ученика који нису савладали елементе књижевне анализе или облике усменог и писменог изражавања. За сваку групу се ствара посебан, одговарајући план рада чијим ће се савладавањем отклонити испољени недостаци у знању, умењу и вештинама ученика. План рада прати и подржава програмско-тематска подручја редовне наставе српског језика.

У допунском раду примењивати и специфичне облике наставе у савладавању садржаја, а посебно водити рачуна о одмерености захтева и стимулисању ученика за показане резултате (похвала, награда, позитивна оцена). Током даље редовне наставе, диференцирањем редовне наставе, омогућити ученицима да градиво савладају на редовним часовима.

- **ДОДАТНИ РАД (5. разред):**

- ЈЕЗИК И ЈЕЗИЧКА КУЛТУРА:**

- Међусобни однос реченица у сложеној реченици, уметнуте речи и реченице.
 - Управни и неуправни говор.
 - Категорије речи променљивост и непроменљивост речи: функција речи у говору; однос речи у реченици; грађење речи).
 - Значење и употребе падежа (вокатив – субјекат у епској поезији; генитив – аблативни; инструментал – начин; локатив – објекат).
 - Вежбе у говору с правилним акцентовањем. Читање и казивање кратких акцентованих текстова. Књижевни језик и локални говор – уочавање акценатских разлика.
 - Проучавање локалног говора. Састављање речника локалних речи и израза и њихово замењивање речима и изразима стандардног књижевног језика.

- КЊИЖЕВНОСТ**

- Увођење ученика у разумевање битних одлика лирске и епске поезије (песнички језик, песничке слике, мотиви; главна и споредна радња, главни и споредни ликови).
 - Анализа посебно одабраног дела из лектире – прозног (тема, ликови, композиција, језик)
 - Анализа новог књижевног дела – по избору ученика.
 - Учење напамет одабраних одломака из разних врста текстова.
 - Разговор о филму, позоришној представи, снимљеној позоришној представи, радио драми и телевизијској драми (глума и глумац, режија и редитељ, текст и писац, музика и композитор).

- **ДОДАТНИ РАД: (6. разред)**

- ЈЕЗИК И ЈЕЗИЧКА КУЛТУРА:**

- Гласови и гласовне промене (подела гласова по месту изговора и звучности, палатализација, сибиларизација, јотовање, једначење сугласника по месту творбе и звучности, непостојано а, прелазак л у о, упрошћавање сугласничких група, асимилација самогласника).
 - Значење и употребе падежа (номинатив – предикатив, генитив – квалификативни, темпорални, датив – цињ, етички датив, акузатив – правац, место, мера, количина, инструментал – место, начин, локатив – време, неправи објекат).
 - Функција именица и придева у реченици (атрибутска и предикативна ф-ја).
 - Придевске заменице.
 - Глаголски облици (прости и сложени, значење и употреба).
 - Вежбе у говору са правилним акцентовањем.
 - Проучавање локалног говора. Замењивање локализама и позајмљеница речима и изразима стандардног књижевног језика.
 - Говорне вежбе о слободно изабраним темама (јасност, прецизност, језгровитост, лични тон у излагању).

- КЊИЖЕВНОСТ**

- Анализа самостално одабраног прозног дела из лектире (фабула, композиција, ликови, теме, идеје, изразита психолошка и дескриптивна места).
 - Анализа лирске песме (основно осећање, мотиви, песничке слике, особености песничког језика).
 - Анализа књижевног дела из текуће српске књижевности (по избору ученика).
 - Анализа филмова и позоришних представа.

ДОДАТНИ РАД (7. разред):

ЈЕЗИК И ЈЕЗИЧКА КУЛТУРА:

- Вежбе у правилном акцентовању. Коришћење речника да би се проверио акценат.
- Анализа реченица и синтагми.
- Претварање активних реченица у пасивне и обрнуто. Анализа случајева у којима то није могуће.
- Вежбе на тежим експозиторним текстовима: уочавање основних информација, извођење закључака, упоређивање информација из више дужих текстова, резимирање.
- Прављење легенди и табела.

КЊИЖЕВНОСТ

- Анализа лирске и епске песме – одлике (емотивност, мисаоност; трагично, комично; ритам, стих, версификација; језичко-стилска средства) и класификација.
- Анализа драмског књижевног дела – уочавање битних одлика. Разлика између драмског књижевног дела и позоришне представе.
- Анализа савременог књижевног дела по слободном избору ученика. Коришћење основне литературе о делима и писцима. Формирање властитог мишљења о књижевном делу.
- Анализа домаћег филма са посебним акцентом на визуелним и акустичким ефектима.

ДОДАТНИ РАД (8. разред):

ЈЕЗИК И ЈЕЗИЧКА КУЛТУРА

- Синтаксичка анализа компликованијих реченица;
- Усмено расправљање на теме из свакодневног живота. Писање аргументативних текстова с коришћењем литературе;
- Вежбе у говорништву. Кратко, садржајно и језгровито излагање о одређеној теми пред аудиторијумом;
- Анализа реклама с телевизије, из новина и часописа, с рекламних паноа;
- Самостално проналажење примера бирократског језика и његово “превођење” на обичан језик;
- Самостално састављање дијаграма и графикана;
- Проучавање локалног говора. Самостални радови ученика о локалном говору (читање одговарајуће литературе; сакупљање грађе; писање рада и његово објављивање у школским гласилима);
- Систематизација градива из фонетике, морфологије, синтаксе.

КЊИЖЕВНОСТ

- Карактеризација ликова увидом у форме приповедања;
- Језичкостилска анализа као интеграциони чинилац интерпретације књижевноуметничког текста;
- Истраживачки рад на речницима;
- Обједињујући и поредбени чиниоци у обради одабраних књижевних текстова (компаративни приступ);
- Драматизација прозног текста.

• НАЧИНИ И ПОСТУПЦИ ЗА ОСТВАРИВАЊЕ ПРОГРАМА (МЕТОДЕ РАДА, ОБЛИЦИ РАДА, НАСТАВНА СРЕДСТВА):

- **Методе наставног рада:** метода усменог излагања, метода рада на тексту, монолошка, дијалошка, метода демонстрације, аналитичко–синтетичка; учење путем открића, смислено-вербално рецептивно учење, дивергентно стваралачко учење.
- **Организациони облици наставе:** фронтални облик рада, индивидуални рад, групни рад, рад у паровима, индивидуализована (тростепена) настава; активности ће бити прилагођене ученицима са потешкоћама у развоју.
- **Наставна средства:** читанка, граматика и радна свеска одабраног издавача уџбеника, радни листови, рачунар и пројектор, ppt презентација, интернет стране писаца.

• **ЛИТЕРАТУРА:**

- Милија Николић, МЕТОДИКА НАСТАВЕ СРПСКОГ ЈЕЗИКА И КЊИЖЕВНОСТИ, Завод за уџбенике и наставна средства, Београд, 1992. године;
- Симеон Маринковић, МЕТОДИКА КРЕАТИВНЕ НАСТАВЕ СРПСКОГ ЈЕЗИКА И КЊИЖЕВНОСТИ, Креативни центар, Београд, 2000. године;
- Јован Деретић, ИСТОРИЈА СРПСКЕ КЊИЖЕВНОСТИ, Просвета, Београд, 2004. године;
- Видо Латковић, НАРОДНА КЊИЖЕВНОСТ I, Народна књига, Београд, 1991. године;
- Нада Милошевић – Ђорђевић, ОД БАЈКЕ ДО ИЗРЕКЕ, Друштво за српски језик и књижевност Србије, Чигоја штампа, Београд, 2006. године;
- РЕЧНИК КЊИЖЕВНИХ ТЕРМИНА, Нолит, Београд, 1992. године.
- Живојин Станојчић, Љубомир Поповић, ГРАМАТИКА СРПСКОГА ЈЕЗИКА (уџбеник за I, II, III и IV разред средње школе), Завод за уџбенике и наставна средства, Београд, 1992. године.
- ШКОЛСКИ ЧАС српског језика и књижевности, Часопис за методiku наставе српског језика и књижевности, ИП „Ваша књига“, Београд.
- СВЕТ РЕЧИ, Школски и факултетски часопис за српски језик и књижевност, Друштво за српски језик и књижевност, Београд.

7.1.2.МАТЕМАТИКА

Наставни предмет: Математика		Разред: 5.
Годишњи фонд часова: 144		Недељни фонд часова: 4
РЕДНИ БР. НАСТАВНЕ ТЕМЕ	НАСТАВНА ТЕМА	КОРЕЛАЦИЈА
1.	Скупови	
2.	Геометријски објекти	Ликовна култура (Геометријски објекти)
3.	Дељивост бројева	
4.	Угао	Географија (Кретање замље)
5.	Разломци	Географија (Географска карта)
6.	Осна симетрија	

✕ **НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ:** Математика

✕ **ЦИЉ НАСТАВНОГ ПРЕДМЕТА:**

- да ученици усвоје елементарна математичка знања која су потребна за схватање појава и зависности у животу и друштву,
- да примени усвојена математичка знања у решавању задатака из животне праксе,
- да успешно настављају математичко образовање,
- да допринесе развијању менталне способности, формирању научног погледа на свет и свестраном развоју личности ученика.

✕ **ЗАДАЦИ (ВАСПИТНИ, ОБРАЗОВНИ, ФУНКЦИОНАЛНИ):**

- да ученици стичу знања за разумевање квантитативних и просторних односа
- да ученици стичу основну математичку културу и примењују је у различитим подручјима,
- да развија ученикову способност посматрања, опажања, логичког, критичког, стваралачког и апстрактног мишљења
- да развија културне и радне навике као и математичку радозналост,
- да ученици стичу способност коришћења математичког језика, јасност и прецизност изражавања,
- да изграђује позитивне особине ученикове личности- упорност, систематичност, уредност, тачност, одговорност, смисао за самосталан рад,
- да ученицима омогући разумевање одговарајућих садржаја природних наука
- да се ученици оспособе за коришћење различитих извора знања.

Ученике треба оспособити да:

- умеју да формирају и графички приказују скупове, изводе скуповне операције и правилно употребљавају одговарајуће ознаке,
- схвате познате геометријске фигуре као скупове тачака,
- упознају релацију дељивости природних бројева и основна правила дељивости
- схвате појам разломка и умеју да га записују на разне начине,

- да стекну довољну увежбаност у извођењу основних рачунских операција са разломцима у оба записа,
- разумеју процентни начин записивања и примењују га у практичним задацима,
- могу да израчунавају мање сложене бројне изразе и једноставније једначине и неједначине,
- математичке садржаје у текстуалним задацима могу да изразе математичким језиком,
- савладају основна знања о угловима,
- упознају и схвате појам осне симетрије.

✕ НАЧИНИ И ПОСТУПЦИ ЗА ОСТВАРИВАЊЕ ПРОГРАМА (МЕТОДЕ РАДА, ОБЛИЦИ РАДА, НАСТАВНА СРЕДСТВА):

У настави математике се користе методе:

- вербалне (монологска и дијалогска),
- текстуално-графичке методе,
- метода показивања и приказивања,
- метода практичних радова.

Облици рада: фронтални, групни облик, рад у паровима, индивидуални облик.

Наставна средства: уџбеници, збирке, тестови, геометријски прибор, модели мера, геометријских фигура и тела, слике и рачунар.

- ✕ ЛИТЕРАТУРА:** Математика за 5. разред ош, Klett,
Збирка задатака за 5. разред ош, Klett.

Допунски рад се организује за ученике који, из објективних разлога, у редовној настави не постижу задовољавајуће резултате у неком од програмско-тематских подручја, за ученике који спорије усвајају знања или су били одсутни са часова и за оне који желе да утврде своје знање, са циљем разумевања, препознавања и отклањања нејасноћа и бржег и квалитетнијег усвајања знања, умења и вештина из наставног градива.

Зависно од утврђених недостатака у знањима и умењима ученика, као и узрока заостајања, наставник формира одговарајуће групе с којима организује допунски рад. Такође бира активности, методе које ће најпре довести до напретка.

За **додатни рад** се опредељују даровити ученици и ученици посебних интересовања. Ангажоване ученике стога треба стимулисати (похвале, награде, интерна школска такмичења у циљу припрема за све нивое такмичења које се организују) и постепено их уводити у области професионалне оријентације.

План додатне наставе у 5. разреду

- Решавање задатака са математичких такмичења
- Дељивост бројева. Разломци (својства и рационални поступци рачунања) - одабрани задаци
- Дијаграми и њихова примена у решавању разноврсних математичких проблема (Венови дијаграми, метод дужи и сл.)
- Задаци логичко-комбинаторне природе
- Релације; графови, логички задаци

Наставни предмет: Математика		Разред: 6.
Годишњи фонд часова: 144		Недељни фонд часова: 4
РЕДНИ БР. НАСТАВНЕ ТЕМЕ	НАСТАВНА ТЕМА	КОРЕЛАЦИЈА
1.	Цели бројеви	
2.	Троугао	Ликовна култура (Боја, имитација витража)
3.	Рационални бројеви	Физика (Кретање, Појам масе и густине)
4.	Четвороугао	Ликовна култура (Боја, имитација витража)
5.	Површина троугла и четвороугла	Физика (Мерење)

✕ НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: Математика

✕ ЦИЉ НАСТАВНОГ ПРЕДМЕТА:

- да ученици усвоје елементарна математичка знања која су потребна за схватање појава и зависности у животу и друштву,
- да примени усвојена математичка знања у решавању задатака из животне праксе,
- да успешно настављају математичко образовање,
- да допринесе развијању менталне способности, формирању научног погледа на свет и свестраном развоју личности ученика.

✕ ЗАДАЦИ (ВАСПИТНИ, ОБРАЗОВНИ, ФУНКЦИОНАЛНИ):

- да ученици стичу знања за разумевање квантитативних и просторних односа
- да ученици стичу основну математичку културу и примењују је у различитим подручјима,
- да развија ученикову способност посматрања, опажања, логичког, критичког, стваралачког и апстрактног мишљења
- да развија културне и радне навике као и математичку радозналост,
- да ученици стичу способност коришћења математичког језика, јасност и прецизност изражавања,
- да изграђује позитивне особине ученикове личности- упорност, систематичност, уредност, тачност, одговорност, смисао за самосталан рад,
- да ученицима омогући разумевање одговарајућих садржаја природних наука
- да се ученици оспособе за коришћење различитих извора знања.

Ученике треба оспособити да:

- схвате потребу увођења негативног броја, структуру скупова целих и рационалних бројева,
- усвоје основне рачунске операције у скуповима целих и рационалних бројева и добро увежбају њихово извођење,
- могу да решавају једноставније изразе, једначине и неједначине са рационалним бројевима,
- познају врсте троуглова и четвороуглова и знају њихова основна својства
- схвате релацију подударности,

- схвате појам једнакости површи и правила о израчунавању површина троуглова и четвороуглова,
- усвајају елементе дедуктивног закључивања.

✕ НАЧИНИ И ПОСТУПЦИ ЗА ОСТВАРИВАЊЕ ПРОГРАМА (МЕТОДЕ РАДА, ОБЛИЦИ РАДА, НАСТАВНА СРЕДСТВА):

У настави математике се користе методе:

- вербалне (монолошка и дијалошка),
- текстуално-графичке методе,
- метода показивања и приказивања,
- метода практичних радова.

Облици рада: фронтални, групни облик, рад у паровима, индивидуални облик.

Наставна средства: уџбеници, збирке, тестови, геометријски прибор, модели мера, геометријских фигура и тела, слике и рачунар.

- ✕ ЛИТЕРАТУРА:** Математика за 6. разред ош, Klett,
Збирка задатака за 6. разред ош, Klett.

Допунски рад се организује за ученике који, из објективних разлога, у редовној настави не постижу задовољавајуће резултате у неком од програмско-тематских подручја, за ученике који спорије усвајају знања или су били одсутни са часова и за оне који желе да утврде своје знање, са циљем разумевања, препознавања и отклањања нејасноћа и бржег и квалитетнијег усвајања знања, умења и вештина из наставног градива.

Зависно од утврђених недостатака у знањима и умењима ученика, као и узрока заостајања, наставник формира одговарајуће групе с којима организује допунски рад. Такође бира активности, методе које ће најпре довести до напретка.

За **додатни рад** се опредељују даровити ученици и ученици посебних интересовања. Ангажоване ученике стога треба стимулирати (похвале, награде, интерна школска такмичења у циљу припрема за све нивое такмичења које се организују) и постепено их уводити у области професионалне оријентације.

План додатне наставе у 6. разреду

- Цели бројеви, рационални бројеви – одабрани задаци
- Решавање задатака са математичких такмичења
- Одабрани конструктивни задаци о троуглу и четвороуглу
- Једнакост многоуглова
- Математика на квадратној мрежи (конструкције, површине фигура, аритметика и алгебра)
- Задаци логичко комбинаторне природе (нестандардни задаци који се свode на Дирихлеов принцип и др.)
- Развој геометрије; Талес, Еуклид

Наставни предмет: Математика		Разред: 7.
Годишњи фонд часова: 144		Недељни фонд часова: 4
РЕДНИ БР. НАСТАВНЕ ТЕМЕ	НАСТАВНА ТЕМА	КОРЕЛАЦИЈА
1.	Реални бројеви	
2.	Питагорина теорема	Историја (Стари век)
3.	Степеновање	Физика (Механички рад, енергија и снага)
4.	Многоугао	
5.	Полиноми	
6.	Зависне величине и њихово графичко представљање	Географија (Становништво и насеља) Физика (Кретање и сила) Хемија (Хомогене смеше-раствори, Хемијске реакције-израчунавања)
7.	Круг	Ликовна култура (Арабеска)
8.	Сличност	Историја (Стари век)

✕ **НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ:** Математика

✕ **ЦИЉ НАСТАВНОГ ПРЕДМЕТА:**

- да ученици усвоје елементарна математичка знања која су потребна за схватање појава и зависности у животу и друштву,
- да примени усвојена математичка знања у решавању задатака из животне праксе,
- да успешно настављају математичко образовање,
- да допринесе развијању менталне способности, формирању научног погледа на свет и свестраном развоју личности ученика.

✕ **ЗАДАЦИ (ВАСПИТНИ, ОБРАЗОВНИ, ФУНКЦИОНАЛНИ):**

- да ученици стичу знања за разумевање квантитативних и просторних односа
- да ученици стичу основну математичку културу и примењују је у различитим подручјима,
- да развија ученикову способност посматрања, опажања, логичког, критичког, стваралачког и апстрактног мишљења
- да развија културне и радне навике као и математичку радозналост,
- да ученици стичу способност коришћења математичког језика, јасност и прецизност изражавања,
- да изграђује позитивне особине ученикове личности- упорност, систематичност, уредност, тачност, одговорност, смисао за самосталан рад,
- да ученицима омогући разумевање одговарајућих садржаја природних наука
- да се ученици оспособе за коришћење различитих извора знања.

Ученике треба оспособити да:

- схвате појам квадрата рационалног броја и аритметичког квадратног корена;
- умеју да одреде приближну вредност броја \sqrt{a} , (a је рационалан број, $a \neq 0$);
- упознаје скуп реалних бројева као унију скупа рационалних и скупа ирационалних бројева;
- упознају појам степена и операције са степенима (изложилац степена природан број);

- умеју да изводе основне рачунске операције са мономима и полиномима, као и друге идентичне трансформације ових израза;
- продубе и прошире знања о дељивости бројева (упознавање основних својстава релације дељивости целих бројева и њихове примене);
- добро упознају правоугли координатни систем и његову примену;
- могу да уоче функционалне зависности у разним областима и да их приказују на различите начине, а нарочито да потпуније схвате појам функције и њеног графика;
- добро познају функције директне и обрнуте пропорционалности, њихов графички приказ и практичне примене;
- умеју да примене Питагорину теорему код свих изучаваних геометријских фигура у којима се може уочити правоугли троугао;
- упознају најважнија својства многоугла и круга;
- умеју да врше приближну конструкцију ма којег правилног многоугла и геометријску конструкцију појединих многоуглова (са 6, 8 и 12 страница);
- знају најважније обрасце у вези са многоуглом и кругом и да их могу применити у одговарајућим задацима;
- схвате појам размере дужи и својства пропорције;
- схвате појам сличности троуглова и умеју да их примене у једноставним случајевима.

✕ НАЧИНИ И ПОСТУПЦИ ЗА ОСТВАРИВАЊЕ ПРОГРАМА (МЕТОДЕ РАДА, ОБЛИЦИ РАДА, НАСТАВНА СРЕДСТВА):

У настави математике се користе методе:

- вербалне (монологска и дијалогска),
- текстуално-графичке методе,
- метода показивања и приказивања,
- метода практичних радова.

Облици рада: фронтални, групни облик, рад у паровима ,индивидуални облик.

Наставна средства: уџбеници, збирке, тестови, геометријски прибор, модели мера, геометријских фигура и тела, слике и рачунар.

- ✕ ЛИТЕРАТУРА:** Математика за 7. разред ош, Klett,
Збирка задатака за 7. разред ош, Klett.

Допунски рад се организује за ученике који , из објективних разлога , у редовној настави не постижу задовољавајуће резултате у неком од програмско-тематских подручја, за ученике који спорије усвајају знања или су били одсутни са часова и за оне који желе да утврде своје знање, са циљем разумевања, препознавања и отклањања нејасноћа и бржег и квалитетнијег усвајања знања, умења и вештина из наставног градива.

Зависно од утврђених недостатака у знањима и умењима ученика, као и узрока заостајања, наставник формира одговарајуће групе с којима организује допунски рад.Такође бира активности, методе које ће најпре довести до напретка.

За **додатни рад** се опредељују даровити ученици и ученици посебних интересовања. Ангажоване ученике стога треба стимулисати (похвале, награде, интерна школска такмичења у циљу припрема за све нивое такмичења које се организују) и постепено их уводити у области професионалне оријентације .

План додатне наставе у 7. разреду

- Површина троугла и четвороугла
- Квадрирање и кореновање
- Питагорина теорема
- Ирационални бројеви
- Степени и операције са степенима
- Многоугао
- Полиноми
- Основи комбинаторике
- Геометријски доказ
- Директна и обрнута пропорционалност
- Круг
- Дељивост бројева

Наставни предмет: Математика		Разред: 8.
Годишњи фонд часова: 136		Недељни фонд часова: 4
РЕДНИ БР. НАСТАВНЕ ТЕМЕ	НАСТАВНА ТЕМА	КОРЕЛАЦИЈА
1.	Сличност троуглова	Историја (Стари век)
2.	Тачка, права и раван	Физика (Појам запремине полиедра)
3.	Линеарне једначине и неједначине са једном непознатом	Српски језик (Усправна земља) Хемија (Хомогене смеше-раствори, Хемијске реакције-израчунавања)
4.	Призма	Физика (Маса тела) Ликовна култура (Уметност кубизма)
5.	Пирамида	Географија (Географске одлике Африке) Ликовна култура (Уметност кубизма)
6.	Линеарна функција	
7.	Графичко представљање статистичких података	Српски језик (На плими уздаха немих и бескрајних) Информатика (Табеларни прорачуни)
8.	Системи линеарних једначина са две непознате	Физика (примена) Српски језик (Усправна земља) Хемија (Хомогене смеше-раствори, Хемијске реакције-израчунавања)
9.	Ваљак	Ликовна култура (Уметност кубизма)
10.	Купа	Ликовна култура (Уметност кубизма)
11.	Лопта	Ликовна култура (Уметност кубизма)

✕ НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: Математика

✕ ЦИЉ НАСТАВНОГ ПРЕДМЕТА:

- да ученици усвоје елементарна математичка знања која су потребна за схватање појава и зависности у животу и друштву,
- да примени усвојена математичка знања у решавању задатака из животне праксе,
- да успешно настављају математичко образовање,
- да допринесе развијању менталне способности, формирању научног погледа на свет и свестраном развоју личности ученика.

✕ ЗАДАЦИ (ВАСПИТНИ, ОБРАЗОВНИ, ФУНКЦИОНАЛНИ):

- да ученици стичу знања за разумевање квантитативних и просторних односа
- да ученици стичу основну математичку културу и примењују је у различитим подручјима,
- да развија ученикову способност посматрања, опажања, логичког, критичког, стваралачког и апстрактног мишљења
- да развија културне и радне навике као и математичку радозналост,
- да ученици стичу способност коришћења математичког језика, јасност и прецизност изражавања,
- да изграђује позитивне особине ученикове личности- упорност, систематичност, уредност, тачност, одговорност, смисао за самосталан рад,
- да ученицима омогући разумевање одговарајућих садржаја природних наука
- да се ученици оспособе за коришћење различитих извора знања.

Ученике треба оспособити да:

- схвате основна својства једнакости и неједнакости и умеју да их примењују код једначина и неједначина, тј. да умеју да решавају линеарне једначине и неједначине и системе са једном и две непознате на основу еквивалентних трансформација, као и да решење тумаче графички;
- одговарајуће текстуалне задатке могу да изразе математичким језиком, а нарочито помоћу једначина;
- прошире и продубе знања о функцијама, упознавањем линеарне функције и њених својстава, тако да могу поуздано да цртају и читају разне графике;
- умеју да састављају разне таблице и цртају одговарајуће графиконе-дијаграме разних стања, појава и процеса;
- схвате међусобне односе тачака, правих и равни у простору;
- упознају најбитније чињенице о пројекцијама на раван;
- познају геометријска тела (призму, пирамиду, ваљак, купу и лопту), њихове елементе и својства; умеју да цртају мреже и да израчунавају површине и запремине тела;
- примењују знања о геометријским телима у пракси повезујући садржаје математике и других области;
- примењују и дедуктивно закључивање.

✕ НАЧИНИ И ПОСТУПЦИ ЗА ОСТВАРИВАЊЕ ПРОГРАМА (МЕТОДЕ РАДА, ОБЛИЦИ РАДА, НАСТАВНА СРЕДСТВА):

У настави математике се користе методе:

- вербалне (монологска и дијалогска),
- текстуално-графичке методе,
- метода показивања и приказивања,
- метода практичних радова.

Облици рада: фронтални, групни облик, рад у паровима ,индивидуални облик.

Наставна средства: уџбеници, збирке, тестови, геометријски прибор, модели мера, геометријских фигура и тела, слике и рачунар.

- ✕ ЛИТЕРАТУРА:** Математика за 8. разред ош, Klett,
Збирка задатака за 8. разред ош, Klett.

Допунски рад се организује за ученике који , из објективних разлога , у редовној настави не постижу задовољавајуће резултате у неком од програмско-тематских подручја, за ученике који спорије усвајају знања или су били одсутни са часова и за оне који желе да утврде своје знање, са циљем разумевања, препознавања и отклањања нејасноћа и бржег и квалитетнијег усвајања знања, умења и вештина из наставног градива.

Зависно од утврђених недостатака у знањима и умењима ученика, као и узрока заостајања, наставник формира одговарајуће групе с којима организује допунски рад.Такође бира активности, методе које ће најпре довести до напретка.

За **додатни рад** се опредељују даровити ученици и ученици посебних интересовања. Ангажоване ученике стога треба стимулисати (похвале, награде, интерна школска такмичења у циљу припрема за све нивое такмичења које се организују) и постепено их уводити у области професионалне оријентације .

План додатне наставе у 8. разреду

- Круг
- Сличност
- Тачка, права и раван
- Линеарне једначине и неједначине и примене
- Призма
- Једначине са апсолутним вредностима
- Пирамида
- Линеарна функција
- Линеарне диофантске једначине

7.1.3. ЕНГЛЕСКИ ЈЕЗИК

✕ **НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ : ЕНГЛЕСКИ ЈЕЗИК**

✕ **РАЗРЕД: ПЕТИ**

✕ **ЦИЉ НАСТАВНОГ ПРЕДМЕТА:**

Развијање сазнајних и умних способности ученика..
Развијање свести и позитивног односа према другим културама.
Стицање свести о начинима функционисања енглеског језика.
Усвајање основних знања из енглеског језика која ће му омогућити да се у једноставној усменој и писаној комуникацији споразумева.
Усвајање норми вербалне и невербалне комуникације.
Развијање радозналости, истраживачког духа и отворености према комуникацији са говорницима енглеског језика.

✕ **ЗАДАЦИ (ВАСПИТНИ, ОБРАЗОВНИ, ФУНКЦИОНАЛНИ):**

Разумевање говора
Усмено изражавање
Разумевање писаног текста
Писано изражавање
Развијање социо-културне компетенције

✕ **НАЧИНИ И ПОСТУПЦИ ЗА ОСТВАРИВАЊЕ ПРОГРАМА (МЕТОДЕ РАДА, ОБЛИЦИ РАДА, НАСТАВНА СРЕДСТВА):**

Интерактивно учење
Кооперативно учење
Рад у пару и групи
Вежбе слушања и говорне активности
Прављење постера
Симулација ситуација
Драматизација
Рецитовање
Вежбе слушања
Повезивање појмова
Симулација дијалога
Додавање делова који недостају у тексту
Интерпретирање визуелних упутстава
Слушање и реаговање на упутства наставника или са аудио материјала
Рад на групном пројекту
Поступање према датом задатку
Прављење shopping листе, рецепата
Повезивање аудио записа са визуелном презентацијом
Игра погађања постављањем да/не питања
Гледање DVD-а
Прављење power point презентација
Активности ће бити прилагођене ученицима са сметњама у развоју

Књига
 Радна свеска
 Постер
 ЦД
 Компјутер
 Фотокопирани материјал
 Слике из часописа
 Smart board

- ✘ **ЛИТЕРАТУРА:** уџбеник Project 2, радна свеска, приручник за наставнике, аудио материјал; аутор Tom Hutchinson; издавач Oxford University Press

Наставни предмет: ЕНГЛЕСКИ ЈЕЗИК Разред: ПЕТИ Годишњи фонд часова: 72 Недељни фонд часова: 2		
РЕДНИ БР. НАСТАВНЕ ТЕМЕ	НАСТАВНА ТЕМА	КОРЕЛАЦИЈА
1.	Introduction (Увод)	
2.	My life (Мој живот)	Веронаука, 4., 5. и 7. разред (О Божићу, О Ускрсу) Руски језик, 7. разред (Породична традиција) Ликовна култура, 5.- 8. разреда (Израда ускршњих јаја) Физика, 6. разред (Мерење) Српски језик, 5. разред (Мајке су увек мајке - <i>Садашње време</i>)
3.	Revision + Test 1 (Обнављање + Први контролни задатак)	
4.	Animals (Животиње)	Биологија, 6. разред (Разноврсност животиња) Српски језик, 5. разред (Мајке су увек мајке – <i>Глаголски вид</i>)
5.	The First Written Test (Први писмени задатак)	
6.	Holidays (Одмори)	
7.	Talking about experiences and things that have just finished (Разговор о искуствима и стварима које су се управо завршиле)	
8.	Food (Храна)	
9.	Revision + Test 2 (Обнављање + Други контролни задатак)	
10.	My country (Моја земља)	Географија, 5. разред (Кретање Земље), 6. разред (Западна Европа) Српски језик, 5. разред (Радознала чула - <i>Компарација придева</i>)

Наставни предмет: ЕНГЛЕСКИ ЈЕЗИК		Разред: ПЕТИ
Годишњи фонд часова: 72		Недељни фонд часова: 2
РЕДНИ БР. НАСТАВНЕ ТЕМЕ	НАСТАВНА ТЕМА	КОРЕЛАЦИЈА
11.	The Second Written Test (Други писмени задатак)	<u>Напомена:</u> У свим наставним темама од 5. до 8. разреда постоји корелација са српским језиком, област ФОНЕТИКА – Правилан изговор гласова.
12.	Entertainment (Забава)	

Допунска настава за 5. разред

Допунски рад се организује за ученике који из објективних разлога у редовној настави енглеског језика не постижу задовољавајуће резултате у неком од програмско-тематских подручја. Зависно од утврђених недостатака у знањима и умењима ученика као и узрока заостајања, наставник формира одговарајуће групе са којима организује допунски рад. За сваку групу се ствара посебан, одговарајући план рада. Допунски рад се организује током целе школске године, односно чим се уче тешкоће појединих ученика у усвајању програмских садржаја. Чим савлада одређену тешкоћу или отклони недостатак, ученик престаје с допунском наставом. Током даље редовне наставе такве ученике не треба испуштати из вида, односно дефинисањем редовне наставе омогућити ученицима да градиво савладају на редовним часовима.

Додатна настава за 5. разред

На часовима додатне наставе ученици ће радити граматичка вежбања из додатне литературе, а што се тиче слободних тема, припремаће презентације или ће индивидуално, у пару или групи дискутовати о њима и коментарисаће текстове из часописа на одговарајућу тему.

План и програм за допунску и додатну наставу биће прилагођен потребама ученика.

✘ **НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ : ЕНГЛЕСКИ ЈЕЗИК**

✘ **РАЗРЕД: ШЕСТИ**

✘ **ЦИЉ НАСТАВНОГ ПРЕДМЕТА:**

Развијање сазнајних и умних способности ученика..
 Развијање свести и позитивног односа према другим културама.
 Стицање свести о начинима функционисања енглеског језика.
 Усвајање основних знања из енглеског језика која ће му омогућити да се у једноставној усменој и писаној комуникацији споразумева.
 Усвајање норми вербалне и невербалне комуникације.
 Развијање радозналости, истраживачког духа и отворености према комуникацији са говорницима енглеског језика.

✕ ЗАДАЦИ (ВАСПИТНИ, ОБРАЗОВНИ, ФУНКЦИОНАЛНИ):

Разумевање говора
Усмено изражавање
Разумевање писаног текста
Писано изражавање
Развијање социо-културне компетенције

✕ НАЧИНИ И ПОСТУПЦИ ЗА ОСТВАРИВАЊЕ ПРОГРАМА (МЕТОДЕ РАДА, ОБЛИЦИ РАДА, НАСТАВНА СРЕДСТВА):

Интерактивно учење
Кооперативно учење
Рад у пару и групи
Вежбе слушања и говорне активности
Прављење постера
Симулација ситуација
Драматизација
Рецитовање
Вежбе слушања
Повезивање појмова
Симулација дијалога
Додавање делова који недостају у тексту
Интерпретирање визуелних упутстава
Слушање и реаговање на упутства наставника или са аудио материјала
Рад на групном пројекту
Поступање према датом задатку
Прављење shopping листе, рецепата
Повезивање аудио записа са визуелном презентацијом
Игра погађања постављањем да/не питања
Гледање DVD-а
Прављење power point презентација
Активности ће бити прилагођене ученицима са сметњама у развоју

Књига
Радна свеска
Постер
ЦД
Компјутер
Фотокопирани материјал
Слике из часописа
Smart board

✕ ЛИТЕРАТУРА: уџбеник Project 3, радна свеска, приручник за наставнике, аудио материјал; аутор Tom Hutchinson; издавач Oxford University Press

Наставни предмет: ЕНГЛЕСКИ ЈЕЗИК		Разред: ШЕСТИ
Годишњи фонд часова: 72		Недељни фонд часова: 2
РЕДНИ БР. НАСТАВНЕ ТЕМЕ	НАСТАВНА ТЕМА	КОРЕЛАЦИЈА
1.	Introduction (Увод)	
2.	My life (Мој живот)	Српски језик, 5. разред (Мајке су увек мајке - <i>Прошло време</i>)
3.	Revision + Test 1 (Обнављање + Први контролни задатак)	
4.	The future (Будућност)	Географија, 5 . разред (Васиона и земља) Српски језик, 5. разред (Ни на небу, ни на земљи - <i>Будуће време</i>)
5.	The First Written Test (Први писмени задатак)	
6.	Times and places (Време и места)	Географија, 6. разред (Западна Европа) Географија, 5. разред (Кретање Земље – Последице ротације)
	London (Лондон)	Географија, 6. разред (Западна Европа)
7.		
8.	Revision + Test 2 (Обнављање + Други контролни задатак)	Физика, 6. разред (Сила) Географија, 6. разред (Западна Европа)
9.	Experiences (Искуства)	Музичка култура, 5. разред (Ц-дур лествица и трајање ноте)
10.	The Second Written Test (Други писмени задатак)	Биологија, 7. разред (Људско тело)
11.	Problems (Проблеми)	<u>Напомена:</u> У свим наставним темама од 5. до 8. разреда постоји корелација са српским језиком, област ФОНЕТИКА – Правилан изговор гласова.

Допунска настава за 6. разред

Допунски рад се организује за ученике који из објективних разлога у редовној настави енглеског језика не постижу задовољавајуће резултате у неком од програмско-тематских подручја. Зависно од утврђених недостатака у знањима и умењима ученика као и узрока заостајања, наставник формира одговарајуће група са којима организује допунски рад. За сваку групу се ствара посебан, одговарајући план рада. Допунски рад се организује током целе школске године, односно чим се уоче тешкоће појединих ученика у усвајању програмских садржаја. Чим савлада одређену тешкоћу или отклони недостатак, ученик престаје с допунском наставом. Током даље редовне наставе такве

ученике не треба испуштати из вида, односно дефинисањем редовне наставе омогућити ученицима да градиво савладају на редовним часовима.

Додатна настава за 6. разред

На часовима додатне наставе ученици ће радити граматичка вежбања из додатне литературе, а што се тиче слободних тема, припремаће презентације или ће индивидуално, у пару или групи дискутовати о њима и коментарисаће текстове из часописа на одговарајућу тему.

План и програм за допунску и додатну наставу биће прилагођен потребама ученика.

✕ **НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ : ЕНГЛЕСКИ ЈЕЗИК**

✕ **РАЗРЕД: СЕДМИ**

✕ **ЦИЉ НАСТАВНОГ ПРЕДМЕТА:**

Развијање сазнајних и умних способности ученика..

Развијање свести и позитивног односа према другим културама.

Стицање свести о начинима функционисања енглеског језика.

Усвајање основних знања из енглеског језика која ће му омогућити да се у једноставној усменој и писаној комуникацији споразумева.

Усвајање норми вербалне и невербалне комуникације.

Развијање радозналости, истраживачког духа и отворености према комуникацији са говорницима енглеског језика.

✕ **ЗАДАЦИ (ВАСПИТНИ, ОБРАЗОВНИ, ФУНКЦИОНАЛНИ):**

- Разумевање говора
- Усмено изражавање
- Разумевање писаног текста
- Писано изражавање
- Развијање социо-културне компетенције

✕ **НАЧИНИ И ПОСТУПЦИ ЗА ОСТВАРИВАЊЕ ПРОГРАМА (МЕТОДЕ РАДА, ОБЛИЦИ РАДА, НАСТАВНА СРЕДСТВА):**

Интерактивно учење

Кооперативно учење

Рад у пару и групи

Вежбе слушања и говорне активности

Прављење постера

Симулација ситуација

Драматизација

Рецитоване

Вежбе слушања

Повезивање појмова

Симулација дијалога

Додавање делова који недостају у тексту

Интерпретирање визуелних упутстава

Слушање и реаговање на упутства наставника или са аудио материјала

Рад на групном пројекту

Поступање према датом задатку

Прављење shopping листе, рецепата

Повезивање аудио записа са визуелном презентацијом

Игра погађања постављањем да/не питања

Гледање DVD-а
 Прављење power point презентација
 Активности ће бити прилагођене ученицима са сметњама у развоју

Књига
 Радна свеска
 Постер
 ЦД
 Компјутер
 Фотокопирани материјал
 Слике из часописа
 Smart board

- ✕ **ЛИТЕРАТУРА:** уџбеник Project 4, радна свеска, приручник за наставнике, аудио материјал; аутор Tom Hutchinson; издавач Oxford University Press

Наставни предмет: ЕНГЛЕСКИ ЈЕЗИК Разред: СЕДМИ		
Годишњи фонд часова: 72 Недељни фонд часова: 2		
РЕДНИ БР. НАСТАВНЕ ТЕМЕ	НАСТАВНА ТЕМА	КОРЕЛАЦИЈА
1.	Introduction (Увод)	
2.	Past and Present (Прошлост и садашњост)	Историја, 7. разред (Успон Европе)
3.	Revision + Test 1 (Обнављање + Први контролни задатак)	
4.	Fame and fortune (Слава и срећа)	Информатика, 5 . разред (Оперативни системи) Српски језик, 5.- 8. разреда (Читање и разумевање прочитаног)
5.	The First Written Test (Први писмени задатак)	
6.	Health and safety (Здравље и сигурност)	Физичко васпитање, 5.-8. разреда (Припрема за крос, Спортске игре) Биологија, 7. разред (Грађа човечијег тела) Хемија, 8. разред (Биолошки важна органска једињења)
7.	Heroes + Reported requests, commands and advice (Хероји + Индиректна питања, наредбе и савети)	Ликовна култура, 6. разред (Илустрација бајки) Ликовна култура, 8. разред (Надреализам)
8.	Revision + Test 2 (Обнављање + Други контролни задатак)	
9.	Our environment (Животна средина)	Биологија, 8. разред (Екологија и заштита животне средине) Географија, 8. разред (Географске одлике Аустралије и Океаније) Географија, 5. разред (Ваздушни омотач) Српски језик, 7. разред (На плими уздаха немих и бескрајних -Пасив)
	The Second Written Test (Други	

Наставни предмет: ЕНГЛЕСКИ ЈЕЗИК		Разред: СЕДМИ
Годишњи фонд часова: 72		Недељни фонд часова: 2
РЕДНИ БР. НАСТАВНЕ ТЕМЕ	НАСТАВНА ТЕМА	КОРЕЛАЦИЈА
10.	писмени задатак)	
11.	Relationships + Second Conditional (Међуљудски односи + Други кондиционал)	
12.	Miscellaneous (Разно)	Напомена: У свим наставним темама од 5. до 8. разреда постоји корелација са српским језиком, област ФОНЕТИКА – Правилан изговор гласова.

Допунска настава за 7. разред

Допунски рад се организује за ученике који из објективних разлога у редовној настави енглеског језика не постижу задовољавајуће резултате у неком од програмско-тематских подручја. Зависно од утврђених недостатака у знањима и умењима ученика као и узрока заостајања, наставник формира одговарајуће групе са којима организује допунски рад. За сваку групу се ствара посебан, одговарајући план рада. Допунски рад се организује током целе школске године, односно чим се уоче тешкоће појединих ученика у усвајању програмских садржаја. Чим савлада одређену тешкоћу или отклони недостатак, ученик престаје с допунском наставом. Током даље редовне наставе такве ученике не треба испуштати из вида, односно дефинисањем редовне наставе омогућити ученицима да градиво савладају на редовним часовима.

Додатна настава за 7. разред

На часовима додатне наставе ученици ће радити граматичка вежбања из додатне литературе, а што се тиче слободних тема, припремаће презентације или ће индивидуално, у пару или групи дискутовати о њима и коментарисаће текстове из часописа на одговарајућу тему.

План и програм за допунску и додатну наставу биће прилагођен потребама ученика.

✕ НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ : **ЕНГЛЕСКИ ЈЕЗИК**

✕ РАЗРЕД: ОСМИ

✕ ЦИЉ НАСТАВНОГ ПРЕДМЕТА:

Развијање сазнајних и умних способности ученика..
Развијање свести и позитивног односа према другим културама.
Стицање свести о начинима функционисања енглеског језика.
Усвајање основних знања из енглеског језика која ће му омогућити да се у једноставној усменој и писаној комуникацији споразумева.
Усвајање норми вербалне и невербалне комуникације.
Развијање радозналости, истраживачког духа и отворености према комуникацији са говорницима енглеског језика.

✕ ЗАДАЦИ (ВАСПИТНИ, ОБРАЗОВНИ, ФУНКЦИОНАЛНИ):

Разумевање говора
Усмено изражавање
Разумевање писаног текста
Писано изражавање
Развијање социо-културне компетенције

✕ НАЧИНИ И ПОСТУПЦИ ЗА ОСТВАРИВАЊЕ ПРОГРАМА (МЕТОДЕ РАДА, ОБЛИЦИ РАДА, НАСТАВНА СРЕДСТВА):

Интерактивно учење
Кооперативно учење
Рад у пару и групи
Вежбе слушања и говорне активности
Прављење постера
Симулација ситуација
Драматизација
Рецитовање
Вежбе слушања
Повезивање појмова
Симулација дијалога
Додавање делова који недостају у тексту
Интерпретирање визуелних упутстава
Слушање и реаговање на упутства наставника или са аудио материјала
Рад на групном пројекту
Поступање према датом задатку
Прављење shopping листе, рецепата
Повезивање аудио записа са визуелном презентацијом
Игра погађања постављањем да/не питања
Гледање DVD-а
Прављење power point презентација
Активности ће бити прилагођене ученицима са сметњама у развоју
Књига
Радна свеска
Постери
ЦД
Компјутер
Фотокопирани материјал
Слике из часописа
Smart board

- ✕ ЛИТЕРАТУРА: уџбеник Project 5, радна свеска, приручник за наставнике, аудио материјал; аутор Tom Hutchinson; издавач Oxford University Press

Наставни предмет: ЕНГЛЕСКИ ЈЕЗИК		Разред: ОСМИ
Годишњи фонд часова: 72		Недељни фонд часова: 2
РЕДНИ БР. НАСТАВНЕ ТЕМЕ	НАСТАВНА ТЕМА	КОРЕЛАЦИЈА
1.	Introduction (Увод)	Српски језик, 5. разред (Мајке су увек мајке - <i>Садашње време</i>)
2.	Problems (Проблеми)	Историја, 7. разред (Успон Европе – Велика географска открића) Српски језик, 5. разред (Мајке су увек мајке - <i>Прошло време</i>)
3.	Revision + Test 1 (Обнављање + Први контролни задатак)	
4.	Place and time (Место и време)	Географија, 5. разред (Земљина кора – Литосфера) Српски језик, 5. разред (Мајке су увек мајке - <i>Будуће време</i>)
5.	The First Written Test (Први писмени задатак)	
6.	Risks (Опасности / ризици)	Географија, 6. разред (Западна Европа – Велика Британија) Географија, 5. разред (Земљина кора – Литосфера)
7.	Can I ask ? (Да ли могу да питам ?)	Српски језик, 7. разред (То код нас не може да буде – интервју, ПО)
8.	Revision + Test 2 (Обнављање + Други контролни задатак)	
9.	Buying and selling (Куповина и продаја)	Српски језик, 7. разред (На плими уздаха немих и бескрајних - <i>Пасив</i> Српски језик, 8. разред (Језик је хранитељ народа - <i>Развој језика</i>)
10.	The Second Written Test (Други писмени задатак)	
11.	Protest (Протест)	Српски језик, 8. разред (Говорити о љубави, то је већ помало волети - <i>„Ромео и Јулија“</i>)
		<u>Напомена:</u> У свим наставним темама од 5. до 8. разреда постоји корелација са српским језиком, област ФОНЕТИКА –Правилан изговор гласова.

Допунска настава за 8.разред

Допунски рад се организује за ученике који из објективних разлога у редовној настави енглеског језика не постижу задовољавајуће резултате у неком од програмско-тематских подручја.

Зависно од утврђених недостатака у знањима и умењима ученика као и узрока заостајања, наставник формира одговарајуће групе са којима организује допунски рад. За сваку групу се ствара посебан, одговарајући план рада. Допунски рад се организује током целе школске године, односно чим се уче тешкоће појединих ученика у усвајању програмских садржаја. Чим савлада одређену тешкоћу или отклони недостатак, ученик престаје с допунском наставом. Током даље редовне наставе такве ученике не треба испуштати из вида, односно дефинисањем редовне наставе омогућити ученицима да градиво савладају на редовним часовима.

Додатна настава за 8.разред

На часовима додатне наставе ученици ће радити граматичка вежбања из додатне литературе, као и из тестова са такмичења, а што се тиче конверзације, дискутоваће ће се текстови из разних часописа на енглеском језику.

1. Making questions
2. Both, either, neither
3. Adverbs of frequency
4. Present Continuous, Going to
5. Going to, Future Simple
6. Nationality words
7. Modal verbs(1)
8. Articles
9. Past Simple, Past Continuous
10. First conditional
11. Zero conditional
12. Possessive's
13. The passive voice(Present Simple, Past Simple)
14. The passive voice(all other tenses)
15. Present Perfect
16. The plural of nouns
17. Reported speech/indirect commands
18. Reported speech/statements
19. Reported speech/yes/no questions
20. Comparison of adjectives
21. Adjectives ending in -y, animal adjectives
22. Adverbs
23. Relative pronouns
24. Past Continuous
25. Word formation
26. Collocations
27. -ing/-ed adjectives
28. Modal verbs(2)
29. Reflexive pronouns
30. High school and its meaning

7.1.4. ГЕОГРАФИЈА

ГЕОГРАФИЈА

(Пети разред)

Циљ

Проучавајући овај наставни предмет ученици упознају основне објекте, појаве и процесе у простору, њихове узрочно-последичне везе и односе.

На основу тога изграђују сопствено географско мишљење о свом завичају, држави, континенту и свету као целини. Кроз стечена знања ученици ће изграђивати свест о значају заштите свих геосфера као еколошког оквира за живот на Земљи и формирати одговоран однос према животној средини.

Настава географије оспособљава ученике да користе географску карту, раде на терену и самостално проналазе и анализирају изворе географских информација.

Оперативни и васпитни задаци

Ученици треба да стекну знања која се односе на:

- васиону, васионска тела и њихова својства,
- облик и величину Земље,
- положај Земље у васиони и Сунчевом систему,
- кретања Земље њихове узроке и последице;
- знања и вештине из картографије,
- оспособљавање за коришћење географске карте и оријентацију у простору,
- упознавање појава и процесе у Земљиним сферама, као и њихову међусобну условљеност;
- очување, унапређење и заштиту Земљиних сфера и географске средине у којој егзистира човек,
- развијање способности за активно стицање и примену географских знања самосталним учењем и истраживањем.

Васпитни задаци

Ученици треба да:

- Повезују нова знања са већ постојећим знањима и искуствима, дискутује и излаже своја запажања;
- Мисаоно се ангажују и активно учествује у раду;
- Развијају верску и националну толеранцију;
- Овладају техникама тимског/групног рада и групног одлучивања;
- Буду оспособљени за континуирано образовање и самообразовање;
- Развијају еколошку свест;
- Развуча естетске и уметничке способности;
- Стиче и унапређује комуникационе, презентационе и социјалне вештине;
- Користе савремене образовне технологије.

Наставна средства

Географска карта, атлас, глобус, нема карта, рачунар, видео-бим, рељефни модели, збирке стена, тематски колажи, интерактивна табла.

Наставне методе

Биће примењене методе активног учења као што су:

- интерактивне методе (коперативно учење у групама),
- дивергентно учење,
- смислено– вербално– рецептивно учење,
- тимски рад
- традиционалне методе (дијалогска метода, текстуалне, илустративно-демонстрационе методе).

Литература: Географија за пети разред основне школе, Аутори: Александра Шмигић, Ранка Јокић, Вера Гавриловић БИГЗ, Београд 2008. год.

Рада Ситарица; Милутин Тадић **Географска читанка за 5 разред;** Завод за уџбенике и наставна средства, Београд (2002).

Наставни предмет: Географија		Разред: Пети
Годишњи фонд часова 36		Недељни фонд часова: 1
Редни број теме	НАЗИВА НАСТАВНЕ ТЕМЕ	КОРЕЛАЦИЈА
I	УВОД	Историја: „Увод у историју“; „Стари век“ Ликовна култура: „Пастел“
II	ВАСИОНА И ЗЕМЉА	Српски језик: „И све што се креће покреће Сунце“ (Кроз васиону и векове) Милутин Миланковић „Поход на мјесец“ „Ни на небу ни на Земљи“ (Звезда у чијим је грудима нешто куцало) Гроздана Олујић Ликовна култура: „Слободно компоновање.“
III	ЗЕМЉИНА КРЕТАЊА	Српски језик: „Дескрипција описни мотиви“; „На крилима плаве звезде“; Ликовна култура: „Сенчење и колаж.“
IV	ГЕОГРАФСКА КАРТА	Математика: „Разломци трећи део“ (размера); „Угао“ ТиО: „Графичке комуникације“ (размера);
V	УНУТРАШЊА ГРАЂА И РЕЉЕФ ЗЕМЉЕ	Српски језик: „Радознала чула“ (Лето на висоравни) Стеван Раичковић Ликовна култура „Сенчење и колаж“ „Облик“ (вајање) ТиО: „Материјали и технологије“
VI	ВАЗДУШНИ ОМОТАЧ ЗЕМЉЕ	Енглески језик: „Климатске области истока и запада.“

ГЕОГРАФИЈА

(Шести разред)

Циљ

Проучавањем географије као науке ученици упознају основне објекте, појаве и процесе у простору, њихове узрочно-последичне везе и односе. На основу тога изграђују сопствено географско мишљење о свом завичају, држави, континенту и свету као целини. У шестом разреду један од основних циљева је обрада садржаја који се односе на географске одлике Европе, Европских регија и држава уз примену и системско понављање знања из картографије. Неопходно је упознати ученике са географским специфичностима држава Европе и продубљивање знања стечених приликом обраде регија Европе.

Оперативни задаци

Ученици треба да:

1. Упознају основне појаве, процесе и феномене у хидросфери.
2. Схвате значај вода за живот на Земљи.
3. Упознају биљни и животињски свет и утицај природних фактора на њихов развој.
4. Науче основне појмове из географије становништва и насеља.
5. Схвате појмове природне и географске средине и појам географске регије.
6. Схвате значај и улогу природних, друштвених и привредних чинилаца и њихово јединство.
7. Стекну основна знања о привреди, њеној подели и факторима развоја.
8. Схвате појам природне и географске средине, као и појам географске регије.
9. Један од најзначајнијих задатака у шестом разреду је потреба да ученици упознају најважније:
 - природногеографске одлике Европе, њених регија и држава,
 - друштвеногеографске одлике Европе, њених регија и држава,
 - економскогеографске одлике Европе, њених регија и држава.
 - регионално географске карактеристике Европе и специфичности њених регија и држава.

У наведеним проучавањима неопходно је проширивање знања из картографије и способности за коришћење географске карте приликом стицања нових знања и оријентације у простору.

Васпитни задаци

Ученици треба да:

- Повезују нова знања са већ постојећим знањима и искуствима, дискутује и излаже своја запажања;
- Мисаоно се ангажују и активно учествује у раду;
- Развијају верску и националну толеранцију;
- Овладају техникама тимског/групног рада и групног одлучивања;
- Буду оспособљени за континуирано образовање и самообразовање;
- Развијају еколошку свест;
- Развивају естетске и уметничке способности;
- Стиче и унапређује комуникационе, презентационе и социјалне вештине,
- Користе савремене образовне технологије.

Наставне методе

Интерактивне методе, коперативно учење у групама, дијалошко монолошка метода, текстуалне и илустрационе методе, метод дискусије.

Наставна средства

Географска карта Европе, атлас, глобус, нема карта, рачунар, видео–бим, употреба интернета, интерактивна табла.

Литература:

1. Винко Ковачевић; Радојка Влајев **Географија за 6. разред**, Klett, Београд (2008)
2. Милутин Тадић Рада Ситарица **Географска читанка за 6. разред**, Завод за уџбенике и наставн средства Београд (2002).
3. Интернет
4. Стручна литература по избору наставника у складу са наставном темом .

Наставни предмет: Географија		Разред: Шести
Годишњи фонд часова: 72		Недељни фонд часова: 2
Редни број теме	НАЗИВА НАСТАВНЕ ТЕМЕ	КОРЕЛАЦИЈА
I	ПЛАНЕТА ЗЕМЉА	Ликовна култура: „Зависне величине и њихово графичко представљање“ (Пропорција); „Светлине“
	Воде на Земљи	
	Биљни и животињски свет на Земљи	
II	СТАНОВНИШТВО И НАСЕЉА НА ЗЕМЉИ	Историја: „Европа у раном Средњем веку“ Српски језик: „Хвала Сунцу, земљи и трави“ (Село –Јован Дучић) ТиО: „Увод у архитектуру и грађевинарство“ (Урбанизам) Физика: „Маса и густина“
III	ГЕОГРАФСКА СРЕДИНА И ЉУДСКЕ ДЕЛАТНОСТИ	Српски језик: „Социјална поезија“
IV	РЕГИОНАЛНА ГЕОГРАФИЈА ЕВРОПЕ	Историја: „Стари век.“ „Европа и Средоземље у раном средњем веку“
	Општи географски преглед Европе	Историја: „Стари век.“ „Европа и Средоземље у раном средњем веку“
	Јужна Европа	Историја: „Стари век.“ (Грчка, Рим); „Европа и Средоземље у раном средњем веку“ Српски језик: „Од злата јабука“ (Грчки митови) „Свети Сава“; „Комадић плавог неба“ (Плава гробница-Милутин Бојић) Ликовна култура: „Историја уметности –Антика“ „Историја уметности – Ренесанса“; „Византијска уметност“ Музичка култура: „Извођење и слушање музике“ (Болеро) Морис Равел, Сиртаки, Фламенко
	Средња Европа	Музичка култура: „Салонски валцер“ Јохан Штраус; „Концертни валцер“ Фредерик Шопен.
	Западна Европа	Енглески језик: „Култура у Британији и знаменитости Лондона“
	Источна Европа	Руски језик: „Путовање по Русији“ Ликовна култура: „Византијска уметност“ Српски језик: „Бреза“ Јесењин Музичка култура: „Извођење и слушање музике“ „Лабудово језеро“ П.И. Чајковски

Напомена:

У свим наставним темама биће наглашена корелација са наставом **српског језика** у областима: Писање вишечланих географских појмова, Говорна култура (јасно прецизно и систематично изражавање), Аргументовано изражавање, Функционални стилови (научни, административни, колоквијални, књижевни—уметнички и публицистички), Поштовање правописне норме српског језика.

Информатика и рачунарство примена информатичког знања (Word, Excel, Power Point, Интернет). Осврт на географско порекло писаца, композитора, научника, спортиста и уметника.

Осврт на географско порекло биљних култура, музичких инструмената, националног фолклора и кухиње.

ГЕОГРАФИЈА

(Седми разред)

Циљ

Циљ наставе географије у седмом разреду основне школе је да ученицима пружи знања и објашњења о географским појавама, објектима и процесима на ваневропским континентима. Ослањајући се на претходно стечена знања и умења ученика настава географије им омогућава тумачење и разумевање сложених друштвено географских промена и процеса у савременом свету.

Оперативни задаци

Задаци наставе географије у седмом разреду су вишеструки. Њиховим остваривањем ученици треба да:

1. стекну знања о природногеографским одликама ваневропских континената,
2. стекну знања о друштвеногеографским одликама ваневропских континената,
3. науче о регионалној подели и географским специциностима држава на континентима,
4. се оспособе за праћење економских, друштвених активности и промена у савременом свету, као њихов допринос општем развоју човечанства,
5. упознају комплементарност и регионалне разлике савременог света,
6. развију национални идентитет мултиетничком и мултикултурном свету,
7. развију општу културу и оспособе се за даље образовање и самообразовање,
8. се оспособе за коришћење географске литературе и различитог илустрованог материјала у сврху лакшег савлађивања градива и оспособљавања за самостални рад.

Васпитни задаци

Ученици треба да:

- Повезују нова знања са већ постојећим знањима и искуствима, дискутује и излаже своја запажања;
- Мисаоно се ангажују и активно учествује у раду;
- Развијају верску и националну толеранцију;
- Овладају техникама тимског/групног рада и групног одлучивања;
- Буду оспособљени за континуирано образовање и самообразовање;
- Развијају еколошку свест;
- Развивају естетске и уметничке способности;
- Стиче и унапређује комуникационе, презентационе и социјалне вештине;
- Користе савремене образовне технологије.

Наставне методе

Биће примењене методе активног учења као што су: интерактивне методе (коперативно учење у групама), дивергентно учење, смислено–вербално–рецептивно учење, тимски рад и традиционалне методе: дијалошко монолошка метода, текстуалне и илустрационе методе, метод дискусије.

Наставна средства

Географска карта, атлас, глобус, нема карта, графоскоп, видео–бим, интерактивна табла.

Литература:

1. Географија за седми разред основне школе, Аутори: Јаворка Јаковљевић, мр Наташа Бировљев.
2. Милутин Тадић Рада Ситарица **Географска читанка за 7. разред**, Завод за уџбенике и наставна средства Београд (2002).
3. Интернет
4. Стручана литература по избору наставника која је у складу са наставним темама и интересовањима ученика.

Наставни предмет: Географија		Разред: Седми
Годишњи фонд часова 72		Недељни фонд часова: 2
Редни број теме	НАЗИВА НАСТАВНЕ ТЕМЕ	КОРЕЛАЦИЈА
I	УВОД У ПРОГРАМСКЕ САДРЖАЈЕ	Упознавање ученика са којим предметима постоји корелација.
II	ГЕОГРАФСКЕ ОДЛИКЕ АЗИЈЕ	Српски језик: „Тагора“, „Хаику поезија“ Историја: „Стари век.“; „Успон Европе“ Ликована култура „Исламска уметност“ (Арабеска)
III	ГЕОГРАФСКЕ ОДЛИКЕ АФРИКЕ	Историја: „Стари век.“ (Египат); „Успон Европе“ Српски језик: „Африка“ Растко Петровић; Ликовна култура: „Афричка маска“ (Пропорција портрета)
IV	ГЕОГРАФСКЕ ОДЛИКЕ СЕВЕРНЕ АМЕРИКЕ	Историја: „Успон Европе“ Енглески језик: „Порекло биљних култура из целог света“
V	ОПШТЕ ГЕОГРАФСКЕ ОДЛИКЕ СРЕДЊЕ АМЕРИКЕ	Историја: „Успон Европе“ Музичка култура: „Извођење и слушање музике“ „Гвантанамера“ Хозе Марти
VI	ОПШТЕ ГЕОГРАФСКЕ ОДЛИКЕ ЈУЖНЕ АМЕРИКЕ	Историја: „Успон Европе“
VII	ГЕОГРАФСКА ОБЕЛЕЖЈА АУСТРАЛИЈЕ И ОКЕАНИЈЕ	Историја: „Успон Европе“ Енглески језик: „Аустралија–оркани“

Наставни предмет: Географија		Разред: Седми
Годишњи фонд часова 72		Недељни фонд часова: 2
Редни број теме	НАЗИВА НАСТАВНЕ ТЕМЕ	КОРЕЛАЦИЈА
VIII	ОПШТЕ ГЕОГРАФСКЕ ОДЛИКЕ АРКТИКА	
IX	ОПШТЕ ГЕОГРАФСКЕ ОДЛИКЕ АНТАРКТИКА	
X	СВЕТ КАО ЦЕЛИНА	Историја: „Савремено доба“
Напомена: У свим наставним темама биће наглашена корелација са наставом српског језика у областима: Писање вишечланих географских појмова, Говорна култура (јасно прецизно и систематично изражавање), Аргументовано изражавање, Функционални стилови (научни, административни, колоквијални, књижевни–уметнички и публицистички), Поштовање правописне норме српског језика. Информатика и рачунарство примена информатичког знања (Word, Excel, Power Point, Интернет). Осврт на географско порекло писаца, композитора, научника, спортиста и уметника. Осврт на географско порекло биљних култура, музичких инструмената, националног фолклора и кухиње.		

ГЕОГРАФИЈА

(Осми разред)

Циљ

Циљ наставе географије у осмом разреду основне школе је да ученицима пружи знања и објашњења о географским појавама објектима и процесима на територији наше државе и Републике Црне Горе. Ослањајући се на претходно стечена знања и умења ученика настава географије у осмом разреду омогућава тумачење сложених друштвеногеографских промена и процеса у нашој држави, на Балканском полуострву, Европи и свету.

Оперативни задаци

Задаци наставе географије су вишеструки и њиховим остваривањем ученици се оспособљавају да стичу и развијају знања и ставове према националним вредностима и достигнућима. Кроз наставу географије ученици треба да:

- одређују, повезују и схватају значај географског положаја своје земље на Балкану, у Европи и свету,
- овладају елементарним знањима о природно–географским и друштвено–географским објектима, појавама и процесима на територијама Републике Србије,
- схватају и разумеју развој географске средине као резултат интеракције природних појава, процеса и човека,
- упознају географске карактеристике регије у којој живе и повезују појаве и процесе на националном и глобалном нивоу,
- схватају потребу очувања природе и природних ресурса,
- развијају осећај социјалне припадности и привржености сопственој нацији и култури и активно доприносе очувању националног културног идентитета,
- подржавају процес међународне интеграције наше земље,
- развијају способност исказивања географских знања речима, квантитативно, табеларно и графички,
- се обуче техникама тимског и групног рада и одлучивања,
- се оспособе за континуирано образовање и самообразовање.

Васпитни задаци

Ученици треба да:

- Повезују нова знања са већ постојећим знањима и искуствима, дискутује и излаже своја запажања;
- Мисаоно се ангажују и активно учествује у раду;
- Развијају верску и националну толеранцију;
- Овладају техникама тимског/групног рада и групног одлучивања;
- Буду оспособљени за континуирано образовање и самообразовање;
- Развијају еколошку свест;
- Развуја естетске и уметничке способности;
- Стиче и унапређује комуникационе, презентационе и социјалне вештине;
- Користе савремене образовне технологије.

Наставна средства

Географска карта Србије, атлас, глобус, нема карта, рачунар, видео–бим, природни објекти и рељефни модели, интерактивна табла.

Наставне методе

Биће примењене методе активног учења као што су: интерактивне методе (коперативно учење у групама), дивергентно учење, смислено–вербално–рецептивно учење, тимски рад и традиционалне методе (дијалогска метода, текстуалне, илустративно–демонстрационе методе).

Литература:

- Географија за осми разред основне школе, Аутори: Србољуб Стаменковић, Драгица Гатарић. Завод за уџбенике и наставна средства, Београд 2007. год.
- Географска читанка.
- Интернет.

Наставни предмет: Географија		Разред: Осми
Годишњи фонд часова 72		Недељни фонд часова: 2
Редни број теме	НАЗИВА НАСТАВНЕ ТЕМЕ	КОРЕЛАЦИЈА
I	УВОД У ПРОГРАМСКЕ САДРЖАЈЕ	Упознавање ученика са којим наставним темама постоји корелација.
II	ГЕОГРАФСКИ ПОЛОЖАЈ ГРАНИЦЕ И ВЕЛИЧИНА СРБИЈЕ	Историја: „Средњи век“ „Савремено доба“
III	ПРИРОДНЕ ОДЛИКЕ СРБИЈЕ	Српски језик: „Војводина“Мирослав Антић
	Панонски басен	Српски језик: „Војводина“Мирослав Антић; „Стара породична кућа“ Павле Угринов
	Планински рељеф Србије	Српски језик: „Мемоари проте Матеје Ненадовића“ „Увела ружа“ Бора Станковић
	Клима Србије	Биологија: „Глобалне последице загађивања животне средине“
	Воде Србије	Биологија: „Глобалне последице загађивања животне средине“ Хемија: „Хомогене смеше – раствори“

Наставни предмет: Географија		Разред: Осми
Годишњи фонд часова 72		Недељни фонд часова: 2
Редни број теме	НАЗИВА НАСТАВНЕ ТЕМЕ	КОРЕЛАЦИЈА
	Земљиште; биљни и животињски свет	Биологија: „Животна средина и одрживи развој“ Ликовна култура: „Слободно компоновање“
	Заштита природе	Ликовна култура: „Слободно компоновање“
IV	СТАНОВНИШТВО И НАСЕЉА	Музичка култура: „Народна песма-слушање традиционалне музике“ Верска настава: „Светлост и царство божије у православној иконографији“ Ликовна култура: „Слободно компоновање“
V	ПРИВРЕДА СРБИЈЕ	Историја: „Савремено доба“ Физика: „Рад, снага и енергија“ Тео: „Електричне машине и уређаји“ „Техничка средства у пољопривреди“; „Материјали“ Хемија: „Неорганска једињења“ Ликовна култура: „Лого, амблем, симбол“
VI	ЗАВИЧАЈНА ГЕОГРАФИЈА	Српски језик: „Кућа на сред пута“ (Ламент над Београдом) Милош Црњански
VII	СРБИ ВАН ГРАНИЦА СРБИЈЕ	Историја: „Савремено доба“
VIII	РЕПУБЛИКА СРБИЈА У САВРЕМЕНИМ ИНТЕГРАЦИЈСКИМ ПРОЦЕСИМА	Историја: „Савремено доба“

Напомена:

У свим наставним темама биће наглашена корелација са наставом **српског језика у областима:** Писање вишечланих географских појмова, Говорна култура (јасно прецизно и систематично изражавање), Аргументовано изражавање, Функционални стилови (научни, административни, колоквијални, књижевни-уметнички и публицистички), Поштовање правописне норме српског језика.

Информатика и рачунарство примена информатичког знања (Word, Excel, Power Point, Интернет).

Осврт на географско порекло писца, композитора, научника, спортиста и уметника.

Осврт на географско порекло биљних култура, музичких инструмената, националног фолклора и кухиње.

7.1.5. ИСТОРИЈА

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: ИСТОРИЈА

РАЗРЕД: 5

ЦИЉ НАСТАВНОГ ПРЕДМЕТА:

Циљ наставе историје је стицање хуманистичког образовања и развијање историјске свести; разумевање историјског простора и времена, историјских догађаја, појава и процеса и улоге истакнутих личности; развијање индивидуалног и националног идентитета; стицање и проширивање знања, развијање вештина и формирање ставова неопходних за разумевање савременог света (у националном, регионалном, европском и глобалном оквиру); унапређивање функционалних вештина и компетенција неопходних за живот у савременом друштву (истраживачких вештина, критичког креативног мишљења, способности изражавања и образлагања сопствених ставова, разумевања мултикултуралности, развијање толеранције и културе аргументованог дијалога); оспособљавање за ефикасно коришћење информационо- комуникационих технологија; развијање свести о потреби сталног усавршавања и свести о важности неговања културно- историјске баштине.

ЗАДАЦИ (ВАСПИТНИ, ОБРАЗОВНИ, ФУНКЦИОНАЛНИ):

- стекну и прошире знања о националној и општој историји (политичкој, економској, друштвеној, културној...), да разумеју узроке и последице историјских догађаја, појава и процеса, и улогу истакнутих личности у развоју људског друштва;
- поседују свест о повезаности појава из прошлости са појавама из садашњости;
- разумеју да национална историја представља саставни део регионалне, европске и глобалне историје;
- развијају истраживачки дух и критички однос према прошлости самосталном анализом различитих историјских извора и литературе и проналажењем и систематизовањем стечених информација;
- буду оспособљени за проналажење, прикупљање и коришћење информација датих у различитим симболичким модалитетима (историјске карте, графикони, табеле...) и њихово повезивање са претходним историјским знањем;
- буду оспособљени да препознају различита тумачења истих историјских догађаја;
- повезују стечена знања и вештине са садржајима сродних наставних предмета
- буду оспособљени за примену стечених знања и практичних вештина у свакодневном животу;
- унапређују вештине неопходне за индивидуални и тимски рад (комуникативност, образлагање сопствених ставова, аргументовани дијалог...)
- развијају одговорност, систематичност, прецизност и позитивни став према учењу;
- развијају свест о квалитету стеченог знања и потреби сталног усавршавања.

НАЧИНИ И ПОСТУПЦИ ЗА ОСТВАРИВАЊЕ ПРОГРАМА (МЕТОДЕ РАДА, ОБЛИЦИ РАДА, НАСТАВНА СРЕДСТВА):

МЕТОДЕ РАДА : Дијалогска, монолошка, дијалогско- монолошка, демонстративна, дебатна, комбинована, илустрацијска

ОБЛИЦИ РАДА : Фронтални, групни, индивидуални, индивидуализовани, у пару

НАСТАВНА СРЕДСТВА: Уџбеници, паметна табла, интернет, карте, илустрације

ЛИТЕРАТУРА: Историја Рима, Машкин; Историја старе Грчке, Струве; Историја старог истока, В.И. Авдејев

Наставни предмет: историја		Разред: пети
Годишњи фонд часова: 36		Недељни фонд часова: 1
РЕДНИ БР. НАСТАВНЕ ТЕМЕ	НАСТАВНА ТЕМА	КОРЕЛАЦИЈА
	Увод у историју	Географија, кретање земље, календар, пети разред Биологија, човек, седми разред
	Праисторија	Ликовно, индиректна корелација
	Стари век	Географија, пети разред, Грчка Српски, пети разред, Грчки митови Физичко васпитање, 5- 8, олимпијски спортови Веронаука, 5-8, хришћанство Географија 5-8, привреда Општа тема: саобраћај 5-8 Општа тема: исхрана 5-8 Ликовно, уметност старог века

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: ИСТОРИЈА

РАЗРЕД: 6

ЦИЉ НАСТАВНОГ ПРЕДМЕТА:

Циљ наставе историје је стицање хуманистичког образовања и развијање историјске свести; разумевање историјског простора и времена, историјских догађаја, појава и процеса и улоге истакнутих личности; развијање индивидуалног и националног идентитета; стицање и проширивање знања, развијање вештина и формирање ставова неопходних за разумевање савременог света (у националном, регионалном, европском и глобалном оквиру); унапређивање функционалних вештина и компетенција неопходних за живот у савременом друштву (истраживачких вештина, критичкоги креативног мишљења, способности изражавања и образлагања сопствених ставова, разумевања мултикултуралности, развијање толеранције и културе аргументованог дијалога); оспособљавање за ефикасно коришћење информационо- комуникационих технологија; развијање свести о потреби сталног усавршавања и свести о важности неговања културно- историјске баштине.

ЗАДАЦИ (ВАСПИТНИ, ОБРАЗОВНИ, ФУНКЦИОНАЛНИ):

- стекну и прошире знања о националној и општој историји (политичкој, економској, друштвеној, културној...), да разумеју узроке и последице историјских догађаја, појава и процеса, и улогу истакнутих личности у развоју људског друштва;
- поседују свест о повезаности појава из прошлости са појавама из садашњости;
- разумеју да национална историја представља саставни део регионалне, европске и глобалне историје;
- развијају истраживачки дух и критички однос према прошлости самосталном анализом различитих историјских извора и литературе и проналажењем и систематизовањем стечених информација;
- буду оспособљени за проналажење, прикупљање и коришћење информација датих у различитим симболичким модалитетима (историјске карте, графикони, табеле...) и њихово повезивање са претходним историјским знањем;
- буду оспособљени да препознају различита тумачења истих историјских догађаја;
- повезују стечена знања и вештине са садржајима сродних наставних предмета
- буду оспособљени за примену стечених знања и практичних вештина у свакодневном животу;
- унапређују вештине неопходне за индивидуални и тимски рад (комуникативност, образлагање сопствених ставова, аргументовани дијалог...)
- развијају одговорност, систематичност, прецизност и позитивни став према учењу;
- развијају свест о квалитету стеченог знања и потреби сталног усавршавања.

НАЧИНИ И ПОСТУПЦИ ЗА ОСТВАРИВАЊЕ ПРОГРАМА (МЕТОДЕ РАДА, ОБЛИЦИ РАДА, НАСТАВНА СРЕДСТВА):

МЕТОДЕ РАДА : Дијалогска, монолошка, дијалогско- монолошка, демонстративна, дебатна, комбинована, илустрацијска

ОБЛИЦИ РАДА : Фронтални, групни, индивидуални, индивидуализовани, у пару

НАСТАВНА СРЕДСТВА: Уџбеници, паметна табла, интернет, карте, илустрације

ЛИТЕРАТУРА: Историја Срба, В. Ђоровић; Историја Срба у 10. томова, група аутора; Историја Срба, Хрвата и Словенаца, С. Станојевић; Србија у доба Немањића, М. Благојевић; Косовска битка, мит, легенде и стварност, група аутора; Историја Византије, В. Острогорски; Историја средњег века, Сидни Пејнтнер

Наставни предмет: историја		Разред: шести
Годишњи фонд часова: 72		Недељни фонд часова: 2
РЕДНИ БР. НАСТАВНЕ ТЕМЕ	НАСТАВНА ТЕМА	КОРЕЛАЦИЈА
	Увод у средњи век	Веронаука 5-8. разред, индиректна корелација Српски језик, 6. разред, индиректна корелација
	Рани средњи век	Српски језик, 6. разред, Свети Сава Српски језик, 8. разред, словенска писменост Географија, 5-8. разред, религија
	Европа у позном средњем веку	Географија, 5-8, привреда Општа тема: Свети Сава
	Срби и њихови суседи у позном средњем веку	Српски језик, Немањићи, 6. разред Верска настава, српска црква Ликовно, индиректна корелација Музичко, индиректна корелација
	Продор Турака у Европу	Српски језик, Косовка битка, мит, легенде и стварност, 6. разред Српски језик, Марко Краљевић, 6. разред

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: ИСТОРИЈА

РАЗРЕД: 7

ЦИЉ НАСТАВНОГ ПРЕДМЕТА:

Циљ наставе историје је стицање хуманистичког образовања и развијање историјске свести; разумевање историјског простора и времена, историјских догађаја, појава и процеса и улоге истакнутих личности; развијање индивидуалног и националног идентитета; стицање и проширивање знања, развијање вештина и формирање ставова неопходних за разумевање савременог света (у националном, регионалном, европском и глобалном оквиру); унапређивање функционалних вештина и компетенција неопходних за живот у савременом друштву (истраживачких вештина, критичког креативног мишљења, способности изражавања и образлагања сопствених ставова, разумевања мултикултуралности, развијање толеранције и културе аргументованог дијалога); оспособљавање за ефикасно коришћење информационо- комуникационих технологија; развијање свести о потреби сталног усавршавања и свести о важности неговања културно- историјске баштине.

ЗАДАЦИ (ВАСПИТНИ, ОБРАЗОВНИ, ФУНКЦИОНАЛНИ):

- стекну и прошире знања о националној и општој историји (политичкој, економској, друштвеној, културној...), да разумеју узроке и последице историјских догађаја, појава и процеса, и улогу истакнутих личности у развоју људског друштва;
- поседују свест о повезаности појава из прошлости са појавама из садашњости;
- разумеју да национална историја представља саставни део регионалне, европске и глобалне историје;
- развијају истраживачки дух и критички однос према прошлости самосталном анализом различитих историјских извора и литературе и проналажењем и систематизовањем стечених информација;
- буду оспособљени за проналажење, прикупљање и коришћење информација датих у различитим симболичким модалитетима (историјске карте, графикони, табеле...) и њихово повезивање са претходним историјским знањем;
- буду оспособљени да препознају различита тумачења истих историјских догађаја;
- повезују стечена знања и вештине са садржајима сродних наставних предмета
- буду оспособљени за примену стечених знања и практичних вештина у свакодневном животу;
- унапређују вештине неопходне за индивидуални и тимски рад (комуникативност, образлагање сопствених ставова, аргументовани дијалог...)
- развијају одговорност, систематичност, прецизност и позитивни став према учењу;
- развијају свест о квалитету стеченог знања и потреби сталног усавршавања.

НАЧИНИ И ПОСТУПЦИ ЗА ОСТВАРИВАЊЕ ПРОГРАМА (МЕТОДЕ РАДА, ОБЛИЦИ РАДА, НАСТАВНА СРЕДСТВА):

МЕТОДЕ РАДА : Дијалoшка, монолошка, дијалoшко- монолошка, демонстративна, дебатна, комбинована, илустрацијска

ОБЛИЦИ РАДА : Фронтални, групни, индивидуални, индивидуализовани, у пару

НАСТАВНА СРЕДСТВА: Уџбеници, паметна табла, интернет, карте, илустрације

ЛИТЕРАТУРА: Историја Срба у 10. томова, група аутора; Историја Срба, Хрвата и Словенаца, С. Станојевић; Успон Европе, Д. Живојиновић, Вожд Карађорђе, Р. Јушић

Наставни предмет: историја		Разред: седми
Годишњи фонд часова: 72		Недељни фонд часова: 2
РЕДНИ БР. НАСТАВНЕ ТЕМЕ	НАСТАВНА ТЕМА	КОРЕЛАЦИЈА
	Успон Европе	Географија, 7. разред, Америка Општа тема: ренесанса Верска настава, индиректна корелација Руски језик, индиректна корелација Енглески језик, индиректна корелација
	Српски народ под страном влашћу	Српски језик, 7. разред, ускокочко- хајдучки циклус Веронаука, индиректна корелација Географија, 5-8. разред
	Револуционарна грађанска Европа	Физика, 7. разред, рад, снага и енергија Техничко, 7. разред, парна машина
	Српски народ крајем 18. и у 19. веку	Српски језик, мемоари Проте Матеје, 8. разред Српски језик, 7-8. разред, Вук Караџић Грађанско васпитање, индиректна корелација Географија, 5-8, саобраћај

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: ИСТОРИЈА

РАЗРЕД: 8

ЦИЉ НАСТАВНОГ ПРЕДМЕТА:

Циљ наставе историје је стицање хуманистичког образовања и развијање историјске свести; разумевање историјског простора и времена, историјских догађаја, појава и процеса и улоге истакнутих личности; развијање индивидуалног и националног идентитета; стицање и проширивање знања, развијање вештина и формирање ставова неопходних за разумевање савременог света (у националном, регионалном, европском и глобалном оквиру); унапређивање функционалних вештина и компетенција неопходних за живот у савременом друштву (истраживачких вештина, критичкоги креативног мишљења, способности изражавања и образлагања сопствених ставова, разумевања мултикултуралности, развијање толеранције и културе аргументованог дијалога); оспособљавање за ефикасно коришћење информационо- комуникационих технологија; развијање свести о потреби сталног усавршавања и свести о важности неговања културно- историјске баштине.

ЗАДАЦИ (ВАСПИТНИ, ОБРАЗОВНИ, ФУНКЦИОНАЛНИ):

- стекну и прошире знања о националној и општој историји (политичкој, економској, друштвеној, културној...), да разумеју узроке и последице историјских догађаја, појава и процеса, и улогу истакнутих личности у развоју људског друштва;
- поседују свест о повезаности појава из прошлости са појавама из садашњости;
- разумеју да национална историја представља саставни део регионалне, европске и глобалне историје;
- развијају истраживачки дух и критички однос према прошлости самосталном анализом различитих историјских извора и литературе и проналажењем и систематизовањем стечених информација;
- буду оспособљени за проналажење, прикупљање и коришћење информација датих у различитим симболичким модалитетима (историјске карте, графикони, табеле...) и њихово повезивање са претходним историјским знањем;
- буду оспособљени да препознају различита тумачења истих историјских догађаја;
- повезују стечена знања и вештине са садржајима сродних наставних предмета
- буду оспособљени за примену стечених знања и практичних вештина у свакодневном животу;
- унапређују вештине неопходне за индивидуални и тимски рад (комуникативност, образлагање сопствених ставова, аргументовани дијалог...)
- развијају одговорност, систематичност, прецизност и позитивни став према учењу;
- развијају свест о квалитету стеченог знања и потреби сталног усавршавања.

НАЧИНИ И ПОСТУПЦИ ЗА ОСТВАРИВАЊЕ ПРОГРАМА (МЕТОДЕ РАДА, ОБЛИЦИ РАДА, НАСТАВНА СРЕДСТВА):

МЕТОДЕ РАДА : Дијалогска, монолошка, дијалогско- монолошка, демонстративна, дебатна, комбинована, илустрацијска

ОБЛИЦИ РАДА : Фронтални, групни, индивидуални, индивидуализовани, у пару

НАСТАВНА СРЕДСТВА: Уџбеници, паметна табла, интернет, карте, илустрације

ЛИТЕРАТУРА: Историја Срба у 10. томова, група аутора; Историја Срба, Хрвата и Словенаца, С. Станојевић, Први светски рат, група аутора; Други светски рат, група аутора; Војна енциклопедија, група аутора; Време нетрпеливих, А. Митровић

Наставни предмет: историја		Разред: осми
Годишњи фонд часова: 68		Недељни фонд часова: 2
РЕДНИ БР. НАСТАВНЕ ТЕМЕ	НАСТАВНА ТЕМА	КОРЕЛАЦИЈА
	Свет у другој половини 19. и почетком 20. века	Грађанско васпитање, идеологија, индиректна корелација
	Независне државе Србија и Црна Гора и Срби ван Србије 1878- 1914. године	Грађанско васпитање, индиректна корелација
	Први светски рат	Географија, саобраћај, 5-8. разреда Српски језик, 8. разред, Плава гробница Географија, 5. разред, Грчка
	Свет и Југославија између светских ратова	Грађанско васпитање, индиректна корелација
	Други светски рат	Српски језик, 8. разред, Добрица Ћосић Физика, 8. разред, атомска и нуклеарна енергија
	Свет и Југославија после светских ратова	Грађанско васпитање, индиректна корелација

7.1.6. БИОЛОГИЈА

✕ **НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: БИОЛОГИЈА**

✕ **РАЗРЕД: 5**

✕ **ЦИЉ НАСТАВНОГ ПРЕДМЕТА:**

Ученици треба да схвате појам биологије као науке значајне за напредак целкупног друштва, да развију радне навике и способност за самостално посматрање и истраживање и да развију свест о важности биљака у природи као и о значају њиховог очувања.

✕ **ЗАДАЦИ (ВАСПИТНИ, ОБРАЗОВНИ, ФУНКЦИОНАЛНИ):**

Ученици треба да буду оспособљени за руковање једноставним лабораторијским прибором, лупом и микроскопом; да упознају и објасне основну спољашњу и унутрашњу грађу биљака; да схвате процес опрашивања, оплођења и расејавања биљака; да упознају основне микроорганизме и њихов значај у природи; да науче да распознају јестиве, лековите и отровне гљиве; да упознају основне групе биљака; да науче да распознају основне лековите, јестиве и отровне биљке; да упознају основне елементе заштите флоре и степен угрожености биљака у природи; да развију интересовања а проширивање знања у одговарајућим институцијама (бот. баште, библиотеке, музеји).

✕ **НАЧИНИ И ПОСТУПЦИ ЗА ОСТВАРИВАЊЕ ПРОГРАМА (МЕТОДЕ РАДА, ОБЛИЦИ РАДА, НАСТАВНА СРЕДСТВА):**

У раду ће бити коришћени следеће методе рада: монолошка, дијалошка, рад на тексту, писани радови и презентације ученика. Облици рада: фронтални и групни. Наставна средства: лупа, микроскоп, компјутер.

✕ **ЛИТЕРАТУРА:**

Уџбеник биологије за пети разред. Лековите, јестиве и отровне биљке. Отровне и јестиве гљиве. Морфологија биљака др Будислав Татић Систематика биљака др Вилотије Блечић

Наставни предмет: Биологија		Разред: пети
Годишњи фонд часова: 72		Недељни фонд часова: 2
РЕДНИ БР. НАСТАВНЕ ТЕМЕ	НАСТАВНА ТЕМА	КОРЕЛАЦИЈА
1.	Увод	Оптички инструменти, лупа и микроскоп – физика Лабораторијски прибор-хемија Стварање света - веронаука
2.	Особине живих бића.	Раствори-хемија
3.	Царство гљива.	Биолошки важне материје-хемија распрострањеност гљива-географија
4.	Царство биљака, грађа и животни процеси.	Ликовно- линија, српски-веровања старих Словена Природне одлике Европе-географија Азија житарице; Европа -географија
5.	Разноврсност биљака, значај и заштита.	

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: БИОЛОГИЈА

РАЗРЕД: 6

✕ ЦИЉ НАСТАВНОГ ПРЕДМЕТА:

је да ученици усвајањем образовно-васпитних садржаја стекну основна знања о животном простору, основној грађи, разноврсности историјском развоју и значају животињског света

✕ ЗАДАЦИ (ВАСПИТНИ, ОБРАЗОВНИ, ФУНКЦИОНАЛНИ):

- развијање љубави према природи и осећања дужности да је очувају за себе и будуће генерације
- развијање основне научне писмености, логичког расуђивања, објективности и критичког мишљења
- упознавање животног простора, начина живота, спољашње и основе унутрашње грађе праживотиња
- упознавање животног простора, начина живота, спољашње и основе унутрашње грађе сунђера, дупљара, црва, мекушаца, зглавкара и бодљокожаца
- да схвате улогу инсеката у природи
- упознавање животног простора, начина живота, спољашње и основе унутрашње грађе риба, водоземаца, гмизаваца, птица и сисара
- поступно и систематично упознавање разноврсности животињског света
- упознавање са болестима које се могу изазвати или пренети животињама, начин преношења и превенције
- развијање одговорног односа према животињама
- у датим ситуацијама да препознају одговарајућу животињу
- сазнају основне научне чињенице о току и развоју живота на Земљи и етапе земљине историје
- знају да живот на Земљи има историју са којом се могу упознати на основу фосилних остатака
- разумеју еволуцију живог света и схвате њен значај у формирању савременог биолошког мишљења
- да развију хигијенске навике и здравствену културу

✕ НАЧИНИ И ПОСТУПЦИ ЗА ОСТВАРИВАЊЕ ПРОГРАМА (МЕТОДЕ РАДА, ОБЛИЦИ РАДА, НАСТАВНА СРЕДСТВА):

- метода практичних и лабораторијских радова
- текст метода
- дијалошка, монолошка метода
- демонстративна и илустративна
- фронтални
- групни рад или рад у пару
- индивидуални
- Прављење постера, панона, макета
- израда школских збирки љуштура мекушаца, инсеката
- израда power point презентација
- игровне активности (квиз, асоцијације)
- дебате на одређене теме
- гледање DVDa

- уџбеник
- компјутерске презентације
- интернет
- постери, слике, панои
- микроскопски препарати
- природни материјал(мокар и сув)
- наставни листићи
- енциклопедије о животињском свету(Брем, Све животиње света, Животиње)

✕ ЛИТЕРАТУРА:

- уџбеник
- Биологија за 6. разред основне школе – Драгана Миличић и Имре Кризманић – издавачка кућа Логос

Наставни предмет: БИОЛОГИЈА		Разред: шести
Годишњи фонд часова: 72		Недељни фонд часова:2
РЕДНИ БР. НАСТАВНЕ ТЕМЕ	НАСТАВНА ТЕМА	КОРЕЛАЦИЈА
1.	Увод	Биологија 5. разред
2.	Праживотиње	Биологија 5. разред- царство протиста Ликовна култура 6. разред- слободно комбиновање Здравствено васпитање Информатика и рачунарство 6.разред- истраживање на интернету
3.	Царство животиња	Српски језик 6.разред- сви текстови о животињама, басне, приче, домаћи задаци ,а главни јунак је животиња (дела љубави – мекушци) Енглески језик 5.разред-класификација животиња Ликовна култура 6.разред- боје Физика 6.разред-кретање Физичко васпитање 6.разред-кретање-гимнастика Информатика и рачунарство 6.разред- претраживање на интернету и израда презентација Здравствено васпитање
4.	Угроженост и заштита животиња	Географија 6. Разред –биљни и животињски свет
5.	Увод у еволуцију живог света	Географија 6.разред- Планета Земља 5.разред- Рељеф

Наставни предмет: БИОЛОГИЈА		Разред: шести
Годишњи фонд часова: 72		Недељни фонд часова: 2
РЕДНИ БР. НАСТАВНЕ ТЕМЕ	НАСТАВНА ТЕМА	КОРЕЛАЦИЈА
		Историја 5.разред -увод

ПРОГРАМ РАДА ДОДАТНЕ НАСТАВЕ ИЗ БИОЛОГИЈЕ ЗА 6. РАЗРЕД

Тема, област рада	Садржаји програма	Образовно васпитни циљеви и задачи
Праживотиње	Праживотиње – посматрање живота у капљици воде	Развијање интересовања ученика за биологију као науку. Савладавање технике микроскопирања.
Царство животиња (бескичмењаци, кичмењаци)	Сунђери Дупљари Пљоснати, ваљкасти и чланковити црви Мекушци Зглавкари Бодљокошци Рибе Водоземци Гмизавци Птице Сисари	Проширивање основних знања о природном систему животиња и њиховом еволутивном развоју. Проширивање знања о основној грађи, начину живота, распрострањености и значају бескичмењака и кичмењака. Стицање знања о обољењима која изазивају паразити, начину преношења болести и заштите. Упознавање са основним врстама риба, водоземаца, гмизаваца, птица и сисара, као и њиховом значају за човека.

✕ НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: БИОЛОГИЈА
РАЗРЕД: 7

✕ ЦИЉ НАСТАВНОГ ПРЕДМЕТА:

Ученици треба да развију радне навике и способност за самостално посматрање и размишљање; да приликом избора будућег занимања имају јасне појмове о занимањима вазаним за биологију (антропологију) што ће омогућити даље адекватно усмеравање.

✕ ЗАДАЦИ (ВАСПИТНИ, ОБРАЗОВНИ, ФУНКЦИОНАЛНИ):

Ученици треба да упознају облик грађу и функцију људског организма као и обољења која се јављају; да се упознају са грађом и репродуктивних органа полно преносивим болестима као и заштитом од њих; превенција употребе психоактивних супстанци и алкохола.

✕ НАЧИНИ И ПОСТУПЦИ ЗА ОСТВАРИВАЊЕ ПРОГРАМА (МЕТОДЕ РАДА, ОБЛИЦИ РАДА, НАСТАВНА СРЕДСТВА):

У раду ће бити коришћени следеће методе рада: монолошка, дијалогска, рад на тексту, писани радови и презентације ученика. Облици рада: фронтални и групни. Наставна средства микроскоп, компјутер.

✕ ЛИТЕРАТУРА: Уџбеник за седми разред основне школе. Анатомски атлас.

Наставни предмет: Биологија		Разред: седми
Годишњи фонд часова: 72		Недељни фонд часова: 2
РЕДНИ БР. НАСТАВНЕ ТЕМЕ	НАСТАВНА ТЕМА	КОРЕЛАЦИЈА
1.	Порекло и развој људске врсте.	Увод-историја Стварање света-веронаука Становништво и насеља на Земљи - географија
2.	Грађа човечијег тела.	Прилагођеност кретања тела облику теле у одговарајућој средини, утршак енергије приликом кретања; око као оптички апарат - физика Биолошки важна органска једињења: витамини, ензими... – хемија Анатомија, грађа тела; Атлетика; вежбе на справама и тлу; Спортске игре провера психовизичких способности; гимнастика – физичко васпитање Пропорција-ликовно
3.	Репродуктивно здравље.	Проблеми (здравље)-енглески Ритмичка гимнастика и плес-физичко васпитање Деловање алкохола на организам-хемија

✕

✕ НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: БИОЛОГИЈА
РАЗРЕД: 8

✕ ЦИЉ НАСТАВНОГ ПРЕДМЕТА:

је да ученици усвајањем образовно-васпитних садржаја развијају знања, вештине и умења из области екологије и заштите животне средине уз примену концепта одрживог развоја. Стицање љубави према природи, и осећање дужности да чувају и заштите природу.

✕ ЗАДАЦИ (ВАСПИТНИ, ОБРАЗОВНИ, ФУНКЦИОНАЛНИ):

- упознају појам екологије и њен значај
- упознају еколошке услове и њихов значај за живи свет
- науче и схвате системе еколошке организације у природи и односе у њима
- схвате узајамне односе живих бића и животне средине и динамику односа материје и енергије
- упознају основне односе исхране и повезаности живих бића у ланцима исхране
- схвате значај еколошке равнотеже за одржавање екосистема
- упознају основне типове екосистема и животне услове у њима
- науче да разликују карактеристичне биљке и животиње ун појединим екосистемима и да схвате њихов значај
- схвате положај и улогу човека у биосфери
- развијају еколошку свест и еколошку културу
- развијање потреба и могућности личног ангажовања у заштити животне средине, усвајање и примена принципа одрживости, етичности и права будућих генерација на очувану животну средину.

✕ НАЧИНИ И ПОСТУПЦИ ЗА ОСТВАРИВАЊЕ ПРОГРАМА (МЕТОДЕ РАДА, ОБЛИЦИ РАДА, НАСТАВНА СРЕДСТВА):

- метода практичних и лабораторијских радова
- текст метода
- дијалогска, монолошка метода
- демонстративна и илустративна
- фронтални
- групни рад или рад у пару
- индивидуални

- прављење постера, панона,
- израда корисних предмета од отпада
- израда power point презентација
- игровне активности(квиз, асоцијације)
- дебате на одређене теме
- гледање DVDa

- уџбеник
- компјутерске презентације
- интернет
- постери, слике, панони
- природни материјал
- наставни листићи

✕ ЛИТЕРАТУРА:

Др. Гордана Субаков-Симић, Биологија 8, радни уџбеник за осми разред основне школе, Нови Логос, Београд 2010.

Наставни предмет: БИОЛОГИЈА		Разред: осми
Годишњи фонд часова: 68		Недељни фонд часова: 2
РЕДНИ БР. НАСТАВНЕ ТЕМЕ	НАСТАВНА ТЕМА	КОРЕЛАЦИЈА
1.	Увод	Биологија 5. 6. 7. разред Историја 5.разред- Увод Хемија 7.разред Атом, молекул
2.	Екологија и животна средина	Биологија 5. разред, Географија 6. разред-биљни и животињски свет Хемија 8.разред- Вода, угљеник кисеоник, азот Физика 8.разред- пренос енергије и кружење материје Енглески језик 7разред- животна средина(пасив)
3.	Угрожавање, заштита и унапређивање екосистема-животне средине	Географија 8.разред- Заштита природе Историја 5.разред-угрожавање и заштита културних добара
4.	Глобалне последице загађивања животне средине	Географија 8.разред- природне одлике Србије Хемија 8.разред- неметали, оксиди неметала и киселине
5.	Животна средина и одрживи развој	Географија 8.разред- привреда Србије Физика 8.разред- енергетска ефикасност Техничко 6.разред-Изолациони материјали Ликовна култура 8.разред симбол, знак заштите животне средине;реални облици у нереалним односима
6.	Животна средина, здравље и култура живљења	Географија 6.разред-појам урбанизације Хемија 8.разред- биолошки важна хемијска једињења Грађанско васпитање 8.разред –култура живљења

ПРОГРАМ РАДА ДОДАТНЕ НАСТАВЕ ЗА 8.РАЗРЕД

Тема, област рада	Садржаји програма	Образовно васпитни циљеви и задаци
Екологија и животна средина	Еколошки фактори Популација Биоценоза Однос исхране у екосистему Кружење супстанце и пренос енергије Биоми	Развијање интересовања ученика за екологију као науку. Омогућити ученицима да разумеју процес кружења супстанце и протицања енергије.
Угрожавање , заштита и унапређивање екосистема – животне средине	Копнене воде и ланци исхране у екосистемима копнених вода Морски екосистеми и ланци исхране у морским екосистемима Шумски екосистеми и ланци исхране у шумским екосистемима Тропске кишне шуме Пустиња Тундре и тајге	Развијање способности код ученика за самосталне истраживачке радове. Развијање аналитичког мишљења код ученика.
Глобалне последице загађивања животне средине	Загађење вода Загађење ваздуха Загађење земљишта Ефекат стаклене баште Киселе кише и оштећења озонског омотача	Развијање свести код ученика о значају одрживог развоја животне средине. Развијање способности ученика за примењивање основних еколошких принципа у тумачењу појава и промена у реалном окружењу.
Животна средина, здравље и култура живљења	Екологија на интернету	Развијање код ученика еколошке културе живљења.

7.1.7. ФИЗИКА

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: ФИЗИКА

РАЗРЕД: 6

✕ ЦИЉ НАСТАВНОГ ПРЕДМЕТА:

да ученици упознају природне појаве и основне природне законе, да стекну основну научну писменост, да се оспособе за уочавање и распознавање физичких појава у свакодневном животу и за активно стицање знања о физичким појавама кроз истраживање, да се усмере према примени физичких закона у свакодневном животу.

✕ ЗАДАЦИ (ВАСПИТНИ, ОБРАЗОВНИ, ФУНКЦИОНАЛНИ):

Васпитни: Подстицање на рад и учење, пазивање радних способности, самопоуздања, организационих вештина, радних навика. Стицање тачности, прецизности и уредности у раду. Подстицање радозналости.

Образовни: Упознавање ученика са основним методама проучавања у физици, научити ученике о појму кретања, величинама брзина, пут и време, појму силе и повезивање те величине са појмом промене кретања. Упознавање ученика са појмом силе и тежине тела, појмом инерције. Дефинисање појма масе, густине као и успостављање везе између тих појмова. Упознавање са појмом притиска (хидростатички и атмосферски).

Функционални: Развијање аналитичког мишљења, вештине уочавања, препознавања и процењивања, способности слушања и логичког мишљења
Увежбавање мерења, бележења, руковања лабораторијским прибором и посуђем.

✕ НАЧИНИ И ПОСТУПЦИ ЗА ОСТВАРИВАЊЕ ПРОГРАМА (МЕТОДЕ РАДА, ОБЛИЦИ РАДА, НАСТАВНА СРЕДСТВА):

Методе рада усменог излагања-монологска, разговора-дијалогска, писмених и графичких радова, рада са текстом, демонстрације и практичних и лабораторисјких радова.

Облици рада : фронтални, индивидуални, групни, у пару

Наставна средства: разне врсте теразија, магнет, лењир, мензуре, штоперица, динамометари, компјутер

✕ ЛИТЕРАТУРА: БИГЗ

Наставни предмет: физика		Разред: шести
Годишњи фонд часова: 72		Недељни фонд часова: 2
РЕДНИ БР. НАСТАВНЕ ТЕМЕ	НАСТАВНА ТЕМА	КОРЕЛАЦИЈА
1.	УВ О Д	-увод у биологију; географију
2 .	КРЕТАЊЕ	-разломци (математика) -атлетика обука спринта (физ.васп.) -зависне величине и графичко представљање
3 .	СИЛА	-пропорционалност(математ.) -Земљина кора литосфере (географија) -великани (енг.јез)
4.	МЕРЕЊЕ	-површина троугла и четвороугла(матем.) -картографија географска карта(географија) -увод у прошлост(историја); - мерење и контрола (тио); -мој живот (енг.јез.)
5.	МАСА И ГУСТИНА	-становништво и насеље (географија) -пропорционалност (математика) - разломци (математика)
6.	ПРИТИСАК	- атмосфера(географија); - разломци (математика) -пропорционалност (математика)

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: ФИЗИКА

РАЗРЕД : 7

ЦИЉ НАСТАВНОГ ПРЕДМЕТА:

Циљеви наставе физике су: да ученици упознају природне појаве и основне природне законе, да стекну основну научну писменост, да се оспособе за уочавање и распознавање физичких појава у свакодневном животу и за активно стицање знања о физичким појавама кроз истраживање, да се усмере према примени физичких закона у свакодневном животу.

✖ ЗАДАЦИ (ВАСПИТНИ, ОБРАЗОВНИ, ФУНКЦИОНАЛНИ):

Васпитни:

Подстицање на рад и учење, пазвијање радних способности, самопоуздања, организационих вештина, радних навика. Стицање тачности, прецизности и уредности у раду. Подстицање радозналости.

Образовни:

Обнављање појма брзине, кретања и појма силе. Обнављање стеченог знања о I Њутновом закону обрада II и III Њутновог закона. Да науче о равномерном променљивом праволинијском кретању. Да науче како се тела крећу под дејством силе теже и силе трења. Да се упознају са појмом механичког рада, енергије и снаге. Усвајање знања о топлотном ширењу тела, као и дефинисање појма температуре.

Функционални:

Развијање аналитичког мишљења, вештине уочавања, препознавања и процењивања, способности слушања и логичког мишљења
 Увежбавање мерења, бележења, руковања лабораторијским прибором и посуђем.

✖ НАЧИНИ И ПОСТУПЦИ ЗА ОСТВАРИВАЊЕ ПРОГРАМА (МЕТОДЕ РАДА, ОБЛИЦИ РАДА, НАСТАВНА СРЕДСТВА):

Методе усменог излагања-монологска, разговора-дијалогска, псимених и графичких радова, рада са текстом, демонстрације и практичних и лабораторијских радова.

Облици рада: фронтални, индивидуални, групни

Средства Динамометар, тегови, Галилејев жлеб, лењир, дрвене коцке, различите подлоге, компјутер

✖ ЛИТЕРАТУРА: БИГЗ

Наставни предмет: физика		Разред: седми
Годишњи фонд часова: 72		Недељни фонд часова: 2
РЕДНИ БР. НАСТАВНЕ ТЕМЕ	НАСТАВНА ТЕМА	КОРЕЛАЦИЈА
1.	СИЛА И КРЕТАЊЕ	-атлетика обука спринта(физ.васп.) -зависне величине и графичко представљање; разломци(микаатемат) -систем органа за варење(биологија)
2.	КРЕТАЊЕ ПОД ДЕЈСТВОМ СИЛЕ ТЕЖЕ, СИЛЕ ТРЕЊА	-земљина кора литосфере(географија) -машине и механизми (тио) - зависне величине и графичко представљање ; разломци; пропорционалност (математика)
3.	РАВНОТЕЖА ТЕЛА	-угао(математика) -принцип полуге и стрме равни(тио)
4.	МЕХАНИЧКИ РАД, ЕНЕРГИЈА, СНАГА	-западна европа(географија) -доба револуције(историја) -енергетика (тио) -реални бројеви; рационални алгебарски изрази(математика)
5.	ТОПЛОТНЕ ПОЈАВЕ	-зависне величине и графичко представљање(математика) -увод у мерење (хемија) -информатичке технологије(тио) -табеларни прорачун (информатика и рачунарство) -погонске машине, мотори(тио)

✕ НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: ФИЗИКА

РАЗРЕД: 8

ЦИЉ НАСТАВНОГ ПРЕДМЕТА:

Циљеви наставе физике су: да ученици упознају природне појаве и основне природне законе, да стекну основну научну писменост, да се оспособе за уочавање и распознавање физичких појава у свакодневном животу и за активно стицање знања о физичким појавама кроз истраживање, да се усмере према примени физичких закона у свакодневном животу.

✕ ЗАДАЦИ (ВАСПИТНИ, ОБРАЗОВНИ, ФУНКЦИОНАЛНИ):

ВАСПИТНИ:

Подстицање на рад и учење, пазивање радних способности, самопоуздања, организационих вештина, радних навика. Стицање тачности, прецизности и уредности у раду. Подстицање радозналости.

ОБРАЗОВНИ:

Да ученици кроз разговор сазнају шта је осцилаторно и таласно краетање, како настају, које их величине описују и њихову примену у свакодневном животу. Упознавање са појмом светлости, основним појмовима и начину простирања светлости. Да науче шта је електрично и магнетно поље и упознају њихове особине. Да науче шта је електрична струја, како настаје и да примењују стечена теоретска знања у решавању задатака као и у свакодневном животу. Да упознају структуру атома, нуклеарне силе и њихове карактеристике. Да упознају достигнућа савремене физике.

ФУНКЦИОНАЛНИ:

Развијање аналитичког мишљења, вештине уочавања, препознавања процењивања, способности слушања и логичког мишљења

Увежбавање мерења, бележења, руковања лабораторијским прибором и посуђем

✕ НАЧИНИ И ПОСТУПЦИ ЗА ОСТВАРИВАЊЕ ПРОГРАМА (МЕТОДЕ РАДА, ОБЛИЦИ РАДА, НАСТАВНА СРЕДСТВА):

✕ Методе усменог излагања-монологска, разговора-дијалогска, писмених и графичких радова, рада са текстом, демонстрације и практичних и лабораторијских радова.

Облици рада: фронтални, групни, индивидуални

Наставна средства: математичко клатно, тег обешен о опругу, извори звука, звучна виљушка на резонаторској кутији, мерна трака, хронометар, електроскоп, амперметар, волтметар и компјутер.

ЛИТЕРАТУРА: ЛОГОС И КРУГ

Наставни предмет: физика		Разред: осми
Годишњи фонд часова: 68		Недељни фонд часова: 2
РЕДНИ БР. НАСТАВНЕ ТЕМЕ	НАСТАВНА ТЕМА	КОРЕЛАЦИЈА
1.	ОСЦИЛАТОРНО И ТАЛАСНО КРЕТАЊЕ	-хемија животне средине -животна средина и одрживи развој;чулни органи (биологија) -материјали и технологија (тио) -обрада звука(информатика и рачунарство) -рационални алгебарски изрази(математика)
2.	СВЕТЛОСНЕ ПОЈАВЕ	-увод у биологију /лупа,микроскоп,(биологија) -васиона земље (географија) -светлине боје;спектар боја(ликовна култура)
3.	ЕЛЕКТРИЧНО ПОЉЕ	-земљина кора литосфере(географија) пропорционалност(математика) -сапуни ,хемијске везе (хемија)
4.	ЕЛЕКТРИЧНА СТРУЈА	-електролитичка дисоцијација(хемија) - реални бројеви(математика) -електротехнички материјали и инсталације;електричне машине (тио) -пропорционалност (математика)
5.	МАГНЕТНО ПОЉЕ	-земљина кора литосфере(географија) -хемијске везе(хемија); -гвожђе (хемија) -моји изуми(српски језик) -лопта(математика)
6.	ЕЛЕМЕНТИ АТОМСКЕ И НУКЛЕАРНЕ ФИЗИКЕ	-структура атома (хемија) -реални бројеви(математика) - Јапан(географија) - Други светски рат(историја)
7 .	ФИЗИКА И САВРЕМЕНИ СВЕТ	-животна средина (биологија) -хемија животне средине(хемија) -роботика (тио) -конпјутер (енглески јез.)

7.1.8. ХЕМИЈА

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: ХЕМИЈА

РАЗРЕД: 7

ЦИЉ НАСТАВНОГ ПРЕДМЕТА:

Циљеви наставе хемије су: да ученици разумеју промене и појаве у природи на основу стеченог знања о хемијским појмовима, теоријама, моделима и законима; оспособљавање ученика за коришћењем хемијских термина, хемијских симбола, формула и једначина; да уоче и распознају хемијске појаве у свакодневном животу као и развијање свести о важности коришћења и одлагања различитих супстанци .

ЗАДАЦИ (ВАСПИТНИ, ОБРАЗОВНИ, ФУНКЦИОНАЛНИ):

ВАСПИТНИ

Развијање одговорности, тимског рада, позитивног става према стицању знања, самопоуздања. Стицање тачности, прецизности и уредности у раду.

ОБРАЗОВНИ

Стицање знања и разумевања о предмету изучавања хемије и овладају основним операцијама лабораторијске технике, мерама опреза како би самостално изводили једноставне експерименте, да сазнају разлику између физичке и хемијске промене супстанце, да знају шта су чисте супстанце, да препознају примере елемената, једињења и смеша у свакодневном окружењу и примени поступке за раздвајање састојака смеше, да знају структуру атома, умеју да користе податке дате у табlici периодног система елемената, разумеју да су основне честице које изграђују супстанце атоми, молекули и јони; знају шта је јонска и ковалентна веза; разумеју да својства хемијских једињења зависе од типа хемијске везе; разумеју појам раствора и растворљивости; умеју да израчуна процентну концентрацију раствора; знају да направе раствор одређене процентне концентрације; знају да се хемијским симболима и формулама представљају супстанце, а једначинама хемијске промене, разуме однос масе и количине супстанце; знају да хемијским једначинама прикаже једноставне хемијске реакције; изводе једноставна израчунавања на основу једначине хемијске реакције-стехиометријска израчунавања која не обухватају број честица.

ФУНКЦИОНАЛНИ

Развијање смисла за трагањем и истраживањем, развијање способности активног слушања и посматрања, логичког и апстрактног мишљења, способности изражавања мишљења, развијање свести о коришћењу савремене технологије у стицању знања, развијање функционалне хемијске писмености. Формирање критичког става према сазнањима.

НАЧИНИ И ПОСТУПЦИ ЗА ОСТВАРИВАЊЕ ПРОГРАМА (МЕТОДЕ РАДА, ОБЛИЦИ РАДА, НАСТАВНА СРЕДСТВА):

Методe усменог излагања-монологска, разговора-дијалогска, писмених и графичких радова, рада са текстом, демонстрације и практичних и лабораторијских радова.

Облици рада: фронтални, групни, индивидуални

Наставна средства: лабораторијско посуђе и прибор за рад у хемијској лабораторији, хемикалије утврђене упутством за извођење вежби

ЛИТЕРАТУРА:

“Хемија за седми разред“ БИГЗ, Логос
 Радна свеска БИГЗ

Наставни предмет: хемија		Разред: VII
Годишњи фонд часова:72		Недељни фонд часова:2
РЕДНИ БР. НАСТАВНЕ ТЕМЕ	НАСТАВНА ТЕМА	КОРЕЛАЦИЈА
1.	Хемија и њен значај	Физика 6. разред (Увод у физику) 7. разред (топлотне појаве) Биологија 5. разред (Увод) ТИО 7. разред (Мерење и контрола)
2.	Основни хемијски појмови	Физика 6. разред (Увод у физику)
3.	Атом	Физика 8. разред (Елементи атомске и нуклеарне физике, Електрично поље, Магнетно поље)
4.	Раствори	Математика 7. разред (Зависне величине) биологија 8. разред (Угрожавање и заштита еко система) географија 8. разред (Привреда Србије)
5.	Хемијске реакције и израчунавања	Математика 7. Разред (Зависне величине) 8. разред (Једначине и неједначине)

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: ХЕМИЈА

РАЗРЕД: 8

ЦИЉ НАСТАВНОГ ПРЕДМЕТА:

Циљеви наставе хемије су: да ученици разумеју промене и појаве у природи на основу стеченог знања о хемијским појмовима, теоријама, моделима и законима; оспособљавање ученика за коришћење хемијских термина, хемијских симбола, формула и једначина; да уоче и распознају хемијске појаве у свакодневном животу као и развијање свести о важности коришћења и одлагања различитих супстанци .

ЗАДАЦИ (ВАСПИТНИ, ОБРАЗОВНИ, ФУНКЦИОНАЛНИ):

ВАСПИТНИ

Развијање одговорности, тимског рада, позитивног става према стицању знања, самопоуздања. Стицање тачности, прецизности и уредности у раду.

ОБРАЗОВНИ

Да ученик зна о заступљености неметала и метала у природи, зна основна физичка и хемијска својства важнијих представника и њихову практичну примену; разликује својства оксида неметала и метала и повезује киселине и хидроксиде са одговарајућим анхидридима; зна шта су соли; разуме како под утицајем поларних молекула воде дисосују киселине, неки хидроксиди и соли растворне у води, уочава везу између оксида, киселина, хидроксида и соли; зна практичну примену основних класа неорганских једињења; зна да су земни гас, деривати нафте, пластични материјали, парафин за свеће и многе друге супстанце у свакодневној употреби смеше угљоводоника или једињења која су хемијским променама добијена из њих; разуме разлику између засићених, незасићених и ароматичних угљоводоника; разликује алкане, алкене и алкине на основу молекулске и/или структурне формуле и на основу назива; зна њихова основна физичка и хемијска својства; разуме изомерију; зна важније деривате нафте, зна функционалну групу алкохола и карбонилних једињења, зна о њиховој практичној примени; зна шта су биолошки важна органска једињења и њихова физичка и хемијска својства; зна њихову улогу у живим системима и практичној примени; зна да наведе животне намирнице богате мастима и уљима, угљеним хидратима, аминокиселинама и протеинима.

ФУНКЦИОНАЛНИ

Развијање смисла за трагањем и истраживањем, развијање способности активног слушања и посматрања, логичког и апстрактног мишљења, способности изражавања мишљења, развијање свести о коришћењу савремене технологије у стицању знања, развијање функционалне хемијске писмености. Формирање критичког става према сазнањима.

НАЧИНИ И ПОСТУПЦИ ЗА ОСТВАРИВАЊЕ ПРОГРАМА (МЕТОДЕ РАДА, ОБЛИЦИ РАДА, НАСТАВНА СРЕДСТВА):

Методе: усменог излагања-монологска, разговора-дијалогска, писмених и графичких радова, рада са текстом, демонстрације и практичних и лабораторијских радова.

Облици рада: фронтални, групни, индивидуални

Наставна средства: лабораторијско посуђе и прибор за рад у хемијској лабораторији, хемикалије утврђене упутством за извођење вежби

ЛИТЕРАТУРА:

Литература за ученике:

Уџбеник“Хемија за осми разред“ БИГЗ

Литература наставника:

Уџбеник“Хемија за осми разред“ БИГЗ, Логос

„Опћа и анорганска хемија“- Филиповић, Липановић

Наставни предмет: хемија		Разред: VIII
Годишњи фонд часова:68		Недељни фонд часова:2
РЕДНИ БР. НАСТАВНЕ ТЕМЕ	НАСТАВНА ТЕМА	КОРЕЛАЦИЈА
1.	Неметали, оксиди неметала и киселине	ТИО 7. разред (Материјали) Биологија 8. разред (Глобалне последице загађивања животне средине)
2.	Метали, оксиди метала и хидроксиди	ТИО 7. разред (Материјали) Географија 8. разред (Привреда Србије) Физика 8. разред (Магнетно поље)
3.	Соли	
4.	Електролитичка дисоцијација киселина, хидроксида и соли	Физика 8. разред (Електрична струја)
5.	Увод у органску хемију	
6.	Угљоводоници	Географија 8. Разред (Привреда Србије) ТИО 7. разред (Енергетика) ТИО 8. разред (Електричне машине и уређаји)
7.	Органска једињења са кисеоником	
8.	Биолошки важна органска једињења	Биологија 7. разред (Грађа човечијег тела) Енглески језик 7. разред (Здравље и сигурност) Физичко - атлетика обука спринта
9.	Хемија животне средине	Биологија 8. разред (Глобалне последице загађивања животне средине) Физика 8. разред (Физика и савремени свет)

7.1.9. ТИО

- ✗ **НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: ТЕХНИЧКО И ИНФОРМАТИЧКО ОБРАЗОВАЊЕ**
- ✗ **РАЗРЕД: 5**

- ✗ **ЦИЉ НАСТАВНОГ ПРЕДМЕТА**

Настава техничког и информатичког образовања у основној школи треба да осигура да сви ученици стекну базичну језичку, техничку и информатичку писменост и да напредују ка реализацији одговарајућих Стандарда образовних постигнућа, да се оспособе да решавају проблеме и задатке у новим и непознатим ситуацијама, да изразе и образложе своје мишљење и дискутују са другима, развију мотивисаност за учење и заинтересованост за предметне садржаје, као и да се упознају са техничко-технолошким развијеним окружењем, развију техничко мишљење, техничку културу, радне вештине и културу рада.

- ✗ **ЗАДАЦИ (ВАСПИТНИ, ОБРАЗОВНИ, ФУНКЦИОНАЛНИ):**

Задаци наставе техничког и информатичког образовања су:

- стварање разноврсних могућности да кроз различите садржаје и облике рада током наставе техничког и информатичког образовања сврха, циљеви и задаци образовања, као и циљеви наставе техничког и информатичког образовања буду у пуној мери реализовани
- стицање основног техничког и информатичког образовања и васпитања
- стицање основних техничко-технолошких знања, умења, вештина и оспособљавање ученика за њихову примену у учењу, раду и свакодневном животу
- схватање законитости природних и техничких наука
- сазнавање основног концепта информационо-комуникационих технологија (ИКТ), улоге ИКТ у различитим струкама и сферама живота, као и оспособљавање ученика да раде на једном од оперативних система и неколико најчешће коришћених корисничких програма и стицање навике да их ученик користи у свакодневним активностима

Ученици треба да:

- науче употребу рачунара са готовим програмима за обраду текста, за графичке приказе, интерфејс и интернет
- развијају стваралачко и критичко мишљење
- развијају способност практичног стварања, односно да реализују сопствене идеје према сопственом плану рада и афирмишу креативност и оригиналност
- развијају психомоторне способности
- усвоје претпоставке за свесну примену науке у техници, технологији и другим облицима друштвено корисног рада
- савладавају основне принципе руковања различитим средствима рада, објектима технике и управљања технолошким процесима
- развијају прецизност у раду, упорност и истрајност приликом решавања задатака
- стичу радне навике и оспособљавају се за сарадњу и тимски рад
- комуницирају на језику технике (техничка терминологија, цртеж)
- стекну знања за коришћење мерних инструмената
- на основу физичких, хемијских, механичких и технолошких својстава одаберу одговарајући материјал за модел, макету или средство
- препознају елементе (компоненте) из области грађевинарства, машинства, електротехнике, електронике и да их компонују у једноставније функционалне целине (графички и кроз моделе, макете или предмете)
- разумеју технолошке процесе и производе различитих технологија
- препознају природне ресурсе и њихову ограниченост у коришћењу
- прилагоде динамичке конструкције (моделе) енергетском извору
- одаберу оптимални систем управљања за динамичке конструкције (моделе)
- израде или примене једноставнији програм за управљавање преко рачунара

- упознају економске, техничко-технолошке, еколошке и етичке аспекте рада и производње и њихов значај на развој друштва
- примењују мере и средства за личну заштиту при раду
- знају мере заштите и потребу за обнову и унапређење животног окружења
- на основу знања о врстама делатности и сагледавања својих интересовања правилно одаберу своју будућу професију и др.

✕ НАЧИНИ И ПОСТУПЦИ ЗА ОСТВАРИВАЊЕ ПРОГРАМА (МЕТОДЕ РАДА, ОБЛИЦИ РАДА, НАСТАВНА СРЕДСТВА)

Методе рада: вербална (монологска, дијалогска) метода, демонстрациона метода, документациона метода, метода графичких радова, метода практичних радова, лабораторијско експериментална метода, метода учења путем истраживања.

Облици рада: фронтални, групни, рад у пару, индивидуални.

Наставна средства: уџбеник, слика, фотографија, цртеж, рачунарска презентација, модел (макета), конструкторски комплет, материјал за обликовање, прибор за цртање, мерење и обележавање, алат за резање, сечење и савијање, машински, електронски и електроинсталациони елементи, рачунарски софтвер, машине и уређаји, рачунар.

✕ ЛИТЕРАТУРА:

- Зоран Лапчевић, Техничко и информатичко образовање за пети разред основне школе, Едука, Београд 2008.
- Зоран Лапчевић, Техничко и информатичко образовање уџбеник за шести разред основне школе, Едука, Београд 2010.
- Драган Голубовић, Техничко и информатичко образовање уџбеник за седми разред основне школе, Едука, Београд 2010.
- Драган Голубовић, Небојша Голубовић, Техничко и информатичко образовање уџбеник за седми разред основне школе, Едука, Београд 2011.

Наставни предмет: Техничко и информатичко образовање		Разред: 5
Годишњи фонд часова: 72		Недељни фонд часова: 2
РЕДНИ БР. НАСТАВНЕ ТЕМЕ	НАСТАВНА ТЕМА	КОРЕЛАЦИЈА
2.	Графичке комуникације	Осна симетрија (математика) Троугао (математика 6. разред) Географска карта (географија) Унутрашња грађа и рељеф земље (географија) Линија (ликовна култура)
3.	Информатичке технологије	Оперативни систем (информатика) Рад са текстом (информатика)
4.	Од идеје до реализације	Облик (ликовна култура)
5.	Материјали и технологије	Метали, оксиди, хидроксиди (хемија 8. разред)
6.	Енергетика	Топлотне појаве (физика 8. разред) Електрична струја (физика 8 разред)
7.	Конструкторско моделовање	Облик (ликовна култура)
8.	Саобраћај	Визуелна комуникација (ликовна култура) Троугао (математика 6. разред)

Наставни предмет: Техничко и информатичко образовање		Разред: 6
Годишњи фонд часова: 72		Недељни фонд часова: 2
РЕДНИ БР. НАСТАВНЕ ТЕМЕ	НАСТАВНА ТЕМА	КОРЕЛАЦИЈА
1.	Увод у архитектуру и грађевинарство	Стара Грчка (историја) Култура и уметност средњег века (историја 6. разред) Хуманизам и ренесанса (историја 7. разред)
2.	Техничко цртање у грађевинарству	Визуелна комуникација (ликовна култура) Троугао (математика)
3.	Информатичке технологије	Графика (информатика)
4.	Грађевински материјали	Текстура (ликовна култура) Метали оксиди и хидроксиди (хемија 8. разред)
5.	Енергетика	Угљоводоници (хемија 8. разред) Топлотне појаве (физика 8. разред) Електрична струја (физика 8. разред)
8.	Култура становања	Становништво и насеља на земљи (географија)

Наставни предмет: Техничко и информатичко образовање		Разред: 7
Годишњи фонд часова: 72		Недељни фонд часова: 2
РЕДНИ БР. НАСТАВНЕ ТЕМЕ	НАСТАВНА ТЕМА	КОРЕЛАЦИЈА
2.	Техничко цртање у машинству	Круг (математика) Композиција и простор (ликовна култура)
3.	Информатичке технологије	Израда презентација (информатика) Изборни модул (информатика)
4.	Материјали	Метали, оксиди метала и хидроксиди (хемија 8. разред) Неметали, оксиди неметала и киселине (хемија 8. разред) Угљоводоници (хемија 8. разред)
5.	Мерење и контрола	Мерење (физика 6. разред) Хемија и њен значај (хемија)
7.	Машине и механизми	Равнотежа тела (физика) Механички рад и енергија, снага (физика)
9.	Енергетика	Механички рад и енергија, снага (физика) Топлотне појаве (физика) Света Тројица је један Бог (верска настава)

Наставни предмет: Техничко и информатичко образовање		Разред: 8
Годишњи фонд часова: 68		Недељни фонд часова: 2
РЕДНИ БР. НАСТАВНЕ ТЕМЕ	НАСТАВНА ТЕМА	КОРЕЛАЦИЈА
1.	Информатичке технологије	Графичко представљање статистичких података (математика) Табеларни прорачуни (информатика)
3.	Електричне машине и уређаји	Привреда Србије (географија) Светлост и царство Божије у праволасној

		иконографији (верска настава) Угљоводоници (хемија) Електрично поље (физика) Магнетно поље (физика) Електрична струја (физика)
--	--	--

7.1.10. ФИЗИЧКО ВАСПИТАЊЕ

✘ **НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ:** ФИЗИЧКО ВАСПИТАЊЕ

✘ **РАЗРЕД :** 5

✘ **ЦИЉ НАСТАВНОГ ПРЕДМЕТА:**

Циљ физичког васпитања је стварање физички здраве личности са израженим позитивним карактерним цртама, особинама воље, упорности – самодисциплине, позитивног односа према физичкој култури и здрављу уопште. Физичко васпитање у овом узрасту има за циљ да допринесе стицању и развоју моторичких способности, усавршавању и примени моторичких умећа, навика и теориских знања у свакодневним и специфичним условима живота и рада.

✘ **ЗАДАЦИ (ВАСПИТНИ, ОБРАЗОВНИ, ФУНКЦИОНАЛНИ):**

- упознају значај и суштину физичког и здравственог васпитања;
- подстичу хармоничност физичког развоја и правилног држања тела;
- развију здравствену културу ради ефикаснијег чувања здравља, повећање отпорности организма;
- усвоје одређени фонд моторичких знања, умећа и навика ради решавања свакодневних моторичких задатака;
- да развијају и активирају моторичке надарености у свакодневне активности и културу живљења

✘ **ОПЕРАТИВНИ ЦИЉЕВИ**

АТЛЕТИКА

- Развијање и усавршавање моторичких способности
- Обликовање складних морфолошких карактеристика
- Развијање функционалних способности организма
- Усвајање техника атлетских дисциплина

СПОРТСКЕ ИГРЕ

- Развијање брзине реакција у сложеним ситуацијама
- Развијање и усавршавање координације покрета
- Правилно формирање мускулатуре и држања тела
- Побољшање функција унутрашњих органа
- Помоћ у правилној организацији слободног времена
- Усвајање одређеног нивоа техничког и тактичког знања
- Развој хигијенских навика

ВЕЖБЕ НА СПРАВАМА И ТЛУ – ГИМНАСТИКА

- Развијање и усавршавање зглобно мишићне активности
- Изграђивање свести о самосталном управљању покретима
- Развијање оријентације у простору и смисла за прецизност покрета
- Склада психо-физички развој

РИТМИЧКА ГИМНАСТИКА И ПЛЕС

- Развијање и усавршавање окретности, фине координације покрета и осећаја за просторне и временске облике кретања
- Развијање и усавршавање смисла за естетско и ритмичко изражавање

МЕРЕЊА

- Развијање свести о сопственим могућностима и стању моторичких способности
- Схватање и потврђивање самосталних вредности

✕ НАЧИНИ И ПОСТУПЦИ ЗА ОСТВАРИВАЊЕ ПРОГРАМА (МЕТОДЕ РАДА, ОБЛИЦИ РАДА, НАСТАВНА СРЕДСТВА):

Методе рада:

- Демонстрација,
- Вербална,
- Комбиновани.

Облици рада:

- Групни,
- Индивидуални,
- Комбиновани.

Наставна средства:

- Штоперица, метар и палица за штафете
- Лопте,
- Конструкција кошева и рукометни голови
- Струњаче, одскачна даска, козлић
- Грета и палице
- Вага са висиномером
- Радио-цд са дисковима

✕ ЛИТЕРАТУРА:

Стручне литература и брошуре.

Наставни предмет: ФИЗИЧКО ВАСПИТАЊЕ		Разред: V
Годишњи фонд часова: 72		Недељни фонд часова: 2
РЕДНИ БР. НАСТАВНЕ ТЕМЕ	НАСТАВНА ТЕМА	КОРЕЛАЦИЈА
T1	Уводни час, упознавање са планом и програмом, организација рада, уводни час и часови анализе рада	
T2	Провера психофизичких способности	Биологија 5. разред тема Дисање Српски језик, 5. разред, Мајке су увек мајке (извештавање, вест)
T3	Атлетика	Биологија 5. разред тема Дисање, Историја 5. разред тема Олимпијеске игре Српски језик, Од злата јабука, 5. разред, (Грчки митови)
T4	Вежбе на справама и тлу, гимнастика	Историја 5. разред тема Олимпијеске игре
T5	Спортске игре	Историја 5. разред тема Олимпијеске игре
T6	Ритмичка гимнастика и плес	Музичка култура 5. разред тема Слушање музике-валцер Ликовна култура 5. разред тема Боја-валцер

✕ НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: ФИЗИЧКО ВАСПИТАЊЕ

✕ РАЗРЕД: 6

✕ ЦИЉ НАСТАВНОГ ПРЕДМЕТА:

Циљ физичког васпитања је стварање физички здраве личности са израженим позитивним карактерним цртама, особинама воље, упорности – самодисциплине, позитивног односа према физичкој култури и здрављу уопште. Физичко васпитање у овом узрасту има за циљ да допринесе стицању и развоју моторичких способности, усавршавању и примени моторичких умећа, навика и теориских знања у свакодневним и специфичним условима живота и рада.

✕ ЗАДАЦИ (ВАСПИТНИ, ОБРАЗОВНИ, ФУНКЦИОНАЛНИ):

- упознају значај и суштину физичког и здравственог васпитања;
- подстичу хармоничност физичког развоја и правилног држања тела;
- развију здравствену културу ради ефикаснијег чувања здравља, повећање отпорности организма;
- усвоје одређени фонд моторичких знања, умећа и навика ради решавања свакодневних моторичких задатака;
- да развијају и активирају моторичке надарености у свакодневне активности и културу живљења

✕ ОПЕРАТИВНИ ЦИЉЕВИ

АТЛЕТИКА

- Развијање и усавршавање моторичких способности
- Обликовање складних морфолошких карактеристика
- Развијање функционалних способности организма
- Усвајање техника атлетских дисциплина

СПОРТСКЕ ИГРЕ

- Развијање брзине реакција у сложеним ситуацијама
- Развијање и усавршавање координације покрета
- Правилно формирање мускулатуре и држања тела
- Побољшање функција унутрашњих органа
- Помоћ у правилној организацији слободног времена
- Усвајање одређеног нивоа техничког и тактичког знања
- Развој хигијенских навика

ВЕЖБЕ НА СПРАВАМА И ТЛУ – ГИМНАСТИКА

- Развијање и усавршавање зглобно мишићне активности
- Изграђивање свести о самосталном управљању покретима
- Развијање оријентације у простору и смисла за прецизност покрета
- Склада психо-физички развој

РИТМИЧКА ГИМНАСТИКА И ПЛЕС

- Развијање и усавршавање окретности, fine координације покрета и осећаја за просторне и временске облике кретања
- Развијање и усавршавање смисла за естетско и ритмичко изражавање

МЕРЕЊА

- Развијање свести о сопственим могућностима и стању моторичких способности
- Схватање и потврђивање самосталних вредности

✕ НАЧИНИ И ПОСТУПЦИ ЗА ОСТВАРИВАЊЕ ПРОГРАМА (МЕТОДЕ РАДА, ОБЛИЦИ РАДА, НАСТАВНА СРЕДСТВА):

Методе рада:

- Демонстрација,
- Вербална,
- Комбиновани.

Облици рада:

- Групни,
- Индивидуални,
- Комбиновани.

Наставна средства:

- Штоперица, метар и палица за штафете
- Лопте,
- Конструкција кошева и рукометни голови
- Струњаче, одскачна даска, козлић
- Грета и палице
- Вага са висиномером
- Радио-цд са дисковима

✕ ЛИТЕРАТУРА:

Стручна литература и брошуре.

Наставни предмет: ФИЗИЧКО ВАСПИТАЊЕ Разред: VI		
Годишњи фонд часова: 72 Недељни фонд часова: 2		
РЕДНИ БР. НАСТАВНЕ ТЕМЕ	НАСТАВНА ТЕМА	КОРЕЛАЦИЈА
T1	Уводни час, упознавање са планом и програмом, организација рада, уводни час и часови анализе рада	
T2	Провера психофизичких способности	Биологија 6. разред тема Покрет, кретање, Физика 6. разред тема Брзина Српски језик, 5. разред, Мајке су увек мајке (извештавање, вест)
T3	Атлетика	Биологија 6. разред тема Покрет, кретање, Физика 6. разред тема Брзина
T4	Вежбе на справама и тлу, гимнастика	
T5	Спортске игре	Српски језик, 6. разред, Игра за живот (извештај)
T6	Ритмичка гимнастика и плес	Музичка култура 6. разред тема Слушање музике-валцер Ликовна култура 6. разред тема Боја-валцер

✕ НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: ФИЗИЧКО ВАСПИТАЊЕ

✕ РАЗРЕД : 7

✕ ЦИЉ НАСТАВНОГ ПРЕДМЕТА:

Циљ физичког васпитања је стварање физички здраве личности са израженим позитивним карактерним цртама, особинама воље, упорности – самодисциплине, позитивног односа према физичкој култури и здрављу уопште. Физичко васпитање у овом узрасту има за циљ да допринесе стицању и развоју моторичких способности, усавршавању и примени моторичких умећа, навика и теориских знања у свакодневним и специфичним условима живота и рада.

✕ ЗАДАЦИ (ВАСПИТНИ, ОБРАЗОВНИ, ФУНКЦИОНАЛНИ):

- упознају значај и суштину физичког и здравственог васпитања;
- подстичу хармоничност физичког развоја и правилног држања тела;
- развију здравствену културу ради ефикаснијег чувања здравља, повећање отпорности организма;
- усвоје одређени фонд моторичких знања, умења и навика ради решавања свакодневних моторичких задатака;
- да развијају и активирају моторичке надарености у свакодневне активности и културу живљења

✕ ОПЕРАТИВНИ ЦИЉЕВИ

АТЛЕТИКА

- Развијање и усавршавање моторичких способности
- Обликовање складних морфолошких карактеристика
- Развијање функционалних способности организма
- Усвајање техника атлетских дисциплина

СПОРТСКЕ ИГРЕ

- Развијање брзине реакција у сложеним ситуацијама
- Развијање и усавршавање координације покрета
- Правилно формирање мускулатуре и држања тела
- Побољшање функција унутрашњих органа
- Помоћ у правилној организацији слободног времена
- Усвајање одређеног нивоа техничког и тактичког знања
- Развој хигијенских навика

ВЕЖБЕ НА СПРАВАМА И ТЛУ – ГИМНАСТИКА

- Развијање и усавршавање зглобно мишићне активности
- Изграђивање свести о самосталном управљању покретима
- Развијање оријентације у простору и смисла за прецизност покрета
- Склада психо-физички развој

РИТМИЧКА ГИМНАСТИКА И ПЛЕС

- Развијање и усавршавање окретности, fine координације покрета и осећаја за просторне и временске облике кретања
- Развијање и усавршавање смисла за естетско и ритмичко изражавање

МЕРЕЊА

- Развијање свести о сопственим могућностима и стању моторичких способности
- Схватање и потврђивање самосталних вредности

✕ НАЧИНИ И ПОСТУПЦИ ЗА ОСТВАРИВАЊЕ ПРОГРАМА (МЕТОДЕ РАДА, ОБЛИЦИ РАДА, НАСТАВНА СРЕДСТВА):

Методе рада:

- Демонстрација,
- Вербална,
- Комбиновани.

Облици рада:

- Групни,
- Индивидуални,
- Комбиновани.

Наставна средства:

- Штоперица, метар и палица за штафете
- Лопте,
- Конструкција кошева и рукометни голови
- Струњаче, одскачна даска, козлић
- Грета и палице
- Вага са висиномером
- Радио-цд са дисковима

✕ ЛИТЕРАТУРА:

Стручне литература и брошуре.

Наставни предмет: ФИЗИЧКО ВАСПИТАЊЕ		Разред: VII
Годишњи фонд часова: 72		Недељни фонд часова: 2
РЕДНИ БР. НАСТАВНЕ ТЕМЕ	НАСТАВНА ТЕМА	КОРЕЛАЦИЈА
T1	Уводни час, упознавање са планом и програмом, организација рада, уводни час и часови анализе рада	
T2	Провера психофизичких способности	Биологија 7. разред тема Анатомија, грађа тела и функције органа, Српски језик, 5. разред, Мајке су увек мајке (извештавање, вест)
T3	Атлетика	Биологија 7. разред тема Анатомија, грађа тела и функције органа, Енглески језик 7. разред тема Спортски догађај (Маратон)
T4	Вежбе на справама и тлу, гимнастика	Биологија 7. разред тема Анатомија, грађа тела и функције органа, Ликовна култура 7. разред тема Пропорција тела,
T5	Спортске игре	Биологија 7. разред тема Анатомија, грађа тела и функције органа,
T6	Ритмичка гимнастика и плес	

× НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: ФИЗИЧКО ВАСПИТАЊЕ

× РАЗРЕД : 8

× ЦИЉ НАСТАВНОГ ПРЕДМЕТА:

Циљ физичког васпитања је стварање физички здраве личности са израженим позитивним карактерним цртама, особинама воље, упорности – самодисциплине, позитивног односа према физичкој култури и здрављу уопште. Физичко васпитање у овом узрасту има за циљ да допринесе стицању и развоју моторичких способности, усавршавању и примени моторичких умећа, навика и теориских знања у свакодневним и специфичним условима живота и рада.

× ЗАДАЦИ (ВАСПИТНИ, ОБРАЗОВНИ, ФУНКЦИОНАЛНИ):

- упознају значај и суштину физичког и здравственог васпитања;
- подстичу хармоничност физичког развоја и правилног држања тела;
- развију здравствену културу ради ефикаснијег чувања здравља, повећање отпорности организма;
- усвоје одређени фонд моторичких знања, умећа и навика ради решавања свакодневних моторичких задатака;
- да развијају и активирају моторичке надарености у свакодневне активности и културу живљења

× ОПЕРАТИВНИ ЦИЉЕВИ

АТЛЕТИКА

- Развијање и усавршавање моторичких способности
- Обликовање складних морфолошких карактеристика
- Развијање функционалних способности организма
- Усвајање техника атлетских дисциплина

СПОРТСКЕ ИГРЕ

- Развијање брзине реакција у сложеним ситуацијама
- Развијање и усавршавање координације покрета
- Правилно формирање мускулатуре и држања тела
- Побољшање функција унутрашњих органа
- Помоћ у правилној организацији слободног времена
- Усвајање одређеног нивоа техничког и тактичког знања
- Развој хигијенских навика

ВЕЖБЕ НА СПРАВАМА И ТЛУ – ГИМНАСТИКА

- Развијање и усавршавање зглобно мишићне активности
- Изграђивање свести о самосталном управљању покретима
- Развијање оријентације у простору и смисла за прецизност покрета
- Склада психо-физички развој

РИТМИЧКА ГИМНАСТИКА И ПЛЕС

- Развијање и усавршавање окретности, фине координације покрета и осећаја за просторне и временске облике кретања
- Развијање и усавршавање смисла за естетско и ритмичко изражавање

МЕРЕЊА

- Развијање свести о сопственим могућностима и стању моторичких способности
- Схватање и потврђивање самосталних вредности

✕ НАЧИНИ И ПОСТУПЦИ ЗА ОСТВАРИВАЊЕ ПРОГРАМА (МЕТОДЕ РАДА, ОБЛИЦИ РАДА, НАСТАВНА СРЕДСТВА):

Методе рада:

- Демонстрација,
- Вербална,
- Комбиновани.

Облици рада:

- Групни,
- Индивидуални,
- Комбиновани.

Наставна средства:

- Штоперица, метар и палица за штафете
- Лопте,
- Конструкција кошева и рукометни голови
- Струњаче, одскачна даска, козлић
- Грета и палице
- Вага са висиномером
- Радио-цд са дисковима

✕ ЛИТЕРАТУРА:

Стручне литература и брошуре.

Наставни предмет: ФИЗИЧКО ВАСПИТАЊЕ Разред: VIII		
Годишњи фонд часова: 72 Недељни фонд часова: 2		
РЕДНИ БР. НАСТАВНЕ ТЕМЕ	НАСТАВНА ТЕМА	КОРЕЛАЦИЈА
T1	Уводни час, упознавање са планом и програмом, организација рада, уводни час и часови анализе рада	
T2	Провера психофизичких способности	Српски језик, 5. разред, Мајке су увек мајке (извештавање, вест)
T3	Атлетика	Биологија 8. разред тема Екологија, здрава средина, Ликовна култура 8. разред тема Слободно компоновање, покрет Хемија 8. разред тема Органска једињења
T4	Вежбе на справама и тлу, гимнастика	
T5	Спортске игре	Историја 8. разред тема Друштво послератне Југославије (Олимпијада)
T6	Ритмичка гимнастика и плес	Музичка култура 8. разред тема Покрет-валцер

7.1.11. МУЗИЧКА КУЛТУРА

- ✕ НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: МУЗИЧКА КУЛТУРА**
- ✕ РАЗРЕД: ПЕТИ**

✕ ЦИЉ НАСТАВНОГ ПРЕДМЕТА:

Општи циљ и задаци наставе музичке културе јесте развијање интересовања за музичку уметност и упознавање музичке традиције и културе свога и других народа.

Остали циљеви и задаци наставе музичке културе су:

- оспособљавање за разумевање могућности музичког изражавања
- развијање осетљивости за музичке вредности
- неговање способности извођења музике (певање и свирање)
- стицање навике слушања музике, подстицање доживљаја и оспособљавање за разумевање музичких порука
- подстицање стваралачког ангажмана у свим музичким активностима (извођење, слушање, истраживање и стварање музике)
- развијање критичких мишљења
- упознавање основа музичке пимености и изражајних средстава музичке уметности
- упознавање занимања музичке струке

✕ ЗАДАЦИ (ВАСПИТНИ, ОБРАЗОВНИ, ФУНКЦИОНАЛНИ):

- **васпитни:** побуђивање осећаја сарадње и одговорности заједничким музицирањем; унапређивање друштвеног развоја унутар групе у складу с ученичким способностима и потребама; подстицање солидарности и толеранције унутар одељења радом у групама; развијање културних навика и критичког мишљења; неговање традиционалне музике; слушање вредних дела уметничке и народне музике
- **образовни:** понављање песама научених у досадашњем школовању, неговање и развијање способности и извођења музике; усвајање бројалица и песама уз јасан изговор и разумевање текста; упознавање основних музичких термина и свирање на дејјим музичким инструментима; певање песама по слуху и по нптном тексту и усвајање елемената музичке писмености; усвајање темељних знања о српској и о европској уметничкој музици; извођење дејјих, народних и уметничких игара, слушање вредних дела уметничке и народне музике; усвајање темељних знања о теотији музике

- **функционални:** лепо, изражајно певање, уз јасан изговор и разумевање текста; свирање пратње на инструментима, развијање моторике; наглашавање музичког пулса покретом; подстицање креативности у свим музичким активностима; развијање концентрације при извођењу ритма и музичке меморије; препознавање карактеристика српске уметничке музике, као и уметничке музике других народа – на основу музичких примера; слушање вредних дела уметничке и народне музике

× НАЧИНИ И ПОСТУПЦИ ЗА ОСТВАРИВАЊЕ ПРОГРАМА (МЕТОДЕ РАДА, ОБЛИЦИ РАДА, НАСТАВНА СРЕДСТВА):

- **методе рада:** монолошка, дијалогска, херуистичка, рад на тексту, слушање аудио – примера, перцепција музичких примера, истраживачки рад, практични рад, метода демонстрације и игровне активности
- **облици рада:** фронтални, рад у групи, рад у пару и индивидуални облик
- **наставна средства:** аудитивна, визуелна, текстовна и помоћно – техничка
- **број часова предвиђених за:**

обраду новог градива: 21

обраду и понављање градива: 26

повнављање градива: 10

систематизацију градива: 12

систематизацију градива и обраду: 2

обраду, понављање и систематизацију градива: 1

× ЛИТЕРАТУРА

Музички инструменти, Дејан Деспић;

Теорија музике, Дејан Деспић;

Наука о музичким облицима, Сковран - Перичић;

Збирке нота са фестивала децјег музичког стваралаштва „Деца композитори“, ДКЦ Београд:

1. Музика и ја

2. Песма отвара врата

3. Нађи своју звезду

Збирка вокализа и композиција, Златан Вауда

Историја музике, Соња Маринковић; Андреисова Историја музике

Наставни предмет: музичка култура		Разред: пети
Годишњи фонд часова: 72		Недељни фонд часова: 2
РЕДНИ БР. НАСТАВНЕ ТЕМЕ	НАСТАВНА ТЕМА	КОРЕЛАЦИЈА
1.	Певањем и свирањем упознајемо музику	Веронаука: Школска слава Свети Сава
2.	Ритам и музички метар	
3.	Слушање и упознавање музике	Веронаука: Школска слава Свети Сава Историја: (карактеристике епоха)
4.	Српска уметничка музика	
5.	Народна традиција Огледни час: Народна ношња	Српски језик: Лирске народне песме Ликовна култура: (осликавање народне ношње)
6.	Шта све чини музику	Ликовна култура: (осликавање композитора)
7.	Слушањем музике упознајемо композиторе	Ликовна култура: (ликовни приказ различитих облика)
8.	Музички облици	Српски језик: Обичаји народа српског Ликовна култура: (осликавање наставних средстава)
9.	Српске народне песме и игре Огледни час	Руски језик: тема „Ко је то“? (Петар Илић Чајковски) Ликовна култура: (историја уметности)
10.	Европска уметничка музика	
11.	Дечје стваралаштво	Српски језик: (креирање музике на основу литерарног текста)

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: МУЗИЧКА КУЛТУРА

РАЗРЕД : 6

✕ ЦИЉ НАСТАВНОГ ПРЕДМЕТА:

Циљ наставе музичке културе је развијање интересовања за музичку културу; развијање музикалности и креативности; неговање смисла за заједничко музицирање у свим облицима васпитно – образовног рада са ученицима; упознавање музичке традиције и културе свога и других народа.

✕ ЗАДАЦИ (ВАСПИТНИ, ОБРАЗОВНИ, ФУНКЦИОНАЛНИ):

- **васпитни:** неговање традиционалне музике, развијање индивидуалности и толеранције, пробудити осећај одговорности при заједничком музицирању; развијати културне навике ученика; упознавање основа музичке писмености и изражајних средстава музичке уметности; развијати свест о естетској и етичкој вредности српске уметничке музике; неговати критичко мишљење и освестити лично мишљење; подстицати сензибилитет за лепо у музици
- **образовни:** понављање песама научених у досадашњем школовању, неговање и развијање способности и извођења музике; усвајање песама и бројалица уз јасан изговор и разумевање текста; упознавање основних музичких термина термина и свирање на дејјим музичким инструментима; певање по слуху и по нотном тексту; усвајање нових елемената музичке писмености; усвајање темељних знања о српској и о европској уметничкој музици, даље упознавање изражајних средстава музичке уметности; извођење дејјих, народних и уметничких игара, слушање вредних дала уметничке и народне музике
- **функционални:** лепо, изражајно певање, уз јасан изговор и разумевање текста; наглашавање музичког пулса покретом, развијање кордонације и моторике ученика; подстицање креативности у свим музичким активностима; развијање моторике, као и прецизности концентрације при извођењу ритма; развијање музичке меморије; развијање прецизности и концентрације при извођењу ритма; препознати карактеристике српске и европске уметничке музике; препознавање композиције на основу музичких примера; слушање вредних дела уметничке и народне музике

× НАЧИНИ И ПОСТУПЦИ ЗА ОСТВАРИВАЊЕ ПРОГРАМА (МЕТОДЕ РАДА, ОБЛИЦИ РАДА, НАСТАВНА СРЕДСТВА):

- **методе рада:** монолпшка, дијалогска, херуистичка, рад на тексту, слушање аудио – примера, перцепција музичких примера, истраживачки рад ученика, практични рад, метода демонстрације и активности кроз игру
- **облици рада:** фронтални, рад у групи, рад у пару и индивидуални облик
- **наставна средства:** аудитивна, визуелна, текстовна, помоћно – техничка и аудио – визуелна
- **број часова предвиђених за :**

обраду новог градива: 9
 обраду и понављање градива: 20
 понављање градива: 4
 обраду и утврђивање градива: 1
 обраду и систематизацију градива: 1
 систематизацију градива: 1

× ЛИТЕРАТУРА:

Музички инструменти, Дејан Деспић
 Теорија музике, Дејан Деспић
 Наука о музичким облицима, Сковран – Перичић
 Збирка вокализа и композиција, Златан Вауда
 Збирке нота са фестивала дечјег музичког стваралаштва „Деца композитори“, ДКЦ Београд
 1. Музика и ја
 2. Дај ми крила један круг
 3. Нађи своју звезду
 Историја музике, Соња Маринковић; Андреисова Историја музике

Наставни предмет: музичка култура		Разред: шести
Годишњи фонд часова: 36		Недељни фонд часова: 1
РЕДНИ БР. НАСТАВНЕ ТЕМЕ	НАСТАВНА ТЕМА	КОРЕЛАЦИЈА
1.	Извођење музике	Енглески језик: Мелодија и ритам Веронаука: Школска слава Свети Сава
2.	Слушање и упознавање музике	Руски језик: Слободно време – Наши музички идоли
3.	Српска народна традиција – Огледни час	Српски језик: Усмено стваралаштво
4.	Српска уметничка музика	Ликовна култура: (осликавање композитора)
5.	Певачки гласови (врсте)	
6.	Европска уметничка музика	Ликовна култура: Боја Физичко васпитање: Ритмичка гимнастика Географија: Аустрија и Пољска
7.	Соло песма	Српски језик: (рецитовање литерарних текстова песама)
	Вокални ансамбли (дует)	Ликовна култура: (ликовни приказ)

Наставни предмет: музичка култура		Разред: шести
Годишњи фонд часова: 36		Недељни фонд часова: 1
РЕДНИ БР. НАСТАВНЕ ТЕМЕ	НАСТАВНА ТЕМА	КОРЕЛАЦИЈА
8.	Сложена троделна песма	троделне форме)
9.		Ликовна култура: (ликовна илустрација слушаног дела)
10.		Српски језик: (креирање музике на основу литерарног текста)

✕ **НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: МУЗИЧКА КУЛТУРА**

✕ **РАЗРЕД : 7**

✕ **ЦИЉ НАСТАВНОГ ПРЕДМЕТА:**

образовно – васпитног рада у настави музичке културе је да се стварањем интересовања за активно бављење музиком подстичу стваралачке способности, когнитивни развој ученока и доприноси естетском и етичком развоју њихове личности.

Такође, ученици треба да упознају музичку културу кроз обраде тема повезаних с музиком различитих епоха, развијају музикалност и креативност, као и негују смисао за заједничко и индивидуално музицирање у свим облицима васпитно-образовног рада с ученицима.

✕ **ЗАДАЦИ (ВАСПИТНИ, ОБРАЗОВНИ, ФУНКЦИОНАЛНИ):**

- **васпитни:** развијање стрпљења, истрајности и међусобне толеранције у заједничком раду, неговање традиционалне музике; развијање интересовања за музичку уметност; изградити културне навике ученика везане за слушање уметничке музике; чувати националну баштину; развијати иницијативу ученика у групном раду; развијати поштовање према култури и традицији других народа; подстицати естетски музички укус ученика; развијати код ученика сложеност у раду на заједничком пројекту
- **образовни:** усвојити нове песме различитих жанрова, једногласне и двогласне; поновити научено и детаљније упознати нове инструменте различитих породица, ансамбл, оркестарску и солистичку музику; упознати појам стила у музици; упознати праисторију; упознати музику античких цивилизација; усвојити нова сазнања о средњовековној музици православне цркве – усвојити појмове из музике хришћанства; усвојити знања о

музичком слигу, усвојити знања о музици из периода ренесансе; усвојити сазнања о музици барока и класицизма

- **функционални:** изражајно певати уз јасан изговор и разумевање текста; свирати пратњу на инструментима, развијати моторику и меморију; развијати осећај за ритам кроз заједничко музицирање; развијати хармонски слух кроз свирање акорда основних функција; уочити и слушно препознати гурпе инструмената и њихове подврсте; уочити и слушно препознати различите начине свирања (*pizzicato*, *con sordino*, *glissando*); развијати слушну перцепцију; упоредити звук класичних и електронских инструмената; уочити, разликовати и слушно препознати различите стилове; уочити, разликовати и слушно препознати музички слог; развијати сензибилитет за музику ранијих стилских раздобља; подстицати истраживачки рад

✕ НАЧИНИ И ПОСТУПЦИ ЗА ОСТВАРИВАЊЕ ПРОГРАМА (МЕТОДЕ РАДА, ОБЛИЦИ РАДА, НАСТАВНА СРЕДСТВА):

- **методе рада:** монолошка, дијалогска, херуистичка, рад на тексту, слушање аудио – примера; перцепција музичких примера; истраживачки рад; практични рад; метода демонстрације и игровне активности
- **облици рада:** фронтални, рад у групи, рад у паровима и индивидуални облик
- **наставна средства:** аудитивна, визуелна, текстовна, помоћно – техничка и аудио - визуелна
- **број часова предвиђених за :**

обраду новог градива: 13

обраду и утврђивање градива: 19

понављање и утврђивање градива: 2

обраду и систематизацију градива: 1

систематизацију градива: 1

✕ ЛИТЕРАТУРА:

Музички инструменти, Дејан Деспић

Теорија музике, Дејан Деспић

Наука о музичким облицима, Сковран – Перичић

Збирка вокализа и композиција, Златан Вауда

Збирке нота са фестивала децјег музичког стваралаштва „Деца композитори“, ДКЦ, Београд:

1. Музика и ја

2. Песма отвара врата

3. Нађи своју звезду

Историја музике, Соња Маринковић; Андреисова Историја музике

Наставни предмет: музичка култура		Разред: седми
Годишњи фонд часова: 36		Недељни фонд часова: 1
РЕДНИ БР. НАСТАВНЕ ТЕМЕ	НАСТАВНА ТЕМА	КОРЕЛАЦИЈА
1.	Певањем и свирањем упознајемо музику	Веронаука: Школска слава Свети Сава
2.	Слушање и упознавање музике	Ликовна култура: (осликавање композитора и ликовна илустрација садржаја дела и осликавање музичких инструмента)
3.	Жичани музички инструменти	
4.	Дувачки музички инструменти (дрвени и лимени)	
5.	Удараљке (са одређеном и са неодређеном висином тона)	Географија: Шпанија и Јужна Америка
6.	Музички инструменти са клавијатуром	Историја: (карактеристике епохе)
	Праисторија	Историја: (карактеристике епохе)
7.	Античке цивилизације	Ликовна култура: Пропорције
8.	Средњовековна музика	Физичко васпитање: Вежбе на справама и на тлу
9.		Веронаука: Васкрсење христово Васкршња литургија
	Ренесанса	Ликовна култура: Пропорције
	Огледни час	Историја: (карактеристике епохе)
10.	Барок (свита, фуга, опера, кантата, пасија и ораторијум)	Историја: (карактеристике епохе) Ликовна култура: (историја уметности)
11.		Историја: (карактеристике епохе)
	Класицизам (сонатни облик, соната, симфонија, опера)	Ликовна култура: (историја уметности) Веронаука: Школска слава Свети Сава
12.	Музика у Србији	Српски језик: (креирање музике на основу литерарно текста) Ликовна култура: (ликовна илустрација слушаног дела)
13.	Дечје стваралаштво	

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: МУЗИЧКА КУЛТУРА

РАЗРЕД : 8

✕ ЦИЉ НАСТАВНОГ ПРЕДМЕТА:

Циљ наставе музичке културе јесте да осигура да сви ученици стекну основну уметничку културу као и напредовање ка реализацији одговарајућих стандарда обрзовних постигнућа.

Оспособљавање ученика да решавају проблеме и задатке у новим и непознатим ситуацијама, да изразе и образложе своје мишљење, и дискутују са другима, развију мотивисаност за учење и заинтересованост за предметне садржаје. Такође, ученици треба да упознају музичку културу кроз обраде тема повезаних са музиком различитих епоха и жанрова, развијају музикалност и креативност, као и да негују смисао за заједничко и индивидуално музицирање у свим облицима васпитно-образовног рада са ученицима.

✕ ЗАДАЦИ (ВАСПИТНИ, ОБРАЗОВНИ, ФУНКЦИОНАЛНИ):

- **васпитни:** неговање традиционалне музике, развијање индивидуалности и толеранције; пробудити осећај одговорности при заједничком музицирању; развијати културне навике ученика и свест о естетској и етичкој вредности уметничких дела; развијати интерес за вредна инструментална уметничка дела; развијати упорност и међусобну толеранцију у заједничком раду; подстицање креативности у свим музичким активностима (извођење, слушање, истраживање и стварање музике)
- **образовни:** усвојити нове песме, једногласне и двогласне; развијати способности извођења музике; усвојити темељна знања о опери, оперети, балету, мјузиклу, стилизованим играма и друштвеним плесовима; усвојити темељна знања о романтизму, музици 20. века; усвојити темељна знања о музици у Србији у 19. веку и у првој половини 20. века; усвојити темељна знања о џез музици; импровизација мелодије на задани текст; усвојити темељна знања о музици на филму, радију и телевизији и о примењеној музици; ракапитулирати усвојено знање
- **функционални:** развијати моторику свирањем на инструментима, прецизност и концентрацију при извођењу ритма; певати са јасном дикцијом уз разумевање текста; савладати музицирање са ритмичким ударалкама; развијати меморију; поновити врсте тактова; подстицање креативности у свим музичким активностима (извођење, слушање, истраживање); стицање знања о музици различитих епоха; препознати карактеристике опере и слушане музичке примере, препознати оперске нумере на основу слушаних примера; препознати слушане музичке примере из оперета, балета, мјузикла и уочити

примене темпа; препознати карактеристике романтизма и музике 20. века на конкретним музичким примерима; развијати хармонски слух кроз свирање акорада основних функција; свирати пратњу на инструментима; развијати моторику и меморију; препознати карактеристике музике у Србији у 19. веку и у првој половини 20. века на конкретним музичким примерима; уочити, упоредити и вербализовати карактеристике и разлике у конкретним слушним примерима; препознати карактеристике цез музике и музике писане за медије на конкретним музичким примерима

× НАЧИНИ И ПОСТУПЦИ ЗА ОСТВАРИВАЊЕ ПРОГРАМА (МЕТОДЕ РАДА, ОБЛИЦИ РАДА, НАСТАВНА СРЕДСТВА):

- **методе рада:** монолишка, дијалогска, херуистичка, рад на тексту, слушање аудио примера, перцепција музичких примера, истраживачки рад ученика, практични рад, метода демонстрације
- **облици рада:** фронтални, рад у групи, рад у пару и индивидуални облик рада
- **наставна средства:** аудитивна, визуелна, текстовна, помоћно техничка и аудио – визуелна
- **број часова предвиђених за:**

обраду новог градива: 11

обраду и понављање градива: 16

повнављање градива: 4

обраду и систематизацију градива: 3

× ЛИТЕРАТУРА:

Музички инструменти, Дејан Деспић

Теорија музике, Дејан Деспић

Наука о музичким облицима, Сковран – Перичић

Збирка вокализа и композиција, Златан Вауда

Збирка нота са фрстивала децјег музичког стваралаштва:

1. Музика и ја

2. Нађи своју звезду

3. Песма отвара врата

Историја музике, Соња Маринковић и Андреисова Историја музике

Наставни предмет: музичка култура		Разред: осми
Годишњи фонд часова: 34		Недељни фонд часова: 1
РЕДНИ БР. НАСТАВНЕ ТЕМЕ	НАСТАВНА ТЕМА	КОРЕЛАЦИЈА
1.	Извођење музике	Веронаука: Школска слава Свети Сава
2.	Слушање и упознавање музике	Ликовна култура: (осликавање наставних средстава)
3.	Музичко сценски жанрови	
4.	Романтизам	Историја: (карактеристике епохе) Ликовна култура: (уметност романтизма) Историја: (карактеристике епохе)
5.	Музика 20. века	Ликовна култура: Експресионизам и Кубизам; слободно компоновање Историја: (карактеристике епохе)
6.	Музика у Србији у 19. веку	Ликовна култура: (осликавање композитора)
7.	Музика у Србији у првој половини 20. века	Ликовна култура: (осликавање композитора)
8.	Џез музика	Енглески језик: Поп музика
9.	Забавна музика – Огледни час	Енглески језик: (извођење песме на енглеском језику)
10.	Музика на филму, радију и телевизији	Ликовна култура: (ликовна илустрација слушане музике)
11.	Дечје стваралаштво	Српски језик: (креирање музике на основу литерарног текста)

7.1.12. ЛИКОВНА КУЛТУРА

✕ НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: ЛИКОВНА КУЛТУРА

РАЗРЕД: 5

✕ ЦИЉ НАСТАВНОГ ПРЕДМЕТА:

Ученици треба да стекну језичку и уметничку писменост да напредују ка реализацији одговарајућих Стандарда образовних постигнућа.

Стичу способност да решавају проблеме и задатке у новим и непознатим ситуацијама. Треба да изразе и образложе своје мишљење и дискутује са другима. Развијају мотивисаност за учење и заинтересованост за предметне садржаје. Развија се и подстиче учениково стваралачко мишљење у складу са демократским опредељењем друштва и карактером овог наставног предмета.

✕ ЗАДАЦИ (ВАСПИТНИ, ОБРАЗОВНИ, ФУНКЦИОНАЛНИ):

Поступно оспособљавање ученикада преко могућности које пружа линија да уочавају основну ритмилку структуру природних појава, облика и уметничких дела. Опажање ритма линија, боја и облика. Развијање способности обликовања, конструисања и комбинаторике код ученика. Проширивање сазнања и искуства ученика у коришћењу средстава и материјала ликовног изражавања и обликовања. Утицање на формирање активног односа према заштити природне средине.

✕ НАЧИНИ И ПОСТУПЦИ ЗА ОСТВАРИВАЊЕ ПРОГРАМА (МЕТОДЕ РАДА, ОБЛИЦИ РАДА, НАСТАВНА СРЕДСТВА):

Типови часа су: Обрада, практичан рад и систематизација-естетска анализа

Методе рада: Дијалог-вербални, показивање-демонстративни, експерименти-практичан рад, радионице

Облици рада: Фронтална, индивидуална, посебно прилагођен

Наставна средства: Аудио-визуелна, текстуална, мануелна

✕ ЛИТЕРАТУРА: Наставни уџбеник за пети разред, Методика наставе- Карлаварис, Историја уметности-Ружић

Наставни предмет: ликовна култура		Разред: пети разред
Годишњи фонд часова: 72		Недељни фонд часова: 2
РЕДНИ БР. НАСТАВНЕ ТЕМЕ	НАСТАВНА ТЕМА	КОРЕЛАЦИЈА
1.	Слободно ритмичко компоновање	Музичка култура -Певањем и свирањем упознајемо музику Географија -Космос,васиона и земља
2.	Линија	Српски језик -Иницијал,слово Математика -Геометрија, скупови тачака ТиО -Графичке комуникације Биологија -Ботаника Музичка култура -Слушање и упознавање музике
3.	Облик	Веронаука -Рођење Христово Музичка култура -Шта све чини музику-облици Географија -вајање-Унутрашња грађа и рељеф земље ТиО -Конструкторско моделовање
4.	Орнаменат	Музичка култура -Народна традиција Веронаука -Васкрс Историја -Праисторија,Египат,Грчка Рим
5.	Светлински објекти и колаж	Музичка култура -спске народне песме и игре
6.	Визуелно споразумевање	ТиО -Саобраћај-технике цртања у грађевинарству Физичко васпитање -Разни спортови, израда знака за неки спорт

✘ НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: ЛИКОВНА КУЛТУРА

РАЗРЕД: 6

✘ ЦИЉ НАСТАВНОГ ПРЕДМЕТА:

Ученици треба да стекну уметничку писменист да напредују ка реализацији одговарајућих Стандарда образовних постигнућа.Стичу способност да решавају проблеме и задатке у новим и непознатим ситуацијама. Треба да изразе и образложе своје мишљење, да дискутују.Развијају мотивисаност за учење и заинтересованост за предметни садржај. Развија се стваралачко мишљење код ученика у скаду са демократским опредељењем друштва и карактером предмета-ликовна култура.

✘ ЗАДАЦИ (ВАСПИТНИ, ОБРАЗОВНИ, ФУНКЦИОНАЛНИ):

Развијање ликовно естетске осетљивости за спонтани ритем боја, способности за креативно и апстрактно мишљење.Поступно развијање визуелног меморисања и предочавања,индивидуалног истраживања односа лик.елемената. Проширивање искуствау коришћењу ликовних средстава и материјала. Доживљавање, посматрање и естетско процењивање дела ликовних уметности

- ✕ НАЧИНИ И ПОСТУПЦИ ЗА ОСТВАРИВАЊЕ ПРОГРАМА (МЕТОДЕ РАДА, ОБЛИЦИ РАДА, НАСТАВНА СРЕДСТВА):

Типови часа су: Обрада, практичан рад и систематизација-естетска анализа

Методе рада: Дијалог-вербални, показивање-демонстративни, експерименти-практичан рад, радионице

Облици рада: Фронтална, индивидуална, посебно прилагођен

Наставна средства: Аудио-визуелна, текстуална, мануелна

- ✕ ЛИТЕРАТУРА:

Наставни уџбеник за шести разред, Методика наставе- Карлаварис, Историја уметности-Ружић

Наставни предмет: Ликовна култура		Разред: шести
Годишњи фонд часова: 36		Недељни фонд часова: 1
РЕДНИ БР. НАСТАВНЕ ТЕМЕ	НАСТАВНА ТЕМА	КОРЕЛАЦИЈА
1.	Слободно ритмичко изражавање бојеним мрљама линијама, светлинама, облицима и волуменима	Биологија - Водени бескичмељаци Музичка култура -Слушање и упознавање музике
2.	Текстура	ТиО – Грађевински материјали Историја - Средњи век у Србији
3.	Светлина	Географија -Вода на зељи, биљни и животињски свет на земљи Веронаука - Рођење Христово, Манастири у Србији
4.	Боја	Биологија - Систематизација кичмењака Музичка култура -Европска уметничка музика Физичко васпитање -Валцер Веронаука -Васкрс Физика - Спектар боја-Освалд
5.	Свет уобразиље у делима ликовне уметности	Српски језик - Царев син и аждаја(обрада штива у 5 раз.), Вила зида град од облака, Плава звезда, Седефна ружа
6.	Визуелно споразумевање	ТиО -Техничко цртање у грађевинарству

✕ НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: ЛИКОВНА КУЛТУРА

РАЗРЕД: 7

✕ ЦИЉ НАСТАВНОГ ПРЕДМЕТА:

Ученици треба да стекну уметничку писменист да напредују ка реализацији одговарајућих Стандарда образовних постигнућа. Сличу способност да решавају проблеме и задатке у новим и непознатим ситуацијама. Треба да изразе и образложе своје мишљење, да дискутују. Развија се мотивисаност за учење и заинтересованост за предметни садржај. Развија се стваралачко мишљење код ученика у складу са демократским опредељењем друштва и карактером предмета-ликовна култура

✕ ЗАДАЦИ (ВАСПИТНИ, ОБРАЗОВНИ, ФУНКЦИОНАЛНИ):

Развијање способности за конструисање и комбиновање. Развијање перцепције на основу ритмичких структура природних појава, облика и уметничких дела, као и естетског процењивања. Развијање способности, сензибилитета ученика за равнотежу и простор, за препознавање различитих начина представљања простора у ликовним делима. Развијање осећаја за равнотежу у композицији и естетског процењивања

✕ НАЧИНИ И ПОСТУПЦИ ЗА ОСТВАРИВАЊЕ ПРОГРАМА (МЕТОДЕ РАДА, ОБЛИЦИ РАДА, НАСТАВНА СРЕДСТВА):

Типови часа су: Обрада, практичан рад и систематизација-естетска анализа

Методе рада: Дијалог-вербални, показивање-демонстративни, експерименти-практичан рад, радионице

Облици рада: Фронтална, индивидуална, посебно прилагођен

Наставна средства: Аудио-визуелна, текстуална, мануелну

✕ ЛИТЕРАТУРА:

Наставни уџбеник за седми разред, Методика наставе- Карлаварис, Историја уметности-Ружић

Наставни предмет: ликовна култура		Разред: седми
Годишњи фонд часова: 36		Недељни фонд часова: 1
РЕДНИ БР. НАСТАВНЕ ТЕМЕ	НАСТАВНА ТЕМА	КОРЕЛАЦИЈА
1.	Арабеска	Математика - линија, конструисање круга ТиО - Линије, конструкција Историја -Исламске земље Географија - Географске одлике Азије
2.	Пропорција	Географија - Африка-маске Биологија -Скелет,мишићи Веронаука -Света Тројица, правилна иконописачка пропорција, Рођење Христово Физичко -вежбе на справама и тлу
3.	Композиција и простор	ТиО - Техничко цртање у машинству Српски језик -„Јабука на длану,, -ентеријер Веронаука - Васкрс Енгласки језик - Теме о херојима
4.	Обједињавање покрета игре и звука	Српски језик - „Поп Ћира и Поп Спира, Покондирена тиква,, Музичка култура - Музички правци од Праисторије до Класицизма Руски језик - Театар, (глума, балет-сценски наступ)
5.	Фотографија	Музичка култура -Слушање и упознавање музике Хемија - супстанце, експерименти

✕ НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: ЛИКОВНА КУЛТУРА

РАЗРЕД: 8

✕ ЦИЉ НАСТАВНОГ ПРЕДМЕТА:

Ученици треба да стекну уметничку писменист да напредују ка реализацији одговарајућих Стандарда образовних постигнућа.Стичу способност да решавају проблеме и задатке у новим и непознатим ситуацијама. Треба да изразе и образложе своје мишљење, да дискутују.Развијају мотивисаност за учење и заинтересованост за предметни садржај. Развија се стваралачко мишљење код ученика у скаду са демократским опредељењем друштва и карактером предмета-ликовна култура.

✕ ЗАДАЦИ (ВАСПИТНИ, ОБРАЗОВНИ, ФУНКЦИОНАЛНИ):

Развијање способности за опажање квалитета свих ликовних елемената.Коришћење различитих техника и упознавање њихових својстава.Развијање способности ученика за препознавање основних својстава традиционалне, модерне и савремене уметности. Омогућавање разумевања и позитивног емоционалног става према вредностима израженим у делима различитих подручја визуелних уметности. Развијање смисла за естетске ликовне и визуелне вредности које се стичу у настави а примењују у раду и животу.

- ✕ **НАЧИНИ И ПОСТУПЦИ ЗА ОСТВАРИВАЊЕ ПРОГРАМА (МЕТОДЕ РАДА, ОБЛИЦИ РАДА, НАСТАВНА СРЕДСТВА):**

Типови часа су: Обрада, практичан рад и систематизација-естетска анализа

Методе рада: Дијалог-вербални, показивање-демонстративни, експерименти-практичан рад, радионице

Облици рада: Фронтална, индивидуална, посебно прилагођен

Наставна средства: Аудио-визуелна, текстуална, мануелна

- ✕ **ЛИТЕРАТУРА:**

Наставни уџбеник за осми разред, Методика наставе- Карлаварис, Историја уметности-Ружић

Наставни предмет: ликовна култура		Разред: осми
Годишњи фонд часова: 34		Недељни фонд часова:1
РЕДНИ БР. НАСТАВНЕ ТЕМЕ	НАСТАВНА ТЕМА	КОРЕЛАЦИЈА
1.	Слободно компоновање	Музичка култура - Слушање и упознавање музике Географија -Природне одлике Србије
2.	Визуелна метафорика и споразумевање	Енглески језик - Теме о херојима Географија -Привреда Србије (знак, лого неке фирме) ТиО - информатика(примена у лик. Култури) Веронаука -Рођење Христово Биологија - знак за заштиту животне средине
3.	Контраст, јединство и доминанта	Музичка култура -Музички сценски жанрови Математика -геометријска тела (кубизам) Физичко васпитање - Атлетика- покрет Веронаука - Васкрс
4	Слободно компоновање и фантастика	Музичка култура - музика 20-тог века Српски језик - „Утва златокрила, Златна јабукаи 9 пауница 8у седмом разреду), Немушти језик, Биологија - заштита животне средине

7.2. ОБАВЕЗНИ ИЗБОРНИ НАСТАВНИ ПРЕДМЕТИ

7.2.1. РУСКИ ЈЕЗИК

✕ **ЦИЉ НАСТАВНОГ ПРЕДМЕТА:**

- Развијање сазнајних и интелектуалних способности ученика, његових хуманистичких, моралних и естетских ставова, стицање позитивног односа према другим језицима и културама, као и према сопственом језику и културном наслеђу, уз уважавање различитости и навикавање на отвореност у комуникацији, стицање свести и сазнања о функционисању страног и матерњег језика.
- Ученик треба да усвоји основна знања из страног језика која ће му омогућити да се у једноставној усменој и писаној комуникацији споразумева са људима на Руском језику, усвоји норем вербалне и невербалне комуникације са специфичностима Руског језика .

✕ **ЗАДАЦИ (ВАСПИТНИ, ОБРАЗОВНИ, ФУНКЦИОНАЛНИ):**

- Разумевање говора
- Усмено изражавање
- Разумевање писаног текста
- Писано изражавање
- Развијање социо-културне компетенције
- Упознавање и усвајање гласовног система, распознавање гласова.
- Оспособљавање за говорну комуникацију усвајањем одабраних основних реченичних модела и лексике, и то: упознавање основних правила граfiје и ортографије ради савладавања читања и писања у оквиру орално стечених језичких знања.
- Самостално монолошко излагање краћих целина.
Писање краћих састава на основу слике или тезе.

Уџбеник: ДИАЛОГ 1, Руски језик за пети разред основне школе

Радна свеска ДИАЛОГ 1

Издавач: Data Status, Београд

Наставни предмет: РУСКИ ЈЕЗИК		Разред: ПЕТИ
Годишњи фонд часова: 72		Недељни фонд часова: 2
РЕДНИ БР. НАСТАВНЕ ТЕМЕ	НАСТАВНА ТЕМА	КОРЕЛАЦИЈА
1.	Россия (Увод)	Српски језик, 5. разред <ul style="list-style-type: none"> • Мајке су увек мајке • На крилима игре • Радознала чула • Напомена: У свим наставним темама од 5. до 8. разреда постоји корелација са српским језиком, област ФОНЕТИКА –Правилан изговор гласова. • Ортоепија
2.	Кто это?	Српски језик, 5. разред <ul style="list-style-type: none"> • У корену старом струји снажна храна Историја, 7. разред

Наставни предмет: РУСКИ ЈЕЗИК		Разред: ПЕТИ
Годишњи фонд часова: 72		Недељни фонд часова: 2
РЕДНИ БР. НАСТАВНЕ ТЕМЕ	НАСТАВНА ТЕМА	КОРЕЛАЦИЈА
3.	Моё хобби	<ul style="list-style-type: none"> Успон Европе Музичка култура, 5. разред <ul style="list-style-type: none"> Слушање музике - Чајковски, Мокрањац <hr/> Српски језик, 5. разред <ul style="list-style-type: none"> Срце има своје разлоге које разум не познаје Физика, <ul style="list-style-type: none"> Мерење Географија, 5. разред <ul style="list-style-type: none"> Географска мрежа: меридијани и паралеле; Географска ширина и географска дужина Музичка култура, <ul style="list-style-type: none"> Врсте инструмената Физичко васпитање, 5. Разред <ul style="list-style-type: none"> Спортске игре <hr/> Српски језик, 5. Разред <ul style="list-style-type: none"> Радознала чула По детињству се човек познаје као по јутру дан
4.	Здесь я дома	

СЕКЦИЈА РУСКОГ ЈЕЗИКА 5. И 6. РАЗРЕД

1.	Уводни час, пријављивање ученика
2.	Упознавање ученика са планом и програмом рада секције
3.	Одабир и израда садржаја за пано
4.	Афоризми
5.	Руске пословице
6.	Руске загонетке
7.	Шале
8.	Новогодишњи празници (честитке)
9.	Изложба свезака
10.	Руске дечије песме
11.	Предлози садржаја за следећу годину

✕ ЦИЉ НАСТАВНОГ ПРЕДМЕТА:

Развијање сазнајних и интелектуалних способности ученика, хуманистичких, моралних и естетских ставова, стицање позитивног односа према другим језицима и културама, као и према сопственом језику и културном наслеђу уз уважавање различитости, отвореност у комуникацији, свест и сазнање о функционисању матерњег и страног језика.

Учење другог страног језика, ослањајући се на искуства и знања стечена учењем првог страног језика, поспешује стицање вишејезичке и вишекултурне компетенције и развијање свести о језичком богатству ужег и ширег окружења.

ЗАДАЦИ (ВАСПИТНИ, ОБРАЗОВНИ, ФУНКЦИОНАЛНИ):

Разумевање говора

- Ученик треба да разуме једноставну усмену поруку исказану савременим језиком, не дужу од две до три минуте, и то на нивоу глобалног разумевања, селективног разумевања и разумевања имплицитног садржаја.
- Разумевање се односи на различите врсте усмених порука (монолог, краћи разговор, кратка информација)

Усмено изражавање

- Ученик треба да буде оспособљен да савременим језиком и у свакодневној комуникацији исказе једноставну усмену поруку, исприча лични доживљај, садржај разговора или наративног текста самостално или уз помоћ наставника.

Разумевање писаног текста

Ученик треба:

- да упозна и када је упитању позната језичка грађа, савлада технике читања у себи и гласног читања;
- даље упознаје правила граfiје и ортографије;
- разуме упутства за израду вежбања у уџбенику и радним листовима;
- разуме смисао краћих писаних порука и илустрованих текстова о познатим темама (око 70 речи);
- издваја основне информације из краћег прилагођеног текста у вези са неком особом или догађајем (ко, шта, где, када.)

Писано изражавање

У оквиру програмом предвиђене језичке грађе ученик пише поруке и кратке текстове.

Уџбеник: ДИАЛОГ 2, Руски језик за шести разред основне школе

Радна свеска ДИАЛОГ 2

Издавач: Data Status, Београд

Наставни предмет: РУСКИ ЈЕЗИК Разред: ШЕСТИ		
Годишњи фонд часова: 72 Недељни фонд часова: 2		
РЕДНИ БР. НАСТАВНЕ ТЕМЕ	НАСТАВНА ТЕМА	КОРЕЛАЦИЈА
1.	Добро пожаловать в Россию!	Српски језик, 5. Разред <ul style="list-style-type: none"> У корену старом струји снажна храна
2.	Наша школа	Српски језик, 5. разред <ul style="list-style-type: none"> На крилима плаве звезде
	Праздники в России	Српски језик, 6. разред <ul style="list-style-type: none"> Спомиње се Краљевићу Марко као добар дан у години
		Веронаука, 6. разред <ul style="list-style-type: none"> Рођење Христово

Наставни предмет: РУСКИ ЈЕЗИК		Разред: ШЕСТИ
Годишњи фонд часова: 72		Недељни фонд часова: 2
РЕДНИ БР. НАСТАВНЕ ТЕМЕ	НАСТАВНА ТЕМА	КОРЕЛАЦИЈА
3.		Веронаука , 7 разред <ul style="list-style-type: none"> • Христово страдање и васкрсење Енглески језик , 5. разред <ul style="list-style-type: none"> • My life Ликовна култура , 6.- 8. разреда (Израда ускршњих јаја)
4.	Свободное время	Биологија , 7. и 8. разред <ul style="list-style-type: none"> • Грађа човечијег тела Музичко , 6. Разред <ul style="list-style-type: none"> • А.Бородин – Половецке игре из опере Кнез Игор • П.И.Чајковски – одломци из балета Успавана лепотица • Инструменти Физичко , <ul style="list-style-type: none"> • Спортске игре - Врсте спорта
5.	Ура, у нас каникулы!	Географија , 6. разред <ul style="list-style-type: none"> • Регионална географија Европе Руска федерација (Источна Европа) Географија , 5. разред <ul style="list-style-type: none"> • Метереолошки елементи и појаве • Климатски елементи и фактори

✕ **ЦИЉ НАСТАВНОГ ПРЕДМЕТА:**

- Развијање сазнајних и интелектуалних способности ученика, хуманистичких, моралних и естетских ставова, стицање позитивног односа према другим језицима и културама, као и према сопственом језику и културном наслеђу уз уважавање различитости, отвореност у комуникацији, свест и сазнање о функционисању матерњег и страног језика.
- У току основног образовања ученик треба да усвоји основна знања из страног језика која ће омогућити да се у једноставној усменој и писменој комуникацији споразумева са људима из других земаља, усвоји норме вербалне и невербалне комуникације у складу са специфичностима језика који учи, као и да настави самостално и на вишем нивоу образовања учење истог или другог страног језика.

✕ **ЗАДАЦИ (ВАСПИТНИ, ОБРАЗОВНИ, ФУНКЦИОНАЛНИ):**

Разумевање говора

- Ученик треба да разуме усмену поруку исказану савременим језиком, не дужу од 4 до 5 минута, и то на нивоу глобалног разумевања, селективног разумевања
- Разумевање се односи на различите врсте усмених порука (монолог, краћи разговор, кратка информација)
- ученик треба да буде способан да идентификује различите врсте исказа(изјавне, упитне и заповедне), да уочи кључне речи и елементе исказа.

Усмено изражавање

- Ученик треба да буде оспособљен да савременим језиком и у свакодневној комуникацији искаже једноставну усмену поруку, да учествује у једноставном разговору и да јасно исприча садржај разговора или текста.

Разумевање писаног текста

- Ученик треба да прочита и разуме једноставне поруке, знакове, информације, једноставније аутентичне или адаптиране текстове писане савременим језиком, у вези са свакодневним Ситуацијама и из домена његовог интересовања.

Писано изражавање

- Ученик треба да буде оспособљен да напише своје личне податке, честитку, разгледницу, једноставну поруку и краће неформално писмо, да опише неки доживљај и место у којем живи, нешто о себи и својим интересовањима, кратак резиме о ономе што је видео, чуо или прочитао.

Развијање социокултурне компетенције

- Поред сазнања о основним чињеницама везаним за историју, географију, културу и уметност земаља чији језик учи, ученик треба да стекне увид у оквиру поља и интересовања, у сличности и разлике у навикама (вербална и невербална комуникација).

Уџбеник: ДИАЛОГ 3, Руски језик за седми и осми разред основне школе

Радна свеска ДИАЛОГ 3

Издавач: Data Status, Београд

Наставни предмет: РУСКИ ЈЕЗИК Разред: СЕДМИ		
Годишњи фонд часова: 72 Недељни фонд часова: 2		
РЕДНИ БР. НАСТАВНЕ ТЕМЕ	НАСТАВНА ТЕМА	КОРЕЛАЦИЈА
1.	Викторина (Понављање)	Српски језик, 7. разред <ul style="list-style-type: none"> У корену старом струји снажна храна Географија, 6. разред <ul style="list-style-type: none"> Руска федерација (Источна Европа)
2.	Семейные будни и празници	Биологија, 8. разред <ul style="list-style-type: none"> Породица и друштво Веронаука, 7 разред <ul style="list-style-type: none"> Христово страдање и васкрсење
3.	Где лучше жить: в городе или в деревне?	Географија, 6. разред <ul style="list-style-type: none"> Руска федерација - природне одлике Руска федерација - друштвене одлике Биологија, 5. разред <ul style="list-style-type: none"> Разноврсност биљака, значај и заштита Географија, 6. разред <ul style="list-style-type: none"> Животињски свет на земљи
	Как живёт молодёж?	Српски језик, 7. разред

Наставни предмет: РУСКИ ЈЕЗИК		Разред: СЕДМИ
Годишњи фонд часова: 72		Недељни фонд часова: 2
РЕДНИ БР. НАСТАВНЕ ТЕМЕ	НАСТАВНА ТЕМА	КОРЕЛАЦИЈА
4.		<ul style="list-style-type: none"> • Утва златокрила Биологија, 7. разред <ul style="list-style-type: none"> • Репродуктивно здравље Информатика и рачунарство, 7. разред <ul style="list-style-type: none"> • Интернет Грађанско васпитање, 8. разред <ul style="list-style-type: none"> • Деца у савременом свету

ДОДАТНА НАСТАВА 7. РАЗРЕД

1.	Вводный урок
2.	Летние каникулы –ка и где можно отдыхать
3.	Немного о России
4.	Традиции и обычаи
5.	Русские пословицы
6.	О спорте
7.	Новый год – открытки и поздравления
8.	Одежда
9.	Русские песни
10.	Мое хобби
11.	О великих людях России
12.	Питание
13.	О театре и фильме –русские фильмы
14.	Посещение Русского дома

РУСКИ ЈЕЗИК – ДОПУНСКА НАСТАВА 7. РАЗРЕД

Допунска настава из руског језика одржаваће се за ученике седмог разреда са једним часом недељно. Овим обликом наставе биће обухваћени ученици који на часовима редовне наставе не могу да усвоје минимум знања предвиђеног градива, а посебно ученици обухваћени инклузивним програмом. Часове ће моћи да похађају и ученици који немају проблема са усвајањем градива, али из неких разлога нису похађали наставу у континуитету, а потребна им је индивидуална помоћ.

Акценат у овој настави биће стављен на увежбавање читања, усвајање правописа и савладавање минималних граматичких јединица, као и кратке говорне комуникације.

✕ ЦИЉ НАСТАВНОГ ПРЕДМЕТА:

- Развијање сазнајних и интелектуалних способности ученика, хуманистичких, моралних и естетских ставова, стицање позитивног односа према другим језицима и културама, као и према сопственом језику и културном наслеђу уз уважавање различитости, отвореност у комуникацији, свест и сазнање о функционисању матерњег и страног језика.
- У току основног образовања ученик треба да усвоји основна знања из страног језика која ће омогућити да се у једноставној усменој и писменој комуникацији споразумева са људима из других земаља, усвоји норме вербалне и невербалне комуникације у складу са специфичностима језика који учи као и да настави самостално и на вишем нивоу образовања учење истог или другог страног језика.

✕ ЗАДАЦИ (ВАСПИТНИ, ОБРАЗОВНИ, ФУНКЦИОНАЛНИ):

Разумевање говора

- Ученик треба да разуме усмену поруку исказану савременим језиком, не дужу од две до три минуте, и то на нивоу глобалног разумевања, селективног разумевања и разумевања имплицитног садржаја.
- Разумевање се односи на различите врсте усмених порука (приповедање, разговор) а ученик треба да буде способан да идентификује различите врсте исказа (изјавне, упитне и заповедне), да уочи кључне речи и елементе исказа.

Усмено изражавање

- Ученик треба да буде оспособљен да савременим језиком и у свакодневној комуникацији исказе једноставну усмену поруку, да учествује у једноставном разговору и да јасно исприча садржај разговора или текста.

Разумевање писаног текста

- Ученик треба да прочита и разуме једноставне поруке, знакове, информације, једноставније аутентичне или адаптиране текстове писане савременим језиком, у вези са свакодневним ситуацијама и из домена његовог интересовања.

Писано изражавање

- Ученик треба да буде оспособљен да напише своје личне податке, честитку, разгледницу, једноставну поруку и краће неформално писмо, да опише неки доживљај и место у којем живи, нешто о себи и својим интересовањима, кратак резиме о ономе што је видео ,чуо или прочитао.

Развијање социокултурне компетенције

- Поред сазнања о основним чињеницама везаним за историју, географију, културу и уметност земаља чији језик учи, ученик треба да стекне увид у оквиру поља и интересовања, у сличности и разлике у навикама (вербална и невербална комуникација).

✕ НАЧИНИ И ПОСТУПЦИ ЗА ОСТВАРИВАЊЕ ПРОГРАМА (МЕТОДЕ РАДА, ОБЛИЦИ РАДА, НАСТАВНА СРЕДСТВА):

- Интерактивно учење
- Кооперативно учење
- Рад у пару и групи
- Вежбе слушања и говорне активности
- Прављење постера
- Симулација ситуација
- Драматизација
- Рецитовање
- Вежбе слушања
- Повезивање појмова
- Симулација дијалога
- Додавање делова који недостају у тексту
- Интерпретирање визуелних упутстава
- Слушање и реаговање на упутства наставника или са аудио материјала
- Рад на групном пројекту
- Поступање према датом задатку
- Прављење shopping листе, рецепата
- Повезивање аудио записа са визуелном презентацијом
- Игра погађања постављањем да/не питања
- Гледање DVD-а
- Прављење power point презентација
- Активности ће бити прилагођене ученицима са сметњама у развоју

Наставна средства

- Књига
- Радна свеска
- Постер
- ЦД (филмови, цртани филмови, рекламе)
- Компјутер
- Фотокопирани материјал
- Слике из часописа
- Smart board

Уџбеник: ДИАЛОГ 3, Руски језик за седми и осми разред основне школе

Радна свеска ДИАЛОГ 3

Издавач: Data Status, Београд

Наставни предмет: РУСКИ ЈЕЗИК		Разред: ОСМИ
Годишњи фонд часова: 68		Недељни фонд часова: 2
РЕДНИ БР. НАСТАВНЕ ТЕМЕ	НАСТАВНА ТЕМА	КОРЕЛАЦИЈА
1.	В мире СМИ	<p>Српски језик, 8. Разред</p> <ul style="list-style-type: none"> Расковник <p>Информатика и рачунарство, 7. разред</p> <ul style="list-style-type: none"> Интернет <p>Техничко образовање, 8. разред</p> <ul style="list-style-type: none"> Електроника и телекомуникације <p>Грађанско васпитање, 8. разред</p> <ul style="list-style-type: none"> Медији у савременом друштву <hr/> <p>Биологија, 7. и 8. разред</p> <ul style="list-style-type: none"> Грађа човечијег тела -Систем органа за варење <p>Физичко,</p> <ul style="list-style-type: none"> Спортске игре Провера психофизичких способности <hr/> <p>Географија, 8. Разред</p> <ul style="list-style-type: none"> Климатски елементи и фактори
2.	Спорт и мы	
3.	Путешествие по России	

ДОДАТНА НАСТАВА 8. РАЗРЕД

1.	Вводный урок
2.	Имена существительные
3.	Имена прилагательные
4.	Семейные праздники
5.	Степени сравнения прилагательных и наречий
6.	Моя школа
7.	Глаголы движения
8.	Личные местоимения
9.	Тесты - грамматические повторения
10.	Мои увлечения
11.	Моя квартира
12.	Мой любимый предмет
13.	Кем я хочу стать
14.	Мои школьные друзья
15.	Прогулка по Белграду
16.	Наша страна
17.	Улица на которой я живу
18.	Как я провожу свободное время
19.	Мой рабочий день
20.	Почему я люблю путешествовать
21.	Место где я отдыхал
22.	Интересная экскурсия
23.	Где покупаем продукты
24.	Одежда

25.	Виды спорта
26.	Что хотела бы показать своему другу
27.	Москва
28.	Времена года

РУСКИ ЈЕЗИК – ДОПУНСКА НАСТАВА 8. РАЗРЕД

Допунска настава из руског језика одржаваће се за ученике осмог разреда са једним часом недељно. Овим обликом наставе биће обухваћени ученици који на часовима редовне наставе не могу да усвоје минимум знања предвиђеног градива, а посебно ученици обухваћени инклузивним програмом. Часове ће моћи да похађају и ученици који немају проблема са усвајањем градива, али из неких разлога нису похађали наставу у континуитету, а потребна им је индивидуална помоћ. Акценат у овој настави биће стављен на увежбавање читања, усвајање правописа и савладавање минималних граматичких јединица, као и кратке говорне комуникације

7.2.2. НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: ГРАЂАНСКО ВАСПИТАЊЕ

РАЗРЕД: 5

✕ ЦИЉ НАСТАВНОГ ПРЕДМЕТА:

Општи циљ програма је оспособљавање ученика за активно учешће у животу школе проширивањем практичних знања о демократији, њеним принципима и вредностима на нивоу функционисања школе.

✕ ЗАДАЦИ (ВАСПИТНИ, ОБРАЗОВНИ, ФУНКЦИОНАЛНИ):

- да се ученици упознају са школским правилима и процедурама
- да се ученици уведу у разумевање функционисања органа управљања школе и стручних тела
- да се ученици упознају са правима и одговорностима свих актера на нивоу школе
- да се код ученика развију комуникацијске вештине неопходне за сарадничко понашање, аргументовање ставова и изражавање мишљења
- да се ученици обуче техникама групног рада
- да се код ученика развија способност критичког просуђивања и одговорног одлучивања и делања
- да се ученици подстакну и оспособе за активно учешће у животу школе развијањем вештина за унапређење услова школског живота кроз праксу

Наставни предмет: ГРАЂАНСКО ВАСПИТАЊЕ		Разред: ПЕТИ
Годишњи фонд часова: 36		Недељни фонд часова: 2
РЕДНИ БР. НАСТАВНЕ ТЕМЕ	НАСТАВНА ТЕМА	КОРЕЛАЦИЈА
1.	Упознавање са основним елементима програма	Српски језик, 5. разред <ul style="list-style-type: none"> • По детињству се човек познаје као по јутру дан (култура изражавања) Природа и друштво, 4. разред

Наставни предмет: ГРАЂАНСКО ВАСПИТАЊЕ		Разред: ПЕТИ
Годишњи фонд часова: 36		Недељни фонд часова: 2
РЕДНИ БР. НАСТАВНЕ ТЕМЕ	НАСТАВНА ТЕМА	КОРЕЛАЦИЈА
		<ul style="list-style-type: none"> Сусрет с природом
2.	Сагледавање услова школског живота	Српски језик, 5. разред <ul style="list-style-type: none"> Јаче је дело него беседа На крилима игре „Буквар дечјих права“ Одељењска заједница, 4. разред <ul style="list-style-type: none"> Права детета Шта је демократија Сви смо подједнако важни Историја, 5. разред <ul style="list-style-type: none"> Стари век
3.	Избор проблема на коме ће се радити	Српски језик, 5. разред <ul style="list-style-type: none"> Неустрашива реч Просто тело, а честита душа
4.	Сакупљање података о изабраном проблему	Српски језик, 5. разред <ul style="list-style-type: none"> Радознала чула Срце има своје разлоге које разум не познаје Историја, 5. разред <ul style="list-style-type: none"> Увод Техничко васпитање, 5 разред <ul style="list-style-type: none"> Од идеје до реализације
5.	Активизам и партиципација	Српски језик, 5. разред <ul style="list-style-type: none"> Ни на небу, ни на земљи Техничко васпитање, 5 разред <ul style="list-style-type: none"> Графичке комуникације
6.	Јавна презентација плана акције	Српски језик, 5. разред <ul style="list-style-type: none"> Од злата јабука
7.	Осврт на научено	

✘ **НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: ГРАЂАНСКО ВАСПИТАЊЕ**

✘ **РАЗРЕД: 6**

✘ **ЦИЉ НАСТАВНОГ ПРЕДМЕТА:**

Општи циљ програма је оспособљавање ученика за активно учешће у животу школе проширивањем практичних знања о демократији, њеним принципима и вредностима на нивоу функционисања школе.

✕ ЗАДАЦИ (ВАСПИТНИ, ОБРАЗОВНИ, ФУНКЦИОНАЛНИ):

Задаци:

- подстицање и оспособљавање за активно учешће у животу локалне заједнице
- разумевање функционисања нивоа и органа власти
- упознавање мера власти
- упознавање права и одговорности грађана на нивоу заједнице
- развијање комуникацијских вештина неопходних за сарадничко понашање, аргументовање ставова и изражавање мишљења
- обучавање за тимски начин рада
- развијање способности критичког расуђивања и одговорног одлучивања и деловања

Наставни предмет: ГРАЂАНСКО ВАСПИТАЊЕ		Разред: ШЕСТИ
Годишњи фонд часова: 36		Недељни фонд часова: 2
РЕДНИ БР. НАСТАВНЕ ТЕМЕ	НАСТАВНА ТЕМА	КОРЕЛАЦИЈА
1.	Упознавање са основним елементима програма	Српски језик , 6. разред ✕ Чудна нека звезда плава (култура изражавања)
2.	Уочавање проблема у заједници	Природа и друштво , 4. разред ✕ Природне одлике и богатства Србије Чувари природе , 4. разред ✕ Екологија Српски језик , 6. разред ✕ Најдубље речи Физичко васпитање , 5. до 8. разреда (тимски рад)
3.	Избор проблема	Српски језик , 6. разред ✕ Моја отаџбина Географија , 6. разред ✕ Становништво и насеља на земљи ✕ Регионална географија Европе Биологија , 6. разред ✕ Угроженост и заштита животиња Техничко васпитање , 6. разред ✕ Култура становања
4.	Сакупљање података о изабраном проблему	Техничко васпитање , 5. разред Графичке комуникације
5.	Израда студије	Српски језик , 6. разред ✕ Хвала сунцу, земљи, трави Чувари природе • Заштита животне средине и заштита здравља Информатика и разумарство , 5. разред • Рад са текстом • Увод у мултимедију Информатика и разумарство , 6 разред • Интернет

		Српски језик, 6. разред ✕ Чудесни свитац Информатика и разумањство, 6 разред ✕ Графика ✕ Аимација
6.	Јавна презентација студије	
7.	Осврт на научно	

✕ НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: ГРАЂАНСКО ВАСПИТАЊЕ

✕ РАЗРЕД: 7

✕ ЦИЉ НАСТАВНОГ ПРЕДМЕТА:

Циљ предмета је да ученици стекну сазнања, формирају ставове, развију вештине и усвоје вредности које су предпоставка за компетентан одговоран и ангажован живот у демократском друштву.

✕ ЗАДАЦИ (ВАСПИТНИ, ОБРАЗОВНИ, ФУНКЦИОНАЛНИ):

- Разумевање значења кључних појмова који се односе на грађанина, државу и власт.
- Схватање историјског развоја грађанских права и слобода.
- Упознавање са карактеристикама договорног и активног грађанина.
- Разумевање места и улоге детета као грађнина у друштву.
- Разумевање односа између грађанских права појединца и општег добра.
- Упознавање са начинима развијања грађанске одговорности.
- Разумевање волонтерског покрета и значаја волонтерских акција.
- Подстицање ученика да се ангажују у различитим иницијативама и акцијама.
- Разумевање значаја иницијативе за постизање промена у друштвеној заједници.
- Разумевање неопходности постојања власти.
- Упознавање са концептом ограничане власти.
- Упознавање са институцијом јачког парламента.

Наставни предмет: ГРАЂАНСКО ВАСПИТАЊЕ		Разред: СЕДМИ
Годишњи фонд часова: 36		Недељни фонд часова: 2
РЕДНИ БР. НАСТАВНЕ ТЕМЕ	НАСТАВНА ТЕМА	КОРЕЛАЦИЈА
1.	Увод	Српски језик, 7. разред <ul style="list-style-type: none"> Утва златокрила (култура изражавања)
2.	Грађанин	Српски језик, 7. разред <ul style="list-style-type: none"> У корену старом струји снажна храна Вила гнездо тица ластавица Јабука на друму Свето слово о мудрости и љубави Историја, 7. разред <ul style="list-style-type: none"> Успон Европе Биологија, 7. разред <ul style="list-style-type: none"> Порекло и развој људске Врсте
3.	Држава и власт	Историја, 5. разред <ul style="list-style-type: none"> Стари век Историја, 7. разред <ul style="list-style-type: none"> Стварање српске нововековне државе Српски језик, 7. разред <ul style="list-style-type: none"> То код нас не може да буде Само је усправан човек слободан човек Плави чуперак Комадић плавог неба Музичка култура, 7. разред <ul style="list-style-type: none"> Музика на тлу Србије
4.	Завршни део	

✘ **НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: ГРАЂАНСКО ВАСПИТАЊЕ**

✘ **РАЗРЕД: 8**

✘ **ЦИЉ НАСТАВНОГ ПРЕДМЕТА:**

Циљ је да ученици стекну знања, формирају ставове, развију вештине и усвоје вредности које су претпоставка за успешан, одговоран и ангажован живот у демократском друштву

✘ **ЗАДАЦИ (ВАСПИТНИ, ОБРАЗОВНИ, ФУНКЦИОНАЛНИ):**

- разумевање концепта универзалних права детета,
- стицање знања о узроцима различитог степена остварености права детета у савременом свету,
- подстицање развоја критичког односа према појавама злоупотребе права детета,
- упознавање са неопходним условима за остваривање најбољег интереса детета,

- упознавање са местом, улогом и значајем међународних организација које се у свом раду баве унапређивањем положаја деце,
- упознавање са местом, улогом и значајем институција и организација које се у свом раду баве унапређивањем положаја деце у Републици Србији,
- упознавање са националним законодавним оквиром чији је циљ заштита интереса деце,
- разумевање места, улоге и одговорности државе, друштва, породице и детета у унапређивању положаја деце у једном друштву,
- идентификовање особина, знања и вештина код деце које су значајне за њихову активну улогу у унапређивању положаја деце у друштву,
- разумевање улоге и значаја медија у савременом друштву,
- унапређивање вештине критичког разматрања информација добијених преко различитих медија,
- упознавање са улогом медија у креирању слике детета у друштву

✕ НАЧИНИ И ПОСТУПЦИ ЗА ОСТВАРИВАЊЕ ПРОГРАМА (МЕТОДЕ РАДА, ОБЛИЦИ РАДА, НАСТАВНА СРЕДСТВА):

Интерактивно учење
Кооперативно учење
Рад у пару и групи
Вежбе слушања и говорне активности
Прављење постера
Симулација ситуација
Драматизација
Вежбе слушања
Повезивање појмова
Симулација дијалога
Интерпретирање визуелних упутстава
Слушање и реаговање на упутства наставника или са аудио материјала
Рад на групном пројекту
Поступање према датом задатку
Игра погађања постављањем да/не питања
Гледање DVD-а
Прављење power point презентација
Активности ће бити прилагођене ученицима са сметњама у развоју

Књига
Постер
ЦД
Компјутер
Фотокопирани материјал
Слике из часописа
Smart board

Наставни предмет: ГРАЂАНСКО ВАСПИТАЊЕ		Разред: ОСМИ
Годишњи фонд часова: 34		Недељни фонд часова: 2
РЕДНИ БР. НАСТАВНЕ ТЕМЕ	НАСТАВНА ТЕМА	КОРЕЛАЦИЈА
1.	Увод	Српски језик , 8. разред (култура изражавања) <ul style="list-style-type: none"> Гуслар
2.	Деца у савременом свету	Српски језик , 8. разред <ul style="list-style-type: none"> Тврд је орах вођка чудновата Расковник У тамнини да се не изгуби Руски језик , 7. разред <ul style="list-style-type: none"> Как живёт младеж? Биологија , 8. разред <ul style="list-style-type: none"> Породица и друштво Музичка култура , 8. разред <ul style="list-style-type: none"> Извођење музике „Буквар децјих права“ Веронаука , 8. разред <ul style="list-style-type: none"> Човек као личност (личност као заједница)
3.	Медији у савременом друштву	Српски језик , 8. разред <ul style="list-style-type: none"> Само се срцем јасно види Са извора живота Ходочашћа Енглески језик , 8. разред <ul style="list-style-type: none"> Can I ask...? Руски језик , 8. разред <ul style="list-style-type: none"> В мире СМИ Историја , 8. разред <ul style="list-style-type: none"> Свет и Југославија после II светског рата Техничко образовање , 8. разред <ul style="list-style-type: none"> Информатичке технологије Информатика и рачунарство , 8. разред <ul style="list-style-type: none"> Примена рачунара у области комуникације рачунара-ИНТЕРНЕТ
4.	Завршни део	

7.2.3. НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: ВЕРСКА НАСТАВА

РАЗРЕД: 5

ЦИЉ НАСТАВНОГ ПРЕДМЕТА:

Општи циљеви наставе православног катихизиса (верске наставе) у основном образовању и васпитању су:

- Сведочење садржаја вере и духовног искуства Цркве,
- Пружање целовитог православног погледа на свет и живот,
- Слободно усвајање духовних и животних вредности Цркве,
- Чување и неговање сопственог верског и културног идентитета,
- Остваривање у отвореном и толерантном дијалогу са другима.

✕ ЗАДАЦИ (ВАСПИТНИ, ОБРАЗОВНИ, ФУНКЦИОНАЛНИ):

- Развијање отворености и односа према Богу, као и отворености према другим личностима,
- Развијање способности за постављање питања о целини и најдубљем смислу постојања човека и света, људској слободи, животу у заједници,
- Развијање тежње ка одговорном обликовању заједничког живота са другим људима,
- Изграђивање способности за дубље разумевање и вредновање културе и цивилизације у којој живимо,
- Изграђивање свести и уверења да свет и живот имају вечни смисао.

✕ НАЧИНИ И ПОСТУПЦИ ЗА ОСТВАРИВАЊЕ ПРОГРАМА (МЕТОДЕ РАДА, ОБЛИЦИ РАДА, НАСТАВНА СРЕДСТВА):

❖ Методе рада:

- дијалошка,
- демонстративна,
- разговор,
- текстуална,
- рад на тексту.

❖ Облици рада:

- индивидулни,
- фронтални.

❖ Наставна средства:

- уџбеник,
- табла и креда,
- електронска табла,
- рачунар,
- пројектор,
- иконе,
- кадионица (тамјан и брикет),
- кандило,
- фотографије манастира,
- часопис Светосавско звонце.

✕ **ЛИТЕРАТУРА:**

Православни катихизис за пети разред основне школе, Игњатије Мидић.

✕ **НАПОМЕНА:**

- О Божићу и обичајима везаним за тај празник говориће се на 16. или 17. часу,
- Изложба поводом школске славе Светог Саве може се организовати и на 20-ом часу, а методску јединицу са 20-ог часа обрадити на 19-ом часу,
- У зависности од датума празновања, о Васкрсу (и изложби поводом празника) биће говора од 26. до 32. методске јединице.

Наставни предмет: Верска настава		Разред: V
Годишњи фонд часова: 36		Недељни фонд часова: 1
РЕДНИ БР. НАСТАВНЕ ТЕМЕ	НАСТАВНА ТЕМА	КОРЕЛАЦИЈА
1.	Увод	
2.	Припрема света за долазак Сина Божијег у свет (Бог није одустао од свог плана да створени свет живи вечно и поред одбијања првог Адама да тај план спроведе у дело)	Енглески језик – Верски празници Историја Увод у историју Биологија – Порекло и развој људске врсте
3.	Избор Аврама и његових потомака као почетак Цркве (Стари Завет између Бога и људи)	Ликовна култура – Орнаменат (цртање икона) Музичка култура – Химна Светом Сави (извођење и слушање музике) Српски језик – Свети Сава живот и дело (Просто тело и честита душа) Историја тема Стари исток
4.	Аврам и јеврејски народ као праслика Христа и Цркве	Енглески језик – Верски празници
5.	Десет Божијих заповести (однос човека према Богу и другом човеку у старозаветној Цркви)	Ликовна култура – Орнаменат (фарбање јаја) Српски језик – Ни на небу, ни на земљи (Небеска река – Гроздана Олујић)
6.	Старозаветни мотиви у православној иконографији	

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: ВЕРСКА НАСТАВА

РАЗРЕД: 6

ЦИЉ НАСТАВНОГ ПРЕДМЕТА:

Општи циљеви наставе православног катихизиса (верске наставе) у основном образовању и васпитању су:

- Сведочење садржаја вере и духовног искуства Цркве,
- Пружање целовитог православног погледа на свет и живот,
- Слободно усвајање духовних и животних вредности Цркве,
- Чување и неговање сопственог верског и културног идентитета,
- Остваривање у отвореном и толерантном дијалогу са другима.

✕ **ЗАДАЦИ (ВАСПИТНИ, ОБРАЗОВНИ, ФУНКЦИОНАЛНИ):**

- Развијање отворености и односа према Богу, као и отворености према другим личностима,
- Развијање способности за постављање питања о целини и најдубљем смислу постојања човека и света, људској слободи, животу у заједници,

- Развијање тежње ка одговорном обликовању заједничког живота са другим људима,
- Изграђивање способности за дубље разумевање и вредновање културе и цивилизације у којој живимо,
- Изграђивање свести и уверења да свет и живот имају вечни смисао.

✕ НАЧИНИ И ПОСТУПЦИ ЗА ОСТВАРИВАЊЕ ПРОГРАМА (МЕТОДЕ РАДА, ОБЛИЦИ РАДА, НАСТАВНА СРЕДСТВА):

❖ Методе рада:

- дијалогска,
- демонстративна,
- разговор,
- текстуална,
- рад на тексту.

❖ Облици рада:

- индивидулни,
- фронтални.

❖ Наставна средства:

- уџбеник,
- табла и креда,
- електронска табла,
- рачунар,
- пројектор,
- иконе,
- кадионица (тамјан и брикет),
- кандило,
- фотографије манастира,
- часопис Светосавско звонце.

✕ ЛИТЕРАТУРА:

Православни катихизис за шести разред основне школе, Игњатије Мидић.

✕ НАПОМЕНА:

- О Божићу и обичајима везаним за тај празник говориће се на 16. или 17. часу,
- Изложба поводом школске славе Светог Саве може се организовати и на 20-ом часу, а методску јединицу са 20-ог часа обрадити на 19-ом часу,
- У зависности од датума празновања, о Васкрсу (и изложби поводом празника) биће говора од 26. до 32. методске јединице.

Наставни предмет: Верска настава		Разред: VI
Годишњи фонд часова: 36		Недељни фонд часова: 1
РЕДНИ БР. НАСТАВНЕ ТЕМЕ	НАСТАВНА ТЕМА	КОРЕЛАЦИЈА
1.	Увод	
2.	Тајна Христова - јединство Бога и човека (Литургија као Тајна Христова).	
3.	Рођење Христово „од Духа Светог и Марије Дјеве“ (улога слободе Марије Дјеве у рођењу Спаситеља: девичанство Богородице).	Ликовна култура – Византијска уметност Руски језик – Празници в Русији
4.	Христос је Син Божији који је постао човек, нови Адам, да би сјединио створену природу с Богом (одлуке 1. и 4. Вас. сабора; Символ вере).	Музичка култура – Химна Светом Сави (извођење и слушање музике) Српски језик – Богојављенска ноћ Српски језик – Свети Сава у уметничком и народном предању В. Илић Историја – Хришћанство 5. разред Историја – Свети Сава Историја – Немањини, манастири
5.	Улога Бога у спасењу света (свет не може да постоји без заједнице с Богом, али Бог не врши насиље над човеком).	
6.	Улога човека у спасењу света (слобода човека је пресудна за спасење света; осврт на првог Адама и његову улогу у спасењу света; однос човека према природи).	Српски језик – Све је свето и чесито било
7.	Христово страдање и васкрсење.	Ликовна култура – Српска и средњовековна уметност и манастири
8.	Христов живот у православној иконографији.	

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: ВЕРСКА НАСТАВА

РАЗРЕД: 7

ЦИЉ НАСТАВНОГ ПРЕДМЕТА:

Општи циљеви наставе православног катихизиса (верске наставе) у основном образовању и васпитању су:

- Сведочење садржаја вере и духовног искуства Цркве,
- Пружање целовитог православног погледа на свет и живот,
- Слободно усвајање духовних и животних вредности Цркве,
- Чување и неговање сопственог верског и културног идентитета,
- Остваривање у отвореном и толерантном дијалогу са другима.

✕ ЗАДАЦИ (ВАСПИТНИ, ОБРАЗОВНИ, ФУНКЦИОНАЛНИ):

- Развијање отворености и односа према Богу, као и отворености према другим личностима,
- Развијање способности за постављање питања о целини и најдубљем смислу постојања човека и света, људској слободи, животу у заједници,
- Развијање тежње ка одговорном обликовању заједничког живота са другим људима,
- Изграђивање способности за дубље разумевање и вредновање културе и цивилизације у којој живимо,

- Изграђивање свести и уверења да свет и живот имају вечни смисао.

✕ НАЧИНИ И ПОСТУПЦИ ЗА ОСТВАРИВАЊЕ ПРОГРАМА (МЕТОДЕ РАДА, ОБЛИЦИ РАДА, НАСТАВНА СРЕДСТВА):

❖ Методе рада:

- дијалошка,
- демонстративна,
- разговор,
- текстуална,
- рад на тексту.

❖ Облици рада:

- индивидулни,
- фронтални.

❖ Наставна средства:

- уџбеник,
- табла и креда,
- електронска табла,
- рачунар,
- пројектор,
- иконе,
- кадионица (тамјан и брикет),
- кандило,
- фотографије манастира,
- часопис Светосавско звонце.

✕ ЛИТЕРАТУРА:

Православни катихизис за седми разред основне школе, Игњатије Мидић.

✕ НАПОМЕНА:

- О Божићу и обичајима везаним за тај празник говориће се на 16. или 17. часу,
- Изложба поводом школске славе Светог Саве може се организовати и на 20-ом часу, а методску јединицу са 20-ог часа обрадити на 19-ом часу,
- У зависности од датума празновања, о Васкрсу (и изложби поводом празника) биће говора од 26. до 32. методске јединице.

Наставни предмет: Верска настава		Разред: VII
Годишњи фонд часова: 36		Недељни фонд часова: 1
РЕДНИ БР. НАСТАВНЕ ТЕМЕ	НАСТАВНА ТЕМА	КОРЕЛАЦИЈА
1.	Увод	
2.	Света тројица – Отац, Син и Свети Дух	Техничко образовање – Трансформација енергије
3.	Постојање личности у заједници слободе и љубави	Ликовна култура – Пропорција (цртање икона) Руски језик – Семејне традиције Музичка култура – Химна Светом Сави (извођење и слушање музике) Српски језик – Обичаји о нашим празницима (Вук Караџић) Српски језик – Сава као писац „Свето слово о мудрости и љубави“
4.	Антрополошке последице вере у Свету Тројицу	
5.	Заједница са Светом Тројицом кроз Литургију	Ликовна култура – Арабеска Руски језик – Породична традиција Музичка култура – Српска средњовековна музика (Васкрсење) Српски језик – „Светогорски дани и ноћи“ (типик)
6.	Света Тројица у православној иконографији	Историја – Пећка патријаршија

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: ВЕРСКА НАСТАВА

РАЗРЕД: 8

ЦИЉ НАСТАВНОГ ПРЕДМЕТА:

Циљ наставе православног катихизиса (Верске наставе) у основном образовању и васпитању јесте да пружи целовит православно поглед на свет и живот, уважавајући две димензије: историјски хришћански живот (историјску реалност Цркве) и есхатолошки живот (будућу димензију идеалног). То значи да ученици систематски упознају православну веру у њеној доктринарној, литургијској, социјалној и мисионарској димензији, при чему се хришћанско виђење живота и постојања света излаже у веома отвореном, толаерантном дијалогу са осталим наукама и теоријама о свету, којим се настоји показати да хришћанско виђење (литургијско, као и подвижничко искуство Православне цркве) обухвата сва позитивна искуства људи, без обзира на њихову националну припадност и верско образовање. Све то се остварује како на информативном – сазнајном тако и на доживљајном и делатном плану, уз настојање да се доктринарне поставке спроведу у свим сегментима живота (однос са Богом, са светом, са другим и са собом).

- Сведочење садржаја вере и духовног искуства Цркве,
- Пружање целовитог православног погледа на свет и живот,
- Слободно усвајање духовних и животних вредности Цркве,
- Чување и неговање сопственог верског и културног идентитета,
- Остваривање у отвореном и толерантном дијалогу са другима.

✕ ЗАДАЦИ (ВАСПИТНИ, ОБРАЗОВНИ, ФУНКЦИОНАЛНИ):

- Развијање отворености и односа према Богу, као и отворености према другим личностима,
- Развијање способности за постављање питања о целини и најдубљем смислу постојања човека и света, људској слободи, животу у заједници,
- Развијање тежње ка одговорном обликовању заједничког живота са другим људима,
- Изграђивање способности за дубље разумевање и вредновање културе и цивилизације у којој живимо,
- Изграђивање свести и уверења да свет и живот имају вечни смисао,
- Стекну свест да је личност заједница слободе са другом личносћу,
- Буду свесни разлике између природе и личности,
- Запазе да је личност носилац постојања природе,
- Уоче да у хришћанској онтологији нема сукоба и искључивости између једног и многих.

✕ НАЧИНИ И ПОСТУПЦИ ЗА ОСТВАРИВАЊЕ ПРОГРАМА (МЕТОДЕ РАДА, ОБЛИЦИ РАДА, НАСТАВНА СРЕДСТВА):

❖ Методе рада:

- дијалошка,
- демонстративна,
- разговор,
- текстуална,
- рад на тексту.

❖ Облици рада:

- индивидулни,
- фронтални.

❖ Наставна средства:

- уџбеник,
- табла и креда,
- електронска табла,
- рачунар,
- пројектор,
- иконе,
- кадионица (тамјан и брикет),
- кандило,
- фотографије манастира,
- часопис Светосавско звонце.

✕ ЛИТЕРАТУРА:

Православни катихизис за осми разред основне школе, Игњатије Мидић.

✕ НАПОМЕНА:

- О Божићу и обичајима везаним за тај празник говориће се на 16. или 17. часу,
- Изложба поводом школске славе Светог Саве може се организовати и на 20-ом часу, а методску јединицу са 20-ог часа обрадити на 19-ом часу,
- У зависности од датума празновања, о Васкрсу (и изложби поводом празника) биће говора од 26. до 32. методске јединице.

Наставни предмет: Верска настава		Разред: VIII
Годишњи фонд часова: 34		Недељни фонд часова: 1
РЕДНИ БР. НАСТАВНЕ ТЕМЕ	НАСТАВНА ТЕМА	КОРЕЛАЦИЈА
1.	Разлика између природе и личности у Богу	
2.	Учење о личности на основу православне триаологије	
3.	Онтолошке последице православне триаологије по човека и створени свет (личност као носилац постојања природе)	Географија – Природне одлике Србије Српски језик – Савиним стопама (Житије – Теодосије, Прича о Светом Сави)
4.	Човек као личност (личност као заједница)	Ликовна култура – Знак, симбол, хералдика Српски језик – Усправна земља (Пилипенда Симо Матавуља) Историја – Краљевина Југославија између два светска рата
5.	Сједињење тварне и нетварне природе у једној личности Христовој (Халкидонски, 4. Вас. сабор и његове одлуке)	Музичка култура – Химна Светом Сави (извођење и слушање музике)
6.	Обожјење створене природе у Христовој личности (личност као носилац постојања природе може имати више природа у себи)	
7.	Црква као Тело Христово (литургијска пројава Цркве)	Ликовна култура – Композиција
8.	Будуће Царство Божије као узрок Цркве (последњи догађај Царства Божијег даје истинитост историјским догађајима)	
9.	Светлост и Царство Божије у православној иконографији	Географија – Верски туризам Техничко образовање – Облици енергије

7.2.4. ФИЗИЧКО ВАСПИТАЊЕ - ИЗАБРАНИ СПОРТ

✕ НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: ФИЗИЧКО ВАСПИТАЊЕ - ИЗАБРАНИ СПОРТ

ПЕТИ РАЗРЕД

Циљ и задаци

Циљ физичког васпитања - изабрани спорт је да се разноврсним и систематским спортским обучавањем и вежбањем допринесе остваривању циља физичког васпитања као интегралног дела васпитно-образовног система у целини, а да се, при том, задовоље индивидуалне потребе ученика, његова радозналост и жеља за достигнућима у изабраном спорту.

Општи оперативни задаци:

задовољење примарних мотива ученика, посебно потребе за кретањем, игром и такмичењем; подстицање потребе ученика за личном афирмацијом, групном идентификацијом као доприносом за бржу социјализацију личности; развијање потребе за стваралаштвом у смеру спортско-техничких и тактичких достигнућа и доживљавању личног учинка у изабраној спортој грани; примена стеченог знања у систему школских спортских такмичења; развој и усавршавање моторичких способности; формирање морално-вољних квалитета личности.

Посебни оперативни задаци:

развој основних моторичких способности, првенствено брзине и координације и прецизности изабране спортске гране;
стицање и усавршавање моторичких умења и навика предвиђених програмом изабране спортске гране;
примена стечених спортско техничких и тактичких знања и умења изабраног спорта у сложеним условима (кроз игру и такмичење);
усвајање етичких вредности: поштовање партнера - противника, правила такмичења и фер плеја.

ОРГАНИЗАЦИОНИ ОБЛИЦИ РАДА

Циљ физичког васпитања - изабраног спорта остварује се путем следећих организационих облика рада: часова физичког васпитања - изабрани спорт, спортског такмичења.

САДРЖАЈИ ПРОГРАМА

Програмски садржаји усмерени су на: развијање физичких способности специфичних за изабрани спорт; усвајање моторичких знања, умења и навика изабраног спорта и теоријско образовање из области изабраног спорта.

I. РАЗВИЈАЊЕ ФИЗИЧКИХ СПОСОБНОСТИ СПЕЦИФИЧНИХ ЗА ИЗАБРАНИ СПОРТ

На свим часовима на којима се реализује изабрани спорт посвећује се пажња: развијању физичких способности које су карактеристичне за изабрани спорт: брзине, снаге, издржљивости, гipкости, координације и окретности, при чему се полази од индивидуалних могућности ученика; учвршћивању правилног држања тела; усвајању моторичких знања, умења и навика које су карактеристичне за изабрани спорт.

II. ПРОГРАМ ИЗАБРАНЕ СПОРТСКЕ ГРАНЕ

На основу разрађеног програма рада ученик треба да овлада неопходним техничко-тактичким знањима и умењима који му омогућавају индивидуални и колективни напредак и припрему за такмичење. Усвајање моторичких знања и умења мора да буду примерени карактеристикама узраста и пола.

III. ТЕОРИЈСКО ОБРАЗОВАЊЕ

Теоријско образовање подразумева стицање знања изабраног спорта путем којих ће ученици упознати суштину вежбања и законитости развоја младог организма, као и стицање хигијенских навика како би схватили крајњи циљ физичког васпитања. Садржаји се реализују на редовном часу и на спортским такмичењима. Наставник одређује теме сходно узрасту и образовном нивоу ученика. Посебну пажњу усмерити на правилно држање тела и спречавање спортских повреда. Ученици треба да се упознају са основама олимпијског васпитања.

НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА

Физичко васпитање - изабрани спорт остварује се са по једним часом седмично у сваком одељењу од четвртог до осмог разреда (обавезно). Програм се односи на спортску грану, по избору ученика, а у складу са просторно техничким условима школе. Ученицима се пружа прилика да, својим избором уз савет наставника физичког васпитања, задовоље своје жеље и интересовања. За изабрани спорт ученици се опредељују на почетку школске године. Изабрана спортска грана обрађује се током целе школске године. У сваком разреду ученици могу да наставе изабрани спорт од прошле школске године или да изаберу другу спортску грану. Часови физичког васпитања - изабрани спорт за ученике могу се организовати на начин који највише одговара могућностима школе (редован распоред часова; супротна смена; на школским или изнајмљеним спортским вежбаљима). Наставни програм физичког васпитања - изабрани спорт сачињава предметни наставник. Наставник физичког васпитања у истом одељењу обавезно остварује 2 редовна часа физичког васпитања и један час физичког васпитања - изабрани спорт.

ПЕДАГОШКА ДОКУМЕНТАЦИЈА И ДИДАКТИЧКИ МАТЕРИЈАЛ

Обавезна педагошка документација је:

Дневник рада: структура и садржај утврђује се на републичком нивоу и одобрава га министар, а наставнику се оставља могућност да га допуни оним материјалом за које има још потребе. Планови рада: годишњи, по разредима и циклусима, план стручног актива, план ванчасовних и ваншколских активности и праћење њихове реализације.

Писане припреме: наставник сачињава припреме за поједине наставне теме изабраног спорта које садрже: временску артикулацију остваривања наставне теме (укупан и редни број часова, време реализације), конзистентну дидактичку структуру часова (облике рада, методске поступке обучавања и увежбавања).

Радни картон: има сваки ученик са програмом садржаја. Картон сачињава наставник, и прилагођава га карактеристикама изабраног спорта. Формулари за обраду података за: стање физичких способности, реализацију програмских садржаја у часовној и ванчасовној организацији рада. Очигледна средства: цртежи, контурограми, видео-траке аранжиране таблице оријентационих вредности моторичких способности, разноврсна обележавања радних места и други писани материјали који упућују ученике на лакше разумевање радних задатака.

✕ НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: ФИЗИЧКО ВАСПИТАЊЕ - ИЗАБРАНИ СПОРТ

ШЕСТИ РАЗРЕД

Циљ и задаци

Циљ предмета физичко васпитање - изабрани спорт је да ученици задовоље своја интересовања, потребе за стицањем знања, способности за бављење спортом као интегралним делом физичке културе и настојање да стечена знања примењују у животу (стварање трајне навике за бављење спортом и учешћем на такмичењима).

Општи оперативни задаци:

Општи оперативни задаци се не разликују од основних општих задатка физичког васпитања:

- развој и одржавање моторичких способности ученика;
- учење и усавршавање моторичких форми изабраног спорта;
- стицање теоријских знања у изабраном спорту; - познавање правила такмичења у изабраном спорту;
- формирање навика за бављење изабраним спортом;
- социјализација ученика кроз изабрани спорт и неговање етичких вредности према учесницима у такмичења;
- откривање даровитих и талентованих ученика за одређени спорт и њихово подстицање да се баве спортом.

Посебни оперативни задаци:

- развој и одржавање специфичних моторичких способности (које су нарочито значајне за успешно бављење изабраним спортом);
- учење и усавршавање основних и сложених елемената технике изабраног спорта;
- пружање неопходних знања из изабраног спорта (принципи технике, начин вежбањатренирања, стицање основних и продубљених тактичких знања, правила такмичења у спорту....итд.) и њихова примена у пракси;
- учење и усавршавање основне тактике изабраног спорта и њена примене у пракси;
- обавезна реализација такмичења на одељењском и разредном нивоу;
- задовољавање социјалних потреба за потврђивањем и групним поистовећењем и др.

- стварање објективних представа ученика о сопственим могућностима за учешће у изабраном спорту;
- подстицање стваралаштва ученика у спорту (у домену технике, тактике и такмичења).

ОРГАНИЗАЦИОНИ ОБЛИЦИ РАДА

Основни организациони облик рада је наставни час.

САДРЖАЈИ ПРОГРАМА

Програмски садржаји предмета физичко васпитање-изабрани спорт чини следећа структура:

- развијање моторичких способности ученика;
- спортско-техничко образовање ученика (обучавање и усавршавање технике);
- индивидуална и колективна тактика изабраног спорта;
- теоријско образовање;
- правила изабраног спорта;
- организовање унутар одељенских и међуодељенских такмичења.

ТЕОРИЈСКО ОБРАЗОВАЊЕ

Теоријско образовање:

- упознавање ученика са значајем и вредностима изабраног спорта;
- упознавање ученика са основним принципима вежбања у складу са његовим узрастом;
- упознавање ученика са штетним последицама неправилног вежбања и предозирања у изабраном спорту;
- упознавање ученика са етичким вредностима и слабостима спорта;
- упознавање ученика са естетским вредностима спорта.

Минимални образовни захтеви

Предметни наставници утврђују минималне образовне захтеве у складу са усвојеним програмом за сваки изабрани спорт. Под тим се подразумева:

- савладаност основне технике и њена примена;
- познавање и примена елементарне тактике;
- познавање и примена правила;
- ангажованост и учешће ученика на такмичењима у изабраном спорту.

НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА

Предмет физичко васпитање - изабрани спорт је обавезан изборни предмет и реализује се у оквиру редовне наставе са једним часом недељно који се уноси у распоред часова школе. Часови се уписују према редовном распореду часова у рубрику дневника под називом физичко васпитање - изабрани спорт (нпр. атлетика) и посебно се нумеришу. Сваки ученик је обавезан да се определи за један спорт које му се понуди почетком школске године, а још боље на крају претходног разреда. Школа ученицима треба да понуди такав избор да њиме буду понуђени најмање два индивидуална и два колективна спорта. Уколико школа има оптималне услове за рад, ученицима се може понудити и више спортова. Прихватају се они спортови за које се определило највише ученика у једном одељењу (цело одељење реализује програм изабраног спорта целе школске године). Избор спорта врши се на нивоу одељења. Предлог за изабрани спорт даје актив наставника физичког васпитања. Предлог мора бити реалан. Предлажу се спортови за које постоје адекватни услови.

I. ОСНОВНЕ КАРАКТЕРИСТИКЕ ПРОГРАМА

Основне карактеристике програму су:

- изборност;
- да служе потребама ученика;
- омогућавање наставницима не само да планирају, већ и да програмирају рад у настави у складу са сопственим знањима, искуствима;

- програм у великој мери омогућава креативност наставника;
- програм је у функцији целокупног физичког васпитања ученика.

Предлог спортова које треба понудити ученицима за избор:

1. У првом реду спортови који се у одређеном обиму обрађују кроз наставу физичког васпитања: - атлетика - спортска гимнастика - ритмичка гимнастика - рукомет - кошарка - одбојка - мали фудбал - плес.
2. Спортови који се налазе у програмима такмичења "Савеза за школски спорт и олимпијско васпитање Србије": - атлетика - стрељаштво - пливање - одбојка - кошарка - рукомет - мали фудбал - стони тенис - спортска гимнастика.
3. Спортови за које је заинтересована локална средина односно локална самоуправа.
4. Спортови за које постоје одговарајући природни и материјални ресурси: - скијање - веслање
5. Спортови са којима су се ученици упознали кроз курсне облике рада.

Дидактичко-методичко упутство за реализацију часова изабране спортске гране (изборног спорта)

- Часове изабране спортске гране у погледу методике потребно је у што већој мери прилагодити моделу часа физичког васпитања.
- Према моторичким формама које карактеришу изабрани спорт и које се примењују у основној фази часа треба бирати вежбања како за уводно-припремну, тако и завршну фазу часа.
 - Тежиште рада у свим изабраним спортовима треба да је на техници и њеној примени у ситуационим условима.
- Код индивидуалних спортова инсистирати на примени кретања у такмичарским условима; на настојању да се трчи или плива што брже, скаче што више или баца што даље, постиже што више кругова или да се кретање изведе технички исправно и естетски дотерано - све у зависности од карактеристика изабраног спорта.
- Код колективних спортова (спортских игара) форсирати увежбавање технике и тактике највише кроз игру и ситуационе услове приближне условима игре.
 - На сваком часу у одређеним временским интервалима спроводити такмичење између екипа.
- У раду на овим часовима неопходно је правити тимове-екипе према способностима.
 - На часовима изабраног спорта обавезно је примењивати диференциране облике рада у складу са знањима и способностима ученика. Овакав приступ је обавезан уважавајући структуру ученика који су се определили за одређени спорт (има оних који су се тим спортом већ бавили или се њиме баве и ученика почетника).
- Садржаје рада на часовима програмирају наставници задужени за реализацију предмета физичко васпитање - изабрани спорт у складу са знањима о спортској грани и сагледавањем способности и знања ученика.
 - Програмирани садржаји планирају се као и сви остали часови наставе физичког васпитања.
- Оцењивање ученика треба да је у складу са обимом и квалитетом научености садржаја који је за ученике одређен (програм за почетнике и програм за напредније).
- Кроз часове предмета физичко васпитање - изабрани спорт учавати ученике који су посебно талентовани за спорт и упућивати их да се њиме баве и изван школе у клубовима и спортским школама ако то желе или имају интересовања.
 - Кроз рад са ученицима учавати ученике чије се интересовање за одређени спорт не поклапа са њиховим могућностима и исте саветовати на крају школске године за који спорт да се определе у наредној школској години.

II. ОРГАНИЗАЦИЈА ВАСПИТНО-ОБРАЗОВНОГ РАДА

Садржаји предмета физичко васпитање-изабрани спорт могу се реализовати у објектима школе, на одговарајућим вежбалиштима - објектима ван школе, под условом да се налазе у близини школе или да је за ученике организован наменски превоз (спортска хала, базен, отворени терени, клизалиште,

скијалиште, итд.). Часови се могу организовати у истој смени у оквиру распореда часова са другим предметима или у супротној смени ако за тим постоји потреба и адекватни услови.

III. ПЛАНИРАЊЕ ВАСПИТНО-ОБРАЗОВНОГ РАДА

Планирање образовно-васпитног рада спроводе наставници у складу са основним принципима планирања у физичком васпитању. Обавезно се ради годишњи план рада из кога проистичу месечни и недељни планови рада. Наставници сходно уобичајеној пракси обавезно праве и припрему за појединачан час. Припрема за час базира се на прихваћеној четворodelној структури часа примереног потребама физичког васпитања.

IV. ПРАЋЕЊЕ И ОЦЕЊИВАЊЕ

Праћење и вредновање рада ученика Оцењивање се врши бројчано, на основу остваривања оперативних задатака и минималних образовних захтева. Праћење напретка ученика обавља се sukcesивно у току целе школске године, на основу јединствене методологије која предвиђа следеће тематске целине.

- Стање специфичних моторичких способности (у складу са захтевима изабраног спорта).
- Здравствено-хигијенске навике карактеристичне за изабрану спортску грану.
- Достигнути ниво савладаности моторних знања, умења и навика у складу са индивидуалним могућностима у изабраној спортској грани и минималним образовним захтевима за изабрану спортску грану
- Однос према раду и вредновање учешћа на школским спортским такмичењима.

1. Праћење и вредновање специфичних моторичких способности врши се на основу савладаности програмског садржаја којим се подстиче развој оних физичких способности за које је овај узраст критичан период због њихове трансформације под утицајем рада у изабраној апортакој грани.
2. Усвојеност здравствено-хигијенских навика прати се на основу утврђивања нивоа правилног држања тела и одржавања личне и колективне хигијене, а такође и на основу усвојености и примене знања из области здравља у изабраној спортској грани.
3. Степен савладаности моторних знања и умења спроводи се на основу минималних програмских захтева, који је утврђен на крају навођења програмских садржаја.
4. Однос према раду вреднује се на основу редовног и активног учествовања у наставном процесу, такмичењима и ваншколским активностима. Оцењивање ученика у оквиру праћења и вредновања наставног процеса, врши се на основу правилника о оцењивању ученика основне школе и на основу савремених дидактичко-методичких знања.

Педагошка документација и дидактички материјал

Обавезна педагошка документација је:

Дневник рада: структура и садржај утврђује се на републичком нивоу и одобрава га министар, а наставнику се оставља могућност да га допуни оним материјалом за које има још потребе. *Планови рада*: годишњи, по разредима и циклусима, план стручног актива, план ванчасовних и ваншколских активности и праћење њихове реализације.

Писане припреме: наставник сачињава за поједине наставне теме које садрже: временску артикулацију остваривања наставне теме (укупан и редни број часова, време реализације), конзистентну дидактичку структуру часова (облике рада, методичке поступке обучавања и увежбавања).

Радни картон: треба да има сваки ученик са програмом вежбаног садржаја којег сачињава учитељ или предметни наставник, а који су прилагођени конкретним условима рада. *Формулари за обраду података за*: стање физичких способности, реализацију програмских садржаја у часовној и ванчасовној организацији рада.

Очигледна средства: цртежи, контурограми, видео-траке аранжиране, таблице оријентационих вредности моторичких способности, разноврсна обележавања радних места и други писани материјали који упућују ученике на лакше разумевање радних задатака

✕ НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: ФИЗИЧКО ВАСПИТАЊЕ - ИЗАБРАНИ СПОРТ

СЕДМИ РАЗРЕД

Циљ и задаци

Циљ обавезног изборног предмета физичко васпитање - изабрани спорт је да ученици задовоље своја интересовања, потребе, за стицањем знања, способности за бављење спортом као интегралним делом физичке културе и настојање да стечена знања примењују у животу (стварање трајне навике за бављење спортом и учешћем на такмичењима).

Општи оперативни задаци:

Општи оперативни задаци се не разликују од основних општих задатка физичког васпитања:

- развој и одржавање моторичких способности ученика
- учење и усавршавање моторичких форми изабраног спорта
- стицање теоријских знања у изабраном спорту
- познавање правила такмичења у изабраном спорту
- формирање навика за бављење изабраним спортом
- социјализација ученика кроз изабрани спорт и неговање етичких вредности према учесницима у такмичењима
- откривање даровитих и талентованих ученика за одређени спорт и њихово подстицање за бављење спортом.

Посебни оперативни задаци:

- развој и одржавање специфичних моторичких способности (које су нарочито значајне за успешно бављење изабраним спортом)
- учење и усавршавање основних и сложених елемената технике изабраног спорта
- пружање неопходних знања из изабраног спорта (принципи технике, начин вежбања-тренирања, стицање основних и продубљених тактичких знања, правила такмичења у спорту, итд.) и њихова примена у пракси
- учење и усавршавање основне тактике изабраног спорта и њена примене у пракси
- обавезна реализација такмичења на одељењском и разредном нивоу
- задовољавање социјалних потреба за потврђивањем и групним поистовећењем и др.
- стварање објективних представа ученика о сопственим могућностима за учешће у изабраном спорту
- подстицање стваралаштва ученика у спорту (у домену технике, тактике и такмичења).

ОРГАНИЗАЦИОНИ ОБЛИЦИ РАДА

Основни организациони облик рада је наставни час.

САДРЖАЈИ ПРОГРАМА

Програмски садржаји физичког васпитања-изабраног спорта чини следећа структура:

- развијање моторичких способности ученика
- спортско-техничко образовање ученика (обучавање и усавршавање технике)
- индивидуална и колективна тактика изабраног спорта
- теоријско образовање
- правила изабраног спорта
- организовање унутар одељенских и међуодељенских такмичења.

ТЕОРИЈСКО ОБРАЗОВАЊЕ

Теоријско образовање:

- упознавање ученика са значајем и вредностима изабраног спорта
- упознавање ученика са основним принципима вежбања у складу са његовим узрастом
- упознавање ученика са штетним последицама неправилног вежбања и предозирања у изабраном спорту
- упознавање ученика са етичким вредностима и слабостима спорта
- упознавање ученика са естетским вредностима спорта.

Минимални образовни захтеви:

Предметни наставници утврђују минималне образовне захтеве у складу са усвојеним програмом за сваки изабрани спорт. Под тим се подразумева:

- савладаност основне технике и њена примена
- познавање и примена елементарне тактике
- познавање и примена правила
- ангажованост и учешће ученика на такмичењима у изабраном спорту.

НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА

Предмет физичког васпитања - изабрани спорт је обавезан изборни предмет и реализује се у оквиру редовне наставе са једним часом недељно који се уноси у распоред часова школе. Часови се уписују према редовном распореду часова у рубрику дневника под називом физичког васпитања - изабрани спорт (нпр. атлетика) и посебно се нумеришу.

Сваки ученик је обавезан да се определи за један спорт који му се понуди почетком школске године а још боље на крају претходног разреда.

Школа ученицима треба да понуди такав избор да њиме буду понуђени најмање два индивидуална и два колективна спорта. Уколико школа има оптималне услове за рад ученицима се може понудити и више спортова. Прихватају се они спортови за које се определило највише ученика у једном одељењу (цело одељење реализује програм изабраног спорта целе школске године). Избор спорта врши се на нивоу одељења.

Предлог за изабрани спорт даје стручно веће наставника физичког васпитања. Предлог мора бити реалан. Предлажу се спортови за које постоје адекватни услови.

Ученици једног одељења у седмом разреду могу изабрати исти спорт који су упражњавали у претходним разредима (V, VI) или могу изабрати нови спорт који до тада нису упражњавали.

I. ОСНОВНЕ КАРАКТЕРИСТИКЕ ПРОГРАМА

Основне карактеристике програму су:

- изборност
- да служе потребама ученика

- омогућавање наставницима не само да планирају већ и да програмирају рад у настави у складу са сопственим знањима, искуствима
- програм у великој мери омогућава креативност наставника
- програм је у функцији целокупног физичког васпитања ученика.

Предлог спортова које треба понудити ученицима за избор.

1. У првом реду спортови који се у одређеном обиму обрађују кроз наставу физичког васпитања:

- атлетика
- спортска гимнастика
- ритмичка гимнастика
- рукомет
- кошарка
- одбојка
- мали фудбал
- плес.

2. Спортови који се налазе у програмима такмичења "Савеза за школски спорт и олимпијско васпитање Србије":

- атлетика
- стрељаштво
- пливање
- одбојка
- кошарка
- рукомет
- мали фудбал
- стони тенис
- спортска гимнастика.

3. Спортови за које је заинтересована локална средина односно локална самоуправа.

4. Спортови за које постоје одговарајући природни и материјални ресурси:

- скијање
- веслање.

5. Спортови са којима су се ученици упознали кроз курсне облике рада.

ДИДАКТИЧКО-МЕТОДИЧКО УПУТСТВО ЗА РЕАЛИЗАЦИЈУ ЧАСОВА ИЗАБРАНЕ СПОРТСКЕ ГРАНЕ (ИЗБОРНОГ СПОРТА)

Часове изабране спортске гране у погледу методике потребно је у што већој мери прилагодити моделу часа физичког васпитања.

Према моторичким формама које карактеришу изабрани спорт и које се примењују у основној фази часа треба бирати вежбања, како за уводно-припремну тако и завршну фазу часа.

Тежиште рада у свим изабраним спортовима треба да је на техници и њеној примени у ситуационим условима.

Код индивидуалних спортова инсистирати на примени кретања у такмичарским условима; на настојању да се трчи или плива што брже, скаче што више или баца што даље, постиже што више кругова, или да се кретање изведе технички исправно и естетски дотерано све у зависности карактеристика изабраног спорта.

Код колективних спортова (спортских игара) форсирати увежбавање технике и тактике највише кроз игру и ситуационе услове приближне условима игре.

На сваком часу у одређеним временским интервалима спроводити такмичење између екипа.

У раду на овим часовима неопходно је правити тимове-екипе према способностима.

На часовима изабраног спорта обавезно је примењивати диференциране облике рада у складу са знањима и способностима ученика. Овакав приступ је обавезан уважавајући структуру ученика који су се определили за одређени спорт (има оних који су се тим спортом већ бавили или се њиме баве и ученика почетника).

Садржаје рада на часовима програмирају наставници задужени за реализацију предмета физичког васпитања - изабрани спорт у складу са знањима о спортској грани и сагледавањем способности и знања ученика.

Програмирани садржаји планирају се као и сви остали часови наставе физичког васпитања.

Оцењивање ученика треба да је у складу са обимом и квалитетом научености садржаја који је за ученике одређен (програм за почетнике и програм за напредније).

Кроз часове физичког васпитања - изабрани спорт уочавати ученике који су посебно талентовани за спорт и упућивати их да се њиме баве и изван школе у клубовима и спортским школама ако то желе или имају интересовања.

Кроз рад са ученицима уочавати ученике чије се интересовање за одређени спорт не поклапа са њиховим могућностима и исте саветовати на крају школске године за који спорт да се одреде у наредној школској години.

II. ОРГАНИЗАЦИЈА ВАСПИТНО-ОБРАЗОВНОГ РАДА

Садржаји предмета физичког васпитања-изабрани спорт могу се реализовати у објектима школе, на одговарајућим вежбалиштима - објектима ван школе под условом да се налазе у близини школе или да је за ученике организован наменски превоз (спортска хала, базен, отворени терени, клизалиште, скијалиште итд).

Часови се могу организовати у истој смени у оквиру распореда часова са другим предметима или у супротној смени ако за тим постоји потреба и адекватни услови.

III. ПЛАНИРАЊЕ ВАСПИТНО-ОБРАЗОВНОГ РАДА

Планирање образовно-васпитног рада спроводе наставници у складу са основним принципима планирања у физичком васпитању. Обавезно се ради годишњи план рада из кога проистичу месечни и недељни планови рада.

Наставници сходно уобичајеној пракси обавезно праве и припрему за појединачан час. Припрема за час базира се на прихваћеној четвороделној структури часа примереног потребама физичког васпитања.

IV. ПРАЋЕЊЕ И ОЦЕЊИВАЊЕ

Праћење и вредновање рада ученика

Праћење напретка ученика обавља се сукцесивно у току целе школске године, на основу јединствене методологије која предвиђа следеће тематске целине. У седмом разреду

оцењивање се врши бројчано, на основу остваривања оперативних задатака и минималних образовних захтева:

- стања специфичних моторичких способности (у складу са захтевима изабраног спорта);
- здравствено-хигијенских навика карактеристичних за изабрану спортску грану;
- достигнутог нивоа савладаности моторичких знања, умења и навика у складу са индивидуалним могућностима у изабраној спортској грани и минималним образовним захтевима за изабрану спортску грану;
- односа према раду и вредновање учешћа на школским спортским такмичењима.

1. Праћење и вредновање моторичких способности врши се на основу савладаности програмског садржаја којим се подстиче развој оних физичких способности које су карактеристичне за изабрани спорт, а у складу са развојним карактеристикама ученика.

2. Усвојеност здравствено-хигијенских навика прати се на основу утврђивања нивоа правилног држања тела и одржавања личне и колективне хигијене, а, такође, и на основу

усвојености и примене знања из области здравља посебно с обзиром на карактеристике изабраног спорта.

3. Степен савладаности моторичких знања и умења спроводи се на основу минималних програмских захтева, везаних за изабрани спорт.

4. Однос према раду вреднује се на основу редовног и активног учествовања у наставном процесу, такмичењима и ваншколским активностима.

Оцењивање ученика у оквиру праћења и вредновања наставног процеса, врши се на основу правилника о оцењивању ученика основне школе и на основу савремених дидактичко методичких знања.

V. ПЕДАГОШКА ДОКУМЕНТАЦИЈА И ДИДАКТИЧКИ МАТЕРИЈАЛ

Обавезна педагошка документација је:

Дневник рада, структура и садржај утврђује се на републичком нивоу и одобрава га министар, а наставнику се оставља могућност да га допуни оним материјалом за које има још потребе.

Планови рада: годишњи, по разредима и циклусима, план стручног актива, план ванчасовних и ваншколских активности и праћење њихове реализације.

Писане припреме наставник сачињава за поједине наставне теме које садрже: временску артикулацију остваривања наставне теме (укупан и редни број часова, време реализације), конзистентну дидактичку структуру часова (облике рада, методичке поступке обучавања и увежбавања).

Радни картон: треба да има сваки ученик са програмом вежбаоног садржаја којег сачињава учитељ или предметни наставник, а који су прилагођени конкретним условима рада.

Формулари за обраду података за: стање физичких способности, реализацију програмских садржаја у часовној и ванчасовној организацији рада.

Очигледна средства: цртежи, контурограми, видео-траке аранжирани, таблице оријентационих вредности моторичких способности, разноврсна обележавања радних места и други писани материјали који упућују ученике на лакше разумевање радних задатака.

✕ НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: ФИЗИЧКО ВАСПИТАЊЕ - ИЗАБРАНИ СПОРТ

ОСМИ РАЗРЕД

Циљ и задаци

Циљ наставе изборног предмета физичко васпитање – изабрани спорт јесте да ученици задовоље своја интересовања и потребе за стицањем знања, способности за бављење спортом као интегралним делом физичке културе и настојање да стечена знања примењују у животу (стварање трајне навике за бављење спортом и учешћем на такмичењима).

Општи оперативни задаци:

Општи оперативни задаци се не разликују од основних општих задатка физичког васпитања:

- развој и одржавање моторичких способности ученика;
- учење и усавршавање моторичких форми изабраног спорта;
- стицање теоријских знања у изабраном спорту;
- познавање правила такмичења у изабраном спорту;
- формирање навика за бављење изабраним спортом;
- социјализација ученика кроз изабрани спорт и неговање етичких вредности према учесницима у такмичења;
- откривање даровитих и талентованих ученика за одређени спорт и њихово подстицање да се баве спортом.

Посебни оперативни задаци:

- развој и одржавање специфичних моторичких способности (које су нарочито значајне за успешно бављење изабраним спортом);
- учење и усавршавање основних и сложених елемената технике изабраног спорта;
- пружање неопходних знања из изабраног спорта (принципи технике, начин вежбања-тренирања, стицање основних и продубљених тактичких знања, правила такмичења у спорту итд.) и њихова примена у пракси;
- учење и усавршавање основне тактике изабраног спорта и њена примене у пракси;
- обавезна реализација такмичења на одељењском и разредном нивоу;
- задовољавање социјалних потреба за потврђивањем и групним поистовећењем и др;
- стварање објективних представа ученика о сопственим могућностима за учешће у изабраном спорту;
- подстицање стваралаштва ученика у спорту (у домену технике, тактике и такмичења).

ОРГАНИЗАЦИОНИ ОБЛИЦИ РАДА

Основни организациони облик рада је наставни час.

САДРЖАЈИ ПРОГРАМА

Програмски садржаји физичког васпитања-изабраног спорта чини следећа структура:

- развијање моторичких способности ученика;
- спортско-техничко образовање ученика (обучавање и усавршавање технике);
- индивидуална и колективна тактика изабраног спорта;
- теоријско образовање;
- правила изабраног спорта;
- организовање унутар одељенских и међуодељенских такмичења.

ТЕОРИЈСКО ОБРАЗОВАЊЕ

Теоријско образовање :

- упознавање ученика вредностима изабраног спорта;
- упознавање ученика са основним принципима вежбања у складу са његовим узрастом;
- упознавање ученика са штетним последицама неправилног вежбања и предозирања у изабраном спорту;
- упознавање ученика са етичким вредностима и слабостима спорта;
- упознавање ученика са естетским вредностима спорта.

Минимални образовни захтеви :

Предметни наставници утврђују минималне образовне захтеве, у складу са усвојеним програмом за сваки изабрани спорт. Под тим се подразумева:

- савладаност основне технике и њена примена;
- познавање и примена елементарне тактике;
- познавање и примена правила;
- ангажованост и учешће ученика на такмичењима у изабраном спорту.

НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА

Настава физичко васпитање - изабрани спорт обавезан је изборни предмет и реализује се у оквиру редовне наставе са једним часом недељно који се уноси у распоред часова школе. Часови се уписују према редовном распореду часова у рубрику дневника под називом физичко васпитање - изабрани спорт (нпр.атлетика) и посебно се нумеришу.

Сваки ученик је обавезан да се определи за један спорт које му се понуди почетком школске године, а још боље на крају претходног разреда.

Школа ученицима треба да понуди такав избор да њиме буду понуђени најмање два индивидуална и два колективна спорта. Уколико школа има оптималне услове за рад, ученицима се може понудити и више спортова. Прихватају се они спортови за које се определило највише ученика у једном одељењу (цело одељење реализује програм изабраног спорта целе школске године). Избор спорта врши се на нивоу одељења.

Предлог за изабрани спорт даје актив наставника физичког васпитања, у складу са условима рада школе. Предлог мора бити реалан. Предлажу се спортови за које постоје адекватни услови.

Ученици једног одељења у осмом разреду могу изабрати исти спорт који су упражњавали у претходним разредима (V,VI,VII) или могу изабрати нови спорт који до тада нису упражњавали.

I ОСНОВНЕ КАРАКТЕРИСТИКЕ ПРОГРАМА

Основне карактеристике програму су:

- изборност;
- да служе потребама ученика;
- омогућавање наставницима не само да планирају већ и да програмирају рад у настави у складу са сопственим знањима, искуствима;
- програм у великој мери омогућава креативност наставника;
- програм је у функцији целокупне наставе физичког васпитања ученика.

Предлог спортова који се понуде ученицима као избор.

1. У првом реду, спортови који се у одређеном обиму обрађују кроз наставу физичког васпитања:

- атлетика;
- гимнастика;
- ритмичка гимнастика;
- рукомет;
- кошарка;
- одбојка;
- мали фудбал;
- плес.

2. Спортви који се налазе у програмима такмичења "Савеза за школски спорт и олимпијско васпитање Србије":

- атлетика;
- стрељаштво;
- пливање;
- одбојка;
- кошарка;
- рукомет;
- мали фудбал;
- стони тенис;
- гимнастика.

3. Спортви за које је заинтересована локална средина, односно локална самоуправа.

4. Спортви за које постоје одговарајући природни и материјални ресурси:

- скијање;
- веслање.

5. Спортви са којима су се ученици упознали кроз курсне облике рада.

Дидактичко-методичко упутство за реализацију часова изабране спортске гране (изборног спорта)

-Часове изабране спортске гране потребно је са методичког становишта у што већој мери прилагодити моделу часа физичког васпитања.

-У складу са моторичким формама које карактеришу изабрани спорт и које се примењују у основној фази часа, неопходно је бирати вежбања, како за уводно- припремну тако и завршну фазу часа.

-Тежиште рада у свим изабраним спортовима да је на техници и њеној примени у ситуационим условима.

-Код индивидуалних спортова инсистирати на примени кретања у такмичарским условима. Настојати да се трчи или плива што брже, скаче што више или баца што даље, постиже што више кругова итд.

-Код колективних спортова (спортских игара) форсирати уважавање технике и тактике највише кроз игру и ситуационе услове приближне условима игре.

-На сваком часу у одређеним временским интервалима спроводити такмичење између екипа.

-У раду на овим часовима неопходно је правити тимове-екипе према способностима.

-На часовима изабраног спорта обавезно је примењивати диференциране облике рада у складу са знањима и способностима ученика. Овакав приступ је обавезан уважавајући структуру ученика који су се определили за одређени спорт (има оних који су се тим спортом већ бавили или се њиме баве и ученика почетника).

-Садржаје рада на часовима програмирају наставници задужени за реализацију предмета физичко васпитање – изабрани спорт у складу са знањима о спортској грани и сагледавањем способности и знања ученика.

-Програмирани садржаји планирају се као и сви остали часови наставе физичког васпитања.

-Оцењивање ученика је у складу са обимом и квалитетом оног наученог садржаја који је за ученике одређен (програм за почетнике и програм за напредније).

-Реализацијом часова физичког васпитања – изабрани спорт пратити и запажати ученике који су посебно талентовани за спорт и упућивати их да се њиме баве и изван школе у клубовима и спортским школама ако то желе или имају интересовања.

-Током рада са ученицима уочавати оне чије се интересовање за одређени спорт не поклапа са њиховим могућностима и истим на крају школске године саветовати за који спорт да се одреде у наредној школској години.

II ОРГАНИЗАЦИЈА ВАСПИТНО-ОБРАЗОВНОГ РАДА

Садржаји наставе физичко васпитање - изабрани спорт могу се реализовати у објектима школе, на одговарајућим вежбалиштима - објектима ван школе, под условом да се налазе у близини школе или да је за ученике организован наменски превоз (спортска хала, базен, отворени терени, клизалиште, скијалиште итд.).

Часови се могу организовати у истој смени у оквиру распореда часова са другим предметима или у супротној смени, ако за тим постоји потреба и адекватни услови.

III ПЛАНИРАЊЕ ВАСПИТНО-ОБРАЗОВНОГ РАДА

Планирање образовно-васпитног рада спроводе наставници у складу са основним принципима планирања наставе физичког васпитања. Годишњи план рада је обавезни облик насатвог планирања из кога проистичу месечни и недељни планови рада.

Сходно уобичајеној пракси, наставници обавезно израђују и припрему за појединачан час. Припрема за час базира се на прихваћеној четвороделној структури часа примереног потребама наставе физичког васпитања.

IV ПРАЋЕЊЕ И ОЦЕЊИВАЊЕ

7. Праћење и вредновање постигнућа ученика

Праћење напретка ученика обавља се сукцесивно током целе школске године, а на основу јединствене методологије која предвиђа следеће тематске целине. У осмом разреду оцењивање се врши бројчано, на основу остваривања оперативних задатака и минималних образовних захтева:

- стање моторичких способности;
- усвојене здравствено-хигијенске навике;

- достигнути ниво савладаности моторних знања, умења и навика у складу са индивидуалним могућностима;
- однос према раду.

1. Праћење и вредновање моторичких способности врши се на основу савладаности програмског садржаја којим се подстиче развој оних физичких способности за које је овај узраст критичан период због њихове трансформације под утицајем физичких активности – координација, глпкост, равнотежа, брзина, снага и издржљивост.

2. Усвојеност здравствено-хигијенских навика прати се на основу утврђивања нивоа правилног држања тела и одржавања личне и колективне хигијене, а, такође, и на основу усвојености и примене знања из области здравља.

3. Степен савладаности моторних знања и умења спроводи се на основу минималних програмских захтева, који је утврђен на крају навођења програмских садржаја.

4. Однос према раду вреднује се на основу редовног и активног учествовања у наставном процесу, такмичењима и ваншколским активностима.

Оцењивање ученика у оквиру праћења и вредновања наставног процеса, врши се на основу правилника о оцењивању ученика основне школе и на основу савремених дидактичко методичких знања.

Педагошка документација и дидактички материјал

Обавезна педагошка документација је:

Дневник рада, структура и садржај утврђује се на републичком нивоу и одобрава га министар, а наставнику се оставља могућност да га допуни оним материјалом за које има још потребе.

Планови рада: годишњи, по разредима и циклусима, план стручног актива, план ванчасовних и ваншколских активности и праћење њихове реализације.

Писане припеме наставник сачињава за поједине наставне теме које садрже: временску артикулацију остваривања наставне теме (укупан и редни број часова, време реализације), конзистентну дидактичку структуру часова (облике рада, методичке поступке обучавања и увежбавања).

Радни картон: има сваки ученик са програмом садржаја који се вежба, а који сачињава учитељ или предметни наставник и који је прилагођен конкретним условима рада.

Формулари за обраду података за: стање физичких способности, реализацију програмских садржаја у часовној и ванчасовној организацији рада.

Оцигледна средства: цртежи, контурограми, видео-траке аранжиране, таблице оријентационих вредности моторичких способности, разноврсна обележавања радних места и други писани материјали који упућују ученике на лакше разумевање и остваривање радних циљева и задатака.

7.3. ИЗБОРНИ НАСТАВНИ ПРЕДМЕТИ

7.3.1. ИНФОРМАТИКА И РАЧУНАРСТВО

✕ **НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ:** Информатика и рачунарство

✕ **РАЗРЕД:** 5

8. ЦИЉ НАСТАВНОГ ПРЕДМЕТА:

Циљ образовно-васпитног рада изборног програма је да се ученици оспособе за самостално коришћење рачунара.

✕ **ЗАДАЦИ (ВАСПИТНИ, ОБРАЗОВНИ, ФУНКЦИОНАЛНИ):**

- -Упознавање ученика са применом рачунара у различитим областима људске делатности;
- -Развијање интересовања за примену рачунара у свакодневном животу и раду;
- -Подстицање креативног рада на рачунару;
- -Оспособљавање за рад на рачунару.

- -Упознавање ученика са графичким радним окружењем оперативног система;
- -Упознавање ученика са организацијом дискова, датотека и директоријума;
- -Упознавање ученика са подешавањем околине за рад на српском језику;
- -Упознавање ученика са инсталацијом додатних уређаја и програма;
- -Упознавање ученика са радом у програму за обраду текста;
- -Упознавање ученика са основним програмима за рад у мултимедији.

✕ **НАЧИНИ И ПОСТУПЦИ ЗА ОСТВАРИВАЊЕ ПРОГРАМА (МЕТОДЕ РАДА, ОБЛИЦИ РАДА, НАСТАВНА СРЕДСТВА):**

У настави информатике и рачунарства се користе методе:

- вербалне (монолошка и дијалошка),
- метода показивања и приказивања,
- метода практичних радова.

Облици рада: фронтални, групни облик, рад у паровима ,индивидуални облик.

Наставна средства: уџбеник и рачунар

ЛИТЕРАТУРА: Информатика и рачунарство за 5. разред ош, Бигз,

Наставни предмет: Информатика и рачунарство		Разред: 5.
Годишњи фонд часова: 36		Недељни фонд часова: 1
РЕДНИ БР. НАСТАВНЕ ТЕМЕ	НАСТАВНА ТЕМА	КОРЕЛАЦИЈА
1.	Оперативни системи	ТИО (Информатичке технологије)
2.	Рад са текстом	ТИО (Информатичке технологије)
3.	Увод у мултимедију	

✘ **НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ:** Информатика и рачунарство 6. разред

ЦИЉ НАСТАВНОГ ПРЕДМЕТА:

Циљ образовно-васпитног рада изборног програма је да се ученици оспособе за самостално коришћење рачунара.

✘ **ЗАДАЦИ (ВАСПИТНИ, ОБРАЗОВНИ, ФУНКЦИОНАЛНИ):**

- -Упознавање ученика са основним појмовима из информатике и рачунарства;
- -Развијање интересовања за примену рачунара у свакодневном животу и раду;
- -Подстицање креативног рада на рачунару;
- -Оспособљавање за рад на рачунару.

- -Упознавање ученика са радом са табелама у програму за обраду текста;
- -Упознавање ученика са применом рачунара у области информација и комуникација;
- -Упознавање ученика са основним елементима програма за графику и анимацију;
- -Упознавање ученика са основним елементима програмирања;
- -Упознавање ученика са различитим образовним софтверима;

✘ **НАЧИНИ И ПОСТУПЦИ ЗА ОСТВАРИВАЊЕ ПРОГРАМА (МЕТОДЕ РАДА, ОБЛИЦИ РАДА, НАСТАВНА СРЕДСТВА):**

У настави информатике и рачунарства се користе методе:

- вербалне (монолошка и дијалошка),
- метода показивања и приказивања,
- метода практичних радова.

Облици рада: фронтални, групни облик, рад у паровима ,индивидуални облик.

Наставна средства: уџбеник и рачунар.

ЛИТЕРАТУРА: Информатика и рачунарство за 6. разред ош, Бигз,

Наставни предмет: Информатика и рачунарство		Разред: 6.
Годишњи фонд часова: 36		Недељни фонд часова: 1
РЕДНИ БР. НАСТАВНЕ ТЕМЕ	НАСТАВНА ТЕМА	КОРЕЛАЦИЈА

1.	Рад са текстом	ТИО (Информатичке технологије)
2.	Интернет	ТИО (Информатичке технологије)
3.	Графика	
4.	Анимација	
5.	Интерактивна графика	Математика (Троугао, четвороугао)

✕ НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: Информатика и рачунарство 7. разред

ЦИЉ НАСТАВНОГ ПРЕДМЕТА:

Циљ наставе информатике и рачунарства јесте да се осигура да сви ученици стекну базичну језичку и информатичку писменост и да напредују ка реализацији одговарајућих Стандарда образовних постигнућа, да се оспособе да решавају проблеме и задатке у новим и непознатим ситуацијама, да изразе и образложе своје мишљење и дискутују са другима, развију мотивисаност за учење и заинтересованост за предметне садржаје, као и да се ученици оспособе за коришћење рачунара и стекну вештине у примени рачунара у свакодневном животу.

ЗАДАЦИ (ВАСПИТНИ, ОБРАЗОВНИ, ФУНКЦИОНАЛНИ):

- стварање разноврсних могућности да кроз различите садржаје и облике рада током наставе информатике и рачунарства сврха, циљеви и задаци образовања, као и циљеви наставе информатике и рачунарства буду у пуној мери реализовани
- - Упознавање основних појмова из информатике и рачунарства;
- - Развијање интересовања за примену рачунара у свакодневном животу и раду;
- - Подстицање креативног рада са рачунаром;
- - Оспособљавање за рад на рачунару

Ученици треба да се:

- оспособе за примену рачунара у области информација и комуникација;
- упознају са опасностима на Интернету и начинима заштите од њих;
- упознају са основама програма за снимање и обраду звука;
- упознају са основама програма за снимање и обраду видео записа;
- оспособе за израду мултимедијалних презентација;
- оспособе за писање једноставних програма;
- упознају са основама програма за цртање и графички дизајн;
- упознају са образовним софтвером.

НАЧИНИ И ПОСТУПЦИ ЗА ОСТВАРИВАЊЕ ПРОГРАМА (МЕТОДЕ РАДА, ОБЛИЦИ РАДА, НАСТАВНА СРЕДСТВА):

У настави информатике и рачунарства се користе методе:

- вербалне (монолошка и дијалошка),
- метода показивања и приказивања,
- метода практичних радова.

Облици рада: фронтални, групни облик, рад у паровима ,индивидуални облик.

Наставна средства: уџбеник и рачунар.

9. **ЛИТЕРАТУРА:** Информатика и рачунарство за 7. разред ош, Бигз,

Наставни предмет: Информатика и рачунарство		Разред: 7.
Годишњи фонд часова: 36		Недељни фонд часова: 1
РЕДНИ БР. НАСТАВНЕ ТЕМЕ	НАСТАВНА ТЕМА	КОРЕЛАЦИЈА
1.	Интернет	Хемија, физика, историја, биологија, географија
2.	Обрада звука	
3.	Обрада видео записа	
4.	Израда презентација	Хемија, физика, историја, биологија, географија
5.	Изборни модул -цртање и графички дизајн	ТИО (Информатичке технологије)

✗ **НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ:** Информатика и рачунарство 8. разред

ЦИЉ НАСТАВНОГ ПРЕДМЕТА:

Циљ образовно-васпитног рада изборног програма је да се ученици оспособе за Обављање једноставних операција на рачунару.

✗ **ЗАДАЦИ (ВАСПИТНИ, ОБРАЗОВНИ, ФУНКЦИОНАЛНИ):**

- -Упознавање ученика са основним појмовима из информатике и рачунарства;
- -Упознавање основних карактеристика рачунара;
- -Развијање интересовања за примену рачунара у свакодневном животу и раду;
- -Оспособљавање за рад на рачунару;
- -Подстицање креативног рада са рачунаром.
- -Упознавање ученика са применом рачунара у области информација и комуникација;
- -Упознавање ученика са основним елементима програма за графику и анимацију;
- -Упознавање ученика са основним елементима програмирања;
- -Упознавање ученика са применом рачунара у области мултимедије;
- -Оспособљавање за самостално коришћење рачунарске графике и звука;
- -Оспособљавање за израду једноставних алгоритама и рачунарских програма.

✗ **НАЧИНИ И ПОСТУПЦИ ЗА ОСТВАРИВАЊЕ ПРОГРАМА (МЕТОДЕ РАДА, ОБЛИЦИ РАДА, НАСТАВНА СРЕДСТВА):**

У настави информатике и рачунарства се користе методе:

- вербалне (монолошка и дијалошка),
- метода показивања и приказивања,
- метода практичних радова.

Облици рада: фронтални, групни облик, рад у паровима ,индивидуални облик.

Наставна средства: уџбеник и рачунар.

ЛИТЕРАТУРА: Информатика и рачунарство за 8. разред ош, Бигз,

Наставни предмет: Информатика и рачунарство		Разред: 8.
Годишњи фонд часова: 34		Недељни фонд часова: 1
РЕДНИ БР. НАСТАВНЕ ТЕМЕ	НАСТАВНА ТЕМА	КОРЕЛАЦИЈА
1.	Табеларни прорачуни	Математика (Графичко представљање статистичких података) ТИО (Информатичке технологије)
2.	Изборни модул-презентације на мрежи	ТИО (Информатичке технологије)
3.	Израда самосталног пројекта	

7.3.2. ХОР И ОРКЕСТАР

✕ **НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ:** Хор и оркестар

✕ **РАЗРЕД:** 5

Циљ и задаци

Општи циљ наставе изборног предмета *хор и оркестар* је развијање интересовања за музичку уметност и упознавање музичке традиције и културе свога и других народа.

Остали циљеви и задаци су:

да код ученика развија музичке способности и жељу за активним музицирањем/певањем и суделовањем у школским ансамблима;

- да подстиче креативне способности ученика и смисао за колективно музицирање;
- да развија навике слушања музике, подстиче доживљај и оспособљеност за разумевање музичких порука;
- да подстиче стваралачко ангажовања у свим музичким активностима (извођење, слушање, истраживање и стварање музике);
- да развија критичко мишљење.

САДРЖАЈИ ПРОГРАМА ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ

а) *Певање песама* (учење по слуху и учење песме са нотног текста) различитог садржаја и расположења традиционалне и уметничке музике, које су примерене гласовним могућностима и узрасту ученика. Пожељно је повезивање садржаја песама са садржајима осталих наставних предмета уколико је могуће (ученици и школа, годишња доба, празници и обичаји, завичај и домовина, природа и околина, животиње...).

б) *Свирање*

- Свирање песама и лакших инструменталних дела по слуху и нотног текста на инструментима Орфовог инструментарија.
- На основу искуства у извођењу музике, препознати свирати делове песама.

в) *Основе музичке писмености*

Кроз обраду песама информативно стећи појам це-дур и а-мол лествице, разлике између дура и мола, појам предзнака - повисилица, појам узмах и предтакт, такт 6/8, шеснаестина ноте у групи.

СЛУШАЊЕ МУЗИКЕ

Слушање вокално-инструменталних и кратких инструменталних композиција, домаћих и страних композитора, уметничких дела инспирисаних фолклором народа и народности, различитог садржаја, облика и расположења, као и музичких прича.

У слушаним примерима препознати различите тонске боје (гласове и инструменте), различит темпо, динамичке разлике, различита расположења на основу изражајних елемената, као и композицију коју су слушали, а на основу карактеристичног одломка.

Оспособљавати ученике да уоче вредности и улогу музике у свакодневном животу.

СТВАРАЊЕ МУЗИКЕ

Ритмичким и звучним ефектима креирање пратње за песме, стихова, користећи при том различите изворе звука.

Креирање покрета уз музику коју певају или слушају ученици.

Смишљање музичких питања и одговора, ритмичка допуњалка, мелодијска допуњалка са потписаним текстом, састављање мелодије од понуђених двотактних мотива.

Импровизација мелодије на задани текст.

Импровизација дијалога на инструментима Орфовог инструментарија.

НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА

У програму изборног предмета истакнуто место има слушање музичких дела и активно музицирање (певање и свирање). Основе музичке писмености и музичко-теоретски појмови у оваквом приступу планирани су у функцији бољег разумевања музике и музичког дела.

Основни принцип у остваривању циљева и задатака треба да буде активно учешће ученика на часу. При томе треба обухватити сва подручја предвиђена за тај разред и комбиновати разне методе у настави. Час посвећен само једном подручју и извођен само једном методом не може бити ни користан ни занимљив за ученике, што води ка осиромашивању садржаја и смисла предмета.

Настава изборног предмета остварује се кроз: певање, свирање и основе музичке писмености; слушање музике;

дечје музичко стваралаштво.

Групним и појединачним певањем или свирањем развија се способност ученика да активно учествују у музичком животу своје средине.

Полазна опредељења при конципирању програма изборног предмета Слушање музике

Стицање искуства у слушном разликовању звучних боја (људски гласови, музички инструменти).

Навикавање ученика на пажљиво слушање музике. Подстицање изражавања ученика о слушаном делу.

Упознавање музичког дела уметничког и народног стваралаштва.

Певање песама по слуху и са нотног текста, увођење у основе музичке писмености

Народне песме и игре; обичајне песме. Дечје песме.

Утврђивање музичког речника у вези са јачином (p, mp, f, mf), брзином (adagio, andante, moderato, allegro) и постепеним динамичким прелазима из тишег у јаче и обрнуто (crescendo, decrescendo).

Савлађивање тонских висина.

Усвајање музичког писма и појмова: шеснаестина нота у групи, такт 6/8, а-мол лествица (природна и хармонска), појам предзнака - повисилица, узмах и предтакт.

Свирање и певање песама у функцији овладавања музичке писмености. Извођење песама на мелодијским инструментима.

Понављање задатог мелодијског мотива (вежба памћења, развијање моторике).

Свирање

Оспособљавање ученика да се сналазе у једноставном нотном запису. Стварање код ученика навике праћења и похађања концертних приредби. Подстицање код ученика жеље да се активније баве музиком.

Музичко стваралаштво

Стално подстицање ученика на што изражајније певање и свирање научених песама.

Слободно импровизовање на инструментима Орфовог инструментарија.

Импровизовање децје мелодије на властити или од стране наставника предложен стих.

Осмишљавање покрета уз музику. Слободно музичко изражавање.

Препоручени садржаји изборног наставног предмета ученицима треба да пружи знања и информације како би разумели, пратили, разликовали, доживљавали и што боље процењивали музичке вредности.

За успешну реализацију циљева и задатака изборног предмета потребно је створити одговарајуће услове.

Усвајање знања ученика зависи од добре организације часа, који мора бити добро планиран, осмишљен и занимљив. Ученик треба да буде активан учесник на часу, а час изборног предмета треба да буде доживљај за ученике. Разним облицима рада, техникама и очигледним средствима ученицима се преносе знања и комбинују разне методе у настави.

Изборни предмет треба увек повезивати са музичким животом друштвене средине и учествовати на такмичењима и музичким приредбама.

ЗАХТЕВИ ПРОГРАМА ПО АКТИВНОСТИМА

Извођење музике

При избору песама наставник треба да пође од психофизичког развоја ученика, од њему блиских садржаја и доступних мелодијско-ритмичких целина, ширећи тиме њихов интерес и богатити их новим садржајима. Потребно је, такође, да оцени гласовне могућности разреда пре одабира песама за певање.

Наставник је слободан у избору предложених песама, али мора водити рачуна да у његовом раду буду заступљене народне, пригодне, песме савремених децјих композитора као и композиције са фестивала децјег стваралаштва.

Свирање

У петом разреду користити ритмичке и мелодијске инструменте. Пошто су сада ученици описмењени, свирање на мелодијским инструментима биће олакшано јер можемо користити нотне примере појединих песама које су солмизационо обрађене.

Потребно је развијати дечје предиспозиције за музичко обликовање и омогућити им да доживе радост свирања, чиме се богати личност у осетљивом периоду емоционалног сазревања.

Путем властитих стваралачких покушаја дати детету да завири у "радионицу композитора" како би боље схватило вредност уметничког напора у стварању музичких дела.

Слушање музике

Композиције које се слушају морају својим трајањем, садржајем и музичким изразом да одговарају могућностима перцепције ученика. Код слушања дечјих песама потребно је да ученици уочавају и објашњавају текст, инструменталну пратњу и начин како је музика дочарала текст.

После слушаног дела потребно је са ученицима кроз разговор рашчланити и објаснити улогу извођача и инструменталне пратње у приказивању литерарног текста.

У избору инструменталних композиција треба бити обазрив и слушати оне у којима ће бити пуно израза, карактеристичних расположења и изразитог ритма, било да су програмског карактера или не.

Музичко стваралаштво

Дечје музичко стваралаштво представља виши степен активирања музичких способности, које се стичу у свим музичким активностима, а као резултат креативног односа према музици. Оно има велику васпитну и образовну вредност: подстиче музичку фантазију, обликује стваралачко мишљење, продубљује интересовања и доприноси трајнијем усвајању и памћењу музичких репродуктивних и стваралачких активности и знања.

Стваралаштво може бити заступљено кроз: компоновање **мелодије на** задани текст; састављање мелодије од понуђених двотактних мотива.

Ове активности треба вредновати у смислу стваралачког ангажовања ученика, а не према квалитету насталог дела јер и најскромније музичке импровизације су педагошки оправдане.

Праћење и вредновање ученика

Да би се остварио процес праћења напредовања и степена постигнућа ученика у настави изборног предмета, неопходно је да наставник претходно упозна и идентификује музичке способности сваког ученика.

Праћење ученика у настави мора се спроводити организовано. Оно треба да обухвати посебан развој сваког ученика, његов рад, залагање, интересовање, став, умешност, креативност и слично. Наставник треба да прати развој личности у целини и објективно одређује степен на којем је ученик савладао програмске захтеве.

Смисао праћења наставе изборног предмета треба сагледати тако да се сваком ученику омогући развој у оквиру васпитно-образовног рада.

Певање у разредном хору има образовни и васпитни циљ. Образовни циљ обухвата развијање слуха и ритма, ширење гласовних могућности и учвршћивање интонације. Васпитни циљ обухвата развијање осећања припадности колективу, развијање естетских осећања, упознавање нових речи, односа у природи и међу људима.

Разредни хор обухвата сва одељења истог разреда у школи. Могу се основати:

групе певача вокалних солиста;

групе солиста инструменталиста, са којима се увежбавају соло песме, мали комади, дуети, терцети, квартети и мали камерни инструментални састави;

група љубитеља слушања музике - који ће слушати разна музичка извођења у школи или ван ње (концерте, радио и телевизијске емисије, музичке филмове и сл.);

група младих композитора, са којима се ради на развијању музичке креативности;

група младих етномузиколога, који ће прикупљати мало познате, или готово заборављене, песме средине у којој живе.;

Врсте активности које је могуће основати у школи, у односу на способности и интересовања ученика, одређене су интересовањем ученика.

Настава оркестра се одвија у групи до четири ученика, односно од пет до девет ученика када се ради о блок флаутама, тамбурама, мандолинама или Орфовом инструментаријуму. Зависно од могућности и интересовања ученика, у изборној настави формирају се мали музички састави, као и хор и оркестар у већим саставима.

Да би се реализовао програм изборног предмета, користе се одговарајући уџбеници, приручници и збирке за поједине инструменте, као и дела (у оригиналном облику или прилагођена саставима ученика) домаћих и страних композитора из разних епоха, доступна извођачким могућностима ученика.

Ученици приказују своја индивидуална и групна достигнућа из изборног наставног предмета на школским и другим приредбама и такмичењима.

✕ **НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ:** Хор и оркестар

✕ **РАЗРЕД:** 6

Циљ и задаци

Општи циљ наставе изборног предмета хор и оркестар је развијање интересовања за музичку уметност и упознавање музичке традиције и културе свога и других народа.

Задаци:

- неговање способности извођења музике (певање/свирање);
- стицање навике слушања музике, подстицање доживљаја и оспособљавање за разумевање музике;
- подстицање креативности у свим музичким активностима (извођење, слушање, истраживање и стварање музике);
- упознавање основа музичке писмености и изражајних средстава музичке уметности;
- припремање програма за културну и јавну делатност школе;
- упознавање занимања музичке струке.

Оперативни задаци

Ученици треба да:

- певају по слуху и из нотног текста песме наших и других народа (народне, уметничке, дечје, староградске);
- упознају основне појмове из музичке писмености;

- упознају музичке дела уз основне информације о делу и композитору;
- развијају стваралачке способности.

САДРЖАЈИ ПРОГРАМА ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ

Певање, свирање и основе музичке писмености

Обрадити и певати народне, дечје, уметничке песме, каноне и песме наших и страних композитора.

На дечјим ритмичким и мелодијским инструментима изводити песме одговарајуће тежине (обнављање: целе ноте, половине, четвртине, осмине, шеснаестине у групи и одговарајућих пауза; обрада осминске триоле и синкопе).

Кроз обраду песама упознати F-dur, D-dur и d-moll лествицу.

СЛУШАЊЕ МУЗИКЕ

Слушати вокалне, вокално-инструменталне и инструменталне композиције наших и страних композитора.

Посебну пажњу обратити на соло и хорску песму уз основне информације о делу и композитору.

Ученике оспособити да препознају и упознају звук инструмента у примерима које слушају, представљати им изглед и могућности инструмента.

СТВАРАЊЕ МУЗИКЕ

Подстицати музичке креативности кроз импровизацију на доступним инструментима. Импровизовати дијалоге на инструментима Орфовог инструментарија.

Стварати дечје песме.

НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА

У програму изборног предмета истакнуто место има слушање музичких дела и активно музицирање (певање и свирање). Основе музичке писмености и музичко-теоретски појмови у оваквом приступу планирани су у функцији бољег разумевања музике и музичког дела.

Основни принцип у остваривању циљева и задатака треба да буде активно учешће ученика на часу. При томе треба обухватити сва подручја предвиђена за тај разред и комбиновати разне методе у настави. Час посвећен само једном подручју и извођен само

једном методом не може бити ни користан ни занимљив за ученике, што води ка осиромашивању садржаја и смисла предмета.

Настава изборног предмета остварује се кроз:

- певање, свирање и основе музичке писмености;
- слушање музике;
- дејче музичко стваралаштво.

Групним и појединачним певањем или свирањем развија се способност ученика да активно учествују у музичком животу своје средине.

Полазна опредељења при конципирању програма изборног предмета

Слушање музике

- Усмеравање пажње ученика на аналитичко слушање музике стимулацијом активног праћења примера.
- Разликовање звучних боја музичких инструмената, упознавање њихових карактеристика (основне групе, грађа, техничко-извођачке могућности).
- Подстицање различитих видова изражавања ученика у вези са слушањем музике и музичким доживљајем. Ово се не сме сводити на пасивизацију улоге наставника и померање акцената са активног слушања на друге активности, обично ликовне или литерарне, за које наставник нема праву компетенцију тумачења и оцењивања.
- Упознавање музичких дела, стваралаца и извођача.

Основе музичке писмености

- снизилица, разрешилица, обнављање повисилице;
- упознавање клавијатуре;
- обнављање простих парних и непарних тактова са четвртинском и осминском јединицом бројања (утврђивање односа наглашених и ненаглашених делова такта, објашњење тактирања и дириговања);
- упознавање ала бреве такта (половина као јединица бројања);
- обнављање знакова репетиције, учење ознака прима и секунда волта;
- упознавање короне;
- обнављање ознака за динамику (p, mp, f, mf, srescendo, decrescendo) и темпо (adagio, andante, moderato, allegro), учење нових: pp и ff, vivo, presto. Објашњење значења термина molto, poco, meno, као и ознаке карактера cantabile.
- објашњење значења лукова: лук трајања и лук легата, ознака за стакато и глисандо
- понављање старих и обрада нових лествица F-dur, D-dur и d-moll обнављање значења термина ступањ, степен и полустепен, упознавање акорда на првом ступњу (поређење мола и дура, објашњење тоналитета).

Певање песама по слуху и из нотног текста

- неопходни су редовно указивање на значај правилне хигијене гласа, стална брига о положају тела при певању, вежбе за певачко дисање, вежбе артикулације, распевавање уз инструменталну пратњу и без ње, певање каденце;
- учење песме почиње увођењем у тематику, затим следи наставничко тумачење литерарног текста са наглашавањем васпитних елемената;
- код учења песама по слуху прво се демонстрира оригинални вид песме (у темпу, са динамиком), затим ради једноставна анализа песме због разумевања форме (заједничко уочавање понављања и контраста);
- код учења песама из нотног текста прво се ради анализа записа песме (уочавају се: кључ, предзнаци, такт уз пробу тактирања, динамичке и артикулационе ознаке, дужине и имена тонова), затим се нотни текст ишчитава парлато (са понављањима док се текст не утврди), уради се вежба распевавања и прелази на певање док наставник свира мелодију;

- осмишљавање почетне интонације песме најбоље је дати кроз инструментални увод;
- песма се учи по деловима и фразама уз инструменталну пратњу која се у почетку
своди на мелодију (аранжмане додати тек пошто је песма научена);
- теже ритмичке фигуре и мелодијски скокови се обрађују кроз понављања;
- током учења непрекидно се инсистира на изражајном и доживљеном певању.

Свирање

- понављање краћег задатог мелодијског мотива;
- увођење већег броја разноврсних инструмената Орфовог инструментаријума;
- свирање на фрулици, мелодици, тамбури, гитари и другим доступним инструментима.

Музичко стваралаштво

- ритмичким и звучним ефектима креирати пратње за песме, стихове, користећи при
том различите изворе звука;
- креирање покрета уз музику коју ученици певају или слушају;
- смишљање музичких питања и одговора, ритмичка допуњалка, мелодијска допуњалка са
потписаним текстом, састављање мелодије од понуђених двотактних мотива;
- импровизација мелодије на задати текст;
- импровизација дијалога на мелодијским инструментима Орфовог инструментаријума.

Дидактичко-методичка упутства

Препоручени садржаји овог наставног предмета ученицима треба да пруже знања и информације како би разумели, пратили, разликовали, доживљавали и што боље процењивали музичке вредности.

За успешну реализацију наставе музичке културе неопходно је остварити основни предуслов: кабинет са наставним и очигледним средствима. Наставна средства су: клавира, комплет Орфовог инструментарија за све ученике, табла са линијским системима, квалитетни уређај за слушање музике, а пожељни су и компјутер, уређај за емитовање DVD са пратећом опремом. Очигледна средства укључују: слике појединачних инструмената, гудачког и симфонијског оркестра, слике страних и домаћих композитора и извођача, квалитетне снимке примера.

Садржаји музичке културе треба да пруже ученицима довољно знања и обавештености која ће им омогућити да разликују стварне вредности и квалитете у свету музике која их окружује у свакодневном животу од оних садржаја које не развијају њихов укус и не доприносе њиховом естетском васпитању.

Усвајање знања ученика зависи од организације часа, који мора бити добро планиран, осмишљен и занимљив. Ученик треба да буде активан на часу, а час музичке културе треба да буде доживљај за ученике. Разним облицима рада, техникама и очигледним средствима ученицима се преносе знања и комбинују разне методе у настави. Наставник је равноправни учесник у свим активностима.

Домаће писмене задатке или писане тестове, контролне задатке, реферате не треба задавати ни у једном разреду.

Наставу треба увек повезивати са другим предметима, музичким животом друштвене средине и учествовати на такмичењима и музичким приредбама.

ЗАХТЕВИ ПРОГРАМА ПО АКТИВНОСТИМА

Извођење музике

Песма коју ученик учи по слуху или из нотног текста има највише удела у развоју његовог слуха и музичких способности уопште. Певањем песама ученик стиче нова сазнања и развија музички укус. Кроз извођење музике ученик треба да савлада појмове из основа музичке писмености. Настава има задатак да код ученика развија љубав према музичкој уметности и смисао за лепо, да помогне у свестраном развоју личности ученика, да ученика оплемени и да му улепша живот.

При избору песама наставник треба да пође од психофизичког развоја ученика, од њима блиских садржаја, ширећи при том њихова интересовања и обогаћујући дотадашња знања новим садржајима. Потребно је, такође, да оцени гласовне могућности разреда пре одабира песама за певање.

Детаљном анализом потребно је обрадити текст и утврдити о чему песма говори, као и у којој је лествици написана. За упознавање народне песме важно је разумети њено етничко и географско порекло, улогу песме у народним обичајима или свакодневном животу. Једна од карактеристика народних песама је и завршетак који одудара од онога што је ученик сазнао кроз основе музичке писмености - завршетак на другом ступњу. На ову карактеристику треба скренути пажњу, а она ће уједно бити и оријентир за препознавање народне песме.

Наставник бира од предложених песама, али мора водити рачуна да у његовом раду буду заступљене уметничке, народне, пригодне песме савремених дејчјих композитора, као и композиције са фестивала дејчјег музичког стваралаштва које су стварала деца. Ради актуелизације програма, наставник, такође, може научити ученике да певају и понеку песму која се не налази међу предложеним композицијама ако то одговара циљу и задацима предмета и ако одговара критеријуму васпитне и уметничке вредности.

Посебну пажњу треба посветити изражајности интерпретације - динамици, фразирању, доброј дикцији.

Свирање

У сваком одељењу постоји један број ученика који има веће или мање потешкоће у певању. Таквим ученицима треба дати могућност афирмације кроз свирање на дејчјим

музичким инструментима да би учествовали у групном музицирању.

У раду користити ритмичке и мелодијске инструменте. Пошто су ученици описмењени, свирање на мелодијским инструментима биће олакшано јер се могу користити нотни примери појединих песама које су солмизационо обрађене.

Потребно је развијати дејче предиспозиције за музичко обликовање и омогућити им да доживе радост свирања, чиме се богати личност у осетљивом периоду емоционалног сазревања.

Слушање музике

Слушање музике је активни психички процес који обухвата емоционално доживљавање и мисаону активност. Улога наставника у организовању правилног приступа слушању музике је од пресудне важности за естетски однос према музици, за тумачење музичког дела и његов доживљај.

Композиције које се слушају морају својим трајањем, садржајем и музичким изразом да одговарају могућностима перцепције ученика и организације часа. Оне треба да буду кратке, а равноправно треба да буду заступљене вокалне, инструменталне и вокално-инструменталне. Код слушања дечјих песама потребно је да ученици: уочавају и објашњавају текст, разумеју функцију инструменталне пратње и начина на који музика дочарава текст.

Пре слушања треба обновити знања из области музичких изражајних средстава која се стављају у функцију изабраног примера. Треба избегавати утврђене методске поступке и трагати за новим приступом у складу са делом које се обрађује. Анализу слушаног примера треба радити кроз дијалог са ученицима подстицајући слободно изражавање. Личност ствараоца се представља најуопштеније, са основним хронолошким подацима, с мером одабраним анегдотама и уз настојање да се ученикова знања из различитих области повежу и ставе у функцију разумевања слушаног дела.

У избору инструменталних композиција треба користити примере најпопуларнијих дела, оних која ће својом упечатљивошћу привући пажњу и лако бити прихваћена.

Елементи музичког облика не смеју се обрађивати на формалистички начин. Објашњења у вези са формом дела морају бити у функцији олакшавања праћења музичког тока.

Музичко стваралаштво

Дечје музичко стваралаштво представља виши степен активирања музичких способности које се стичу у свим музичким активностима, а као резултат креативног односа према музици. Оно има велику васпитну и образовну вредност: подстиче музичку фантазију, обликује стваралачко мишљење, продубљује интересовања и доприноси трајнијем усвајању и памћењу музичких репродуктивних и стваралачких активности и знања.

Стваралаштво може бити заступљено кроз:

- музичка питања и одговоре;
- компоновање мелодије на задати текст;
- састављање мелодије од понуђених двотактних мотива;
- импровизација покрета на одређену музику.

Ове активности треба вредновати према стваралачком ангажовању ученика, а не према квалитету насталог дела јер су и најскромније музичке импровизације педагошки оправдане.

Праћење и вредновање ученика

Да би се остварио процес праћења напредовања и степена постигнућа ученика у настави изборног предмета, неопходно је да наставник претходно упозна и идентификује музичке способности сваког ученика.

Праћење ученика у настави мора се спроводити организовано. Оно треба да обухвати посебан развој сваког ученика, његов рад, залагање, интересовање, став, умешност, креативност и слично. Наставник треба да прати развој личности у целини и објективно одређује степен на којем је ученик савладао програмске захтеве.

Смисао праћења наставе изборног предмета треба сагледати тако да се сваком ученику омогући развој у оквиру васпитно-образовног рада.

Певање у разредном хору има образовни и васпитни циљ. Образовни циљ обухвата развијање слуха и ритма, ширење гласовних могућности и учвршћивање интонације. Васпитни циљ обухвата развијање осећања припадности колективу, развијање естетских осећања, упознавање нових речи, односа у природи и међу људима.

Разредни хор обухвата сва одељења истог разреда у школи. Могу се основати:

- групе певача вокалних солиста;
 - групе солиста инструменталиста, са којима се увежбавају соло песме, мали комади, дуети, терцети, квартети и мали камерни инструментални састави;
 - група љубитеља слушања музике - који ће слушати разна музичка извођења у школи или ван ње (концерте, радио и телевизијске емисије, музичке филмове и сл.);
- група младих композитора, са којима се ради на развијању музичке креативности;
 - група младих етномузиколога, који ће прикупљати мало познате, или готово заборављене, песме средине у којој живе.

Врсте активности које је могуће основати у школи, у односу на способности и интересовања ученика, одређене су интересовањем ученика.

Настава оркестра се одвија у групи до четири ученика, односно од пет до девет ученика када се ради о блок флаутама, тамбурама, мандолинама или Орфовом инструментаријуму. Зависно од могућности и интересовања ученика, у изборној настави формирају се мали музички састави, као и хор и оркестар у већим саставима.

Да би се реализовао програм изборног предмета, користе се одговарајући уџбеници, приручници и збирке за поједине инструменте, као и дела (у оригиналном облику или прилагођена саставима ученика) домаћих и страних композитора из разних епоха, доступна извођачким могућностима ученика.

Ученици приказују своја индивидуална и групна достигнућа из изборног наставног предмета на школским и другим приредбама и такмичењима.

За изборни наставни предмет одређује се 1 час недељно, односно 36 часова годишње.

✖ **НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ:** Хор и оркестар

✖ **РАЗРЕД:** 7

Циљ и задаци

Општи **циљ** наставе изборног предмета хор и оркестар је развијање интересовања за музичку уметност и упознавање музичке традиције и културе свога и других народа.

Задаци

- неговање способности извођења музике (певање/свирање)
- стицање навике слушања музике, подстицање доживљаја и оспособљавање за разумевање музике
- подстицање креативности у свим музичким активностима (извођење, слушање, истраживање и стварање музике)
- упознавање основа музичке писмености и изражајних средстава музичке уметности
- припремање програма за културну и јавну делатност школе
- упознавање занимања музичке струке.

Оперативни задаци

Ученици треба да:

- певају по слуху и из нотног текста песме наших и других народа (народне, уметничке, дечје, староградске)
- упознају основне појмове из музичке писмености
- упознају музичке дела уз основне информације о делу и композитору
- развијају стваралачке способности.

САДРЖАЈИ ПРОГРАМА

Хор

Веома је значајно правилно оценити могућности хора и руководити се ставом да је боље одлично извести неко једноставније дело, него лоше отпевати тежу композицију.

И за хор млађих и за хор старијих разреда обезбедити потребан број часова, што омогућује постизање добрих резултата и много радости члановима хора.

Наставник-хоровођа мора стално да води рачуна о доброј постави гласа, правилном дисању и декламацији, тачној интонацији и ритму.

Композиције на репертоару хора млађих разреда треба да буду претежно једногласне и двогласне, док се с хором старијих разреда могу успешно изводити и трогласне композиције. Хор треба да пева а capella или уз инструменталну пратњу наставника (или неког ученика) на хармонском инструменту.

Репертоар школских хорова обухвата одговарајућа дела домаћих и страних аутора разних епоха.

У току школске године потребно је са хором извести најмање десет композиција.

Оркестар

Оркестар може да буде састављен од било које комбинације инструмената који могу да буду заступљени у најмање три деонице. За хомогене саставе постоји довољно литературе, било да се ради о оркестрима хармоника, блок флаута, мандолина и друго. Мало је теже наћи литературу за друге и за најразличитије саставе школских оркестара. За стручног наставника неће представљати потешкоћу да обради за свој састав одговарајућа дела. Ма колико аранжман неке композиције Баха, Моцарта, Бетовена или Чајковског био неприкладан и непожељан на концертном подијуму, он има пуно оправдање у школској музичкој пракси ако је зналачки и са укусом направљен. За ученике ће бити велико задовољство да познато дело великог композитора изведу "на свој начин".

Школским оркестром се сматра инструментални ансамбл са најмање десет инструменталиста који изводе композиције у најмање три деонице. Оркестри могу бити састављени од инструмената који припадају истој породици (блок флауте, мандолине, тамбуре, хармонике, Орфов инструментаријум итд.) или мешовитог састава према расположивим инструментима. Репертоар школског оркестра чине дела домаћих и страних композитора разних епоха, у оригиналном облику или прилагођена за постојећи школски састав.

У току године оркестар треба да изведе најмање осам дела, од којих нека заједно са хором.

У свим школама у којима раде наставник или наставници који владају неким инструментима организује се додатна настава за даровите и заинтересоване ученика у свирању на појединим инструментима.

Задаци инструменталне наставе су:

- да код ученика развија музичке способности и жељу за активним музицирањем и суделовањем у школским ансамблима
- да упоредо са инструменталном наставом ученицима даје и потребна теоријска знања
- да и овом наставом подстиче код ученика њихове креативне способности и смисао за колективно музицирање.

Настава се одвија у групи до четири ученика, односно од пет до девет ученика када се ради о блок флаутама, тамбурама, мандолинама или Орфовом инструментаријуму. Зависно од могућности и интересовања ученика, у додатној настави се формирају мали музички састави.

Програмом и садржајима додатне наставе обухватити одговарајуће уџбенике, приручнике и збирке за поједине инструменте, као и дела (у оригиналном облику или прилагођена саставима ученика дотичне школе) домаћих и страних композитора из разних епоха, доступна извођачким могућностима ученика.

Ученици приказују своја индивидуална и групна достигнућа из додатне музичке наставе на школским и другим приредбама и такмичењима.

НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА

Полазна опредељења при конципирању програма изборног предмета Певање песама по слуху и из нотног текста:

- неопходно је редовно указивање на значај правилне хигијене гласа, стална брига о положају тела при певању, вежбе за певачко дисање, вежбе артикулације, распевавање уз инструменталну пратњу и без ње, певање каденце
- учење песме почиње увођењем у тематику, затим следи наставниково тумачење литерарног текста са наглашавањем васпитних елемената
- код учења песама по слуху прво се демонстрира оригинални вид песме (у темпу, са динамиком), затим ради једноставна анализа песме због разумевања форме (заједничко уочавање понављања и контраста)
- код учења песама из нотног текста прво се ради анализа записа песме (уочавају се: кључ, предзнаци, такт уз пробу тактирања, динамичке и артикулационе ознаке, дужине и имена тонова), затим се нотни текст ишчитава парлато (са понављањима док се текст не утврди), уради се вежба распевавања и прелази на певање док наставник свира мелодију
- осмишљавање почетне интонације песме најбоље је дати кроз инструментални увод
- песма се учи по деловима и фразама уз инструменталну пратњу која се у почетку своди на мелодију (аранжмане додати тек пошто је песма научена)
- теже ритмичке фигуре и мелодијски скокови се обрађују кроз понављањ;
- током учења непрекидно се инсистира на изражајном и доживљеном певању.

Свирање

- свирање на инструменатима Орфовог инструментаријума
- свирање на фрулици, мелодици, тамбури, гитари и другим доступним инструментима
- свирање примера из литературе.

У сваком одељењу постоји један број ученика који има веће или мање потешкоће у певању. Таквим ученицима треба дати могућност афирмације кроз свирање на дејим музичким инструментима да би учествовали у групном музицирању.

У раду користити ритмичке и мелодијске инструменте. Пошто су ученици описмењени, свирање на мелодијским инструментима биће олакшано јер се могу користити нотни примери појединих песама које су солмизационо обрађене.

Потребно је развијати дејје предиспозиције за музичко обликовање и омогућити им да доживе радост свирања, чиме се богати личност у осетљивом периоду емоционалног сазревања.

Дидактичко-методичка упутства

Препоручени садржаји овог наставног предмета ученицима треба да пруже знања и информације како би разумели, пратили, разликовали, доживљавали и што боље процењивали музичке вредности.

За успешну реализацију неопходно је остварити основни предуслов: кабинет са наставним и очигледним средствима. Наставна средства су: клавир, комплет Орфовог инструментарија за све ученике, табла са линијским системима, квалитетни уређај за слушање музике, а пожељни су и компјутер, уређај за емитовање DVD-а са пратећом

опремом. Очигледна средства укључују: слике појединачних инструмената, гудачког и симфонијског оркестра, слике страних и домаћих композитора и извођача, квалитетне снимке примера.

Садржаји треба да пружи ученицима довољно знања и обавештености која ће им омогућити да разликују стварне вредности и квалитете у свету музике која их окружује у свакодневном животу од оних садржаја које не развијају њихов укус и не доприносе њиховом естетском васпитању.

Усвајање знања ученика зависи од организације часа, који мора бити добро планиран, осмишљен и занимљив. Ученик треба да буде активан на часу, а час музичке културе треба да буде доживљај за ученике. Разним облицима рада, техникама и очигледним средствима ученицима се преносе знања и комбинују разне методе у настави. Наставник је равноправни учесник у свим активностима.

Домаће писмене задатке или писане тестове, контролне задатке, реферате не треба задавати ни у једном разреду.

Наставу треба увек повезивати са другим предметима, музичким животом друштвене средине и учествовати на такмичењима и музичким приредбама.

Извођење музике

Песма коју ученик учи по слуху или из нотног текста има највише удела у развоју његовог слуха и музичких способности уопште. Певањем песама ученик стиче нова сазнања и развија музички укус. Кроз извођење музике ученик треба да савлада појмове из основа музичке писмености. Настава има задатак да код ученика развија љубав према музичкој уметности и смисао за лепо, да помогне у свестраном развоју личности ученика, да ученика оплемени и да му улепша живот.

При избору песама наставник треба да пође од психофизичког развоја ученика, од њима блиских садржаја, ширећи при том њихова интересовања и обогаћујући дотадашња знања новим садржајима. Потребно је, такође, да оцени гласовне могућности разреда пре одабира песама за певање.

Детаљном анализом потребно је обрадити текст и утврдити о чему песма говори, као и у којој је лествици написана. За упознавање народне песме важно је разумети њено етничко и географско порекло, улогу песме у народним обичајима или свакодневном животу. Једна од карактеристика народних песама је и завршетак који одудара од онога што је ученик сазнао кроз основе музичке писмености - завршетак на другом ступњу. На ову карактеристику треба скренути пажњу, а она ће уједно бити и оријентир за препознавање народне песме.

Наставник бира од предложених песама, али мора водити рачуна да у његовом раду буду заступљене уметничке, народне, пригодне песме савремених дејичих композитора, као и композиције са фестивала дејичег музичког стваралаштва које су стварала деца. Ради актуелизације програма, наставник, такође може научити ученике да певају и понеку песму која се не налази међу предложеним композицијама ако то одговара циљу и задацима предмета и ако одговара критеријуму васпитне и уметничке вредности.

Посебну пажњу треба посветити изражајности интерпретације - динамици, фразирању, доброј дикцији.

ПРЕПОРУЧЕНЕ КОМПОЗИЦИЈЕ ЗА РАД ХОРА

1. Песме домаћих аутора

К. Бабић - Балада о два акрепа И. Бајић - Српски звуци

3. Вауда - Мрави

3. Вауда - Пахуљице С. Гајић - Тужна муха Д. Деспић - Киша

Д. Деспић - Огласи

Д. Деспић - Смејалица

В. Ђорђевић - Веће врана В. Илић - Воденица

Д. Јенко - Боже правде Д. Јенко - песме из Ђида Ј. Каплан - Жуна

П. Коњовић - Враголан

Ј. Маринковић - Љубимче пролећа М. Милојевић - Ветар

М. Милојевић - Младост

М. Милојевић - Муха и комарац С. Мокрањац - II руковат

С. Мокрањац - X руковат С. Мокрањац - XI руковат С. Мокрањац - На ранилу

С. Мокрањац - Пазар живине С. Мокрањац - Славска

С. Мокрањац - Тебе појем

С. Мокрањац - Химна Вуку

Б. Симић - Пошла ми мома на вода

Т. Скаловски - Македонска хумореска М. Тајчевић - Додолске песме

М. Тајчевић - I свита из Србије Шистек-Бабић - Ој, Србијо

Страни композитори

Аутор непознат - Ла виолета Ј. Брамс - Успаванка

К. М. Вебер - Јека

Г. Гусејнли - Моји пилићи Г. Димитров - Ана мрзелана З. Кодал - Каталинка

З. Кодал - Хидло Веген О. ди Ласо - Ехо

Л. Маренцио - Ад уна фреска рива В. А. Моцарт - Успаванка

Д. Ђовани - Ки ла гаљарда С. Обретенов - Гајдар Палестрина - Бенедиктус Палестрина - Вигилате

Б. Сметана - Долетеле ласте Ф. Супе - Проба за концерт Ф. Шопен - Жеља

Ф. Шуберт - Пастрмка

Канони

Аутор непознат - Дона nobis пацем Л. Керубини - На часу певања

В. А. Моцарт - Ноћ је мирна Ј. Г. Ферари - Кукавица

В. Илић - Сине музика Ј. Хајдн - Мир је свуда

✕ **НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ:** Хор и оркестар

✕ **РАЗРЕД:** 8

Циљ и задаци

Општи циљ наставе изборног предмета *Хор и оркестар* је развијање интересовања за музичку уметност и упознавање музичке традиције и културе свога и других народа.

Задаци наставе су:

- неговање развоја музичких и креативних способности ученика;
- утврђивање основа музичке писмености и упознавање изражајних средстава музичке уметности;
- подстицање креативности ученика;
- припремање програма за културну и јавну делатност школе.

Оперативни задаци

Ученици треба да:

- певају/свирају песме наших и других народа (народне, уметничке, дечје, староградске);
- упознају музичке дела уз основне информације о делу и композитору;
- развијају стваралачке способности и импровизују их на доступним инструментима.

САДРЖАЈИ ПРОГРАМА

Знања музичке писмености, стечена у претходним разредима, проширивати и примењивати на примерима за певање/свирање. Изабране композиције, великим делом, ослањају се на дела српске културне баштине, тако да су, осим дела духовнемузике, у програмима заступљене народне мелодије, али и дела савремених српских композитора.

У оквиру изборног предмета, потребно је да ученици стекну основна знања о изгледу и начину свирања на Орфовим инструментима, осамостале се да свирају из нотног текста, као и да импровизују ритмичке и мелодијске мотиве, развијају и негују способност ученика у свирању на инструментима

НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА

Садржаји изборног предмета пружају ученицима знања и информације из области музичке уметности, неоподне за даље разумевање, доживљавање, праћење, разликовање и квалитетну процену музичких вредности.

За успешну реализацију наставе неопходно је остварити основни дидактички предуслов: кабинет са наставним и очигледним средствима. Наставна средства су: клавира, комплет Орфовог инструментарија за све ученике, табла са линијским системима, квалитетни уређај за слушање музике, а пожељни су и компјутер, уређај за емитовање DVD са пратећом опремом. Очигледна средства укључују: слике појединачних инструмената, гудачког и симфонијског оркестра, слике страних и домаћих композитора и извођача, визуелно представљање угледника из области музичке уметности, квалитетне снимке примера.

Садржаји изборног предмета треба да пружају ученицима довољно знања и обавештености и умешности које ће им помоћи да разликују стварне вредности и квалитете у свету музике која их окружује у свакодневном животу од оних садржаја који не доприносе развоју њиховог музичког укуса и не доприносе њиховом естетском васпитању.

Усвајање знања ученика зависи од организације часа, која мора бити добро планирана, осмишљена и занимљива. У настави је неопходно ученике мотивисати за активно учешће у раду. Ученик треба да буде активан на часу, а час изборног предмета *Хор и оркестар* треба да код ученика подстиче уметнички доживљај. Различитим облицима и методама рада, техникама и очигледним наставним средствима ученике мотивисати за актуелизовање наставног рада. Наставник је у настави равноправни учесник у свим активностима.

Певањем/свирањем ученици улажу своје индивидуалне способности у циљу решавања колективних задатака. Уметност певања обухвата поезију и музику и због тога је потребно синтетизовати ове чиниоце и посматрати их као интегрисане садржаје. Обратити пажњу колико на речи толико и на музику. У том смислу, потребно је да пробу хора започети вежбама за распевавање, јер оне развијају глас, дисање, учвршћују ритам, дикцију и интонацију. Пожељно је да час почне припремама за техничке вежбе и вокализе тако што ће се радити вежбе на једном тону, и то на мењању сугласника М-Н. Овим вежбама учврстиће се мишићи ларинкса, што касније олакшава рад на импостацији. Вежбе је потребно изводити тихо, лагано и без напрезања. За развијање и стицање интонативне сигурности изводити двогласне варијанте, при чему треба посебно настојати да свака деоница слуша другу деоницу.

Савремена настава музичке културе претпоставља коришћење и примену музичких инструмената који захваљујући својој једноставности омогућују ученицима могућност активног учествовања у свирању и усвајање основних елемената музике. Основни циљ свирања јесте да ученици свирају на свим расположивим инструментима из састава овог оркестра, а не да се "усавршавају" само на једном инструменту. На првом часу неопходно је спровести проверу способности, а затим распоредити инструменте за свирање ученицима и регистровати при том који ученик може да буде солиста. Наставник у даљем раду може да даје мелодијске фразе које ће, принципом поступности, најпре да понављају: сви ученици који свирају на једној врсти инструмента, по два извођача и појединачно, ученици са различитом комбинацијом инструмената итд.

Дидактичко-методичка упутства

Иако на почетку школске године увек имамо измене у саставу оркестра или ансамбла и појаву нових ученика у њему, то може да нас спута, али и да нам пружи нови изазов и могућност за креативност, а никако да нас обесхрабри у раду.

Пре почетка школске године немогуће је испланирати реализацију садржаја рада изборног предмета, јер је непознат састав ученика, нису проверени њихови афинитети, предзнања и способности. У зависности од резултата приликом провере музичких способности, наставник ће

ученицима поделити штимове, пустити снимак, или ће сам одсвирати клавирски извод композиције који је спремио за обраду.

Сам поступак рада на часу састоји се из неколико етапа.

Прва етапа – обнављање раније научених композиција на часовима музичке културе у претходним разредима.

Друга етапа - савладавање свирања појединих деоница (сваку деоницу савладавају сви ученици плескањем рукама, ударањем оловке о клупу и читањем нотног текста парлато). Теже деонице, за које процени да је потребно, наставник ће показати ученицима, док ће неке деонице ученици самостално савладати. Увежбавање свирања појединих деоница може бити уз певање целе групе, или уз певање самог наставника. На тај начин ученици се оспособљавају да истовремено свирају своју деоницу и певају песму. Правило је да теже деонице треба поверити способнијим ученицима и обрнуто.

Трећа етапа – извођење целог аранжмана, уз свирање и певање, контролише наставник и евентуално исправља грешке. При том посебно водити рачуна да свака група инструмената тачно изводи своју деоницу, динамички је нијансира и изводи у правом темпу.

Од броја пријављених ученика зависиће и организација самог часа. На пример, када се ученици поделе у групе и свако добије свој инструмент, приступа се прво обради ритма за сваки инструмент поступно. Док једна група тихо вежба, наставник показује другима њихове деонице. Приликом свирањ на металофону, у току вежбања, скренути пажњу ученицима да своје штапиће окрену наопако и тихо просвиравају своју деоницу како на би сметали другима.

У раду не треба реализовати нове садржаје уколико се уочи проблем и исти не отклони, било да је мелодијски, било ритмички.

Несигурности и проблеме у раду превазилазити методом понављања, систематичности и доследности, односно упорним понављањем сви ученици савладавају технику и науче свирање своје деонице.

Један од могућих проблема може бити певање уз свирање. У таквим ситуацијама добро је правити комбинације у којима ће се поред слабих извођача наћи неко спретнији у извођењу који ће им бити сигуран ослонац и у певању и у свирању.

Када је композиција технички обрађена, приступа се њеном дотеривању за коректно, тачно, лепо и изражајно извођење у одговарајућем темпу и динамици. Ако се композиција и пева, свирање треба утишати када наступа хор.

Добро је да сви ученици знају да свирају на свим инструментима Орфовог инструментарија, па је зато потребно да се мењају ученици или групе ученика мењају изабране инструменте.

После научене композиције требало би је снимити, а затим је анализирати и радити на доради и усавршавању.

Најлепше мелодије које су ученици научили за време часова изборног предмета могу се снимити и повремено емитовати пре или после редовног часа музичке културе. Тиме се врши представљање ученичког рада, а и остали ученици упознају рад изборног предмета и додатно подстичу своја интересовања за музичку уметност. Оваквим радом ученици ће кроз музицирање упознати већи број музичких дела.

У току школске године потребно је извести најмање осам композиција.

За реализацију потребно је да садржаји изборног предмета *Хор и оркестар* обухвате одговарајуће приручнике, као и дела у оригиналном облику прилагођена саставима ученика конкретне школе, доступне извођачким могућностима ученика.

Ученици који изучавају изборни предмет представљају своје стваралаштво и своја достигнућа на такмичењима и другим приредбама.

КОМПОЗИЦИЈЕ ЗА ПЕВАЊЕ

Државна химна Химна
Светом Сави Школска
химна Божури

Пресвјатаја, пречистаја Наджњева се
момче и девојче Небо је тако ведро

АРАНЖМАНИ КОМПОЗИЦИЈА ЗА СВИРАЊЕ

Државна химна Химна
Светом Сави Школска
химна

Валцер из балета "Зачарана лепотица" – П.И.Чајковски Дунавски
валови- Ј.Штраус

Тема из симфоније "Ударац тимпана" – Ј.Хајдн Весели
патаљук – С.Николић

АРАНЖМАНИ КОМПОЗИЦИЈА ЗА ПЕВАЊЕ И СВИРАЊЕ

Државна химна Химна
Светом Сави Школска
химна

Singing all together – Т.Gummesson Маријо, дели
бела кумријо – народна Maria me ta kitrina -
V.Dimitrion

7.3.3. ЦРТАЊЕ, СЛИКАЊЕ, ВАЈАЊЕ

✕ **НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ:** Цртање, сликање, вајање

✕ **РАЗРЕД:** 5

Циљ и задаци:

Циљ васпитно-образовног рада овог изборног предмета јесте да додатно подстиче развој и практичних и теоријских знања ученика која су важна за њихово слободно, спонтано и креативно комбиновање ликовних елемената у области:

цртања, сликања, вајања, графике, примењених уметности и визуелних комуникација, а у циљу развоја њиховог креативног мишљења.

Ова изборна настава такође:

омогућава и подстиче развој учениковог спонтаног и креативног мишљења у областима ликовне културе;

омогућава и подстиче ученике на савладавање технолошких поступака ликовног рада у оквиру одређених средстава и медијума;

мотивише ученике на упознавање основних елемената и закономерности ликовног језика;

развија способности и веће осетљивости ученика за опажање квалитета свих ликовних елемената: линија, облика, боја;

ствара услове да ученици на часовима у процесу реализације садржаја користе различите технике и средства и да креативним изражавањем боље упознају њихова визуелна и ликовна својства;

развија способности ученика за визуелно памћење, за повезивање опажених информација као основе увођења у креативно визуелно мишљење;

развија већу осетљивост за ликовне и визуелне вредности које се стичу у настави, а примењују у раду и животу;

развија моторичке способности ученика и навике за лепо писање;

континуирано подстиче и прати интересовања за посећивањем музеја, изложби и јача потребе код ученика за чување културних добара и естетског изгледа средине у којој ученици живе и раде;

ствара услова да се упознавањем ликовних уметности боље разумеју природне законитости и друштвене појаве;

омогућава разумевање позитивног емоционалног става према вредностима израженим у делима различитих подручја уметности;

развија способности за препознавање основних својстава традиционалне, модерне и савремене уметности.

ПЕТИ РАЗРЕД САДРЖАЈИ ПРОГРАМА

ЦРТАЊЕ (12)

Врсте и својства линије (2)

Стварање различитих вредности линија.

Цртање, цртачки материјали, меке оловке, креде, перо, трска, разни цртачки материјали.

Линија као средство за стварање различитих квалитета површина (2) Перцепција, стварање различитих вредности квалитета површина.

Цртање, цртачки материјали, меке оловке, креде, перо, трска, разни цртачки материјали.

Естетско процењивање (1)

Односи величина (2)

Перцепција, опажање ритма линија, боја, облика.

Цртање, цртачки материјали, меке оловке, креде, перо, трска, разни цртачки материјали.

Лепо писање са калиграфијом (2)

Перцепција, опажање ритма линија, боја, облика.

Цртање, цртачки материјали, обичне оловке са ознаком "Б" плjosнато заоштрене оловке, метално перо, туш и перо и пенкало, разни цртачки материјали.

Компоновање више ритмичких целина у простору (2)

Перцепција, опажање ритма линија, боја, облика. Цртање, сликање и вајање.

Естетско процењивање (1)

СЛИКАЊЕ (12)

Својства сликарских материјала и подлога (2) Перцепција.

Сликање и цртање разним сликарским и цртачким материјалима.

Ритмичко компоновање боја и облика (2) Перцепција, опажање ритма линија, боја, облика.

Сликање, цртање и вајање, одговарајућа средства и материјали. **Коришћење разних материјала за компоновање (2)** Перцепција.

Сликање, цртање и колаж; одговарајућа средства и материјали.

Визуелно споразумевање (2) Перцепција линија, боја и облика.

Сликање, цртање и вајање; одговарајућа средства и материјали.

Временски и просторни низови (цртани филм, стрип) (2+1)

Аперцепција, перцепција - асоцијације у низу покретне слике; боје, мрље, цртежи, облици.

Сликање, цртање и вајање; одговарајућа средства и материјали.

Сликање, естетско процењивање (1)

ВАЈАЊЕ (12)

Вајање, врсте вајарског материјала (4)

Перцепција и аперцепција, стварање различитих вредности форме (конвексно, конкавно; отворено, затворено) и чврсти материјали.

Вајање, глина, гипс и остала одговарајућа средства и чврсти материјали.

Везивање тродимензионалних облика у простору (2) Перцепција и аперцепција.

Вајање, глина, керамичка глина и остала одговарајућа средства и материјали.

Слободно компоновање (2) Перцепција и аперцепција.

Вајање, глина, керамичка глина, гипс и остала одговарајућа средства и материјали.

Обликовање употребних предмета (ситна пластика, накит) (2+1) Аперцепција, перцепција.

Вајање, глина, керамичка глина, пластелин, гипс и остала одговарајућа средства и материјали.

Вајање, естетска анализа (1).

НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА

Основни разлог за увођење наставног предмета **цртање, сликање и вајање** је недовољан фонд часова на којима даровити и заинтересовани ученици могу да у целости изразе своје креативне потенцијале и тако у потпуности искористе планиране садржаје програма ликовне културе.

Изборна настава одмереним задацима систематично развија различите психичке и ликовне способности ученика, а нарочито оне способности које подстичу њихово индивидуално и креативно изражавање.

Она додатно мотивише ликовне педагоге на усавршавање и примену савремених метода учења (ослањајући се и на савремена искуства дечије психологије) ради подстицања спонтаног и слободног изражавања ученика.

Због тога ова настава омогућава препознавање и развој даровитости ученика и њихових индивидуалних способности и омогућава постепено увођење ученика у област професионалне оријентације ка широком пољу ликовних делатности.

С обзиром да постоје иницијативе за већом подршком даровите деце овим предметом, створена је могућност да се на време подстиче препознавање ове деце у чему би учествовали родитељи и васпитачи (педагози, психолози) у складу са индивидуалним способностима и њиховом дидактичко-методичком третману.

Изванредна постигнућа или могућности за велика постигнућа углавном се користе под називом даровитост (општи потенцијал) и талентованост (манифестована даровитост), под којима се подразумева бистрина, изузетност, супериорност, бриљантност, способност лаког и брзог учења. У редовним васпитно- образовним институцијама наставник има равноправан дидактичко-методички однос према заинтересованим и талентованим ученицима, ослањајући се на савремена искуства психологије која инсистира на развоју индивидуалних способности, што се односи и на образовање даровите деце.

Концепција овог изборног предмета посебан нагласак ставља на подршку даровитој деци која имају могућност да продубе знања у оним садржајима који се не могу реализовати у редовно-часовном систему. Стога је за израду овог програма стручна комисија ослонце тражила пре свега у програму обавезног предмета ликовна култура, како би се наставила корелација и продубила започета реализација садржаја. У реализацији ове наставе треба у складу са могућностима школе и креативностима наставника, инсистирати на већој афирмацији примењених уметности и визуелних комуникација.

Наставници су дужни да прате даровито дете и да га подржавају у раду инсистирајући на формирању збирке радова (мапе) и у сарадњи са родитељима у време наставе воде дневник и прате развој детета. Очувањем тежње даровитих ученика ка креативном изражавању заједно са овладавањем материјалима (развој техничке спретности и сензибилитета) доприноси се даљем ликовном образовању.

Смисао планирања садржаја програма изборног предмета цртање, сликање и вајање је да се утврде задаци на сваком часу који би најпотпуније развијали све ликовне способности ученика, нарочито способности које подстичу стварање, као и оне које омогућују стварање. Стога, градиво треба планирати тако да се постигне:

виши ниво опажања; оспособљеност примања; одговарајући ниво разумевања; способност поступања;

Врсте плана: годишњи план;
оперативни план рада
(полугодишњи, месечни).

Годишњи план рада треба да садржи преглед ликовних целина и број часова предвиђених за одређене садржаје.

Оперативни полугодишњи план рада треба да буде детаљно разрађен и да садржи следеће рубрике: месец; основни циљ и задатак (васпитни и образовни) наставни садржај; облик рада; корелацију са другим предметима; средства и медије и примедбе у које се убележавају промене.

Остваривање садржаја:

Садржаје програма ликовне културе треба остварити:

- 1.** примањем (учењем), тако што ће ученицима бити омогућено да стичу знања из области ликовне културе, савладавају технолошке поступке ликовног рада у оквиру одређених средстава и медијума и да упознају законитости и елементе ликовног језика;
- 2.** давањем (стварањем) путем подстицања ученика да се изражавају у оквиру ликовних активности и остварују резултате (увек на вишем нивоу култивисања и јачања ликовне осетљивости).

За наставу ликовне културе, на основу садржаја и методичких облика усмерености васпитно-образовног процеса у правцу богаћења дечијег естетског

искуства, одређени циљеви и задаци произашли су из ликовне уметности теорије стваралаштва и развојне психологије.

Овако конципираним програмом цртања, сликања и вајања наглашена је усмереност васпитно-образовног процеса у свим његовим временским сегментима- поједини часови, циклуси часова, проблемски кругови оперативних задатака и целине програма узрасних захтева - ка јачању ликовних способности ученика, затим ка богаћењу ликовног језика, а такође ка формирању позитивних навика и богаћењу властите сфере естетског искуства.

Претпоставка креативности ученика у домену ликовних активности подразумева да мотивациони садржаји буду разноврсни, примерени узрасту и интересовањима ученика. Методске поступке и облике рада наставник конципира усаглашавајући васпитно-образовне задатке (ликовне проблеме) са побуђеним интересовањем ученика да ове задатке прихвати на нивоу самоиницијативе, односно формираној властитој израженој потреби. У том смислу улога наставника наглашена је у фази избора и дидактичке припреме мотивационог садржаја, док избор теме зависи од суштине ликовног задатка, односно конкретног садржаја којим се ученик мотивише у правцу одређеног ликовног проблема.

Проблемски захтеви овог програма имају карактер наставног садржаја, а теме су у служби реализације предвиђених задатака. У процесу припремања за рад темама треба посветити посебну пажњу како не би овладале садржајима (што је до сада показала наставна пракса). Као и у многим другим приступима и у овом случају се очекује креативан однос наставника приликом избора тема, зависно од ликовног проблема. Теме треба проналазити у повезивању са другим областима и то помоћу разговора са ученицима.

У структури садржаја наставног рада које се односе на практичне ликовне активности ученика подразумева се ослањање на шири избор ликовних средстава и медијума, односно савремених ликовно-поетских садржаја и искустава. У том смислу, ликовна осетљивост ученика остваривала би се и као припремљеност за активно учествовање у стварању естетских вредности које захтева наше време и као способност вредновања и критичког односа савременог тренутка. Овакав приступ доприноси непосредности доживљаја ликовног чина и поспешивању имагинативних и креативних могућности ученика те је од три елемента у структури програма, креативност, која у ствари значи способност да се нађу нова решења за један проблем или нови начини уметничког израза.

Структуру програма чине:

1. наставни садржаји који се односе на савладавање ликовног језика и упознавања садржаја ликовне културе, познавање дела ликовних уметности и елемената ликовне писмености;

креативност - способност да се нађу нова решења за један проблем или нови начини уметничког израза и остварење производа новог за индивидуу (не нужно новог и за друге), за коју је предпоставка за подстицање, мотивациони садржаји практичних ликовних активности ученика који обухватају:

домен ученичких доживљаја;

домен корелације са другим васпитно-образовним подручјима.

2. ликовни медијуми и средства - коришћење ликовних дисциплина и употреба одређених материјала у обликовању, проширени медијуми.

У структури садржаја наставног рада које се односе на практичне ликовне активности ученика подразумева се ослањање на шири избор савремених ликовних средстава и медијума, односно савремених ликовно-поетских садржаја и искустава. У том смислу, ликовна осетљивост ученика остваривала би се и као припремљеност за активно учествовање у стварању естетских вредности које захтева наше време и као способност вредновања и критичког односа савременог тренутка. Овакав приступ доприноси непосредности доживљаја ликовног чина и поспешивању имагинативних и креативних могућности ученика, као и методички квалитет у погледу опредељења комисије за измену и допуну програма ликовне културе у основној школи смањењем оптерећености ученика наглашавањем савремених медијума у ликовној и визуелној уметности у складу са савременим кретањима уметности.

Цртање: коришћење свих врста линија како би се постепено обогаћивало линеарно графичко изражавање и богатство појединоста на основу опсервирања или претходним вежбама рада по природи. Неопходно је анализирати перспективе, птичје, жабље, линеарне и инсистирање на прецизностима и детаљу са нагласком на односе величина, пропорције.

Сликање: обогаћивање скале појединих боја и њиховог композиционог односа и увођење у бојене вредности процесом рада по природи и илустровању. Сликарске технике и подлоге.

Графика: обогаћивање линеарног израза графичких површина, са постепеним свеснијим композиционим решењима. Обрада простора, врсте графичких техника, линорез, дрворез итд.

Вајање: тродимензионално обликовање, основни тродимензионални облици. Волумен и простор, општа оријентација у вајарским областима. Конвексно, конкавно, отворено и затворено, напрегнута и затегнута форма, продор, расцеп, тврда и мека форма. Функција пластике у архитектури, екстеријеру и ентеријеру, примењено вајарство, ситна пластика. Декоративна скулптура, орнамент. Вајарски материјали, чврсти материјали. Алати и процес рада при изради вајарског рада. Облици и умножавање вајарских радова. Садржаји и идеје у вајарским делима у историји уметности.

У реализацији ове наставе треба у складу са могућностима школе и креативностима наставника, инсистирати на већој афирмацији примењених уметности и визуелних комуникација. У овој настави садржаји наставног рада се односе на практичне ликовне активности ученика која подразумева се ослањање на шири избор савремених ликовних средстава и медијума, односно савремених ликовно-поетских садржаја и искустава из области примењених уметности. У том смислу, ликовна осетљивост ученика остваривала би се и као припремљеност за активно учествовање у стварању естетских вредности које захтева наше време и као способност вредновања и критичког односа према савременом тренутку. Стога се препоручују садржаји из области примењене графике и керамике.

Примењена графика: Основи примењене графике. Коришћење репродуктивне графике у индустрији. Графика у једној боји - нацрт за етикету. Графика у две боје - нацрт за плакат.

Графика у више боја - нацрт за насловну страну књиге (скица у колажу).

Графика и графички слог (коришћење графике летрасет-слова). Графика-скица за поштанску марку. Графика и амбалажа (кутије-нацрт и финални рад).

Плакат-извођење високом штампом. Плакат - нацрт - скица колажом.

Керамика: Увод у керамику. Историја керамике, керамички производи, технологија керамике. Стицање првог искуства у раду са глином. Мешање, гњечење, додавање и одузимање масе глине. Пластичне форме. Конкавне и конвексне форме, пуни и празни простори у разним функцијама (опека са шупљинама и слично).

✕ **НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ:** Цртање, сликање, вајање

✕ **РАЗРЕД:** 6

Циљ и задаци

Циљ васпитно-образовног рада у настави ликовне културе јесте да подстиче и развија учениково стваралачко мишљење и деловање у складу са демократским опредељењем друштва и карактером овог наставног предмета.

Задаци:

- развијање способности ученика за опажање квалитета свих ликовних елемената
- стварање услова да ученици на часовима у процесу реализације садржаја користе различите технике и средства и да упознају њихова визуелна и ликовна својства;
- развијање способности ученика за визуелно памћење и повезивање опажених информација као основе за увођење у визуелно мишљење;
- развијање осетљивости за ликовне и визуелне вредности, које се стичу у настави, а примењују у раду и животу;
- развијање моторичких способности ученика и навике за лепо писање;
- подстицање интересовања и стварање потребе код ученика за посећивањем музеја, изложби, као и за чување културних добара и естетског изгледа средине у којој ученици живе и раде;
- стварање услова да се упознавањем ликовних уметности боље разумеју природне законитости и друштвене појаве;
- омогућавање разумевања и позитивног емоционалног става према вредностима израженим и у делима различитих подручја уметности;
- развијање способности за препознавање основних својстава традиционалне, модерне и савремене уметности.

Оперативни задаци

Ученици треба да:

развијају ликовно-естетски сензибилитет за спонтани ритам бојених мрља, линија, текстуру, светлину, боју и чулну осетљивост и осећајност за визуелно споразумевање и свет уобразиље у ликовним делима;

покажу интересе и способности за самостално откривање визуелних појава и законитости света облика: светло-тамно, облик-боја, простор, композиција; осматрају и естетски доживљавају дела ликовних уметности;

развијају љубав према ликовном наслеђу;

се оспособе за стваралачко преношење визуелно-ликовних искустава у природно-друштвено научна подручја и тако развију интересовање за оплемењивање и заштиту природе и смисао за унапређивање културе живљења;

развијају свест да ће знања користити у даљој професионалној оријентацији и унапређивању опште културе.

развијају стваралачки однос према околини и веће компетенције визуелног мишљења; развијају осетљивост за проблеме у коришћењу ликовно-техничких средстава.

Структура:

1. Садржаји програма
2. Креативност
3. Медијуми

САДРЖАЈИ ПРОГРАМА

ЦРТАЊЕ

Тачка, линија и смер (3)

Перцепција и аперцепција

Цртање, цртачки материјали, обичне оловке, метално перо, туш и перо и пенкало, разни цртачки материјали

Слободан ритам маса и волумена, бојених мрља, линија, светлина (2) Перцепција и аперцепција

Комбиновани, цртање, сликање, одговарајућа средства и материјали

Компоновање основних тродимензионалних облика (3) Перцепција

Цртање, цртачки материјали, обичне оловке са оловке, метално перо, туш и перо и пенкало, разни цртачки материјали.

Компоновање више ритмичких целина у простору (употребни предмети) (3) Перцепција и аперцепција

Цртање, цртачки материјали, метално перо, туш, перо и пенкало, разни цртачки материјали

Естетско процењивање (1)

СЛИКАЊЕ

Хроматски и ахроматски скуп (2)

Перцепција и аперцепција

Сликање, одговарајућа средства и сликарски материјали

Интензивне (јарке, чисте) боје и боје ослабљеног интензитета (замућене боје) (2)

Перцепција и аперцепција

Сликање, одговарајућа средства и сликарски материјали

Топле и хладне боје (2)

Перцепција и аперцепција

Сликање, одговарајућа средства и сликарски материјали

Визуелно споразумевање (3)

Стварање и декодирање визуелне шифре

Цртање, сликање, одговарајућа средства и материјали

Пантомима, говор тела (1)

Перцепција и аперцепција

Фотографија, филм и остала одговарајућа средства

Амбијент - сценски простор (1)

Перцепција и аперцепција

Фотографија, филм и одговарајућа средства.

Амбијент - сценски простор (1)

Естетска анализа

ВАЈАЊЕ

Тактилне вредности површине и облика (2) Перцепција и аперцепција

Вајање, одговарајућа средства и вајарски материјали

Чврста и мека форма (2) Перцепција и аперцепција

Вајање, одговарајућа средства и вајарски материјали **Моделовање геометријских и неправилних форми (2)** Перцепција

Вајање, одговарајућа средства и вајарски материјали

Конвексна и конкавна форма (2) Перцепција и аперцепција

Цртање, сликање, вајање и одговарајућа средства и материјали

Односи маса и волумена (2) Перцепција

Вајање, одговарајућа средства и вајарски материјали

Естетска анализа (2)

НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА

Програмски садржаји омогућавају препознавање и развој даровитости ученика и њихових индивидуалних способности и постепено увођење ученика у област професионалне оријентације.

С обзиром да концепција овог изборног предмета посебан нагласак ставља на подршку даровитој деци, која имају могућност да продубе знања у оним садржајима који се не могу реализовати у редовно-часовном систему, за израду овог програма стручна комисија је ослонце тражила пре свега у програму обавезног предмета ликовна култура како би се наставила корелација и продубила започета реализација садржаја.

У реализацији ове наставе треба, у складу са могућностима школе и креативностима наставника, инсистирати на већој афирмацији тематских јединица у области *цртања* (аналитичко). *Односи величина* и развијање осетљивости за схватање композиције као целине су неопходни садржаји којима се продубљују сазнања која се не могу реализовати у редовно- часовном систему. У целини *сликање* треба посебно обратити пажњу на појам боје и њена својства. Треба размотрити све поделе боја, од хроматских преко ахроматских, основних и изведених боја, топлих и хладних. Неопходно је разлучити појам комплементарних боја којима треба посветити посебну пажњу.

У области вајарства треба обратити пажњу на основна својства вајања, на текстуру, тактилни третман форме, чврсте и меке форме, конвексно-конкавно, отворено-затворено. Треба имати у виду основне геометријске облике и однос између органске и неорганске форме, као и односе између предмета сагледавањем пропорција. У целини *сликање* прописује се *визуелно споразумевање и пантомима, амбијент и сценски простор*. Ове целине су наставак тежње програма да се негују области примењених уметности у оквиру којих *пантомима* најављује садржаје проширених медијума који треба да кореспондирају са кретањима савремене уметности. Неопходно је истаћи да је пантомима подражавање, игра без речи изразним покретима, говор покретима и изразима лица, драмска радња, обично праћена музиком која се изражава покретима тела и изразима лица. Циљ ове тематске јединице је развијање осетљивости за преобликовање мисаоног у телесни говор као универзално средство визуелне комуникације. Поред тога, стварање сензибилитета за

пантомиму, односно вештину читања поруке помоћу гестова и покрета тела као исконске визуелне комуникације, наставницима и ученицима може бити мотивациони фактор и подстицај за рад. Могућности реализације овог садржаја су велике: од "шетње" кроз занимања као што су саобраћајцац, диригент, пајац до знаковне комуникације глувонемих. У ствари, уметност покрета, односно говор тела, јесте медијум којим се проширују оквири ликовног израза и најављују савремени облици изражавања. Изборни предмет је вид могућности да се уведе нови садржаји и огледају иновације у овој области.

Изборна настава одмереним задацима систематично развија различите психичке и ликовне способности ученика, а нарочито оне које подстичу њихово индивидуално и креативно изражавање.

Она додатно мотивише ликовне педагоге на усавршавање и примену савремених метода учења (ослањајући се и на савремена искуства дечије психологије) ради подстицања спонтаног и слободног изражавања ученика. Због тога ова настава омогућава препознавање и развој даровитости ученика и њихових индивидуалних способности и омогућава постепено увођење ученика у област професионалне оријентације ка широком пољу ликовних делатности.

С обзиром да постоји иницијатива за већу подршку даровите деце кроз овај предмет, остварена је могућност да се на време подстиче препознавање ове деце, у чему би учествовали родитељи и васпитачи (педагози, психолози).

Изванредна постигнућа или могућности за велика постигнућа углавном се називају даровитост (општи потенцијал) и талентованост (манифестована даровитост), под којима се подразумева бистрина, изузетност, супериорност, бриљантност, способност лаког и брзог учења. У редовним васпитно-образовним институцијама наставник има равноправан дидактичко-методички однос према заинтересованим и талентованим ученицима, ослањајући се на савремена искуства психологије која инсистира на развоју индивидуалних способности, што се односи и на образовање даровите деце.

Наставник треба да нуди адекватни методички приступ, који се базира на могућности учења по моделу из природе и путем уметничке рецепције као методе у коме нас природа и уметничко дело уводе у облик откривања (опажањем) у циљу опште и ликовне културе. Имајући у виду образовни карактер садржаја предмета, неопходно је на сваком часу сваку тематску јединицу илустровати адекватним ликовно-уметничким делом. Уметничка дела ученике уводе у тајне различитости јер разумевање различитости култура, као и вечитих промена у природи, условљава адекватан однос према свом уметничком наслеђу.

Наставници су дужни да прате даровито дете, да га подржавају у раду инсистирајући на формирању збирке радова (мапе) и у сарадњи са родитељима у време наставе воде дневник и прате развој детета. Очувањем тежње даровитих ученика ка креативном изражавању заједно са овладавањем материјалима (развој техничке спретности и сензибилитета) доприноси се даљем ликовном образовању.

Смисао планирања садржаја програма изборног предмета *цртање, сликање и вајање* јесте да се утврде задаци на сваком часу који би најпотпуније развијали све ликовне способности ученика, нарочито способности које подстичу стварање, као и оне које омогућују стварање. Стога, градиво треба планирати тако да се постигне:

виши ниво опажања,
оспособљеност примања,
одговарајући ниво разумевања,
способност поступања.

Врсте плана:

- годишњи план,
- оперативни план рада (полугодишњи, месечни).

Годишњи план рада треба да садржи преглед ликовних целина и број часова предвиђених за одређене садржаје.

Оперативни полугодишњи план рада треба да буде детаљно разрађен и да садржи следеће рубрике: месец; основни циљ и задатак (васпитни и образовни); наставни садржај; облик рада; корелацију са другим предметима; средства и медије и примедбе у које се убележавају промене.

Остваривање садржаја:

Садржаје програма ликовне културе треба остварити:

1.примањем (учењем), тако што ће ученицима бити омогућено да стичу знања из области ликовне културе, савладавају технолошке поступке ликовног рада у оквиру одређених средстава и медијума и да упознају законитости и елементе ликовног језика;

2. давањем (стварањем) путем подстицања ученика да се изражавају у оквиру ликовних активности и остварују резултате (увек на вишем нивоу култивисања и јачања ликовне осетљивости).

За наставу ликовне културе, на основу садржаја и методичких облика усмерености васпитно-образовног процеса у правцу богаћења дечијег естетског искуства, одређени циљеви и задаци произашли су из ликовне уметности, теорије стваралаштва и развојне психологије.

Овако конципираним програмом *цртања, сликања и вајања* наглашена је усмереност васпитно-образовног процеса у свим његовим временским сегментима - поједини часови, циклуси часова, проблемски кругови оперативних задатака и целине програма узрасних захтева - ка јачању ликовних способности ученика, затим ка богаћењу ликовног језика, и, такође, ка формирању позитивних навика и богаћењу властите сфере естетског искуства.

Претпоставка креативности ученика у домену ликовних активности подразумева да мотивациони садржаји буду разноврсни, примерени узрасту и интересовањима ученика. Методске поступке и облике рада наставник конципира усаглашавајући васпитно-образовне задатке (ликовне проблеме) са побуђеним интересовањем ученика да ове задатке прихвати на нивоу самоиницијативе, односно формираној властитој израженој потреби. У том смислу улога наставника наглашена је у фази избора и дидактичке припреме мотивационог садржаја, док избор теме зависи од суштине ликовног задатка, односно конкретног садржаја којим се ученик мотивише у правцу одређеног ликовног проблема.

Проблемски захтеви овог програма имају карактер наставног садржаја, а теме су у служби реализације предвиђених задатака. У процесу припремања за рад темама треба посветити посебну пажњу како не би овладале садржајима (што је до сада показала наставна пракса). Као и у многим другим приступима, и у овом случају се очекује креативан однос наставника приликом избора тема, зависно од ликовног проблема. Теме треба проналазити у повезивању са другим областима и то помоћу разговора са ученицима.

У структури садржаја наставног рада, који се односи на практичне ликовне активности ученика, подразумева се ослањање на шири избор ликовних средстава и медијума, односно савремених ликовно-поетских садржаја и искустава. У том смислу, ликовна осетљивост ученика остваривала би се и као припремљеност за активно учествовање у стварању естетских вредности које захтева наше време и као способност вредновања и критичког односа савременог тренутка. Овакав приступ доприноси непосредности доживљаја ликовног чина и поспешивању имажинативних и креативних могућности ученика.

Структуру програма чине:

1.*наставни садржаји* који се односе на савладавање ликовног језика и упознавања садржаја ликовне културе, познавање дела ликовних уметности и елемената ликовне писмености;

2. *креативност* - способност да се нађе нова решења за један проблем или нови начини уметничког израза и остварење производа новог за индивидуу (не нужно новог и за друге), за

коју су претпоставка подстицања, мотивациони садржаји практичних ликовних активности ученика који обухватају:

- домен ученичких доживљаја,
- домен корелације са другим васпитно-образовним подручјима.

3. медијуми - коришћење ликовних дисциплина и употреба одређених материјала у обликовању, проширени медијуми.

У структури садржаја наставног рада која се односи на практичне ликовне активности ученика подразумева се ослањање на шири избор савремених ликовних средстава и медијума, односно савремених ликовно-поетских садржаја и искустава. Овакав приступ доприноси непосредности доживљаја ликовног чина и поспешивању имагинативних и креативних могућности ученика. Опредељење комисије за измену и допуну програма ликовне културе у основној школи било је усмерено на смањење оптерећености ученика и наглашавање савремених медијума у ликовној и визуелној уметности у складу са савременим кретањима уметности.

Цртање: коришћење свих врста линија како би се постепено обогативало линеарно графичко изражавање и богатство у појединостима на основу опсервирања или претходних вежби рада по природи. Неопходно је анализирати перспективе, птичје, жабе, линеарне и инсистирати на прецизностима и детаљу са нагласком на односе величина, пропорције.

Сликање: обогативање скале појединих боја и њиховог композиционог односа и увођење у бојене вредности процесом рада по природи и илустровању. Сликарске технике и подлоге.

Графика: обогативање линеарног израза графичких површина, са постепеним свеснијим композиционим решењима; обрада простора, врсте графичких техника, линорез, дрворез итд.

Вајање: тродимензионално обликовање, основни тродимензионални облици. Волумен и простор, општа оријентација у вајарским областима. Конвексно, конкавно, отворено и затворено, напрегнута и затегнута форма, продор, расцеп, тврда и мека форма. Функција пластике у архитектури, екстеријеру и ентеријеру, примењено вајарство, ситна пластика. Декоративна скулптура, орнамент. Вајарски материјали, чврсти материјали. Алати и процес рада при изради вајарског рада. Облици и умножавање вајарских радова. Садржаји и идеје у вајарским делима у историји уметности.

У реализацији ове наставе треба, у складу са могућностима школе и креативностима наставника, инсистирати на већој афирмацији примењених уметности и визуелних комуникација. У овој настави садржаји наставног рада се односе на практичне ликовне активности ученика и подразумева се ослањање на шири избор савремених ликовних средстава и медијума, односно савремених ликовно-поетских садржаја и искустава из области примењених уметности. Стога се препоручују садржаји из области примењене графике и керамике.

Примењена графика: Основи примењене графике. Коришћење репродуктивне графике у индустрији. Графика у једној боји - нацрт за етикету. Графика у две боје - нацрт за плакат. Графика у више боја - нацрт за насловну страну књиге (скица у колажу). Графика и графички слог (коришћење графике летрасет-слова). Графика-скица за поштанску марку. Графика и амбалажа (кутије-нацрт и финални рад). Плакат-извођење високом штампом. Плакат - нацрт - скица колажом.

Керамика: Увод у керамику. Историја керамике, керамички производи, технологија керамике. Стицање првог искуства у раду са глином. Мешање, гњечење, додавање и одузимање масе глине. Пластичне форме. Конкавне и конвексне форме, пуни и празни простори у разним функцијама (опека са шупљинама и слично).

✕ **НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ:** Цртање, сликање, вајање

✕ **РАЗРЕД:** 7

Циљ и задаци

Циљ образовно-васпитног рада у настави ликовне културе је да се подстиче и развија учениково стваралачко мишљење и деловање у складу са демократским опредељењем друштва и карактером овог наставног предмета.

Задаци васпитно-образовног рада у настави ликовне културе састоји се у развијању ученикове способности за:

- коришћење свих ликовних елемената
- ликовни стваралачки рад
- коришћење различитих материјала и медијума
- усвајање естетских критеријума и за креативно мишљење
- доживљавање ликовних уметничких дела у оквиру културне баштине за

препознавање

савремених кретања у уметности свог и другог народа

- визуелну перцепцију и аперцепцију
- критичко мишљење
- оплемењивање животног радног простора
- активно стваралачко деловање у културним и уметничком животу средине
- активно естетско унапређивање своје околине и очување природе и баштине

завичаја и

домовине

- неговање укупних људских достигнућа
- будућа занимања, професионалну оријентацију
- еманципацију личности ученика
- културу

рада.

Оперативни

задаци

Ученици треба да:

- проширују искуства у ликовном изражавању и развију ликовно-естетски сензибилитет за: арабеску, пропорције, композицију и простор, обједињавање покрета игре и звука, фотографију и перформанс
- упознају основне елементе ликовне организације и припреме се за самостално и колективно преобликовање одређеног простора
- се оспособе да повезују ликовни рад с литерарним сценским изразом, звуком и покретом
- упознају вредности споменика културе и своју културну баштину.

СТРУКТУРА:

- 1.** Садржаји програма
- 2.** Креативност
- 3.** Медијуми

САДРЖАЈИ

ПРОГРАМА ЦРТАЊЕ (8+3+1)

Пропорције.

Перцепција.

Цртање - природни угљени штапићи, оловке с меким графитним улошком, папери...

Пропорције - вежбање и естетска анализа.

Компоновање величина у простору. Перцепција.

Цртање - природни угљени штапићи, оловке с меким графитним улошком, папири...

Компоновање и степеновање облика у простору.
Перцепција - аперцепција.

Цртање; одговарајућа средства и материјали.
Арабеска.

Перцепција - аперцепција.

Цртање, сликање, одговарајућа средства и материјали.
Арабеска - вежбање.

Естетска
анализа.
СЛИКАЊЕ
(8+3+1)

Равнотежа облика и боје у простору
Перцепција - аперцепција

Цртање, сликање - одговарајућа средства и материјали
Контраст, светлина, површина и облика у одређеном простору
Перцепција - аперцепција

Цртање, сликање; одговарајућа средства и материјали. Сродност ликовних вредности у одређеном простору. Перцепција - аперцепција.

Цртање, сликање - одговарајућа средства и материјали.
ВАЈАЊЕ(10+2+1)

Обликовање маса и волумена додавањем и одузимањем. Перцепција - аперцепција.

Вајање; одговарајућа средства и материјали.
Орнаменти (трдимензионални)

Перцепција- аперцепција.

Вајање - одговарајућа средства и материјали.
Вајарски материјали ,одливање(негатив, позитив)
Перцепција - аперцепција.

Вајање - гипс и одговарајућа средства и материјали. Перформанс.

Перцепција - аперцепција.
Одговарајућа средства и материјали. Естетска анализа.

НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА

Програмски садржаји омогућавају препознавање и развој даровитости ученика и њихових индивидуалних способности и постепено увођење ученика у област професионалне оријентације.

С обзиром да концепција овог изборног предмета посебан нагласак ставља на подршку даровитој деци, која имају могућност да продубе знања у оним садржајима који се не могу реализовати у редовно-часовном систему, стога је за израду овог програма стручна комисија ослонце тражила пре свега у програму обавезног предмета *ликовна култура* како би се наставила корелација и продубила започета реализација садржаја.

Имајући у виду образовни карактер наставног предмета ликовна култура, неопходно је на сваком часу сваку тематску јединицу илустровати адекватним ликовно-уметничким делом. У реализацији ове наставе треба, у складу са могућностима школе и креативностима наставника, инсистирати на већој афирмацији тематских јединица у области *цртања*. Целином композиција и простор треба инсистирати на развијању осетљивости за схватање композиције у простору. Иако је композиција организација (распоред) однос разних елемената, она је заправо структура уметничког дела. У том контексту, важно је ученицима илустровати најтипичнија дела уметничког наслеђа у којима су на различит, карактеристичан начин решени композиција и простор. С обзиром на то да се организација елемената компонује у датом простору, неопходно је да се композиција повеже на знања из целине *пропорције*, и да се деци предочи потпојам простор. Важно је нагласити линеарну, ваздушну и инверзну перспективу и тумачити разлику простора у византијском и ренесансном сликарству, али и на примерима сликарства модерне уметности треба указати на већу спонтаност и субјективност и индивидуално поимање композиције и простора. Треба нагласити коришћење свих врста линија, како би се постепено обогаћивало линеарно графичко изражавање, и нагласити појединости до којих се долази на основу опсервирања или претходног вежбања рада по природи. Неопходно је анализирати перспективе (птичје, жабље, линеарне). Тематском целином пропорција (размера, сразмера) треба успоставити корелацију са математиком, физиком и биологијом уз тумачења примера из уметничког наслеђа. Ученицима треба понудити иницијативе и садржаје за нова кретања у савременој уметности како би развијали осетљивост за нове уметничке материјале и медијуме.

У подручју *сликање*, треба инсистирати на обогаћивању скале појединих боја и њиховог композиционог односа и увођењу у бојене вредности процесом рада по природи. Уметничка дела ученике уводе у тајне различитости јер разумевање различитости култура, као и вечитих промена у природи, условљава адекватан однос према властитом уметничком наслеђу. При томе не треба занемарити ни могућности учења из природе и путем уметничке рецепције као методе у коме нас природа и уметничко дело уводе у облик откривања (опажањем) у циљу опште и ликовне културе. Имајући у виду да је у програму обавезног предмета ликовна култура дато упутство које се односи и на обавезни предмет, у изборном предмету треба нагласити само оне специфичности које карактеришу овај програм. За израду овог програма стручна комисија је тражила ослонце пре свега у програму обавезног предмета ликовна култура, како би се наставила корелација и продубила започета реализација садржаја. Целина *обједињавање покрета, игре и звука* представља нужан услов за везу минулих времена са савременим токовима уметности у којима се бришу границе уметничких подручја и најављују савремене концепције. Стога је у овом програму предвиђен *перформанс* којим се наставља и продубљује програм обавезног предмета. Перформансом се указује на супротстављање представи о уметности као роби, трајном робном производу, као и на пролазност живота и уметничког дела. Неопходно је методом разговора указати на одлике проширених медијума (перформанс). Акције, покрети и процеси у овој представи су у средишту пажње. Сваки догађај у школи може бити подстицај за рад и имати мотивациони карактер уколико изазива и подстиче емоционални и интелектуални став и доживљај ученика. У виду импровизације, позоришне представе, плеса, уз коришћење аудио-музичких

ефеката треба омогућити ученицима да реализују своју креативност. Том приликом ученицима треба дати могућност коришћења фотографије, камере како би забележили дату ситуацију. С обзиром да су *медијуми* у структури програма резервисани за максималну слободу и коришћење свих могућности потенцијалне креативности наставника, ова целина представља могућност да се користе савремена средства и сви медијуми као ликовни израз.

У области вајарства обратити пажњу на основна својства вајања, на текстуру, тактилни третман форме, чврсте и меке форме, конвексно-конкавно, отворено-затворено. Треба имати у виду основне геометријске облике и однос између органске и неорганске форме, као и односе између предмета и сагледавање пропорција. Ученику треба нагласити вредности и функције пластике у архитектури, екстеријеру и ентеријеру, примењеном вајарству. Код ученика треба афирмисати и ситну пластику, декоративну скулптуру, орнамент, вајарске материјале. Треба указати на поступак додавања и одузимања вајарског материјала и на примерима из уметничког наслеђа демонстрирати карактеристична дела. Битно је нагласити важност алата за примерено коришћење материјала при изради вајарског рада и предочити основне могућности умножавања вајарских радова. Примерено је реализовати ливење у гипсу мањих рељефа, орнамента и у негативу начинити могућу дораду, како би се у позитиву откривали неочекивани ефекти. Изборни предмет је могућност да се уведе нови садржаји и сагледају иновације у овој области. На постојеће наставне садржаје, а у вези са савременом технологијом у контексту визуелних информација у ликовној уметности, треба имати у виду графички дизајн, видео и компјутерску слику, уметничку инсталацију, лумино објекте, индустријски дизајн, архитектуру и урбанизам и етноуметност у простору.

Изванредна постигнућа или могућности за велика постигнућа углавном се користе под називом даровитост (општи потенцијал) и талентованост (манифестована даровитост), под којима се подразумева бистрина, изузетност, супериорност, бриљантност, способност лаког и брзог учења. У редовним васпитно-образовним институцијама наставник има равноправан дидактичко-методички однос према заинтересованим и талентованим ученицима, ослањајући се на савремена искуства психологије која инсистира на развоју индивидуалних способности, што се односи и на образовање даровите деце.

Концепција овог изборног предмета посебан нагласак ставља на подршку даровитој деци која имају могућност да продубе знања у оним садржајима који се не могу реализовати у редовно-часовном систему. У реализацији ове наставе треба у складу са могућностима школе и креативностима наставника, инсистирати на већој афирмацији примењених уметности и визуелних комуникација.

Наставници су дужни да прате даровито дете и да га подржавају у раду инсистирајући на формирању збирке радова (мапе) и у сарадњи са родитељима у време наставе воде дневник и прате развој детета. Очувањем тежње даровитих ученика ка креативном изражавању заједно са овладавањем материјалима (развој техничке спретности и сензибилитета) доприноси се даљем ликовном образовању.

Врсте плана:

- годишњи план,
- оперативни план рада (полугодишњи, месечни).

Годишњи план рада треба да садржи преглед ликовних целина и број часова предвиђених за одређене садржаје.

Оперативни полугодишњи план рада треба да буде детаљно разрађен и да садржи следеће рубрике: месец - основни циљ и задатак (васпитни и образовни) наставни садржај; облик рада; корелацију са другим предметима; средства и медије и примедбе у које се убележавају промене. Планирање наставе је неопходно како би наставници адекватно разматрали наставни програм и имали увид у могуће напредовање и подизање квалитета наставничке праксе. У погледу планирања треба имати у виду примерено припремање. Припремањем наставник осмишљава време од једног часа како би лакше и сигурније тумачио садржаје. Припремање наставника је неопходно (писмена, визуелна припрема) како би реализација часа била јасна и извесна и како би се остварио постављени циљ.

Остваривање садржаја:

Садржаје програма ликовне културе треба остварити:

1. Приманјем (учењем), тако што ће ученицима бити омогућено да стичу знања из области ликовне културе, савладавају технолошке поступке ликовног рада у оквиру одређених средстава савремених материјала и медијума и да упознају законитости и елементе ликовног језика;

2. Давањем (стварањем) путем подстицања ученика да се изражавају у оквиру ликовних активности и остварују резултате (увек на вишем нивоу култивисања и јачања ликовне осетљивости).

За наставу ликовне културе, на основу садржаја и методичких облика усмерености образовно - васпитног процеса у правцу богаћења дечијег естетског искуства, одређени циљеви и задаци произашли су из ликовне уметности теорије стваралаштва и развојне психологије.

Овако конципираним програмом цртања, сликања и вајања наглашена је усмереност образовно - васпитног процеса у свим његовим временским сегментима-поједини часови, циклуси часова, проблемски кругови оперативних задатака и целине програма узрасних захтева - ка јачању ликовних способности ученика, затим ка богаћењу ликовног језика, а такође ка формирању позитивних навика и богаћењу властите сфере естетског искуства.

Претпоставка креативности ученика у домену ликовних активности подразумева да мотивациони садржаји буду разноврсни, примерени узрасту и интересовањима ученика. Методске поступке и облике рада наставник конципира усаглашавајући васпитно-образовне задатке (ликовне проблеме) са побуђеним интересовањем ученика да ове задатке прихвати на нивоу самоиницијативе, односно формираној властитој израженој потреби. У том смислу улога наставника наглашена је у фази избора и дидактичке припреме мотивационог садржаја, док избор теме зависи од суштине ликовног задатка, односно конкретног садржаја којим се ученик мотивише у правцу одређеног ликовног проблема.

Проблемски захтеви овог програма имају карактер наставног садржаја, а теме су у служби реализације предвиђених задатака. У процесу припремања за рад темама треба посветити посебну пажњу како не би овладале садржајима (што је до сада показала наставна пракса). Као и у многим другим приступима и у овом случају се очекује креативан однос наставника приликом избора тема, зависно од ликовног проблема. Теме треба проналазити у повезивању са другим областима и то помоћу разговора са ученицима.

У структури садржаја наставног рада које се односе на практичне ликовне активности ученика подразумева се ослањање на шири избор ликовних средстава и медијума, односно савремених ликовно-поетских садржаја и искустава. У том смислу, ликовна осетљивост ученика остваривала би се и као припремљеност за активно учествовање у стварању естетских вредности које захтева наше време и као способност вредновања и критичког односа савременог тренутка.

Структуру програма чине:

1. Наставни садржаји који се односе на савладавање ликовног језика и упознавања садржаја ликовне културе, познавање дела ликовних уметности и елемената ликовне писмености;

2. Креативност - представља способност да се нађу нова решења за један проблем или нови начини уметничког израза и остварење производа новог за индивидуу (не нужно новог и за друге), за коју је претпоставка за подстицање, мотивациони садржаји практичних ликовних активности ученика који обухватају:

- домен ученичких доживљаја
- домен корелације са другим васпитно-образовним подручјима.

3. Ликовни медијуми и средства - коришћење ликовних дисциплина и употреба одређених материјала у обликовању, проширени медијуми.

У структури садржаја наставног рада које се односе на практичне ликовне активности ученика подразумева се ослањање на шири избор савремених ликовних средстава и медијума, односно савремених ликовно-поетских садржаја и искустава. У том смислу, ликовна осетљивост ученика остваривала би се и као припремљеност за активно учествовање у стварању естетских вредности које захтева наше време и као способност вредновања и критичког односа савременог тренутка. Овакав приступ доприноси непосредности доживљаја ликовног чина и поспешивању имагинативних и креативних могућности ученика, као и методички квалитет у погледу опредељења комисије за измену и допуну програма ликовне културе у основној школи смањењем оптерећености ученика наглашавањем савремених медијума у ликовној и визуелној уметности у складу са савременим кретањима уметности.

✕ **НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ:** Цртање, сликање, вајање

✕ **РАЗРЕД:** 8

Циљ и задаци

Циљ васпитно-образовног рада у настави ликовне културе јесте да подстиче и развија ученичко стваралачко мишљење и деловање, у складу са демократским опредељењем друштва и карактером овог наставног предмета.

Задаци:

- развијање способности ученика за опажање квалитета свих ликовних елемената;
- стварање услова да ученици на часовима у процесу реализације садржаја користе различите технике и средства и да упознају њихова визуелна и ликовна својства;
- развијање способности ученика за визуелно памћење и повезивање опажених информација као основе за увођење у визуелно мишљење;
- развијање осетљивости за естетске, ликовне и визуелне вредности, које се стичу у настави, а примењују у раду и животу;
- развијање моторичких способности ученика и навике за лепо писање;
- подстицање интересовања, стварање и неговање потребе код ученика за посећивањем музеја, изложби, као и за чување културних добара и естетског изгледа средине у којој ученици живе и раде;
- стварање услова да се упознавањем ликовних уметности боље разумеју природне законитости и друштвене појаве;
- омогућавање разумевања и позитивног емоционалног става према вредностима израженим и у делима различитих подручја уметности;
- развијање способности за препознавање основних својстава традиционалне, модерне и савремене уметности

Оперативни задаци

Ученици треба да се:

- оспособе да опажају и представљају: слободне композиције, визуелне метафорике, контрасте, јединства и доминанте у простору, фантастике;
- формирају навике за виши ниво културе рада, квалитет производа, културу живота и слободног времена;
- ликовно-визуелно описмене, развију креативне способности, припремају за ефикасно и савремено укључивање у рад, односно за различита занимања.

Структура: 1. Садржаји програма

2. Креативност

3. Медијуми

САДРЖАЈИ ПРОГРАМА

ОБОДНО КОМПОНОВАЊЕ (6+2)

нформел....(2)

2.1.1. Непосредно преношење динамичног тока мисли у одређеном временском интервалу

3.1.1. Сликање, одговарајућа средства и материјали

2. 1.1.2. Ритмичко-хармонијска композиција чистог односа боје и форме (2)

2.1.2. Перцепција – аперцепција

3.1.2. Цртање, сликање, вајање, одговарајућа средства и материјали

3. 1.1.3. Систем низања скупова тачака, линија, боја, облика и волумена према одређеној схеми (2)

2.1.3. Комбинаторика унапред датог скупа геометријских бојених површина, пластичних елемената или линеатура

3.1.3. Цртање, сликање, вајање, одговарајућа средства и материјали

1.1.4. Слободно компоновање – вежбање(2)

ВИЗУЕЛНА МЕТАФОРИКА (4+2)

Амблем, површинско обликовање(2)

2.2.1. Перцепција и аперцепција

3.2.1. Цртање, сликање, вајање, Одговарајућа средства и материјали

1.2.2. Амблем, тродимензионално обликовање (2)

2.2.2. Перцепција и аперцепција

3.2.2. Цртање, сликање, вајање, одговарајућа средства и материјали

1.2.3. Визуелна метафорика вежбање(2)

КОНТРАСТ, ЈЕДИНСТВО И ДОМИНАНТА У ПРОСТОРУ (10+6)

Контраст, јединство и доминанта у простору(10)

2.3.1. Опажање и представљање

3.3.1. Цртање, сликање, вајање, одговарајућа средства и материјали

4. 1.3.2. Контраст, јединство и доминанта у простору– вежбање (4)

СЛОБОДНО КОМПОНОВАЊЕ И ФАНТАСТИКА (3+1)

Реални облици у нереалним односима (2)

2.4.1. Аперцепција (замишљања, подстицање имагинације)

3.4.1. Цртање, сликање, вајање.одговарајућа средства и материјали

1.4.2. Фотомонтажа (1)

2.4.2. Перцепција и аперцепција

3.4.2. Одговарајућа средства и материјали

Слободно компоновање и фантастика – вежбање (1)

НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА

Концепција овог изборног предмета посебан нагласак ставља на подршку развоју даровитих ученика, који имају могућност да продубе знања у оним садржајима који се не могу реализовати у редовно-часовном систему. За израду овог програма стручна комисија ослонце је тражила, пре свега, у програму обавезног предмета *ликовна култура* како би се наставила корелација и утемељила започета реализација садржаја.

Програмски садржаји омогућавају препознавање и развој даровитости ученика, њихових индивидуалних способности и постепено увођење ученика у област професионалне оријентације.

Наставни програм ликовне културе за осми разред подразумева постојање одређеног фонда знања који су ученици стицали од првог разреда и претпоставља да се његово пуно остварење постиже у корелацији са другим наставним предметима (*српски језик, музичка култура, биологија, хемија, историја, физика, математика*) и различитим ваннаставним активностима. Имајући у виду да је у питању завршни разред основног образовања и васпитања неопходно је извршити систематизацију наученог, као и припрему за избор одговарајуће стручне школе. У том погледу наставник треба да укаже ученицима на широки спектар образовних профила у којима је образовање у области ликовне културе од великог значаја. То је истовремено разлог да се указује на важност предмета.

Структуру програма чине:

1) *наставни садржаји* који се односе на савладавање ликовног језика и упознавање садржаја ликовне културе, познавање дела из уметничког наслеђа и елемената ликовне писмености;

2) *креативност* – развијање перцепције и аперцепције, подршка ученицима да откривају и долазе до нових решења; претпоставка за подстицање креативности су мотивациони садржаји практичних ликовних активности ученика, који обухватају:

- домен ученичких доживљаја,
- домен корелације са другим образовно-васпитним подручјима.

3) *медијуми (традиционални и савремени) и средства* – коришћење ликовних дисциплина и употреба одређених материјала у обликовању, као и проширени медијуми.

Наставни програм ликовне културе тако је конципиран да посебну важност придаје ученику. Наставник конципира методичке поступке и облике рада усаглашавајући образовно-васпитне задатке (ликовне проблеме) са побуђеним интересовањем ученика, тако да ове задатке прихвате на нивоу самоиницијативе, односно у складу са властитом израженом потребом. Различитим (примереним) методама рада треба тумачити садржаје програма како би ученици поступно и спонтано усвајали нова знања. У том смислу, улога наставника наглашена је у фази избора и дидактичке припреме мотивационог садржаја, а избор теме зависи од суштине ликовног задатка, односно, конкретног садржаја којим се ученик мотивише у правцу одређеног ликовног проблема.

Наставни садржаји ликовне културе, проблемски постављени, вертикално се развијају од првог до осмог разреда и произилазе један из другог. Полазећи од

узрастних могућности ученика, водило се рачуна о прилагођености и спиралним круговима садржаја образовног карактера за сваки разред посебно, што је и одређено у оперативним задацима. Такви садржаји као основ имају теорију обликовања, а информативност се стиче у практичном (делимично и у теоријском раду) путем анализа уметничких дела и естетским процењивањем ученичких радова. Наставни програми овог предмета организовани су на принципу кумулативног ширења знања о појмовима и појавама планираним за упознавање и изучавање у овој области у складу са узрастом. Из разреда у разред се шири опсег знања и продубљује његово усвајање на сазнајном, искуственом и практичном (делатном) нивоу. Ученике је потребно усмеравати ка креативним потенцијалима уважавањем индивидуалних способности према практичном раду где понуђене информације нису апсолутно обавезујући оквири деловања и дефинитивне вредности. Подстицањем креативности ученика искључује се готово решење и рад по шаблону. Проблемски захтеви овог програма имају карактер наставног садржаја, а теме су у служби реализације предвиђених задатака. У процесу припремања за рад, неопходно је посветити пажњу реализацији наставних тема како не би преовладале над садржајима. Стога је наставнику дата могућност да, у складу са индивидуалним способностима ученика, буде слободан у избору дидактичке припреме.

Имајући у виду образовни карактер садржаја предмета неопходно је на часовима сваку тематску јединицу илустровати карактеристичним ликовно- уметничким делом из различитих епоха. Методом демонстрације ученике наводити да уочавају, упоређују и разликују уметничка дела из различитих култура и периода.

Имајући у виду рационално коришћење времена, уметничко наслеђе за осми разред треба обрадити кроз повезивање теорије обликовања са практичним радом. Из уметничког наслеђа треба издвојити уметничка дела која најпотпуније илуструју теоретске проблеме који се обрађују. Ученици ће стога истовремено усвајати сазнања из теорије обликовања и уметничког наслеђа, која ће повезивати у практичном раду. Неопходно је имати у виду и естетско процењивање, које се врши у функцији практичних ликовних активности и дидактичко-методичке оправданости.

Програмски садржаји за осми разред су организовани у четири тематске целине и за сваку од њих је препоручен број часова који се сматра оптималним за реализацију. Наравно, сваки наставник у складу са конкретном ситуацијом (предзнањем и интересовањима ученика, итд.) при изради оперативних планова може направити извесне измене у броју часова, водећи рачуна да се не наруши целина наставног програма и да свака тема добије адекватан простор.

У реализацији садржаја треба имати у виду да је за његову обраду предвиђено (оквирно) 60% часова, док је за вежбање предвиђено 40%. Под обрадом се подразумева непосредна прва реализација тематске јединице. Под вежбањем се подразумева продубљивање исте тематске јединице у другом медијуму (други, нови материјали и технике, утврђивање, понављање, систематизација). На часовима вежбања, такође, треба вршити естетску анализу уметничких радова, естетско процењивања ученичких радова, вредновање и оцењивање. Неопходно је тежити откривању суштине ликовних појава путем селекције и апстраховања. Наставник наводи ученика да врши селекцију (одваја битно од небитног) како би размишљао у правцу квалитетног решавања ликовног задатка. Одвајање битног од небитног вишеструко је целисходно и из разлога рационалног коришћења времена школског часа. У програму ликовне културе за осми разред наставнику се нуде могућа решења којима се препоручује опажање и уочавање непоновљивости природе, као и природног и вештачког човековог окружења. Могућности учења по моделу из природе и путем уметничке рецепције је само једна од метода којима нас природа и уметничка дела уводе у облике откривања. Наставник прати конкурсе, смотре, такмичења, изложбе и друга јавна представљања, обавештава и мотивише ученике у правцу одређене ликовне активности и афирмише њихово стваралаштво. Подржава ученике у раду и формирању збирке радова (мапе), у време наставе води дневник и прати развој ученика.

8. ПОСЕБНИ ПРОГРАМИ

8.1. ПРОГРАМ КУЛТУРНИХ АКТИВНОСТИ ШКОЛЕ

Културне активности школе имају за циљ да допринесу проширењу утицаја школе на васпитање ученика, квалитетније провођење слободног времена и културни развој ученика. Културне активности организоваће се у школи, ван школе и у установама културе у договору са представницима локалне заједнице.

Ради афирмације и подршке културних активности, планирају се различити садржаји:

Културне активности у школи:

- Свечани пријем првака;
- Обележавање Дечје недеље;
- Изложбе ликовних, литерарних и ученичких радова;
- Традиционалне дечје игре такмичарског карактера „Игре без граница“
- Свечана академија поводом Дана Св. Саве;
- Школски лист „Корац“
- Прослава Дана школе;
- Маскенбал;
- Такмичења, смотре, квизови.

Културне активности ван школе:

- Промоција књига на Сајму књига – „Читај обогати себе“
- Пролетњи концерт ученика који иду у музичку школу;
- Књижевне вечери;
- Позориште „Звездариште“;
- Сусрети са писцима, спортистима;
- Посете музеју, позоришту, галеријама, Руском дому...

8.2. ПРОГРАМ ЗДРАВСТВЕНЕ ЗАШТИТЕ

Основни циљ програма здравственог васпитања и превенције је развијање и подизање здравствене културе младих кроз информисање и едукацију. Очекивани исход програма је познавање фактора ризика по људско здравље, формирање правилних ставова и развијање релевантних вештина за очување здравље и уопштено, изграђивање здраве личности способне за бригу о сопственом здрављу и здрављу породице.

Исходи здравствене заштите:

- Изграђено самопоштовање ученика;
- Развијена лична одговорност за бригу о телу и основне хигијенске навике;
- Усвојени принципи здраве исхране;
- Превенција и предупредивање психичких и физичких потешкоћа ученика;
- Познавање фактора ризика очувања здравља;
- Познавање основних стратегија за превазилажење здравствених потешкоћа;
- Разумевање својих и туђих потреба;
- Повезаност и продубљена сарадња са здравственим институцијама из локалне средине.

Програм здравственог васпитања и превенције се остварије кроз часове одељенске заједнице, програме редовне наставе, посебне програме, као и путем сарадње са локалном заједницом родитељима. У сарадњи са Домом здравља на Звездари, превентивна заштита и лечење ученика врши се путем систематских и контролних прегледа током године. Основни сегменти садржаја биће:

1. Изграђивање самопоштовања;
2. Здрава исхрана;
3. Брига о телу;
4. Физичке активности и здравље;
5. Бити здрав;
6. Безбедно понашање;
7. Односи са другима;
8. Хумани односи међу половима;
9. Правилно коришћење здравствених служби
10. Здравље и животна средина

Програм здравствене заштите је још један показатељ бриге о правима и потребама детета. Основа је за развијање позитивног става ученика према школи, као институцији која води рачуна о свима аспектима њиховог живота и пружа теоријска и практична знања о здравом начину живота и рада.

8.3. ПРОГРАМ ШКОЛСКОГ СПОРТА И СПОРТСКИХ АКТИВНОСТИ

Циљ школског спорта је:

- Да ученицима у школи без обзира на реалне физичке способности и стварну обдареност, пружи подједнаке могућности да своје потребе у области спорта свестрано и квалитетно задовољавају и на тај начин се потврђују и у овој области друштвеног живота;
- Да ученике организовано и трајно стимулише на систематско вежбање и спортски тренинг и на тај начин допринесе стварању навика за активним учешћем у спорту;
- Да омогући организацију и развој школских спортских друштава и пружи им богатији садржај рада;
- Да допринесе зближавању младих;
- Да промовише здрав начин живота и потребу развијања и очувања физичких способности ученика;
- Помоћ у правилној организацији слободног времена.

У програм школског спорта укључени су сви ученици. У оквиру школе, све активности из области школског спорта организује актив физичког васпитања.

Спортске активности школе обухватају:

- Јесењи крос;
- Пролећни крос;
- Учешће на београдском маратону - трка задовољства;
- Општинско првенство у 4. спорта – фудбал, кошарка, одбојка и рукомет са другим основним школама;
- Градско такмичење у атлетици и пливању;
- Спортске активности у оквиру манифестације „Мала матура велико срце“;
- Спортске активности у оквиру наставе у природи;
- Спортски дани у саставу Недеље школе такмичења свих ученика у школским дисциплинама прилагођеним узрасту и могућностима ученика.
- Учешће у Данима атлетике, општина Звездара;
- Јавни час физичког васпитања – Дани изазова;

8.4. ПРОГРАМ СОЦИЈАЛНЕ ЗАШТИТЕ

Циљеви програма социјалне заштите:

- Створити једнаке могућности за самостално и несметано укључивање ученика у васпитно-образовни процес и остваривање права из социјалне заштите;
- Свим ученицима обезбедити доступност услуга, уз подстицање оснаживања и социјалне укључености;
- Пружање помоћи ученицима у превазилажењу социјалних и животних тешкоћа;
- Предупредити злостављање, занемаривање и експлоатисање, односно отклонити њихове последице.

Програм социјалне заштите школа остварује путем часова одељенске заједнице, на часовима Грађанског васпитања, кроз рад Тимова – ИО,ТЗЗ, ТИПО, рад ученичких организација – УП, ВТ. Теме које се тичу програма социјалне заштите ученика, наставници планирају и реализују у складу са Годишњим и месечним планом рада наставника. Овај програм, такође, подразумева укључивање родитеља у читав процес превазилажења социјалних и животних тешкоћа ученика, кроз рад Савета родитеља и укључивањем родитеља у школске Тимове. Школа остварује сарадњу са мрежом свих релевантних институција у локалној заједници. Уз помоћ Центра за социјални рад и Црвеног крста, школа пружа помоћ ученицима лошијег материјалног стања у виду набавке школског прибора, књига радног карактера, делимичног или потпуног особађања плаћања наставе у природи и исхране у школи.

Програм социјалне заштите представља добру основу за рано откривање и предупређивање тешкоћа са којима се млади сусрећу.

Планиране активности:

- Кроз рад школских тимова, ПП службе и одељенског старешине примењују се процедуре за пружање помоћи ученицима са тешкоћама у породичним односима, напредовању и прилагођавању;
- Укључивање ученика и родитеља у рад школских Тимова;
- Израда планова социјализације и заштите у оквиру Инклузивног образовања;
- Идентификовање социјално угрожених ученика, успостављање сарадње са специјализованим стручним установама- обавештавање, посредовање, извештавање, кроз рад школских тимова, одељенског старешине и ПП службе;
- Организовање и спровођење хуманитарних акција за помоћ социјално угроженим ученицима уз сарадњу са мрежом установа и невладиним организацијама у локалној заједници и шире: Црвени крст, Центар за социјални рад, Пријатељи деце општине Звездара, Дечији културни центар...;
- Континуирано евидентирање и пружање саветодавног третмана са ученицима и родитељима у случајевима социјално неприлагођеног понашања;
- Организовање разговора, трибина, предавања стручњака, обука, радионица о безбедности и заштити ученика, ефикасном реаговању у ситуацијама насиља;

8.5. ПРОГРАМ ПРОФЕСИОНАЛНЕ ОРИЈЕНТАЦИЈЕ (ПО)

Циљевима образовања и васпитања предвиђено је да школа обезбеђује за све ученике, између осталог, оспособљавање за доношење ваљаних одлука о избору даљег образовања и занимања, сопственог развоја и будућег живота; развој кључних компетенција потребних за живот у савременом друштву, оспособљавање за рад и занимање стварањем стручних компетенција, каријерно вођење у складу са захтевима занимања, развојем савремене науке, економије, технике и технологије.

У школској 2014/2015. години реализација програма ПО оствариће се кроз пројекат Професионална оријентација на прелазу из основне у средњу школу - ГИЗ који има за циљ успостављање функционалног и одрживог програма професионалне оријентације за ученике који завршавају основну школу.

Програм професионалне оријентације конципиран је на основу процесног, динамичког, петофазног модела професионалне оријентације. По овој концепцији, основни циљ програма

професионалне оријентације је подстицање развоја личности ученика до промишљене, ваљане и реалне одлуке о избору школе и занимања, планирање каријере и укључивање у свет рада.

Активности које ће се остваривати на радионицама у раду са ученицима омогућавају да, примерено узрасту, изграде сазнања, развију умења, способности и вредности које ће бити основа за самостално, компетентно, одговорно и ваљано одлучивање о избору школе и занимања, планирање каријере и укључивање у свет рада.

Реализација пројекта почела је обуком школског тима - ТиПо који чине стручни сарадник/ци и наставник/ци за примену програма ПО пре три године, а затим је програм имплементиран и реализован са ученицима 7. и 8. разреда, у складу са кроскурикуларним моделом имплементације.

Концепт програма ПО остварује се кроз пет модула:

- самоспознаја - препознавање сопствених потенцијала, спремност за постигнућа и склоности преко одговарајућег осмишљавања наставе и учења;
- информисање о занимањима и каријери - припрема расположивих информација о занимањима на структурисан начин или информација које тек треба развити како би се омогућила информисана одлука о избору занимања;
- упознавање са путевима образовања - мрежом школа - познавање путева образовања и каријере који воде ка остварењу жељеног занимања;
- реални сусрети са светом рада - преко анкетирања представника занимања, стручне праксе у предузећима („обука за упознавање“) и распитивања у предузећима спровођење теста реалности за жељено занимање; реални сусрети са светом рада и опробавање у појединим занимањима;
- доношење одлуке о избору школе и занимања - самостално, промишљено и одговорно доношење одлуке о избору школе или занимања.

Професионална оријентација подразумева укључивање и међусобно повезивање свих актера који имају пресудну улогу и утицај на развој личности ученика и на процес доношења одлука при њиховом избору занимања и остваривању професионалног развоја: родитељи, наставници, стручни сарадници, лекари, стручњаци при Националној служби за запошљавање и други актери у локалној заједници. Носиоци активности и реализације програмских задатака професионалне оријентације су: директор, психолог и педагог, одељењске старешине и предметни наставници. Реализација програмских задатака из области професионалне оријентације остварује се у оквиру садржаја редовне наставе, додатне наставе, слободних и осталих активности, а сви задаци из овог подручја биће уграђени у планове рада Наставничког, Одељењског и Стручних већа, Савета родитеља, Школског одбора, школских тимова, Ученичког парламента и Вршњачког тима за заштиту од насиља.

Општи циљеви:

- Оспособити ученике да самостално изаберу школу и занимање.
 - ✓ Укључивање ОШ „Иван Горан Ковачић“ у концепт активне процесне професионалне оријентације.
 - ✓ Јачање улоге стручних сарадника у професионалној оријентацији.
 - ✓ Подстицање професионалног развоја одељењских старешина и предметних наставника у области професионалне оријентације.
 - ✓ Планирање часова уз међупредметну компетенцију и повезивање са избором будућег позива.
 - ✓ Планирање тематских часова и пројектне наставе на тему ПО кроз центре интересовања уз могућност реализације угледних часова у млађим разредима.
 - ✓ Анализа и размена примера добре праксе из ПО са другим ОШ, СШ и другим установама у локалној заједници-посебно установама културе (програм „У сусрет матури“, «Планетаријум занимања»).
 - ✓ Планирање слободних и ваннаставних активности са циљем квалитетног осмишљавања слободног времена.

ОШ „Иван Горан Ковачић“
Школски програм за први и други циклус основног образовања 2014/2015. године

- Оснажити ОШ „Иван Горан Ковачић“ имплементацијом програма професионалне оријентације.
 - ✓ Укључивање професионалне оријентације у образовне програме, кроскурикуларно и модернизацијом садржаја часова одељењског старешине.
 - ✓ Укључивање професионалне оријентације у програм рада школе (Годишњи план рада школе, Школски програм, Развојни план школе, План самовредновања школе).
 - ✓ Укључивање родитеља у пројектне активности из ПО и реалне сусрете.

ОСНОВНА ШКОЛА „ИВАН ГОРАН КОВАЧИЋ“ БЕОГРАД
 ПРОГРАМ – ПРОФЕСИОНАЛНА ОРИЈЕНТАЦИЈА – РАДИОНИЦЕ ЗА 8. разред
 ШКОЛСКА 2014/2015. г. , временски оквир реализације: септембар 2013 – мај 2014. г.

РАДИОНИЦЕ	ПРЕДМЕТ / ЧАСОВИ	ВРЕМЕ	РЕАЛИЗАТОРИ
1. Представљање програма и портфолија за ученике	Час одељењског старешине (ЧОС)	септембар, 2014.	Тим и одељењске старешине
2. Графикон интересовања	Час одељењског старешине (ЧОС) или ГВ	септембар, 2014.	Тим и одељењске старешине
3. У свету врлина и вредности	ЧОС	септембар, 2014.	Одељењске старешине и психолог
4. Самоспознаја – то сам ја	ЧОС	октобар, 2014.	Одељењске старешине и психолог
5. Какав сам на први поглед	ЧОС	октобар, 2014.	Тим и одељењске старешине
6. Моја очекивања 7. Моја очекивања – колаж рад са уч. и родитељима	Ликовна култура	октобар, 2014.	Наставница ликовне културе
8. Слика савременог света рада и кључне компетенције за занимање	ЧОС	новембар, 2014.	Тим и одељењске старешине
9. Образовни профили у средњим школама	ЧОС	новембар, 2014.	Одељењске старешине и педагог
10. ТПИ – примена 10. а Мрежа средњих школа (општински фестивал науке припреме и пријављивање)	ЧОС Информатика	децембар, 2014.	Психолог Наставница информатике Наставник ТИО
11. Захтеви занимања-способности и контраиндикације	ЧОС	јануар, 2015.	Одељењске старешине
12. ТПИ – анализа 12. а Сазнајем са интернета куда после ОШ	ЧОС Информатика	фебруар, 2015. фебруар, 2015.	Психолог Наставница информатике Наставник ТИО
13. Пuteви образовања и каријере (општински фестивал науке припреме и пријављивање)	Информатика	фебруар, 2015.	Наставница информатике Наставник ТИО Педагог
14. Припрема и спровођење интервјуа	ЧОС	фебруар, 2015.	Одељењске старешине и педагог
15. Опис занимања помоћу (мапе ума)	ЧОС	март, 2015.	Одељењске старешине
16. Критеријуми за избор школе	ЧОС	март, 2015.	Одељењске старешине
17. Поштујемо родну равноправност приликом избора занимања	ЧОС	март, 2015.	Тим и одељењске старешине
18. Испитивање ставова/радни	ЧОС	март, 2015.	Тим и одељењске

ОШ „Иван Горан Ковачић“
Школски програм за први и други циклус основног образовања 2014/2015. године

РАДИОНИЦЕ	ПРЕДМЕТ / ЧАСОВИ	ВРЕМЕ	РЕАЛИЗАТОРИ
учинак и доходак			старешине
19. Избор занимања и приходи (Сајам образовања у општини)	ЧОС	март, 2015.	Тим и одељењске старешине
20. Оријентација ствара јасну слику	Грађанско васпитање	април, 2015.	ТиПо и наставница грађанског в.
21. Опис занимања (уз помоћ мапе ума) на родитељском састанку	Родитељски састанак	април, 2015.	Тим и одељењске старешине
22. Припрема за реалне сусрете	ЧОС	април, 2015.	Одељењске старешине
23. Учење путем реалних сусрета	ЧОС	април, 2015.	Одељењске старешине
24. Документација за реалне сусрете	ЧОС	април, 2015.	Тим и одељењске старешине
25. Рефлексација о учењу у оквиру реалних сусрета	ЧОС	април, 2015.	Тим и одељењске старешине
26. Обука за конкурисање	ЧОС и српски језик	мај, 2015.	ОС, ТиПо и наставница српског језика
27. На разговору у предузећу	ЧОС	мај, 2015.	Тим и одељењске старешине
28. Предузетништво	ЧОС	мај, 2015.	Одељењске старешине, педагог, психолог
29. Моја одлука о школи и занимању	ЧОС	мај, 2015.	Одељењске старешине, педагог, психолог
30. Провера одлуке и саветодавни рад	Родитељски састанак	мај, 2015.	Тим и одељењске старешине
31. Моји родитељи – подршка на путу до одлуке – рад са родитељима	Родитељски састанак	мај, 2015.	Тим и одељењске старешине

Тим за ПО:

Наташа Јовановић, психолошкиња
Наташа Пушкић, наставница физике
Оливера Цветковић, наставница енглеског језика
Наташа Станојевић, наставница српског језика

8.6. ПРОГРАМ БЕЗБЕДНОСТИ И ЗАШТИТЕ УЧЕНИКА ОД НАСИЉА И ЗАНЕМАРИВАЊА

Стварање здравог и безбедног школског окружења, које ће омогућити правилан развој ученика и постигнућа у складу са потребама и способностима је најважнији општи циљ школе.

Општим протоколом за заштиту деце од насиља, злостављања и занемаривања (2005.год.), Посебним протоколом за заштиту деце од насиља, злостављања и занемаривања и Приручником за примену посебног протокола за заштиту деце и ученика од насиља, злостављања и занемаривања у образовно-васпитним установама (2009.год.) проритетно место у Годишњем програму рада школе заузима Програм заштите ученика од насиља.

Циљ Програма заштите ученика од насиља је стварање здраве, безбедне и подстицајне школске средине кроз развијање социјалних и емоционалних компетенција ученика и одраслих, спремност ученика, наставника и родитеља за решавање проблема насиља и реализацију процедура реаговања уз вођење евиденције у случајевима када се насиље десило.

Тим треба да, у сарадњи са запосленима, родитељима, ученицима и лок. заједницом, обезбеди примену Посебног протокола и креира политику установе у којој се:

- учи, развија и негује култура понашања и уважавање различитости,
- поштују права детета,
- не толерише и не ћути о насиљу,
- развија одговорност свих за заштиту деце од насиља.

Формиран је Тим за заштиту деце од насиља - ТЗЗ и Вршњачки тим – ВТ.

На видним местима у школи и школском сајту истакнуте су процедуре за заштиту од насиља и школска правила.

Евиденционе листе за бележење и анализирање случајева насиља и неприлагођеног понашања су направљене, примењују се и анализирају на састанцима Тимова.

Школски Тимови анализирају евидентиране случајеве насиља и израђују превентивне планове заштите и социјализације ученика са неприлагођеним понашањем.

Тимови за развојно планирање и самовредновање анализирају стање, плански организују и усмеравају даље активности усклађујући их са циљевима.

Ради се на побољшању базе података о случајевима насиља, систематизовању евиденције.

Наставници се даље мотивишу и подстичу за развијање и обнављање специфичних знања и вештина за решавање проблема насиља.

Развија се боља комуникација са родитељима, њихово чешће укључивање у рад школе уз подстицање родитељских вештина.

Ојачава се сарадња са Центром за социјални рад, Домом здравља, Институтом за ментално здравље, патологију говора и другим релевантним институцијама, НВО, Канцеларијом за младе, различитим установама културе.

У школи се реализују програми и пројекти: „Школа без насиља“, „Школски полицајац“, „Повежимо заједницу“ - ЛОП – оснаживање породица на превенцији ризичног понашања ученика, ДИЛС – „Креативно – подстицајни програм подршке ученицима са сметњама у развоју и тешкоћама у учењу у школи“, „Дигитална учионица“, „Кликни безбедно – превенција дигиталног насиља“, „Твоје знање мења све“ МПН – превенција ПАС за ученике од 4 – 6 разреда, „Оснаживање Ученичких парламената“, „Тржница идеја“, „Оснаживање породица – љубав и границе“ – УНОДЦ, „ПО на прелазу из основне у средњу школу“ – ГИЗ, „Превенција дигиталног насиља Инцест траума центра, „У сусрет матури“ ... Елементи ових програма и пројеката су уграђени у Програм и план заштите ученика од насиља.

Укључују се представници школе, родитеља и ученика у мрежу институција у локалној заједници на превенцији ризичног понашања младих :

- ✓ реализацијом нових пројеката („Оснаживање породице“, развијање социјалних вештина деце у одељењу – „Lions Quest“, UNODC „Путујем, упознајем душу планете“...) у раду са децом и родитељима.
- ✓ предавањима и дебатама на тему превенције делинквенције и дигиталног насиља (превенција зависности од компјутерских игрица, вршњачка едукација, еко-графити...) .
- ✓ Родитељи се правовремено информишу преко Савета родитеља и укључују у реализацију превентивних активности.

Превентивне активности:

1. Превентивне активности које самостално реализује школа

Школске секције. У ОШ "Иван Горан Ковачић" се реализује осамнаест секција: драмско - рецитаторска, новинарска, ликовна, музичка, секција енглеског језика, секција руског језика, биолошко-еколошка, географска, видео стваралаштво, фото - шоп секц., саобраћајна, моделовање рачунаром, математичка, секција верске наставе и спортске (кошарка, фудбал, одбојка, рукомет, шах).

Организоване посете. Организоване посете различитим установама (Музеј Николе Тесле, Етнографски музеј, Галерија фресака, Планетаријум, Ботаничка башта, Конак кнегиње Љубице, Сајам књига, науке, биоскопи, позоришта, филхармонија итд.).

Радионице. Радионице ненасилне комуникације за децу са проблематичним понашањем.

Радионице организује и спроводи психолог и педагог школе, као и одељенске старешине на часовима ОЗ и РС, рад ВТ – вршњачког тима кроз пројекат „Школа без насиља“, „Конструктивно решавање сукоба“, „Оснаживање породица“, радионице у библиотеци школе „Читај, обогати себе“, „Културом против насиља“ .

Тематска предавања. У ОШ "Иван Горан Ковачић" се реализују разноврсна тематска предавања намењена родитељима, наставницима и ученицима. Поред особља школе и стручњака за поједине теме у извођењу тематских предавања ангажују се и родитељи ученика.

Спортске активности. За ученике се организују спортске активности, а од 5 до 8. разреда изборни спорт (кошарка, мали фудбал, одбојка и стони тенис).

Бачки парламент и Вршњачки тим – ВТ.

Школска такмичења. Такмичења се реализују из следећих области: српски језик, математика, историја, географија, биологија, хемија, ликовно, енглески, спорт и техничко образовање.

Часопис ОШ "Иван Горан Ковачић" - "ИГ Кораци", разглас и интернет презентација, плакати и промотивни материјал.

Изложбе ученичких радова, представе, приредбе, хуманитарне акције, пројекти.

Излети и забаве едукативног и забавног карактера. Осмишљен је и програм активности „У сусрет матури“ у сарадњи са Дечијим културним центром.

Планирање часова уз међупредметну корелацију и повезивање са правилима понашања заснованим на изабраним заједничким вредностима.

Правила - кодекс о понашању ученика, запослених и родитеља ученика. У свакој учioniци налазе се Правила понашања ученика као и на видним местима у холловима школе, часопису и школском сајту.

Постављен је плакат, пано и сандуче поверења ВТ за спречавање насиља, имена чланова ТЗЗ и ВТ.

Истакнуте су процедуре за реаговање у случајевима насиља за ученике, запослене као и флајер за родитеље.

2. Превентивне активности које реализује школа у сарадњи са другим субјектима

У ОШ "Иван Горан Ковачић" постоје следеће активности које школа реализује у сарадњи са другим субјектима:

У оквиру програма „Школа без насиља“ реализоваће се превентивне радионице на нивоу одељенских заједница и руковођења разредом.

Реализоваће се програм активности ВТ и Ученичког парламента уз укључивање представника у рад Канцеларије за младе. Промовисање и награђивање понашања солидарности помоћи другом.

Планира се по потреби на нивоу одељенских заједница и руковођења разредом реализација изабраних радионица из програма МПН превенције ПАС „Твоје знање мења све“, „Конструктивно решавање сукоба“, „Оснаживање породица“, „Развој социјалних вештина у одељењу“ у сарадњи са организацијом „Пријатељи деце“, „Кликни безбедно“, радионице у библиотеци школе „Читај, обогати себе“, „Путујем, упознајем душу планете“ у сарадњи са локалном заједницом.

Тематска предавања и радионице (МУП Београд – „Деца и полиција“, Дом здравља Звездара, Центар за превенцију наркоманије, омладина ЈАЗАС, УНИЦЕФ, Инцест траума центар), уз укључивање представника Савета родитеља који могу да допринесу превенцији насиља – пројекат „Безбедно детињство“.

Мотивисање ученика за укључивање у бесплатне летње програме са циљем квалитетног осмишљавања слободног времена.

8.7.ПРОГРАМ ЗАШТИТЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ

Основни циљ програма заштите животне средине јесте развијање свести ученика о значају очувања животне средине, позитивног односа према природним ресурсима и развијање здравог начина живота.

Очекивани исходи су:

- Промовисање здравог начина живота;
- Развијен позитиван став и однос према животној средини;
- Разумевање повезаности између очувања животне средине и очувања здравља и живота људи;
- Познавање стратегија и начина очувања животне средине;
- Рационално и адекватно коришћење природних ресурса;
- Познавање фактора који утичу на загађење животне средине.

Садржаји овог програма ће се реализовати кроз: часове редовне наставе (Свет око нас, Природа и друштво, Биологија), часове изборних предмета (Чувари природе), секције (Биолошка секција, Ликовна секција), ученичке организације („Пријатељи деце“, Ученички паламент), хуманитарне акције, Сарадњу са локалном самоуправом (Општина Звездара, Дечији културни центар), као и кроз следеће активности:

1. Уређење простора

- акције чишћења дворишта
- уређење учионица и дворишта
- изложбе ученичких радова у холу школе

2. Едукација ученика

- посете природњачким изложбама
- еколошке акције
- израда фотографија природе
- сортирање и поновна употреба отпада
- стручна предавања
- квизови

3. Праћење утицаја човека на животну средину

- анализа утицаја загађеног ваздуха на ж.бића
- анализа утицаја хране на здравље.

Обележиће се и још неки значајни датуми:

- октобар-Светски дан здраве исхране
- 03. новембар-Светски дан чистог ваздуха
- 21. март- Светски дан заштите шума
- 22. април-Дан планете земље
- 31. мај- Светски дан борбе против дуванског дима.

Кроз разноврсне наставне и ваннаставне активности ученици имају могућност развијања осећања личне одговорности за очување животне средине. Такође, програм заштите животне средине ученицима пружа могућност повезивања знања која стичу ван школе са садржајима наставе релевантних предмета.

8.8. ДРУШТВЕНО КОРИСТАН РАД

Циљ друштвено корисног рада је да путем непосредно практичног учешћа ученика у одржавању, побољшавању и стварању повољних услова за рад у школи и средини у којој живе, допринесе у изграђивању културе рада и одговорности према раду, као и развијање спретности и умешности у раду, формирање особина личности као што су издржљивост, упорност, рационалност, уредност, тачност, прецизност и практично упознавање разноврсних облика друштвено корисног рада, мотивисање ученика за рад и стваралаштво кроз обавештавање ученика о разним занимањима, што ће користити избору позива и бити основа за професионалну оријентацију.

Остваривање ових циљева обавља се посебно путем програма рада у чијој организацији учествују сви ученици и наставници школе и који обухватају предузимање низа радних, хуманитарних и сабирних акција у школи и локалној средини.

Школа ће кроз свакодневни рад одељенских заједница спроводити активности друштвено корисног рада, а поред тога организоваће и једнодневну радну акцију на уређењу школске средине.

Планиране активности друштвено корисног рада:

- Уређивање учионица, наставничких кабинета;
- Акција сакупљања старе хартије;
- Учесће у хуманитарним акцијама;
- Уређење паноа у ходницима, учионицама;
- Уређење школског дворишта, сакупљање опалог лишћа, траве и отпадака, фарбање и осликавање;
- Неговање цвећа и другог зеленила по учионицама;
- Уређивање просторија за приредбе- свечана сала, холови;
- Продајна изложба дејних радова;
- Бачка патрола.

8.9. ПРОГРАМ РАДА ШКОЛСКЕ БИБЛИОТЕКЕ

Школски библиотекар планом и програмом рада и оставривањем циљева и задатака рада школске библиотеке доприноси оставривању циљева и задатака рада школе. Школска библиотека је место библиотечко – информационе, васпитне – образовне и културне активности школе. У школској библиотеци прикупља се, обрађује и ученицима, наставницима и стручним сарадницима даје на коришћење библиотечко – информациона грађа (књиге, серијеске публикације и др.) и извори. Циљеви рада школске библиотеке су:

- Промоција читања и самосталности ученика у учењу;
- Развијање информационе (медијске и информатичке) писмености ученика и наставника;
- Остваривање сарадње и заједничког планирања активности наставника, школског библиотекара и локалне заједнице;
- Обезбеђивање различитих извора информација и приступ ка њима;
- Развијање и неговање навике и уживање у читању и учењу код деце, као и навике коришћења библиотеке током читавог живота;
- Пружање услуга за унапређивање свих облика и подручја рада образовно васпитног процеса.

ОШ „Иван Горан Ковачић“
Школски програм за први и други циклус основног образовања 2014/2015. године

Програмске области рада	Садржај програма
Сарадња са стручним органима и тимовима	1. Рад у органима управљања и у стручним тимовима
Сарадња са надлежним установама, организацијама и удружењима и јединицом локалне саоправе	<ol style="list-style-type: none"> 1. Сарадња са другим школама, школским и градским библиотекама на територији локалне самоуправе; 2. Сарадња са локалном самоуправом ради промоције библиотеке и школе; 3. Сарадња са институцијама културе у локалној самоуправи: Градска библиотека „Вук Караџић“, Пријатељи деце Звездаре; 4. Активности у раду друштва школских библиотекара Србије; 5. Ангажовање у раду стручних друштава у локалној самоуправи(Актив школских библиотекара Звездаре).
Вођење документације, припрема за стручно усавршавање	<ol style="list-style-type: none"> 1. Припремање и скупљање података у вези са наставним предметима и стручно методичким образовањем и усавршавањем наставника и сарадника; 2. Праћење и евиденција коришћења литературе у школској библиотеци; 3. Вођење библиотечног пословања; 4. Вођење документације о раду школске библиотеке и школског библиотекара - анализа и вредновање рада школске библиотеке у току школске године; 5. Стручно усавршавање: учествовање на радионицама, семинарима, саветовањима и другим едукативним скуповима.
Планирање и програмирање образовно-васпитног рада	<ol style="list-style-type: none"> 1. Развој школске библиотеке и набавка библиотечке грађе потребне за реализацију наставе и образовно-васпитног рада; 2. Израда годишњег, месечних и оперативних планова рада библиотеке; 3. Планирање и програмирање рада са ученицима у школској библиотеци; 4. Израда програма рада библиотечке секције.
Праћење и вредновање образовно-васпитног рада	<ol style="list-style-type: none"> 1. Праћење и анализирање рада библиотеке са корисницима; 2. Праћење и анализирање искоришћености библиотечких ресурса; 3. Праћење и вредновање рада библиотечке секције.
Рад са наставницима	<ol style="list-style-type: none"> 1. Систематско информисање наставника о новоиздатим књигама, стручним часописима и другој грађи; 2. Могућност коришћења ресурса библиотеке у процесу наставе; 3. Сарадња са наставницима у области промоције читања и припремања ученика за самостално коришћење писаних информација.

Програмске области рада	Садржај програма
Рад са ученицима	<ol style="list-style-type: none"> 1. Систематско упознавање ученика са књигама и осталом библиотекачком грађом; 2. Испитивање и развијање мотивације и интересовања ученика за књигу (путем књижевних промоција и вечери поезије у библиотеци, радионице „Читај и обогати себе“); 3. Пружање помоћи ученицима у учењу, припреми и обради задатих тема; 4. Рад на развијању позитивног односа према читању и важности разумевања текста и упућивању на истраживачке методе рада; 5. Подстицање информационе, медијске и информатичке писмености и критичког односа према информацијама.
Рад са родитељима, односно старатељима	<ol style="list-style-type: none"> 1. Остваривање сарадње са родитељима у вези са развијањем читалачких навика ученика и позитивног односа према читању.
Рад са директором, стручним сарадником и пратиоцем ученика	<ol style="list-style-type: none"> 1. Рад на маркетингу библиотеке и школе; 2. Сарадња са стручним већима наставника, педагогом, психологом и директором школе у вези са набавком и коришћењем библиотечке грађе; 3. Информисање стручних већа, сарадника, директора и службе рачуноводства о набавци књига; 4. Припремање и организовање културних активности школе; 5. Учешће на седницама Наставничког већа.

8.10. ПРОГРАМ СЛОБОДНИХ АКТИВНОСТИ УЧЕНИКА СТАРИЈИХ РАЗРЕДА

У циљу јачања образовно – васпитних делатности школе, постицања индивидуалних склоности и интересовања, садржајног и целисходног коришћења слободног времена, као и ради богаћења друштвеног живота и разоноде ученика, развијање и неговање другарства и пријатељства, школа организује слободне активности ученика.

Ученици наше школе на принципу слободних и добровољних опредељења, удружују се у секције - слободне активности. Радом у секцијама задовољавају се интереси, развијају се индивидуалне склоности и способности ученика. Организовано се испуњава део њиховог слободног времена стваралаштвом, игром и забавом.

У слободне активности се укључују ученици од 1-8. разреда с тим што се стални облици активности организују за ученике 4-8. разреда. За ученике 1, 2 и 3. разреда организују се повремене активности у оквиру ЧОС и ОЗ. Ученику се не може ускратити учешће у слободним активностима због слабог успеха у учењу

Стручни актив за самовредновање рада школе редовно прати и анализира реалитацију слободних активности у циљу предузимања мера за њихово унапређивање.

Слободне активности се организују у области: науке; технике; културе; уметности; медија и спорта;

У школи се организују следеће секције:

Драмска секција

Циљеви и задаци:

- Вежбање правилне артикулације;
- Вежбање изражајног читања и казивања одабраних текстова;

- Сценски приказ драмских текстова;
- Припрема ученика за школске приредбе.

Ликовна секција

Циљеви и задаци:

- Развијање љубави према вредностима израженим у делима свих облика уметности;
- Развијање ученикових потенцијала у области ликовне културе;
- Самостално изражавање уз коришћење примерених техника и средстава;
- Стварање интересовања и потребе запосећивањем изложби, галерија, музеја и чување културних добара.

Еколошка секција

Циљеви и задаци:

- Изграђивање бољег односа према природи и животној средини;
- Развијање љубави према живој и неживој природи како би сачували природу, односно, животну и радну средину;
- Схватање постојећег стања и проблема присутних уживотној средини (угроженост ваздуха, земљишта, воде, животне заједнице).

Новинарска секција

Циљеви и задаци:

- Развијање критичког мишљења ученика;
- Неговање креативности и слободног изражавања мишљења ученика;
- Учење различитих врста новинарског изражавања;
- Праћење рада ученика целе школе;
- Развијање сарадње и тимског рада;
- Развијање вештине комуникације.

Математичка секција:

Циљеви и задаци:

- Проширивање знања и интересовања ученика за математичке проблеме који не могу бити обрађени у редовној настави;
- Упознавање ученика са занимљивостима из историје математике;
- Израда плаката и организовање математичких квизова;
- Припрема за школско и општинско такмичење.

Енглески језик

Руски језик

Циљеви и задаци:

- Увежбавање дикције и различите глумачке вежбе;
- Припрема и оспособљавање ученика на енглеском и руском језику;
- Рецитоване песама на енглеском и руском језику;
- Певање песама на енглеском и руском језику;
- Импровизација сцене на различите теме.

Географска секција:

Циљеви и задаци:

- Израда приручних наставних средстава за предмет географију;
- Припрема за извођење излета и екскурзија;
- Различите посете установама културе;

Музичка секција

Циљеви и задаци:

- Развијање интересовања за музичку уметност;
- Упознавање музичке традиције свога и других народа;
- Развијање музичких способности и жеље за активним музицирањем;
- Развијање навика слушања музике (подстицање доживљаја и оспособљеност за разумевање музичких порука);
- Подстицање стваралачког ангажовања у свим музичким активностима (извођење, слушање, истраживање и стварање музике).

Секције у оквиру предмета ТИО: Кино и видео стваралаштво, Архитектура, Фото шоп, Програмирање, Израда анимација и интернет презентација:

Циљеви и задаци:

- Омогућавање ученица да открију и развију своје способности из ових области и усвоје оређене навике и умећа из области израде: фотографије, макета, презентација у PowerPointu, као и да развију уредност и прецизност и осећај за лепо.

Секције у оквиру физичког васпитања: Фудбалска, кошаркашка, рукометашка, одбојкашка

Циљеви и задаци:

- Свестрано развијање ученика и оспособљавање за примену вежбања ради јачања здравља и развој способности;
- Допринос васпитању ученика и потврђивању њихових вредности;
- Развијање научно, спорских, техничких знања.

Секција верске наставе

Циљеви и задаци:

- Практичним радом кроз ликовно, музичко, литерарно истражавање, хуманитарним активностима, посетама храмовима, еколошким подухватима ученици ће развијати љубав према Богу, према другим људима, природи и усвајаће основне појмове важне за православље и хришћанство.

Преглед секција и годишњи фонд часова

Ред. број	НАЗИВ СЕКЦИЈЕ	Фонд часова
01.	Драмска	36
02.	Новинарска	36
03.	Енглеског језика	72
04.	Еколошка секција	72
05.	Руског језика	72
06.	Ликовна секција	36
07.	Музичка секција	72
08.	Географска секција	72
09.	Математичка	36
10.	Фото -шоп	72
11.	Кино и видео стваралаштво	72
12.	Архитектура	36
13.	Програмирање	36
14.	Израда интернет сајтова и анимација	36
15.	Кошаркашка	36
16.	Рукометна	36
17.	Одбојкашка	36
18.	Фудбалска	36
19.	Шаховска	36
20.	Секција верске наставе	36

8.11.ПРОГРАМ САРАДЊЕ СА ЛОКАЛНОМ САМОУПРАВОМ

Међу бројним чиниоцима који доприносе остваривању Годишњег плана рада школе, посебно место заузима сарадња са јединицом локалне самоуправе. Та сарадња се сваке године садржајно богати, а конкретни облици сарадње су планирани на нивоу стручних органа, одељенских заједница, ваннаставних активности, посебних програма васпитно-образовног рада и школе у целини.

ПРОГРАМСКЕ АКТИВНОСТИ
<ul style="list-style-type: none"> Програм Пријатеља деце општина Звездара <p>Организација која се бави бригом о деци и заштитом права детета. Календар заједничких програма и активности је усклађен са школским календаром, а циљ је да доприносе организованим активностима деце и младих, свестраном и слободном развоју личности детета и потпунијем остваривању Конвенције о правима детета.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Организовање радионица и трибина о подизању нивоа информисаности и знања о психоактивним супстанцама и болестима зависности; - Подизање свести код омладине о важним факторима који утичу на здраво одрастање; - Информисање младих и стицање знања о ХИВ-у.
<ul style="list-style-type: none"> Програм рада Црвеног крста Звездаре <ul style="list-style-type: none"> - Едукативна предавања: борба против трговине људима, превенција ХИВ, наркоманија и друге болести зависности, програм промоције хуманих вредности. - Организовање едукативних семинара; - Обука ученика из области прве помоћи; - Реализација такмичења за ученике четвртог разреда- „ Шта знаш о Црвеном крсту и давалаштва крви“; - Реализација ликовног и литерарног конкурса „ Крв живот значи“; - Реализација хуманитарних акција;
<ul style="list-style-type: none"> Програм здравственог васпитања (подизање здравствене културе);
<ul style="list-style-type: none"> Безбедност у саобраћају <ul style="list-style-type: none"> - Подизање саобраћајне културе код ученика; - Подстицање вршњачке едукације; - Подстицање активнијег учешћа ученика у промоцији саобраћајне културе; - Неговање саобраћајне културе у школском амбијенту и локалном окружењу;
<ul style="list-style-type: none"> Програм заштите деце од насиња <p>Упознавање различитих култура, развијање и неговање толеранције кроз реализацију пројекта Путујем, упознајем душу планете - развој верске, културне равноправности, толеранције и уважавање различитости кроз подизање нивоа знања у различитим земљама, нацијама и културама.</p>
<p>Безбедност на интернету -Предавања за наставнике, стручне сараднике, руководиоце стручних већа, родитеље и ученике;</p>
<ul style="list-style-type: none"> Програми волонтерских акција <p>У складу са стратегијом развоја социјалне заштите на општини Звездара организују се волонтерске акције и конкурс за најволонтерскију акцију за ученике из области:</p> <ul style="list-style-type: none"> -екологије; -организовање хуманитарних и сакупљачких акција; -слободно време деце и младих; -вршњачка солидарност(помоћ у учењу); -међугенерацјиска солидарност(помоћ старијима);
<ul style="list-style-type: none"> Општински фестивал науке <ul style="list-style-type: none"> -промоција науке и експерименталног рада;

ПРОГРАМСКЕ АКТИВНОСТИ
-богаћење ваннаставних активности; - представљање програма средњих школа; -подршка професионалној оријентацији ученика;
<ul style="list-style-type: none"> Програм Вредне руке дарују вам звуке; Музичка школа „Владимир Ђорђевић“ је реализатор овог пројекта: -уознавање са репертоаром класичне музике; -уознавање са инструментима и делима познатих композитора; -уознавање са програмима и радом школе „Владимир Ђорђевић“;
<ul style="list-style-type: none"> Сарадња ученичких парламената на локалном нивоу;
<ul style="list-style-type: none"> Општински савет родитеља;

8.12. ПРОГРАМ САРАДЊЕ СА ПОРОДИЦОМ

Школа подстиче и негује партнерски однос са родитељима, односно старатељима ученика, заснован на принципима међусобног разумевања, поштовања и поверења. Сарадња са породицом обухвата детаљно информисање, саветовање, укључивање у наставне и остале активности школе, консултовање у доношењу одлука око безбедносних, наставних, организационих и финансијских питања са циљем унапређивања квалитета образовања и васпитања као и обезбеђивања свеобухватности и трајности васпитно – образовних утицаја.

Програм сарадње са породицом обухвата и организацију Отвореног дана школе сваког месеца, када родитељи, односно старатељи, могу да присуствују образовно – васпитном раду (радионице, трибине, спортске активности, предавања, презентације, еколошке и волонтерске акције и др.). ради праћења успешности програма сарадње са породицом, школа ће на крају сваког полугодишта организовати анкетирање родитеља односно старатеља у погледу њиховог задовољства програмом сарадње са породицом и у погледу њихових сугестија за наредно полугодиште.

Школа сарађује са породицом кроз следеће активности:

1. Сарадња на прикупљању података: о изјашњавању за изборне предмете; о психофизичким способностима детета, о социјалним, здравственим и породичним приликама; о мишљењу и ставовима родитеља о васпитно – образовном раду школе – ШРП (анкете, скале процене, упитник); у оквиру самовредновања и вредновања рада школе.
2. Партicipација родитеља: на уређењу школског простора, у Савету родитеља, Школском одбору, Стручном активу за ШРП; на родитељским састанцима; у програмима за наставу у природи и школске излете; партиципација родитеља у изради плана заштите деце које врше насиље или жртава насиља.
3. Рад у области педагошко – психолошког образовања: родитеља – старатеља даровите деце; родитеља – старатеља чија деца имају проблема у развоју, учењу и понашању; упознавање родитеља – старатеља са уписном политиком школе; упознавањем са увођењем инклузивног образовања; упознавање са остваривањем програма заштите ученика од насиља.

8.13.ПРОГРАМ ИЗЛЕТА, ЕКСКУРЗИЈА И НАСТАВЕ У ПРИРОДИ

Основни циљ екскурзије јесте допринос остваривању циљева васпитања и образовања и циљева наставних предмета, као и упознавање са културним и историјским наслеђем и подизање свести ученика о њиховом очувању.

Очекивани исходи екскурзије су:

- Продубљена и проширена знања ученика;
- Осећање љубави према историји и култури наше земље;
- Развијена свест о значају очувања културног и историјског наслеђа;
- Развијен и продубљен однос на релацији наставник – ученик;
- Развијање и неговање пријатељстава између ученика;
- Подстицање самосталности ученика и преузимање одговорности за сопствено понашање;

Програм екскурзије разматра и доноси Наставничко веће, на предлог одељенских и стручних већа школе.

Основни циљ наставе у природи јесте остваривање програма обавезних и изборних наставних предмета и ваннаставних активности изван школе. Настава у природи је облик васпитно – образовног рада који представља комбинацију наставе и учења са одмором, забавом и спортско рекреативним садржајем. Настава у природи пружа могућност интердисциплинарног повезивања више предмета и ваннаставних активности.

Очекивани исходи наставе у природи су:

- Продубљена и проширена стечених знања ученика;
- Познавање биљног и животињског света у природи као и развијање љубави и свести о њеном очувању;
- Изграђене еколошке навике и неговање здравих стилова живота;
- Развијање и неговање односа између наставника и ученика и пријатељстава између самих ученика;
- Хоризонтална и вертикална повезаност између различитих наставних предмета;